

ALOIS BIȘOC
Coordonator

CUVINTE PENTRU VIAȚĂ

Culegere de omilii
Anul C

Sapiientia
Iași – 2003

Imprimatur
† Petru GHERGHEL
Episcop de Iași
25 iulie 2003

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Cuvinte pentru viață: culegere de omilii: anul C /
coord.: Alois Bișoc - Iași : Sapientia, 2003

ISBN 973-8474-28-0

I. Bișoc Alois (coord.)

251 : 282

© 2003 Editura SAPIENTIA
Institutul Teologic Romano-Catolic
Str. Th. Văscăuțeanu 6
RO – 700462 Iași
Tel. 0232/225228
Fax 0232/211476
www.itrc.tuiasi.ro
e-mail slupu@itrc.tuiasi.ro

CUPRINS

Prefață	9
Duminica I din Advent	13
Duminica a II-a din Advent	16
Duminica a III-a din Advent	20
Duminica a IV-a din Advent	24
Solemnitatea Nașterii Domnului	
- <i>Liturghia de noapte</i>	29
Solemnitatea Nașterii Domnului	
- <i>Liturghia zilei</i>	34
Sfânta Familie	40
Sfânta Fecioară Maria Născătoare de Dumnezeu	45
Duminica a II-a după Crăciun	51
Epifania Domnului	56
Botezul Domnului	60
Miercurea Cenușii	65
Duminica I din Postul Mare	70
Duminica a II-a din Postul Mare	77
Duminica a III-a din Postul Mare	81
Duminica a IV-a din Postul Mare	86
Duminica a V-a din Postul Mare	91
Duminica Floriilor	96
Joia Sfântă	101
Vinerea Sfântă	105
Solemnitatea Învierii Domnului	
- <i>Liturghia de noapte</i>	110
Solemnitatea Învierii Domnului	
- <i>Liturghia din timpul zilei</i>	115
A doua zi de Paști	120
A treia zi de Paști	125
Duminica a II-a a Paștelui	131
Duminica a III-a a Paștelui	135
Duminica a IV-a a Paștelui	139

Duminica a V-a a Paștelui	145
Duminica a VI-a a Paștelui	149
Duminica a VII-a a Paștelui	154
Înălțarea Domnului	159
Coborârea Duhului Sfânt	162
Solemnitatea Preasfintei Treimi	166
Trupul și Sângele lui Cristos	171
Duminica a II-a de peste an	175
Duminica a III-a de peste an	179
Duminica a IV-a de peste an	184
Duminica a V-a de peste an	188
Duminica a VI-a de peste an	192
Duminica a VII-a de peste an	197
Duminica a VIII-a de peste an	202
Duminica a IX-a de peste an	206
Duminica a X-a de peste an	211
Duminica a XI-a de peste an	216
Duminica a XII-a de peste an	221
Duminica a XIII-a de peste an	226
Duminica a XIV-a de peste an	231
Duminica a XV-a de peste an	237
Duminica a XVI-a de peste an	242
Duminica a XVII-a de peste an	247
Duminica a XVIII-a de peste an	254
Duminica a XIX-a de peste an	259
Duminica a XX-a de peste an	263
Duminica a XXI-a de peste an	268
Duminica a XXII-a de peste an	274
Duminica a XXIII-a de peste an	279
Duminica a XXIV-a de peste an	285
Duminica a XXV-a de peste an	291
Duminica a XXVI-a de peste an	300
Duminica a XXVII-a de peste an	306
Duminica a XXVIII-a de peste an	310
Duminica a XXIX -a de peste an	316
Duminica a XXX-a de peste an	322
Duminica a XXXI-a de peste an	328

Duminica a XXXII-a de peste an	333
Duminica a XXXIII-a de peste an	339
Duminica a XXXIV-a de peste an	
- <i>Isus Cristos, Regele Universului</i>	344

Ciclu sanctoral

Sfântul Iosif (19 martie)	350
Sfinții apostoli Petru și Paul (29 iunie)	355
Adormirea Maicii Domnului (15 august)	360
Nașterea Preasfintei Fecioare Maria (8 septembrie)...	367
Solemnitatea tuturor sfinților (1 noiembrie)	373
Neprihănită Zămislire	
a Preasfintei Fecioare Maria (8 decembrie)	381
Sfântul Ștefan, primul martir (26 decembrie)	387
Sfântul Ioan, apostol și evanghelist (27 decembrie)	393

PREFAȚĂ

Predicarea cuvântului lui Dumnezeu constituie una dintre misiunile cele mai importante ale Bisericii. Ei i-a fost încredințat de către Cristos Domnul „tezaurul credinței, pentru ca, asistată de Duhul Sfânt, să păstreze cu sfințenie adevărul revelat, să-l cerceteze mai profund, să-l vestească și să-l expună cu fidelitate” (*Codul de drept canonic* 747). De fapt, este îndeplinirea mandatului primit de la Cristos: „Mergeți în toată lumea și predicați evanghelia la toată făptura” (*Mc* 16,15).

Începând cu Conciliul al II-lea din Vatican, a fost redescoperită tot mai mult valoarea omiliei. Această formă de predică a fost prezentată de către părinții conciliari ca o datorie care trebuie îndeplinită cu conștiinciozitate și zel apostolic: „Este stăruitor recomandată omilia ca parte integrantă a Liturghiei; pornind de la textul sacru, în ea sunt prezentate, de-a lungul anului liturgic, misterele credinței și normele vieții creștine. La Liturghiile care se celebrează cu participarea poporului, în duminici și sărbători de poruncă, omilia nu se va omite decât din motive grave” (*Sacrosanctum Concilium* 52).

Scopul omiliei este de a anunța istoria mântuirii care se actualizează în celebrare, de a prezenta din Sfânta Scriptură misterele credinței și normele vieții creștine, de a anunța faptele minunate ale lui Dumnezeu în misterul mântuirii. În acest sens, Conciliul învață că omilia trebuie „să izvorască, în primul rând, din Sfânta Scriptură și din liturgie, ca o vestire a faptelor minunate ale lui Dumnezeu în istoria mântuirii, în misterul lui

Cristos, care e mereu prezent și activ în noi, mai ales în celebrările liturgice” (*Sacrosanctum Concilium* 35).

Concret, omilia este o acțiune liturgică, este explicarea unui aspect din lecturile Sfintei Scripturi sau din alte texte din Liturghia zilei, ținând seama de misterul celebrat și de exigențele particulare ale ascultătorilor. În contextul cultului, omilia se deosebește de celelalte forme de predică prin faptul că este proclamarea cuvintelor și a faptelor mântuitoare ale lui Dumnezeu, cu scopul de a-i conduce pe credincioși la o participare conștientă și coerentă la misterul lui Cristos și al Bisericii. De asemenea, ea are scopul de a-i conduce pe credincioși la o mentalitate nouă, la un stil de viață nou, la un fel nou de a face comuniune în comunitate, la o metodă nouă după criteriile speciale de a considera lumea prezentă și de a inaugura domnia lui Cristos asupra lumii întregi. Predica liturgică are, într-adevăr, cuvinte pentru viață, cuvinte atât pentru viața aceasta, cât, mai ales, pentru viața veșnică, având puterea, cu ajutorul harului, de a orienta întreaga viață a creștinului spre Cristos, în așa fel încât Cristos să devină unica realitate, norma de gândire și de acțiune, până la renunțarea la toate pentru el. Este vorba de o moarte pentru o viață nouă, de a muri și a învia cu Cristos pentru viața veșnică.

Volumul de față reprezintă o culegere de omilii care este rezultatul probelor omiletice date de către studenții teologi de la Institutul Teologic Romano-Catolic din Iași, cărora le aducem vii mulțumiri pentru alcătuirea și redactarea acestui material. Apreciam valoarea acestor omilii și le recomandăm tuturor celor care vor să aprofundeze mai mult cuvântul lui Dumnezeu și, în consecință, să trăiască mesajul biblic propus în mod continuu de către sfânta Biserică în liturgie. Prin aceasta dorim ca proclamarea cuvântului lui Dumnezeu să producă roade bogate

de har în sufletele credincioșilor și să-i putem mulțumi lui Dumnezeu ca apostolul Paul: „Noi îi mulțumim lui Dumnezeu fără încetare, pentru că, primind cuvântul lui Dumnezeu pe care l-ați auzit de la noi, l-ați primit nu ca pe un cuvânt al oamenilor, ci așa cum este într-adevăr, ca pe cuvântul lui Dumnezeu” (*1 Tes 2,13*).

Pr. prof. dr. Alois Bișoc

DUMINICA I DIN ADVENT

Ier 33,14-16

1Tes 3,12-4,2

Lc 21, 25-28.34-36

Începem astăzi timpul Adventului, timp în care Biserica ne invită să medităm și să ne pregătim pentru împlinirea făgăduinței făcute de Dumnezeu oamenilor. Este vorba de promisiunea care străbate întreaga istorie a Vechiului Testament și care se împlinește prin venirea Mântuitorului. Dumnezeu se face astfel prezent în istoria omenirii, trimițându-l pe Fiul său, la împlinirea timpurilor, pentru a salva omenirea decăzută.

Advent înseamnă „venire”, așa cum ne amintește și rugăciunea de la începutul sfintei Liturghii: „Dumnezeule... întărește voința credincioșilor tăi, pentru ca, ieșind cu fapte de dreptate în întâmpinarea lui Cristos care vine...”

Totodată, începem un nou an liturgic, și cu el începe și itinerarul nostru anual spre Crăciun. „Să mergem înaintea celui care vine”.

Dar să ne îndreptăm acum atenția asupra mesajului biblic al lecturilor de astăzi.

În prima lectură, prin gura profetului Ieremia, Dumnezeu ne spune: „Iată, vor veni zile când voi împlini cuvântul cel bun pe care l-am grăit pentru casa lui Israel și pentru casa lui Iuda” (*Ier 33,14*). Ne este revelată aici schema constantă a acțiunii lui Dumnezeu: Dumnezeu promite dinainte ceea ce vrea să îplinească și apoi împlinește fidel ceea ce a promis. Putem spune împreună cu Meliton din Sardes, că misterul lui Dumnezeu este „mereu vechi și nou: vechi în imagine și nou în realitate”.

Posibilitatea speranței pentru om se situează în acest spațiu dintre făgăduință și împlinire.

În scrisoarea pe care Paul o adresează comunității grecești din Tesalonic și care constituie primul document scris al creștinismului, „momentul venirii Domnului nostru Isus Cristos împreună cu toți sfinții săi” constituie un lei-tmotiv. Tensiunea este în creștere: se aștepta cu nerăbdare ca cerul să se deschidă și să apară Isus în strălucirea divinității sale. Sfântul Paul le propune tesalonicenilor o atitudine de fond prin care să știe să aștepte și să înțeleagă sensul noii istorii ce începe.

Evangelhia ne poartă în centrul timpurilor, adică la Isus Cristos. Venirea lui Dumnezeu printre oameni, atât de mult așteptată, s-a realizat cu el: „Dumnezeu a vizitat poporul său” (*Lc 7,16*). Prima venire a fost în umilință și suferință; la sfârșitul timpurilor, va fi cu putere și cu glorie mare: „Și atunci îl vor vedea pe Fiul omului venind în nor cu putere și cu slavă multă” (*Lc 21,27*). Noi trăim în această situație precisă, determinată de venirea lui Isus, adică în amintirea întrupării sale și în așteptarea parusiei, a venirii sale a doua oară.

După cum am putut observa, lecturile biblice ating multe teme: venirea lui Cristos, așteptarea, vegherea, necesitatea unei vieți creștine sobre și angajante. Totuși, vrem să aprofundăm astăzi tema ce pare să le rezume pe toate: tema speranței creștine.

Oprindu-ne un pic mai insistent asupra evenimentelor escatologice descrise de sfântul Luca în Evanghelie, vedem cum Isus vorbește despre angoasă, frică, așteptare, dar nu vorbește despre speranță. Evangheliile sinoptice nu-i atribuie lui Isus nici o expresie despre speranță. Dar după Paști vom asista la o adevărată explozie literară pe această temă, mai ales în scrisorile apostolice. Ce a determinat această schimbare? Este foarte simplu: speranța creștină ia naștere din învierea lui Cristos:

„Dumnezeu... ne-a renăscut prin învierea lui Isus din morți, printr-o speranță vie” (1Pt 1,3).

Speranța noastră trebuie să fie o speranță activă, plină de lucruri ce pot fi făcute în timpul așteptării: a veghea, a crește în iubire, a înainta în sfințenie.

În anul 1818, într-o zi friguroasă de februarie, părințele Ioan Vianney intra în comunitatea din Ars, comunitate pe care avea să o păstorească până la moarte. Găsi biserica părăsită, altarul fără podoabe, iar lampa veșnică stinsă și o comunitate foarte ostilă. Dar nu se lăsă descurajat și în fiecare noapte, mai multe ore în fața sfântului Sacrament, se ruga pentru comunitatea sa: „Dumnezeul meu, nu lăsa pe vreunul dintre fiii mei sufletești să se piardă. Dă-le credință și iubire în suflet. Păzește-i de păcat”. Iar în 1830 comunitatea era total schimbată.

A spera, desigur, e dificil, deoarece speranța are foarte puțin să ne arate astăzi ceva de care să ne bucurăm, dar ne face să ne bucurăm astăzi pentru ceea ce va înflori mâine. A spera înseamnă a ne încrede în viitor și a-l pregăti cu răbdare.

Isus este salvatorul, el vine să ne mântuiască, să ne elibereze: „Maranatha”, spuneau primii creștini, „să vină harul tău și să umple această lume”, citim în Didahé, „așteptând speranța fericită și venirea Mântuitorului nostru Isus Cristos”, ne rugăm la sfânta Liturghie. Aceasta este și semnificația principală a cererii din rugăciunea Tatăl nostru, „vie împărăția ta”.

În unire cu Fecioara Maria, modelul și exemplul nostru, mai ales în această perioadă de așteptare, să înălțăm sufletul nostru către Dumnezeu, spunând: „Către tine, Doamne, înalț sufletul meu; Dumnezeu meu, în tine mă încred”.

DUMINICA A II-A DIN ADVENT

Bar 5, 1-9

Fil 1,4-6.8-11

Lc 3,1-6

Liturgia cuvântului din această duminică din Advent ne propune modele de vestitori: profetul Baruh, Ioan Botezătorul și comunitatea din Filipi. Unui popor greu încercat, profetul Baruh îi aduce vestea salvării, a eliberării din robia babilonică; unei comunități model în trăirea și mărturisirea credinței, sfântul Paul îi aduce numai cuvinte de laudă, iar din inima deșertului, Ioan Botezătorul ne îndeamnă astăzi să pregătim calea Domnului așa cum a făcut el însuși pentru poporul evreu. Am ascultat această veste împreună, am trăit alături de profetul Baruh, de comunitatea din Filipi și de Ioan Botezătorul momente emoționante, dar numai lor le revine datoria de a vesti cuvântul lui Dumnezeu? Noi cum transmitem evanghelia, vestea cea bună semenilor noștri, colegilor, prietenilor noștri care nu au auzit de Cristos sau care ignoră mesajul Mântuitorului?

Prima lectură este foarte sugestivă. Profetul Baruh își exercită mandatul primit din partea lui Dumnezeu. Unui popor aflat într-o situație disperată din cauza asupririi babiloniene, unde imaginile obișnuite sunt cele de sclavie: bici, baston, oameni epuizați de munca silnică, profetul îi aduce vestea eliberării din sclavia babilonică. Pe acest popor, profetul îl îndeamnă să aibă încredere în Dumnezeu, să se pregătească pentru eliberare și pentru întoarcerea în Ierusalim: „Dezbracă-te, Ierusalime, de haina întristării și a suferinței tale și îmbracă-te

pentru totdeauna cu podoaba sclaviei lui Dumnezeu” (*Bar* 5,1). Pericopa, plină de poezie, ne vorbește despre locuri inaccesibile, despre munți și văi pe care Domnul le va face netede pentru ca poporul să le poată traversa cu ușurință la întoarcerea în patrie. Un lucru însă nu trebuie să-l trecem cu vederea: profetul completează descrierea eliberării vorbind despre „umbră” lui Dumnezeu. Această umbră semnifică însăși prezența divină și este ghidul evreilor în acest lung pelerinaj. Să nu rămânem doar la imaginea că umbra lui Dumnezeu era atunci asupra poporului. Este o idee greșită. Umbra lui Dumnezeu este asupra noastră, asupra tuturor creștinilor. Și așa cum Dumnezeu a călăuzit poporul israelit „la lumina slavei sale” (*Bar* 5,9), tot astfel ne călăuzește și pe noi astăzi.

Sfântul Paul, în a doua lectură, laudă comunitatea creștină din Filipi pentru mărturia pe care o dă despre Evanghelie. La același lucru ne invită și pe noi astăzi: să participăm activ la răspândirea evangheliei și la trăirea ei în viața de zi cu zi.

Un misionar povestea cum s-au convertit locuitorii unei insule din arhipelagul Carolinei, fără misionar. Când au ajuns misionarii pe insulă, constataseră că locuitorii erau botezați și știau principalele adevăruri de credință. Nu trecu mult timp și aflară taina acestui fapt curios, chiar straniu. Cu câțiva ani în urmă, venise pe insulă o familie creștină. Această familie a crezut de datoria ei să vestească evanghelia acestor oameni care nu au auzit de Cristos, de mesajul creștin.

Puteți spune că acesta este un caz special. Dar și noi putem da mărturie despre evanghelie astăzi, iar această mărturie o putem exprima prin caritate și prin dragoste. De aceste două lucruri are mare nevoie lumea. Omenirea se confruntă cu războaie, cu o agitație socială, cu

o lipsă de armonie și atâtea tipuri de diviziuni. Noi, ca creștini, suntem chemați să vestim evanghelia care este un mesaj de dragoste din partea lui Dumnezeu pentru om, ca să putem realiza „o civilizație a iubirii”, cum ne spunea sfântul Părinte Paul al VI-lea la sfârșitul Conciliului al II-lea din Vatican. A fi creștini și ascultători ai cuvântului lui Dumnezeu nu înseamnă a fi bigoți, ci înseamnă a crește ca persoane libere, ca adevărate persoane creștine.

Sfântul Luca ne introduce în cadrul temporal, la începutul Evangheliei de azi, pentru a arăta că Isus nu a apărut din nimic, de nicăieri, nu este o entitate spirituală, o idee sau un mit. Luca vrea să ne prezinte un Cristos istoric, semn viu al Încarnării. Cadrul istoric, geografic și cronologic prezentat de sfântul Luca vrea să sublinieze că toată lumea este scena revelației lui Dumnezeu și a acțiunii sale de mântuire, deoarece evanghelia lui Cristos nu cunoaște limite geografice și culturale. Perspectiva universală a evanghelistului reiese din indicațiile sale geografice. În acest cadru deosebit, ne este prezentată Palestina cu cele două regiuni principale, Iudeea și Galileea, unde Cristos s-a născut, a trăit și a predicat. Acest cadru nu prezintă numai evrei, poporul ales, ci și păgâni. De aici rezultă nu numai o prezentare a situației istorice, ci și o introducere în a înțelege nouitatea absolută, care este pe punctul de a se realiza, de a se împlini pe pământ: coborârea Cuvântului lui Dumnezeu, mai întâi prin „vocea care strigă în pustiu” (*Lc 3,4*), apoi prin persoana lui Isus din Nazaret care este însuși Cuvântul lui Dumnezeu. În Cristos, Dumnezeu încheie o nouă alianță cu omenirea; istoria umanității este renovată din temelie. „Cu venirea sa - ne spune sfântul Irineu - Isus a adus cu sine orice noutate”.

„Pregătiți calea Domnului, îndreptați căile sale, orice vale să se umple, orice munte sau orice deal să devină câmpie” (*Lc 3,5*). Aceasta este o citare a lui Isaia, cel mai mare profet al Vechiului Testament. Ioan și-o însușește, anunțându-l pe Domnul care va veni. „Pregătiți calea Domnului” (comentase deja un istoric din antichitate al Bisericii, Eusebiu din Cesarea) înseamnă a evangheliza, anunțând vestea cea bună întregii umanități. Tocmai în acest punct aflăm extrema actualitate a vocii, a glasului care răsună astăzi pentru noi prin intermediul lui Ioan Botezătorul și a cuvântului care ne este transmis de Evanghelia lui Luca.

A pregăti calea Domnului, a anunța vestea cea bună a lui Cristos, pentru noi, creștinii, implică realizarea misiunii de mântuire a Bisericii: „Mergeți în toată lumea și predicați evanghelia la toată făptura” (*Mc 16,15*). Aceasta este misiunea pe care Cristos cel înviat a încredințat-o Bisericii în universalitatea timpului și a spațiului. Adventul, pe care tocmai îl trăim, este o ocazie importantă, un timp privilegiat nu numai în pregătirea Crăciunului, dar mai presus de toate, pentru a reînnoi în noi disponibilitatea în ascultarea cuvântului lui Dumnezeu, cât și într-o mai mare familiarizare cu evanghelia lui Isus, având ca scop o cunoaștere și o trăire mai intensă a mesajului divin. Evanghelia nu ar trebui să fie ignorată de nici un om de cultură, iar pentru un creștin, necunoașterea evangheliei este ca și cum ar fi analfabet. Am putea să fim docti, profesioniști, dar dacă nu am citit niciodată evanghelia suntem niște docti ignoranți. Prin intermediul unei fraze lapidare, concise, sfântul Ieronim ne spune: „A ignora Scriptura înseamnă a-l ignora pe Cristos”.

DUMINICA A III-A DIN ADVENT

Sof 3,14-18

Fil 4,4-7

Lc 3,10-18

Dumnezeu l-a creat pe om pentru a-l face părtăș la fericire împreună cu el. După căderea în păcat, setea după fericire a rămas prezentă în sufletul omului. Omul a căutat întotdeauna, într-un mod sau altul, fericirea. Fiecare om experimentează în viața proprie momente de fericire care-l cuprind pe neașteptate. Motivele acestor trăiri sunt diferite: împlinirea unei dorințe, un răsărit frumos de soare, întâlnirea cu cineva drag sau altele asemenea. Însă, există și o altă fericire mai durabilă. Este o stare de bucurie, ce se manifestă ca o satisfacție spirituală, o stare de pace, de seninătate interioară ce persistă chiar și în momentele dificile ale vieții. La această fericire cheamă pe fiecare creștin liturgia cuvântului și Biserica, în această a treia duminică din Advent, numită și duminica Gaudete. Fragmentul din Evanghelia sfântului Luca îl prezintă pe Ioan Botezătorul la Iordan, chemând poporul la convertire. Ioan avertizează poporul că păcatele sale îl fac pasibil de pedeapsa lui Dumnezeu. Scopul urmărit de Ioan era să predisună sufletele ascultătorilor săi pentru botezul cu Duhul Sfânt și foc pe care îl va da Isus. La întrebarea care îi este adresată: „Ce să facem?”, Ioan are pentru fiecare un sfat: cei care au, să împartă hrană, îmbrăcăminte cu cei lipsiți. Soldaților și vameșilor nu le cere să renunțe la meseria lor, dar le cere să fie drepecți. Sunt menționate doar hainele și hrana pentru că sunt lucruri esențiale vieții, însă

exortăția se poate extinde la toate mijloacele de subzistență. Pentru sfântul Luca, dragostea față de aproapele demonstrează autenticitatea convertirii. Aici nu este vorba doar de a împărți ceva cu cei care nu au, ci de a renunța la ceea ce unul sau altul are în plus, astfel încât toți să aibă în mod egal. Evanghelistul Luca reia această idee și în Faptele Apostolilor (*Fap* 2,42-43). Așadar, Ioan pune accentul pe caritate și dreptate, așa cum a făcut cu multe secole înainte și Isaia: „Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăpostește în casă pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l” (*Is* 58,7).

Omul nu se poate simți fericit fiind singur mult timp, deoarece bucuria este mai durabilă când este trăită împreună cu altul. Omul este o ființă deschisă spre celălalt, și aceasta face ca el să simtă bucuria adevărată, atunci când în tot ceea ce face vrea ca și aproapele să fie fericit. În această privință, Isus este model pentru fiecare în parte; tot ce a făcut și a spus a fost dintr-o iubire dezinteresată.

Pentru a menține în suflete bucuria, fiecare creștin este dator să lupte împotriva pericolelor care amenință să o distrugă. Sfântul Augustin spunea în acest sens: „Nu se găsește om care să nu dorească fericirea. Dar, ah, dacă oamenii ar accepta și oboselile așa cum doresc răsplata! Cine, de fapt, n-ar alerza cu bucurie, dacă i s-ar spune: «Vei fi fericit!» Ar asculta cu plăcere chiar dacă i s-ar spune: «Dacă vei face aceasta.» Cel care iubește răsplata nu refuză lupta; sufletul tinde spre bucuria lucrării din cauza acestui premiu”. Și care este răsplata? Ne spune Isus în finalul prediciei de pe munte: „Bucurați-vă și veseliți-vă, căci răsplata voastră va fi mare în ceruri” (*Mt* 5,12), iar profetul Isaia spune: „Poporul care locuia în întuneric va vedea o lumină mare; asupra celor care locuiau în pământul întunecat al morții va străluci

o lumină. Tu vei înmulți poporul și vei spori bucuria lui” (*Is 9,1-2*).

Dacă pacea interioară este rodul unui anume comportament, este tot atât de adevărat că, fără ajutorul Duhului Sfânt, nimeni nu va putea gusta din această pace. Focul cu care Isus va boteza, după cum spune Ioan Botezătorul, înseamnă purificarea de tot ceea ce este rău în om, de toate păcatele și viciile care aduc tristețea în suflete. Bucuria creștină își are izvorul și consecința în comuniunea cu Domnul, în convingerea că Dumnezeu ne iubește și este cu noi.

„Strigă de bucurie, fiica Sionului! Chiuiе de bucurie, Israele! Bucură-te și te veselește din toată inima, fiica Ierusalimului!” (*Sof 3,14*) Este un anunț de bucurie adresat mai ales celor săraci, adică celor umili spre care este îndreptată în mod special bunătatea Domnului și vestea cea bună a mântuirii. Pentru a înțelege aceste cuvinte ale profetului Sofonia, este bine să cunoaștem contextul în care au fost spuse: în perioada în care și-a desfășurat activitatea (secolul al VII-lea î.C.), situația socio-religioasă din Iuda se caracteriza prin cultul zeilor străini, obiceiuri păgâne și nedreptăți sociale. Se părea că Dumnezeu nu se mai interesează de poporul său. Întrebarea prezentă pe buzele celor care au fost mereu fideli Domnului era: cum poate Domnul să suporte atâta violență, atâta nedreptate? Acestei frământări, profetul îi răspunde prin intermediul a două idei teologice:

1. Ziua Domnului, care va fi o zi a mâniei Domnului; această zi trebuie să fie pentru poporul ales un avertisment care să-l facă să se convertească.

2. Restul sfânt va supraviețui pentru a se bucura de roadele mântuirii: pace și prosperitate. Restul sfânt îi desemnează pe aceia care împlinesc voința lui Dumnezeu; ei formează noul popor al lui Dumnezeu. Ei vor

trăi plini de bucurie într-un Ierusalim sfânt unde Domnul însuși va domni ca rege. Astfel, Domnul își arată iubirea față de cei mici și umili. Acest anunț de bucurie își va afla realizarea definitivă în Isus Cristos, prin a cărui venire Dumnezeu va realiza mântuirea plenară a poporului său și a întregii omeniri.

La un centru misionar, o doamnă bogată, dar bolnavă, a oferit mult din averea ei pentru a se celebra Liturghii cu intenția de a aduce la Cristos pe cei pierduți. Într-o zi, cineva o întreabă: „Prin ce luați parte dumneavoastră la această lucrare sfântă?” Doamna răspunde: „Nu pot face altceva decât să zâmbesc celor care vin să asculte cuvântul lui Dumnezeu”. Cel care a întrebat-o a constatat ulterior că, prin acest gest simplu, femeia i-a atras pe mulți la Domnul. Să zâmbești tuturor, arătând dragostea pe care le-o porți, e cel mai mare „magnet” care poate să învingă forța celui rău și să înmoaie inimile împietrite. Pentru a avea rod puternic, zâmbetul trebuie să izvorască dintr-o credință puternică și din comuniunea cu Domnul. Doar așa un chip senin, un cuvânt de mângâiere pot aduce căldura în inimile înghețate de păcat.

În timpul care a mai rămas până la sărbătoarea Nașterii Domnului, fiecare să se cerceteze pentru a vedea dacă are în el iubire, pace sau, dimpotrivă, dușmănie, păcat. Să ne întrebăm fiecare: ce înseamnă pentru mine Crăciunul? Ce fel de bucurie crează în mine venirea lui Isus pe pământ? Dacă, răspunzând la aceste întrebări, vom constata că suntem triști din cauza răului din noi, să-l alungăm pentru a primi pacea ce va fi vestită de îngeri în noaptea sfântă și de care se vor bucura oamenii de bunăvoință.

DUMINICA A IV-A DIN ADVENT

Mih 5,2-5

Evr 5,5-10

Lc 1,39-48

După ce în prima duminică din Advent am fost îndemnați să ne ridicăm frunțile spre Dumnezeu care nu ne înșală încrederea, iar în a doua duminică am primit siguranța că Domnul „va face auzit glasul mării sale” și după invitația la bucurie din duminica trecută, suntem chemați acum, în ultima duminică a acestui timp de pregătire la sărbătoarea Nașterii Domnului, să ne deschidem inima pentru a-l primi „în ploaie pe cel drept”, după cum spune antifona de la intrare a Liturghiei de astăzi.

Marele eveniment al Nașterii Domnului nostru Isus Cristos este aproape. După un foarte lung timp de așteptare a celui care „va mântui poporul său de păcatele sale” (*Mt 1,21*), după ce a fost prevestit de profeți, Dumnezeu va împlini așteptarea poporului prin trimiterea Fiului său în timp. Locul unde se va naște Mântuitorul nu este unul cu faimă, după cum am putea crede că este normal pentru Unsul lui Dumnezeu. Odată, Betleemul despre care vorbește profetul Mihea în prima lectură era vestit datorită lui David, strămoșilor și contemporanilor săi, și speranțelor care au rămas legate de amintirea sa în cadrul vechii alianțe: istoria lui Rut și a lui Booz (*Rut 1,1-4*); ungerea tânărului David de către profetul Samuel (*1Sam 16,4*). Orașul a fost adus în stare de ruină, ca și orașele vecine, de Sennaherib asirianul, și va rămâne doar ca un punct de orientare pe drumul Egiptului,

după cum este amintit în cartea profetului Ieremia (41,17).

Acest loc este ales de Dumnezeu pentru nașterea Fiului său. Încă o dată logica lui Dumnezeu este radical diferită de cea a oamenilor: „Și tu, Betleeme, pământ al lui Iuda, nicidecum nu ești cea mai mică dintre cetățile de seamă ale lui Iuda; căci din tine va ieși stăpânitorul care va conduce poporul meu Israel” (*Mt* 2,6). Dumnezeu alege ceea ce este slab, mic și lipsit de importanță în ochii omului, pentru a-și manifesta puterea și măreția numelui său. Fiul lui Dumnezeu urmează să se nască într-un loc simplu; în acest spațiu măcinat de timp, sărăcie și ruină, se va naște Cel „a cărui obârșie este din vremurile străvechi, din zilele veșniciei”, Cel care cuprinde totul, Cel care va mântui „rămășița” lui Israel.

Betleem, în ebraică, înseamnă „Casa pâinii”; pe bună dreptate poartă această semnificație, căci cu toții ne vom hrăni cu Cel ce se va numi pe sine „Pâinea din cer, cea adevărată... Eu sunt pâinea vieții” (*In* 6,32-35).

Cristos vine să desființeze toate lipsurile și neputința jertfelor din Vechiul Testament de a mântui poporul și să săvârșească prin însăși persoana sa mântuirea tuturor oamenilor. Acest eveniment mântuitor a fost posibil prin „cea care trebuie să nască” (*Mih* 5,3), sfânta Fecioară Maria. Ea, „prin ascultare, a devenit cauză de mântuire pentru sine și pentru întreg neamul omenesc”, spune sfântul Irineu. „De aceea, multor părinți din vechime le place să afirme în propovăduirea lor că «nodul neascultării Evei a fost desfăcut prin ascultarea Mariei»” (*Lumen gentium* 56). Dacă sfânta Fecioară Maria nu ar fi deschis îngerului ușa sufletului ei, noi nu am fi putut cunoaște întruparea lui Cristos. Aceeași atitudine trebuie să o avem și noi în aceste zile, pentru ca pruncul Isus să se nască și în inimile noastre. Timpul este aproape; este

momentul când trebuie să ieșim din noi înșine și să facem loc Pruncului Mântuitor. Pentru a reuși să-l primim pe Pruncul dumnezeiesc când va veni – mai sunt doar câteva zile – va trebui să câștigăm curaj, mult curaj, pentru a fi în stare să acceptăm voința lui Dumnezeu care implică o schimbare în viața noastră. Acest curaj îl primim și îl învățăm de la sfânta Fecioară și de la Cristos. La Bunavestire, dialogul îngerului cu Maria este sugestiv în acest sens: „Bucură-te, o, plină de har, Domnul este cu tine”; pentru noi, cuvintele acestea ar putea suna: „Bucurați-vă, Domnul este aproape”. Dacă ne simțim copleșiți de această veste, cuvintele îngerului adresate Mariei: „Nu te teme...” pot fi adresate și nouă printr-o invitație la curaj: „Curaj, omule creștin, întâmpină-l pe Domnul tău, curaj!”.

Se spune că, într-o zi, frica a venit și a bătut la ușă. Curajul a venit să deschidă, dar nu a văzut pe nimeni. La ușa sufletului nostru pot bate teama și frica: teama de nereușită dacă dorim să schimbăm ceea ce nu merge în viața noastră; frica de a aduce un plus de noutate, de autenticitate în modul nostru de a acționa acasă, la serviciu, la școală; în modul nostru de a ne comporta față de cei din jur: soție, prieten, necunoscut. Cu toate acestea, dacă ne vom prezenta la ușa sufletului nostru cu încredere, cu un curaj mereu susținut, vom vedea că atunci când o vom deschide nu vom recunoaște nici o teamă și nici o frică, ci vom simți cum pacea ne invadează, vom vedea viața într-o lumină nouă, deoarece am avut curajul de a accepta schimbarea în ființa noastră. Nu trebuie să ne înșelăm și să spunem că ne vom schimba altădată. Venirea lui Dumnezeu este iminentă, iar noi trebuie să fim pregătiți să-i deschidem. Dacă el nu va vedea disponibilitate din partea noastră, va trece mai departe și cine ne poate spune dacă vom mai avea o a

doua șansă? Să ne temem de Dumnezeu care trece și nu se mai întoarce. Există, după cum cred că știți, acea vorbă din bătrâni: cine amână tot mereu moare fără Dumnezeu. Ce poate fi mai înfricoșător decât să fii lipsit sau, mai bine spus, să te lipsești de prezența unui asemenea Dumnezeu, Tată iubitor care se oferă pentru noi prin unicul său Fiul?

Vă îndemn ca astăzi și în zilele care au mai rămas până la Nașterea Domnului să dobândiți aceeași promptitudine în decizia de a accepta voința lui Dumnezeu și să spuneți împreună cu Cristos: „Iată, vin... să fac, Dumnezeule, voia ta” (*Evr 10,7*). Rugăciunea psalmului responsorial este un imbold la curaj: „Să se lumineze fața ta, Dumnezeule și vom fi mântuiți”. Lumina feței lui Dumnezeu este Fiul său, pe care îl va trimite spre luminarea noastră.

Un tată avea trei fii. Dispunea doar de o casă și, dorind să o lase moștenire, nu voia să o împartă. Așa că s-a hotărât să o încredințeze celui care se va dovedi mai înțelept. Pentru aceasta, i-a supus la un test: cel care va reuși să umple în întregime casa cu ceva, cu orice, acela o va primi. Primul fiu a umplut casa cu multe frunze, însă tot mai era loc. Al doilea fiu a umplut casa cu o mulțime de pene, dar spațiul nu s-a ocupat în întregime. Cel de-al treilea a intrat în casă și, spre seară, a aprins o lumânare, iar casa s-a umplut de lumină.

Să ne străduim ca asemenea fiului înțelept să alegem, într-adevăr, ceea ce umple viața noastră. Să-l alegem pe Cristos, rămânând receptivi la imensa sa dorință de a se naște în inimile noastre, de a crește și de a se maturiza în ființa noastră. Asemenea lui Iosif, să nu fugim din fața misterului extraordinar al întrupării Cuvântului divin. După cum Iosif a împlinit voința lui Dumnezeu, luând-o la sine pe Maria, acceptând misterul

zămislit în ea, și noi să rămânem deschiși în fața misterului care se apropie. Să avem încredere, așadar, fraților, că împlinirea voinței celui care „se va ridica și va păstori prin puterea Domnului” va fi pentru noi motiv să tresăltăm de bucurie, ca și pruncul în sânul Elisabetei. Astfel, vom fi numiți și noi „fericiți” pentru că am crezut în voința lui Dumnezeu, asemenea Mariei, și atunci pacea ne va copleși; această pace nu este ca aceea a oamenilor, deoarece „El însuși va fi pacea noastră” (*Mih* 5,5). Există, oare, o fericire mai mare decât a-l câștiga pe Cristos?

Bogdan CATANA

SOLEMNITATEA NAȘTERII DOMULUI – Liturghia de noapte –

Is 9,2-4;6-7

Tit 2,11-14

Lc 2,1-14

Ne-am adunat în această noapte minunată în semn de bucurie și grațitudine față de bunătatea și milosivirea lui Dumnezeu, pentru a sărbători cu toții, de la cei mici până la cei vârstnici, minunea ce a avut loc acum peste 2000 de ani. Cadrul general al acestui fapt este câmpia Betleemului, de unde se va extinde Lumina asupra întregului popor care locuia în întuneric și asupra celor care locuiau în umbra morții, iar mesajul e transmis de îngerii: „Nu vă temeți, căci vă vestesc vouă bucurie mare. Astăzi, în cetatea lui David, vi s-a născut Mântuitorul, care este Cristos Domnul” (*Lc 2,11*); „Gloria în excelsis Deo et in terra pax hominibus” (*Lc 2,14*). În imnul îngerilor sunt incluse titlurile ce proclamă măreția lui Isus: Mântuitor, Mesia, Domnul, cel ce aduce pacea și orice dar.

Așadar, să lăsăm pentru câteva momente problemele noastre și să mergem cu gândul acolo, în Betleem, și împreună cu păstorii să ne bucurăm de Nașterea Mântuitorului, iar împreună cu îngerii să îi dăm slavă lui Dumnezeu.

1. „Astăzi, în cetatea lui David, vi s-a născut un Mântuitor” (*Lc 2,11*). Ce înseamnă venirea lui Cristos? În primul rând, nașterea lui Cristos înseamnă că Dumnezeu își ține cuvântul. „După ce, odinioară, în multe rânduri

și în multe chipuri, Dumnezeu a vorbit părinților noștri prin profeți, în zilele acestea de pe urmă ne-a vorbit nouă prin Fiul său” (*Evr* 1,1). În persoana lui Cristos are loc împlinirea tuturor făgăduințelor lui Dumnezeu. De la primele pagini ale Sfintei Scripturi, observăm „admirabila condescendență a învățaturii veșnice, nepusa bunătate a lui Dumnezeu” (*Dei Verbum* 13) și această voință continuă a lui Dumnezeu de a mântui omul, prin faptul că va veni cineva care va aduce eliberarea, mântuirea, pacea în locul dezbinării, bucuria în locul răutății și tristeții. Nenumărați profeți se ridică și vestesc poporului aflat în momente de grea cumpănă: sus frunțile, vor veni timpuri mai bune, va veni cineva care va schimba lucrurile. Tot astfel, și profetul Isaia anunță poporului venirea Mântuitorului, după cum am auzit în prima lectură. Copilul din ieslea Betleemului este Mesia, cel dorit, cel așteptat de veacuri, el este „Fiul ce ni s-a dat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, Părintele veșnicilor, Domnul păcii” (*Is* 1,6b).

2. Crăciunul reprezintă venirea lui Dumnezeu în casele noastre, intrarea lui Dumnezeu în inima fiecăruia dintre noi. Acel Dumnezeu inaccesibil, necunoscut, Dumnezeul filozofilor, devine om. El este Emanuel – Dumnezeu cu noi – care vine să se întâlnească cu omul, să vorbească cu el, să-și facă lăcaș în inima sa. Iată, tocmai aici este minunea: Dumnezeu Atotputernicul ni se face cunoscut, vizibil, într-un copilăș plătând. Oamenii simpli, precum păstorii, primesc cu bucurie acest mister, și nu cărturarilor sau fariseii, pentru că acest mister al Întrupării este atât de adânc, încât nu-l pot pătrunde cei care se cred mari, intelectualii, geniile, filozofii, dar este atât de simplu încât îl pot pătrunde chiar și copilașii.

Mesajul Crăciunului este pace, iubire, iertare, perseverare. „Dumnezeu s-a făcut om din iubire, pentru ca

omul să devină prin har ceea ce el este prin fire” (sfântul Irineu). Astfel, omul devine „filius in filio” participând la viața dumnezeiască a Fiului întrupat.

Un copilaș pleacă repede la biserică pentru a participa la Liturghia din noaptea Crăciunului. Ajuns acolo, se așază lângă pruncușorul Isus și se roagă pentru părinții săi și, mai ales, pentru frățiorul său, care, de mai mulți ani, abia se mișca prin casă cu ajutorul cârjelor. După Liturghie, fugе acasă și începe să-i povestească frățiorului său: „E Crăciunul! Cristos s-a născut, e pace și bucurie pe întregul pământ, îngerii cântă mărire în cer lui Dumnezeu și pe pământ pace oamenilor de bunăvoință”, dar nu apucă să termine că este oprit de țipete, zgomote și înjurături. Atunci, cel bolnav deschide ușa de la bucătărie, îi arată părinții care se certau și îi spune fratelui său cu vocea tremurândă și cu ochii înlăcrimați: „Nu! Nu e adevărat! Nici anul acesta nu s-a născut Mesia!”

Dumnezeu s-a făcut om pentru toți oamenii, deci, și pentru mine, și pentru tine. El a venit și în casa mea, și în casa ta, s-a întâlnit și cu mine, și cu tine, mi-a vorbit și mie, ți-a vorbit și ție și vrea să ne mântuiască pe toți. În acest proces suntem implicați personal.

La Betleem a izbucnit dumnezeirea, izvorul lui Dumnezeu, și „oricine va bea din el nu va gusta moartea” (*In* 8,32). Și cum am auzit în lectura a II-a, la Betleem, „harul lui Dumnezeu care aduce mântuirea s-a arătat tuturor oamenilor” (*Tit* 2,11).

3. „Crăciunul înseamnă „Nașterea celui Înviat, Cel venit care vine”.

Un lucru important de remarcat cu privire la solemnitatea Crăciunului e acela că nu trebuie să ne întoarcem din punct de vedere psihologic înapoi cu peste 2000 de ani pentru o nouă naștere, ci cum am spus încă de la

începutul acestei reflecții, doar imaginativ, cu gândul, și ne putem întâlni cu Dumnezeu, în același mod, dacă ne apropiem fie de ieslea Betleemului în care plânge un mic copilăș, fie de crucea pe care moare Cristos pentru păcatele noastre. Acolo înțelegem că „atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât la împlinirea timpurilor l-a dat pe Unicul său Fiu” (*In* 3,15), ca să moară în locul nostru, iar noi să trăim prin el. „Gloria Dei est homo vivens”, („slava lui Dumnezeu este omul viu”), spunea sfântul Irineu, iar viața, răscumpărarea omului, Dumnezeu o realizează prin Întruparea Fiului său. Pentru că dacă Satana l-a dus în eroare pe Adam în carnea lui și l-a învins, Satana trebuia învins tot în carne de către un fiu al lui Adam, dar care să fie mai puternic decât el. Astfel, Isus a devenit replica desăvârșită a lui Adam, iar prin Întruparea sa, Cuvântul l-a revelat pe Tatăl: „Cine mă vede pe mine îl vede pe Tatăl”, a recapitulat Scripturile în viața proprie: „Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea în mijlocul vostru”, a împlinit economia mântuirii ascultând de voința Tatălui: „Tată, facă-se precum voiești tu” (*Lc* 2,41), readucând dreptatea pierdută de primul Adam și repurtând creația la origini, asociind-o pe Fecioara Maria ca mijlocitoare și colaboratoare. Prin Întruparea sa, Cristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat, a luat de la noi firea cu însușirile ei și ne-a dat firea cu însușirile lui. A luat: carnea reală, neascultarea, moartea, întunericul, păcatul, neputința, sufletul real, viața cea scurtă, corupția, condamnarea și osânda și ne-a dat dumnezeirea reală, ascultarea kenotică (în umilință), viața, lumina vieții, harul, puterea harului, pneuma divină (Duhul Sfânt), viața eternă, imortalitatea, comuniunea vieții treimice. Astfel, prin nașterea, moartea și învierea lui Isus, mântuirea

noastră este reală. Totuși, nu trebuie uitat că ea ne angajează viața, se adresează fiecăruia dintre noi. Mântuirea e o realitate aici, pe pământ, și dincolo, în ceruri, doar dacă îi slujim lui Dumnezeu: „Gloria hominis est perseveratio in servitute Dei”, spunea sfântul Irineu (Măreția omului constă în perseverența de a-i sluji lui Dumnezeu). E important să perseverezi, dar și mai important să rămâi în slujirea lui Dumnezeu.

Crăciunul își capătă adevărata sa semnificație numai când acceptăm ca Isus să intre în viața noastră. La primul Crăciun, Isus s-a născut în lume. La Crăciunul acesta, Isus vrea să se nască în viața noastră. În felul acesta, vom putea, asemenea păstorilor, să ducem și la alții vestea bucuriei că s-a născut un Mântuitor, pentru ca toți cei ce n-au auzit să audă și să creadă. Și împreună cu întreaga Biserică, să spunem: „Te laudăm și-ți mulțumim, Doamne, deoarece, prin misterul Cuvântului Întrupat, o nouă lumină a gloriei tale a strălucit înaintea ochilor spiritului nostru, așa încât, în timp ce-l cunoaștem pe Dumnezeu vizibil, prin intermediul cuvântului, suntem conduși spre iubirea realităților invizibile (Prefața Liturghiei de Crăciun).

Richard TOTH

SOLEMNITATEA NAȘTERII DOMNULUI

-Liturgia din timpul zilei -

Is 52,7-10

Evr 1,1-6

In 1,1-18

„Ne-a strălucit ziua cea sfințită: Veniți, neamuri, să-l adorați pe Domnul, căci astăzi s-a coborât pe pământ lumină mare”.

Ne-am adunat astăzi la biserică pentru a celebra, cu toată solemnitatea, Nașterea Domnului acum, la sfârșitul Adventului, o perioadă tensionată, pentru că „adventus” înseamnă în limba latină „așteptare”. Antifona pe care am ascultat-o înainte de Evanghelie ne răspunde la întrebările: „Ce fel de așteptare?” „A cui așteptare?” Așteptarea lui Cristos: cel care va veni cu slavă la sfârșitul timpurilor „ca să-i judece pe cei vii și pe cei morți”, după cum mărturisim în Crez, dar și prima așteptare a sa, a Nașterii sale. Și acest eveniment al împlinirii făgăduințelor făcute de Dumnezeu poporului său îl celebrăm noi astăzi împreună cu întreaga Biserică.

E drept, în această perioadă, oamenii mai au și o altă așteptare, aceea a sfârșitului anului. Și aici avem o anumită tensiune, pentru că ne trec prin fața ochilor fapte și întâmplări care ni s-au petrecut în tot acest timp. De unele ne amintim cu plăcere, pe altele am vrea, în schimb, să le alungăm din mintea și inima noastră. Important, însă, e să le privim pe toate cu ochii credinței, și astfel vom descoperi în lăuntru nostru semnele îndurării și fidelității pe care Domnul ni le-a arătat în acest an. Poate fără ca s-o știm.

La aceasta ne invită și lecturile acestei sărbători. Prima lectură, luată din cartea profetului Isaia, constituie o proclamare a domniei lui Dumnezeu. La vremea când a fost scris acest fragment, poporul se afla în robie în Babilon, departe de țară, departe de Templu – semn al prezenței lui Dumnezeu în mijlocul poporului său. Știm că poporul, din cauza păcatelor sale, a trecut prin încercarea exilului și a distrugerii Ierusalimului și a Templului din care profetul Ezechiel văzuse cum pleacă Slava Domnului. Acum, vestea întoarcerii lui Dumnezeu în Sion este o veste de bucurie, de mântuire; e o realitate văzută de toți: „văd cu ochii lor cum se întoarce Domnul în Sion” (*Is 52,8*). Reîntoarcerea Domnului în Sion nu privește numai poporul evreu, ci întreaga omenire: „Domnul și-a descoperit brațul sfânt în fața tuturor neamurilor și au văzut toate marginile pământului mântuirea Dumnezeului nostru” (*Is 52,10*).

Această ultimă frază din prima lectură devine cântarea de bucurie a poporului lui Dumnezeu din psalmul responsorial. Izbăvirea adusă de „brațul său cel sfânt” este rodul fidelității și al îndurării față de casa lui Israel. Îndurare, în Vechiul Testament, înseamnă mai mult decât milă sau compasiune. Înseamnă și duioșie, tandrețe, bunătate, bunăvoință. E o atitudine conștientă din partea cuiva, constituie un răspuns față de o datorie interioară. Și aici, îndurare se întâlnește cu celălalt cuvânt, fidelitate. Acest lucru îl exprimă psalmistul atunci când spune că Domnul „și-a amintit de îndurarea și de fidelitatea sa față de casa lui Israel” (*Ps 97,3*). Dumnezeu e fidel făgăduințelor sale, în ciuda infidelității poporului său. Această fidelitate și îndurare acum și le face cunoscute în fața neamurilor prin mântuirea pe care o aduce și care devine prilej de bucurie a tuturor oamenilor.

Ce este această mântuire, această dreptate pe care Dumnezeu și-o descoperă înaintea tuturor popoarelor? Ne-o spune lectura a doua: „După ce Dumnezeu, odinioară, în multe rânduri și în multe chipuri a vorbit părinților noștri prin proroci, în aceste timpuri de pe urmă ne-a vorbit nouă prin Fiul” (*Evr* 1,1- 2).

Autorul condensează în această frază întreaga istorie a mântuirii. În ea ni se spune că Dumnezeu a vorbit părinților noștri odinioară. Imediat ne gândim la Abraham, la Moise, ba încă și mai înainte, la Noe. Odinioară, Dumnezeu le-a vorbit tuturor acestora, încheind legăminte cu ei. Ce s-a ales de ele? Scrisoarea către Evrei ne spune că Dumnezeu a vorbit părinților noștri „în multe rânduri și în multe chipuri”. Aceasta înseamnă că n-a fost destul o singură dată! Simpla înșiruire de nume pe care am făcut-o e un exemplu în acest sens.

Dacă ne uităm în paginile Scripturii, vedem cum această istorie a fidelității și îndurării lui Dumnezeu „față de casa lui Israel” a continuat, în ciuda infidelității acesteia. Profeții, o știm, au vorbit în numele lui Dumnezeu, amintind poporului Legământul încheiat de Dumnezeu cu ei, pe care l-au încălcat. Profeții au vorbit despre împlinirea Legământului adusă de Emanuel – Dumnezeu cu noi „care astăzi ni s-a născut, Cristos Domnul” – după cum am auzit la Evanghelia Liturghiei de la miezul nopții. Dar tot profeții au fost aceia care ne-au vorbit despre Slujitorul suferind, cel care ia asupra sa păcatele lumii.

Și, iată, auzim la Evanghelia cum sfântul Ioan ne vorbește, la rândul său, despre Cuvântul care „într-ale sale a venit și ai săi nu l-au primit” (*In* 1,11). E și aici glasul lui Dumnezeu care ne vorbește prin gura evanghelistului. Nu mai e vorba despre ceva care se va împlini, ci despre un lucru împlinit: lucrarea de mântuire săvârșită de Cristos de-a lungul întregii sale vieți și desăvârșită pe Calvar, pe Cruce.

Evanghelia, în puține cuvinte – la fel ca autorul Scri-sorii către Evrei – ne trece în revistă taina răscumpărării noastre, care e taina lui Cristos „care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire s-a coborât din ceruri, s-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și s-a făcut om”, după cum mărturisim în Crez. Tot acolo mai spunem că „a pătimit sub Ponțiu Pilat, a murit și s-a îngropat. A înviat a treia zi după Scripturi și s-a suit la cer”, unde șade la dreapta lui Dumnezeu. Sfântul evanghelist Ioan ne spune în acest sens că Fiul lui Dumnezeu, Cuvântul, „s-a făcut trup și a locuit între noi, și noi am văzut slava lui; slavă ca a Unuia-născut de la Tatăl, plin de har și de adevăr”. Acest cuvânt al Evangheliei este luminat de autorul Scriorii către Evrei, care spune că Fiul, „după ce a săvârșit curățarea păcatelor noastre”, adică după împlinirea voinței Tatălui prin viața, moartea și învierea sa, „s-a așezat de-a dreapta mării, devenind cu atât mai presus de îngeri cu cât a moștenit un nume mai deosebit decât al lor”. Care este acest nume? Este acela de Fiu: „Fiul meu ești Tu, Eu astăzi te-am născut” (*Ps* 2,6). Și întărește acest cuvânt al psalmistului cu altul: „Eu îi voi fi lui Tată și el îmi va fi mie Fiu” (*Ps* 88,26-27). Înțelegem în această lumină cuvântul Evangheliei care spune că „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu” (*In* 1,1).

Această taină a Cuvântului, Fiul Tatălui, „strălucirea slavei și chipul ființei lui” (*Evr* 1,3), trimis de Dumnezeu în lume, o contemplăm noi astăzi și încercăm să ne apropiem de ea prin lumina credinței. Căci credința e aceea care ne dezvăluie că taina Întrupării Cuvântului este taina iubirii îndurătoare și fidele a lui Dumnezeu față de poporul său, față de casa lui Israel, cum am auzit în prima lectură.

Această iubire îndurătoare este adresată nu numai alor săi (cf. *In* 1,11), ci „tuturor celor care l-au primit” (*In* 1,12). Noi – spune sfântul Leon cel Mare – „...născuți prin baia Botezului, suntem născuți cu Cristos în această naștere, după cum cu Cristos am fost răstigniți în pătimire, înviați în înviere și așezați la dreapta Tatălui prin înălțare”.

Să nu credem, așadar, că putem sta deoparte! Nouă ne este adresat cuvântul evanghelistului: „În el era viața și viața era lumina oamenilor” (*In* 1,4)! Prin Botez, noi am primit viața cea nouă a harului, pentru că, spune sfântul Augustin: „Ai fi fost mort pe vecie dacă el nu s-ar fi născut în timp. Nu ți-ar fi eliberat firea de păcat dacă n-ar fi luat asupra sa o fire asemănătoare păcatului. O mizerie continuă te-ar fi stăpânit dacă nu s-ar fi revărsat această milostivire. N-ai fi avut viață din nou dacă el nu s-ar fi întâlnit cu însăși moartea ta. Ai fi pierit dacă nu ar fi fost venit”. Cum putem noi să răspundem unei asemenea iubiri pline de grijă? Am spus la început că, în această perioadă, fiecare dintre noi își face socotelile pe acest an: ce a făcut, ce ar fi trebuit să facă. Să-i aducem lui Isus tot rodul bun al acestui an. Poate că nu suntem mulțumiți de cele ce am făcut în acest timp. Poate că ne uităm la alții care au realizări mai mari, roade mai bogate decât noi. Să nu ne descurajăm! Să ne aducem aminte de povestea jonglerului care stătea în biserică, în fața statuii Maicii Domnului cu Pruncul și se uita cum oamenii vin și pun diferite ofrande la picioarele acesteia, care mai de care mai frumoase, mai bogate. Iar el nu avea nimic. Era doar un jongler care își câștiga viața distrându-i pe oameni prin târguri. Ce-ar fi putut el să-i dea Preasfintei Fecioare? La un moment dat, și-a scos mingile și a început să jongleze cu ele înaintea Mariei, iar cei care îl priveau poate

pieziș deoarece a îndrăznit să tulbure pacea sfântului lăcaș au putut vedea, cu uimire, cum Pruncul începe să râdă și să bată din palme. Să nu ne fie rușine să-i oferim lui Isus rodul muncii noastre din acest an, chiar dacă ni se pare că este prea sărac, prea șters. Important e să-l oferim din toată inima, iar Pruncul Isus ne va primi și pe noi ca pe acel jongler în bucuria prezenței sale.

Sebastian LUCACIU

SFÂNTA FAMILIE

1Sam 1, 20-22.24-28

1In 9, 1-2.21-24

Lc 2, 41-52

Ne aflăm în timpul Crăciunului, timp de bucurie sfântă, în care speranțele noastre s-au împlinit: Mântuitorul a venit din nou pentru noi și printre noi. Astăzi celebrăm Solemnitatea Sfintei Familii. Isus ne invită într-un anumit sens, în căsuța sa din Nazaret, unde a crescut alături de părinți.

Evanghelia de la sfânta Liturghie dezvăluie puțin copilăria misterioasă a celui care, luând chip de prunc, s-a întrupat pentru mântuirea noastră. Până aici, în Evanghelia copilăriei, misterul lui Isus a fost revelat prin intermediari: arhanghelul Gabriel, Elisabeta, Simeon, Ana. Acum, cu ocazia pelerinajului la Ierusalim, Isus însuși preia inițiativa afirmând, chiar din primele sale cuvinte, caracterul unic și transcendent al relației sale cu Tatăl. În întreg Noul Testament, el este singurul în măsură să spună „Tatăl meu” atunci când vorbește despre Dumnezeu și cu Dumnezeu. El este, de asemenea, singurul în măsură să-l cunoască pe Tatăl: „Nu l-a văzut nimeni pe Tatăl, decât numai cel care este de la Tatăl” (*In 6,46*). O idee comună Evangheliei și primei lecturi, care este luată din prima carte a lui Samuel, este darul minunat pe care Dumnezeu îl face Anei, soția lui Elcana, și sfintei Fecioare. În cazul ambelor femei, avem o istorie deosebit de interesantă, prima prefigurând ceea ce avea să se întâmple mult mai târziu, la împlinirea timpurilor.

Am ascultat cu toții prima lectură. Cu siguranță, Ana și-a iubit mult primul născut și a amânat cât a putut momentul despărțirii de el, însă promisiunea sa este irevocabilă: la vârsta înțercării, Samuel este adus în templu și oferit Domnului pentru toate zilele vieții lui. Asemenea Anei, prin acel „fiat” rostit înaintea arhanghelului, Maria știe că Isus nu-i va aparține ei, ci lui Dumnezeu. Filiațiunea divină a lui Isus este acceptată de Maria încă de la început, deși nu e înțeleasă prea bine. „Fiule, de ce ne-ai făcut nouă aceasta?”, întreabă ea la templu. Răspunsul sună implacabil: „Trebuie să fiu la Tatăl meu”.

Potrivit acestui răspuns și după cum prevestea cartea întâi a lui Samuel, Isus ar trebui să rămână în templu, în casa lui Dumnezeu. Dar, în ciuda a ceea ce spune, Isus se întoarce la Nazaret. Această întoarcere, aparent contradictorie, arată că gestul lui Isus nu are o aplicație imediată, ci o deschidere profetică. Cuvântul său privea viitorul și era nevoie de timp pentru a înțelege sensul celor spuse de el.

Până la acest episod, scenele precedente (buna vestire, vizita la Elisabeta) au evidențiat, pe bună dreptate, credința Mariei. Din Evanghelia de astăzi reiese o altă trăsătură a credinței Mariei: caracterul progresiv. René Laurentin afirmă că Maria a trăit după condiția umană cea mai obișnuită, o condiție umilă, de săracie. Nu a fost scutită de dureri, încercări, de efortul interior al reflecției, al meditării. Întrebarea „de ce aceasta?”, întrebare care se regăsește și în atitudinea ucenicilor în fața scandalului crucii, a trecut în reflecția teologică ulterioară și așteaptă încă un răspuns. Sfântul Toma, atenienii în areopag, procurorul roman Festus, toți se situează pe linia comportamentului Mariei, dar toți sunt invitați

să rămână fideli cuvântului ascultat, deși nu a fost ușor și încă nu e ușor de înțeles.

Maria rămâne un prototip pentru noi toți: chiar dacă nu a înțeles discursul fiului ei, în loc să-l refuze, printr-o reflecție adâncă și asiduă, încearcă să-i pătrundă semnificația. Ea avansează pe drumul pe care Dumnezeu o cheamă cu bucurie, dar și cu neliniște, dând dovadă de încredere și curaj.

Alături de Maria, Evanghelia îl menționează pe Iosif, nu numai în momentul prezentării la templu sau cu ocazia primului pelerinaj al lui Isus la Ierusalim, ci mult mai înainte, înainte chiar de nașterea lui Isus. Luminat supranatural, Iosif o ia la sine pe Maria, acceptând paternitatea copilului ei. Astfel, în ochii poporului și potrivit cu legislația iudaică, Iosif este responsabil de nașterea și educarea fiului Mariei, până când acesta va ajunge la maturitate și va deveni membru deplin al poporului ales.

Atât în Evanghelia sfântului Matei, cât și în Evanghelia sfântului Luca, Iosif este asociat Mariei. El e într-adevăr bărbatul, soțul ei. Conform contractului de logodnă, o ia în casa sa. Prin munca, prezența și protecția sa, Maria poate trăi în intimitate cu Fiul lui Dumnezeu. Mulțumită lui, Maria îl poate educa pe copil și poate să mediteze în inima ei tot ceea ce Isus îi spune.

Iosif a avut acest rol pe lângă mamă și copil deoarece era un om drept. Termenul nostru redă imperfect semnificația termenului biblic. Este vorba de o dreptate care depășește simpla echitate, înglobând ideea de generozitate, de mărinimie. În acest sens, Iosif a fost drept atunci când nu a vrut să fie dezonorată Maria, pe care credea că trebuie totuși să o repudieze în secret. A fost drept când a primit-o pe Maria la sine, deși a înțeles de la început că nu o putea păstra pentru el pe aceea care își concepute

copilul fără el. Odată misiunea sa încheiată, totul indică faptul că a murit înainte ca Isus să-și înceapă activitatea publică.

Testamentul spiritual pe care îl lasă sfânta familie se poate reduce la câteva cuvinte: credința și dragostea Mariei, devotamentul tăcut al lui Iosif, supunerea lui Isus. Oare câte dintre familiile creștine de astăzi se regăsesc în aceste trăsături?

Un tată și o mamă, care erau foarte ocupați cu serviciul, și-au amintit că nu peste mult timp urma să fie ziua băiețelului lor, așa că s-au hotărât să-și facă timp pentru a-i cumpăra un cadou. Într-o după-amiază, au mers într-un magazin cu jucării și au început un dialog cu vânzătoarea: „Căutăm ceva frumos pentru un copil micuț, care să-i țină de urât, să-i alunge sentimentul singurătății și să-l înveselească. Îmi pare rău” - le-a răspuns vânzătoarea – „dar nu avem părinți de vânzare”.

Relatând această întâmplare nu am urmărit să vă supăr, dar vă îndemn să reconsiderați raporturile cu copiii dumneavoastră. Sfânta Familie avea și ea problemele sale. Meseria lui Iosif abia le asigura mijloacele de trai. De violență, de necazuri, au avut parte atât Iosif, cât și Maria: de exemplu, fuga de persecuția lui Irod. Cu toate acestea, nu l-au lipsit niciodată pe Isus de dragostea lor. E adevărat că Isus era un copil foarte ascultător, dar totodată era și o persoană greu de înțeles din multe puncte de vedere. Să ne gândim la episodul de la templu. Din Evanghelie știm că Maria și Iosif „nu au înțeles cele spuse de el”. Un lucru care se întâmpla atunci și se întâmplă și astăzi multor părinți.

Cu siguranță, va veni un moment când copiii dumneavoastră, ajunși la vârsta maturității, vor trebui să se preocupe de „a fi la Tatăl”, de a-i îndeplini voința, deoarece Dumnezeu are un plan personal pentru fiecare. Va

veni un moment când copiii vor pleca de acasă pentru totdeauna. Însă până atunci, în acest cuibușor care este familia, copiii se pregătesc. Își exersează aripile pentru a se avânta în zbor. Au mare nevoie de ajutorul și căldura pe care numai părinții pot și au datoria să le ofere, pentru a se dezvolta corect și a păși în viață cu încredere. Biserica știe acest lucru și, prin sărbătoarea de astăzi, îndreptându-ne atenția către sfânta familie, ne arată importanța pe care o au dragostea și respectul în cadrul familiei.

Petrică BOROȘ

SOLEMNITATEA SFINTEI FECIOARE MARIA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Num 6,22-27

Gal 4,4-7

Lc 2,16-21

„Să-și îndrepte Domnul fața către tine și să-ți dăruiască pacea” (*Num 6,26*). Aceste cuvinte pe care le-am auzit în prima lectură ne pot fi drept călăuză în înțelegerea semnificației sărbătorii pe care ne-o propune astăzi Biserica, și anume Solemnitatea Sfintei Fecioare Maria Născătoare de Dumnezeu. Tot astăzi sărbătorim momentul în care pruncului din Betleem i s-a pus numele Isus și a fost tăiat împrejur, după cum prescria legea. În această zi, avem de-a face cu două realități pe care le întâlnim des în viața noastră. Este vorba despre începutul unei zile și sfârșitul ei, începutul unei perioade și sfârșitul ei, precum și începutul vieții și sfârșitul ei. Trăim un moment de sfârșit și unul de început. Astăzi se încheie perioada sărbătorilor din Octava Crăciunului, timp ce ne-a umplut inimile de bucurie și speranță, și tot azi pășim în noul an calendaristic, care se deschide în fața noastră ca un jurnal nescris, ce ne așteaptă pe fiecare să începem a-l scrie. Ei bine, tocmai în prima zi a anului, pe care papa Paul al VI-lea a numit-o „Ziua mondială a păcii”, Biserica ne propune să medităm despre maternitatea feciorelnică și divină a sfintei Fecioare Maria.

Ne întrebăm, poate, de ce astăzi și de ce acest subiect? Un răspuns îl putem găsi în ceea ce spune papa Paul al VI-lea în documentul *Marialis cultus* numărul 35

despre sfânta Fecioară Maria: „În condițiile concrete ale vieții sale, Maria a aderat total și liber la voința lui Dumnezeu. Ea a primit cuvântul și l-a pus în practică”. Într-adevăr, în orice situație concretă a existenței sale, ea și-a dat consimțământul la chemarea lui Dumnezeu. Maria a devenit Mamă a lui Dumnezeu în momentul răspunsului pe care l-a dat îngerului Gabriel: „Fie mie după cuvântul tău” (*Lc 1,38*). Iată motivul pentru care ne este prezentată nouă, celor care începem acest nou an ca model de trăire a vieții de credință în concretul existenței noastre.

Ne gândim poate că, în viața Mariei, totul a fost limpede și clar, o viață fără prea multe probleme și frământări, o viață cu totul diferită de cea pe care noi, oamenii secolului al XXI-lea, o trăim. Suntem tentați să credem că Maria a aderat total și liber la voința lui Dumnezeu tocmai datorită contextului cultural și social mai puțin evoluat decât cel de astăzi.

Textul evanghelic pe care l-am auzit proclamat la Liturgia cuvântului ne va ajuta să înțelegem ceea ce s-a întâmplat de fapt la Betleem și să vedem modul în care Maria a trăit toate aceste evenimente din viața ei. În acest fragment, evanghelistul Luca ne prezintă momentul vizitei păstorilor la pruncul Isus, care tocmai se născuse în condiții umile și care era asistat de Maria și Iosif. „Păstorii au venit în grabă la Betleem” (*Lc 2,16*). Această grabă a păstorilor ce se îndreaptă spre locul vestit lor de îngeri ne arată neliniștea și nerăbdarea de a-l vedea pe Mântuitorul lor. Păstorii, considerați cei din urmă oameni ai societății, devin primii vestitori ai evangheliei, ai veștii celei bune, deoarece ei nu se închid în ei înșiși și nici în entuziasmul lor, ci, pur și simplu, împărtășesc și altora ceea ce ei au primit. Pe lângă faptul că s-au

arătat credincioși în împlinirea cuvântului ce li se spusese de către îngeri, păstorii dau dovadă că sunt și misionari curajoși și zeloși, căci, „văzându-l, au destăinuit cuvântul ce li se spusese despre prunc” (*Lc 2,17*). În text, apare clar sentimentul de uimire care i-a cuprins pe toți la auzul celor pe care păstorii le spuneau. Trebuia o mare credință pentru a-l recunoaște în copilul din iesle pe Domnul Cristos și păstorii arată că posedă această credință. Sărăcia ce domnea în acest loc al nașterii Domnului este pusă în contrast cu bogăția credinței în Dumnezeu a celor prezenți.

„Iar Maria păstra toate acestea cumpănindu-le în inima ei” (*Lc 2,19*). În aceste cuvinte ne este arătată adevărata atitudine a Mariei în fața întregului mister ce se desfășoară în ea și în jurul ei. Veștile care se adună în inima ei cu privire la fiul pe care l-a născut sunt doar fărâme de lumină, care nu-i arată pe deplin semnificația tuturor celor petrecute. Maria continuă să reflecteze asupra acestor evenimente ce s-au întâmplat, confruntând mesajele primite pentru a ajunge la o înțelegere mai amplă a misterului. Experiența personală pe care Maria a avut-o până în acest moment este, în același timp, misterioasă și confuză. Cu toate acestea, consimțământul ei la chemarea lui Dumnezeu a fost și e necondiționat, deoarece „la Dumnezeu nimic nu este cu neputință” (*Lc 1,37*). Astfel, cuvintele păstorilor nu aduc în inima Mariei o lumină mai mare, ci, pur și simplu, ele confirmă și completează acele cuvinte pe care Maria le auzise de la Elisabeta.

Cele două verbe, „a păstra” și „a confrunta”, exprimă întreaga dramă a credinței din sufletul Mariei. Încă din momentul Bunei Vestiri, când Maria devine Mamă a lui Dumnezeu prin acel „Fie mie după cuvântul tău”,

credința ei este o cale, este un drum. Credința Mariei nu constă într-o simplă posesie a unui adevăr, ea este, mai degrabă, o căutare lentă și obositoare și, tocmai din acest motiv, Maria este pentru noi, cei de astăzi, un viu exemplu de credință. Și Maria a ajuns la o înțelegere deplină a întregului mister, pe care l-a trăit și l-a meditat de abia la sfârșitul vieții ei. Cu toate acestea, ea a menținut întotdeauna nealterat raportul ei cu Dumnezeu. În plus, încrederea pe care a avut-o în Cuvântul lui Dumnezeu, Cuvânt ce s-a zămislit din sânul ei, este nelimitată.

În a doua lectură, luată din scrisoarea sfântului apostol Paul către Galateni, sfântul Paul ne arată, de fapt, ceea ce s-a realizat prin intermediul Mariei, și aceasta tocmai datorită docilității ei în fața planului divin. Apostolul ne spune: „Fiul lui Dumnezeu născut din femeie, care, deși născut sub lege, a venit să-i răscumpere pe cei ce erau sub lege și să dobândim înfierea” (*Gal 4,5*). Astfel, ceea ce se realizează la Nașterea Domnului este, în realitate, un schimb minunat: Isus, Fiul lui Dumnezeu, prin Maria, devine Fiul omului; iar noi, fiii oamenilor, devenim fii ai lui Dumnezeu. Maria este cea prin care se face acest schimb minunat între Dumnezeu și oameni. De aceea, sfântul Paul ne spune: „Iar de ești fiu, ești și moștenitor, din darul lui Dumnezeu” (*Gal 4,7*). Așadar, darul cel mai prețios pe care l-am primit de la Dumnezeu este acela de a deveni fiii săi și, mai mult, acela de a fi moștenitorii împărăției. Dar, în micimea și neputința noastră, Dumnezeu nu ne-a lăsat singuri, căci, după cum ne spune sfântul Paul, „Dumnezeu l-a trimis pe Duhul Fiului său în inimile noastre, care strigă: Abba, Tată!” (*Gal 4,6*)

Ne-am întrebat noi oare: Ce nu a mers sau ce a mers în viața noastră de credință în anul ce a trecut? Am

găsit noi un răspuns concret la această întrebare? Ce trebuie să schimbăm în viața noastră și care trebuie să fie atitudinea noastră în acest nou an?

Era în anul 1942, într-un colegiu al călugărilor redemptoriști din Hanoi, un tânăr pe nume Marcel Van. Fiind pătruns de dorința de a deveni sfânt, Marcel cere de la sfânta Fecioară un semn pentru a vedea dacă această dorință venea de la Dumnezeu sau de la Diavol. Sfânta Fecioară îi împlinește rugăciunea și semnul pe care i l-a dăruit a fost acela de a găsi calea cea mai potrivită pentru a se sfinți. Într-un mod cu totul providențial, Marcel găsește în bibliotecă cartea „Istoria unui suflet” scrisă de sfânta Tereza de Lisieux, pe care începe să o citească. După ce citi câteva pagini, sufletul i se umplu de o fericire extraordinară și mulțumi Mamei cerești pentru că i-a descoperit calea spre sfințenie: „calea cea mică”. Din acest moment, Marcel se va bucura de un dar extraordinar din partea lui Dumnezeu, deoarece chiar sfânta Tereza îi va apărea, pentru a-i vorbi despre iubirea infinită a lui Dumnezeu. Într-una din zile, pe când Marcel era chinuit de îndoieli de tot felul, sfânta Tereza îi spuse: „Micul meu frate, eu știu că te mai îndoiești încă și te temi să te abandonezi în mâinile Tatălui Ceresc. Totuși, ai încredere și nu lăsa teama să-ți umple sufletul. Nu te teme să fii într-o relație mai familiară cu Bunul Dumnezeu, deoarece el te iubește foarte mult. Tu îl numești Tată, dar nu dai dovadă prin atitudinea ta că îi ești fiu. Te îndemn, așadar, să te arăți și să fii într-adevăr fiul lui. Spune-i Bunului Dumnezeu toate, atât bucuriile cât și tristețile, îndoielile, precum și orice necaz care te lovește. Fii sincer cu el în orice moment din viața ta și nu uita să-i oferi orice zâmbet, orice lacrimă, dar, mai ales, inima ta”.

Într-adevăr, aceasta este atitudinea pe care trebuie să ne-o însușim, mai ales acum, la începutul acestui nou an. Iar dacă vrem ca în lume să domnească pacea, această pace trebuie să domnească mai întâi în inima noastră, în familia noastră și, mai ales, în locul unde fiecare este chemat să vestească pacea lui Cristos. Să-i cerem Domnului cu acea încredere îndrăznească de copil să-și îndrepte fața către noi și să ne dăruiască pacea. Cu siguranță, nu ne va fi ușor pe această cale, dar să nu uităm că avem și o Mamă, care este, în același timp, și Mamă a lui Dumnezeu. Să învățăm de la ea cum să trăim ca adevărați fii ai Tatălui și în fiecare zi să-i spunem cât mai des posibil: „Sfântă Fecioară, învață-mă să cred și să iubesc cum ai iubit tu, să ascult și să fiu unit cu Isus așa cum ai fost tu Mamă”.

Marius ALECU

DUMINICA A II-A DUPĂ CRĂCIUN

Sir 24,1-2.12-16

Ef 1,3-6.15-18

In 1,1-18

„Cuvântul s-a făcut trup
și a locuit între noi” (*In* 1,14)

Ne aflăm încă în timpul sfânt al Crăciunului și nu de multă vreme am celebrat împreună misterul nașterii Mântuitorului și mai avem încă prezente în minte cuvintele pline de bucurie și speranță rostite de îngeri păstorilor: „Nu vă fie teamă... Azi, în cetatea lui David vi s-a născut Mântuitorul care este Cristos Domnul” (*Lc* 2,11).

Nașterea lui Isus este semnul că promisiunea făcută de Dumnezeu părinților noștri s-a împlinit. Așteptarea poporului nu a fost zadarnică. Prin nașterea Fiului lui Dumnezeu, Tatăl își arată iubirea față de noi. Ni-l dăruiește pe Fiul său spre iertarea păcatelor noastre.

Dacă ar fi să sintetizăm textele liturgice din duminica de astăzi, am ajunge la o singură frază: „Cuvântul s-a făcut trup și a locuit între noi și noi am văzut gloria lui” (*In* 1,14).

Prima lectură luată din cartea lui Ben Sirah este un fragment dintr-un imn în care este descrisă înțelepciunea divină. În acest fragment, înțelepciunea personificată aduce laudă originii și activității sale divine. Ea, existând mai înainte de a fi început istoria omenirii pe pământ, creează lumea împreună cu Dumnezeu. Apoi, ea este trimisă de Cel preaînalt în mijlocul fiilor lui Israel pentru

a-i conduce, pentru a-i inspira, altfel spus, pentru a realiza planul lui Dumnezeu în mijlocul poporului său. Prin intermediul ei, Dumnezeu se face prezent în mijlocul poporului său. În această înțelepciune, noi vedem imaginea lui Isus, Cuvântul Tatălui dăruit oamenilor.

Sfântul Ioan începe Evanghelia tot cu un imn adresat Cuvântului: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu” (*In* 1,1-2). Observăm că, asemenea înțelepciunii din prima lectură, și Cuvântul are aceeași origine divină, adică vine de la Dumnezeu, ba, mai mult, la Ioan, Cuvântul se identifică cu Dumnezeu. Cuvântul care era la Dumnezeu este viață. „Toate prin el au luat ființă” (*In* 1,3). Cuvântul este lumina care luminează omul. Însă cel mai important lucru este că acest „Cuvânt s-a făcut trup și și-a fixat cortul său printre oameni” (*In* 1,14).

Întreaga Scriptură de la un capăt la altul vorbește despre acest Logos. El a creat lumea, a condus poporul în țara promisă, a încheiat legământul cu Abraham și Moise, a vorbit prin gura profeților, iar la împlinirea timpurilor, a venit în mijlocul nostru, întrupându-se din Fecioara Maria. Cristos, Cuvântul întrupat, fiind icoana desăvârșită a Tatălui, vine în lume să ni-l facă cunoscut pe Dumnezeu-Iubire. Vine să ne dea cheia vieții divine. Astfel, Dumnezeu, care era invizibil, se face vizibil prin persoana Fiului. Omul, fiind deschis spre divinitate, îl caută pe Dumnezeu, dar, de multe ori, rătăcind pe căi greșite, neștiind să-l găsească, își face idoli. Vine Cristos Isus din Nazaret și ni-l revelează pe Tatăl; el este Unicul care ni-l poate arăta. Căci „cine m-a văzut pe mine l-a văzut pe Tatăl. Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în mine” (*In* 14,9.11). Sfântul Ioan le răspunde celor care pretind că prin tehnicile lor îl pot găsi pe Dumnezeu

că numai Isus este singurul care ni-l poate revela pe Dumnezeu, deoarece el renunță la slava sa și se umilește, venind la noi sub chipul unui prunc. El, smerindu-se, dorește să ne arate dragostea lui Dumnezeu față de noi toți. Sfântul Bernard de Clairvaux afirmă: „Atunci când Dumnezeu stă pe tronul măreției și maiestății sale, inspiră teamă și respect; dar când se arată sub forma unui copil, inspiră iubire”. De aceea, Dumnezeu a preferat să coboare între oameni sub forma copilului.

Cuvântul întrupat, revelându-l pe Tatăl, aduce, în același timp, lumii lumina și viața, adevărul și harul. Ne face adevărați fii ai lui Dumnezeu pentru toată veșnicia. Dar, deși Cristos a fost prevestit de la început, în urma căderii în păcat a părinților noștri, el nu a fost recunoscut de toți. Nu a fost primit de toți la fel. De aceea, sfântul Ioan, în acest fragment, zugrăvește două categorii de oameni, două feluri de atitudini din partea oamenilor față de Cuvântul întrupat. Prima categorie prezentată de Ioan este aceea a acelor care nu-l acceptă pe Isus, nu cred în el. Această categorie este descrisă de o singură idee exprimată prin trei expresii dure, chiar neliniștitoare, și anume: „era lumina oamenilor, lumina strălucește în întuneric și întunericul n-a cuprins-o” (*In* 1,4-5), „iar lumea a fost făcută prin el, dar lumea nu l-a recunoscut” (*In* 1,10), „a venit într-ale sale, dar ai săi nu l-au primit” (*In* 1,11). Această insistență din partea lui Ioan cu privire la cei care îl refuză pe Isus este justificată, pentru că el a fost martor la acest refuz. L-a văzut prigonit pe Isus, contrazis de farisei, arestat, condamnat și mort pe cruce. Dar se pare că Ioan extinde acest refuz și la epocile următoare, inclusiv la cea în care suntem noi. Și ne acuză și pe noi, deoarece și noi, prin păcatele noastre, contribuim la acest refuz și la suferințele lui Isus. Cea de-a doua categorie pe care o prezintă Ioan

este aceea a celor care îl primesc pe Cristos cu bucurie, iar Isus „le dă puterea să devină fii ai lui Dumnezeu” (In 1,12).

Noi în care categorie de oameni ne aflăm? Care este atitudinea noastră față de Mântuitorul? Îl recunoaștem noi pe Isus venit între noi, în frații noștri și în cei suferinzi?

Un călugăr, în zilele apropiate Crăciunului, ajunge într-un trib de locuitori primitivi, dintr-o insulă îndepărtată din Antile. A fost primit inexplicabil cu semnele celei mai mari venerații. Când a plecat, pe barca împodobită cu ghirlande de flori și plină de daruri minunate, a găsit explicația acelei primiri triumfale din partea insularilor. De mulți ani, în timpul Crăciunului, așteptau vizita lui Isus, conform promisiunilor făcute strămoșilor lor de un misionar bătrân.

„Tu... ești el, e adevărat?” i-a șoptit un sălbatic care vâslea, coborând spre mare.

Să fie confundat cu Isus, cui nu i-ar place? Și totuși, dacă reflectăm puțin, o imagine oarecare a lui Cristos trebuie să fim capabili să dăm. Adică ar trebui să împlinim planul Tatălui și să facem din noi un alt Cristos, mai bine zis, tot atâtea fii ai săi câți suntem. Dacă suntem cu adevărat ucenici ai lui Cristos, atunci trebuie să reflectăm ceva din maestrul nostru. Un exemplu de imitare a lui Cristos ar fi bunătatea și dăruirea pentru alții, ca cel care ne întâlnește să îl poată vedea în noi într-o oarecare măsură pe Cristos. Această datorie de a-l imita pe Cristos în viața și faptele noastre am primit-o la Botez.

Sfântul Paul, în Scrisoarea către Efeseni – chiar în fragmentul pe care l-am proclamat la a doua lectură –, afirmă că suntem fiii adoptivi ai Tatălui, suntem frații lui Cristos și, de aceea, trebuie să ne asemănăm cu el.

Apostolul ne îndeamnă să-l binecuvântăm pe Dumnezeu pentru că alegerea noastră nu ni se datorează nouă, ci planului Tatălui, voinței și dragostei sale. „Cu dragoste ne-a predestinat la înfiere, prin Cristos Isus, după bunul plac al voinței sale” (*Ef* 1,5). Ne putem însă confrunta cu ispita subtilă a aceluia care și astăzi se gândește că se poate mântui singur, prin fapte bune, că este mântuitorul său însuși. Și nu se gândește că am fost mântuiți de milostivirea lui Dumnezeu Tatăl care ne iubește. De aceea, Paul ne dă exemplul cum trebuie să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru că am devenit fiii săi adoptivi și am fost copleșiți de el cu toată binecuvântarea spirituală în Cristos Isus. Binecuvântările date nouă de Dumnezeu sunt spirituale, pentru că vin de la Duhul Sfânt. Dar ele ne sunt oferite nouă în Cristos, căci trăim în unire nedespărțită cu el. Iar izvorul și țelul spre care ne îndreaptă este cerul. Domnul nu ne-a ales numai ca să ne binecuvânteze și să ne mântuiască și astfel să fim mulțumiți, ci vrea ca prin noi, cei mulți împreună, să binecuvânteze toate popoarele, să mântuiască întreaga omenire.

Paul se roagă pentru credincioșii săi ca Dumnezeu să le lumineze ochii inimii, pentru ca fiecare să creadă în Cristos și să-l descopere în aproapele său.

Asemenea sfântului Paul, vă îndemn și eu să-l rugăm pe Dumnezeu să ne lumineze ochii inimilor noastre, și astfel să-l descoperim în cei din jurul nostru pe Acela care ne este frate, adevăr, lumină și viață.

Cristinel ALECU

EPIFANIA DOMNULUI

Is 60,1-6

Ef 3,2-3a.5-6

Mt 2,1-12

În această zi, urmând exemplul magilor care au pornit din îndepărtatul Orient să-l caute pe Isus, am pornit și noi să-l căutăm pe cel care astăzi ni se arată, ni se descoperă. Am putea numi astfel sărbătoarea Epifaniei: „sărbătoarea descoperirii, a arătării”. Tocmai aceasta este semnificația Epifaniei: a ne pune în căutarea lui Isus, care a venit pe pământ pentru a se lăsa găsit de noi și a ne descoperi fața Tatălui său.

Solemnitatea Epifaniei lui Isus pe care o celebrăm astăzi este una dintre cele mai importante din anul liturgic, o solemnitate cu o profundă semnificație teologică, din care este necesar să extragem învățături prețioase pentru viața noastră cotidiană. Pentru a descoperi importanța esențială a acestei sărbători, este necesar a nu ne opri prea mult asupra aspectului exterior al ei, asupra cămilor, asupra stelei, asupra lui Irod care se vrea a fi șiret, dar este păcălit, sau asupra elementelor legendare care s-au creat în jurul Epifaniei, ci să ne oprim atenția la două dintre temele esențiale ale acestei sărbători: manifestarea lui Dumnezeu și căutarea omului. În această sărbătoare, manifestarea Domnului ia contururi planetare. Nu este aprobată nici o „apropiere” privilegiată și exclusivă din partea nimănui, nici măcar a lui Irod și a suitei sale (a consilierilor săi religioși).

Primară rămâne și aici inițiativa divină. Dumnezeu vine în întâmpinarea omului. Sfântului Augustin i-a

spus, în inspirația sfântă, aceste cuvinte: „Tu nu m-ai fi căutat, dacă eu nu te-aș fi găsit deja”. Darul pe care el ni-l face nu constituie premiul eforturilor noastre, ci este punctul de plecare, cauza eforturilor noastre.

Profetul Isaia, într-o pericopă poetică și profetică în același timp, anunță cetății Ierusalimului că va fi îmbrăcată de lumina Domnului. „Și vor merge neamurile spre lumina ta și regii spre strălucirea răsăritului tău. Ridică-ți ochii și privește împrejurul tău: toți s-au adunat și se îndreaptă spre tine. Fiii tăi se întorc de departe și fiicele tale sunt purtate pe brațe” (Is 60,3-4).

În a doua lectură, sfântul Paul le descoperă efesenilor misteriosul plan divin care se realizează în Cristos și pe care el este chemat să-l vestească lumii întregi: toți oamenii, și nu numai israeliții, sunt chemați să formeze un singur trup în Domnul Isus și să fie fii ai lui Dumnezeu: „neamurile sunt împreună moștenitoare, mădule ale aceluiasi trup și împreună părtășe la făgăduință, în Cristos Isus, prin evanghelie” (Ef 3,6).

Evanghelia de astăzi ne pune în față acest tablou: trei magi, din locuri diferite, călăuziți de o stea, ajung în cele din urmă la Betleem, pentru a descoperi în pruncul din iesle pe Mesia. Nu știm dacă au văzut steaua în timpul nopții sau în timpul zilei cu aparate speciale, dar ceea ce este de remarcat este faptul că, în ciuda tuturor dificultăților, au avut suficientă credință (în Dumnezeu și în oameni) pentru a-și pregăti imediat bagajele și a urma steaua. Nu era steaua în sine cea care îi împingea să o urmeze; nu o urmau pentru forma sa neobișnuită, care părea să le spună fiecăruia în parte: „vino”, dar ceea ce i-a făcut să pornească la drum a fost credința. Atitudinea lor își dobândește însemnătatea dacă este comparată cu atitudinea intelectualilor și a experților convocați

de urgență la Irod. Aceștia sunt în măsură să dea informații exacte despre cel ce va veni să mântuiască lumea, despre locul de naștere a lui Isus, ei știu totul, dar nu sunt în stare să iasă din schemele lor, nu se mișcă de lângă cărțile lor, nu pornesc din locurile lor sigure și comode, din palatele lor, pentru a porni și ei în căutarea lui Isus. Lasă ca alții să înfrunte nesiguranța drumului. Și într-adevăr, copilul va fi descoperit de cei care au pornit să-l caute, de magii veniți de departe. Poate și noi avem nevoie să învățăm de la acești nomazi ai credinței sensul mișcării.

În afară de cei trei magi care au pornit în căutarea pruncului din ieslea Betleemului, se povestește că a pornit și un al patrulea. Acesta și-a vândut tot ce avea și, cu banii obținuți, a luat trei perle prețioase: un safir, un rubin și o perla, pe care voia să le ducă în dar Mântuitorului. Grăbindu-se să ajungă la locul de întâlnire cu ceilalți trei magi, pe drum a întâlnit un om rănit, pe care nimeni nu-l ajuta. L-a dus pe bietul om la un doctor căruia i-a dat safirul pentru a-l îngriji pe bolnav până când se va face sănătos. Acest lucru a făcut ca să nu ajungă la timp la locul de întâlnire. Astfel, nu s-a mai întâlnit cu cei trei magi, dar a pornit singur la drum, călăuzit de stea. Ajuns la Betleem, a aflat că magii l-au găsit pe prunc, că soldații lui Irod omoară toți copiii nou-născuți și că Iosif a luat pruncul și pe mama sa și a plecat în Egipt. Și chiar în fața sa un soldat al lui Irod încerca să omoare un prunc. Atunci magul a scos rubinul și i-a cerut să cruțe viața pruncului.

Apoi s-a hotărât să meargă în Egipt să-l caute pe Mântuitorul. Mai avea doar un singur dar, perla. În Egipt l-a căutat pe Isus timp de 30 de ani, dar fără nici un rezultat. În sfârșit, a auzit că, în Palestina, Isus predica evanghelia. Bucuros că știe unde îl poate găsi,

a pornit spre Iudeea. Ajuns aici, a aflat că Isus va fi răstignit pe Golgota. S-a grăbit astfel spre acest loc. Dar în drumul său a întâlnit doi soldați romani care duceau în sclavie o tânără evreică. Oprindu-i, magul le-a dăruit perla în schimbul libertății tinerei. Aceasta a început să-i mulțumească, dar magul a pornit mai departe. Acum nu mai avea nimic și îi era rușine să se prezinte în fața lui Isus. Ajuns în fața crucii, Isus, uitându-se spre el, i-a spus: „În sfârșit, ai venit. Tu mi-ai adus cele mai frumoase daruri, chiar dacă le-ai dat celor neajutorați. Dându-le lor, mie mi le-ai dat, și prin ei darul tău a ajuns la mine. Îți spun că este cel mai însemnat, deoarece cel ce îi iubește pe oameni îl iubește și pe Dumnezeu”.

Căutarea lui Dumnezeu este pentru noi o muncă pe care, asemeni magului ce timp de 30 de ani l-a căutat pe Isus, trebuie să o înfăptuim și noi neîncetat. Să avem mereu viu în noi exemplul magilor care până când au putut să guste bucuria găsirii și adorării lui Isus, precum și bucuria de a-i oferi daruri, au trecut prin situații în care mereu au întrebat și au căutat semnele date lor de Dumnezeu, au urmat mereu steaua plină de încredere.

Pentru noi, această „stea” apare în învățătura și sacramentele Bisericii, în semnele timpurilor, în cuvântul și sfatul bun ce răspund întrebărilor noastre privind mântuirea și Mântuitorul. Să ne bucurăm și noi că Dumnezeu, în milostivirea sa, ne arată în atâtea feluri lumina care este Cristos, Regele Salvator.

Iulian CEOBANU

BOTEZUL DOMNULUI

Is 42,1-4.6-7

Fap 10,34-38

Lc 3,15-16.21-22

Cu două săptămâni în urmă, am celebrat sărbătoarea Crăciunului, când am meditat la venirea Mântuitorului în lume, deci, începutul vieții sale pământești. Astăzi, când celebrăm Botezul Domnului, meditam un alt început, începutul vieții sale publice, adică începutul activității sale de mântuire a oamenilor. În cei treizeci de ani „de viață ascunsă” în căsuța din Nazaret, Isus a crescut „în înțelepciune, în vârstă și în har”, pregătindu-se puțin câte puțin pentru misiunea sa. Această misiune și-a început-o la râul Iordan, unde Ioan Botezătorul predica un botez de pocăință. Era un botez sub formă de baie, așa cum se obișnuia, era un răspuns simbolic la dorința de purificare interioară de păcat.

Acest botez, Biserica îl va retrăi ca sacrament care prin darul Duhului face din noi discipoli ai lui Isus și fii ai lui Dumnezeu. În acea zi, Domnul s-a pus în rând cu ceilalți, el, cel nevinovat, în mijlocul păcătoșilor, pentru a se supune ritului care îl făcea unul ca și toți cei care voiau să se curețe de vinovăție. Acest mister al botezului lui Isus se înscrie în epopeea de iubire a lui Dumnezeu față de om. Acest eveniment este un punct de întâlnire dintre Dumnezeu și oameni, este un gest de umilință din partea lui Dumnezeu ca să „împlinească toată dreptatea” (*Mt 3,15*).

Prima lectură, care este luată din profetul Isaia, vestește personalitatea și misiunea socială și religioasă a

„Slujitorului”, care are o misiune universală în timp și spațiu și îi va elibera pe „prizonierii” păcatului, pe aceia care locuiesc în întunericul „erorii și al ignoranței”, și „nu va fi obosit, nici sleit de puteri până nu va fi așezată legea pe pământ”. De fapt, slujitorul despre care vorbește Isaia nu este altul decât Isus Cristos, iar fragmentul proclamat este un program profetic al activității sale mântuitoare.

Evanghelia de astăzi face o scurtă prezentare a evenimentului petrecut în apa râului Iordan, unde Isus aștepta să fie botezat. Botezul pe care Ioan Botezătorul îl conferea era incomplet și nu avea mare efect. Însuși Ioan Botezătorul zice: „Nu sunt eu cel pe care îl așteptați. Eu vă botez cu apă. Vine unul mai puternic decât mine; el vă va boteza în Duh Sfânt și cu foc” (*Lc 3,16*). Ioan era conștient că botezul pe care el îl conferea trebuia să fie dus spre desăvârșire, spre împlinire, de unul mai mare decât el.

Citind și aprofundând cu atenție Evanghelia sărbătorii de astăzi, se poate înțelege ce s-a realizat în Isus în acele momente. Evanghelistul Luca, prin relatarea: „în timp ce tot poporul era botezat, a fost botezat și Isus și pe când se ruga, cerul s-a deschis” (*Lc 3,21*), scoate în evidență comuniunea dintre Isus și Tatăl său ceresc, comuniune care se realizează prin rugăciune. Rugăciunea este o componentă esențială a activității sale. Isus se retrăgea să se roage la orice acțiune importantă, pentru a dialoga cu Tatăl său ceresc. În tot ceea ce a făcut, ce a realizat, voința lui Isus a fost unită cu voința Tatălui și a Duhului Sfânt. De fapt, nu există misiune fără Duh. Duhul nu poate fi primit dacă nu este cerut în rugăciune, iar rugăciunea fără Duh este aridă și nu dă roadele așteptate.

La botezul lui Isus, Duhul Sfânt a coborât asupra lui sub forma vizibilă a unui porumbel. Astfel, a fost vizibil, așa cum va fi vizibil în toată viața lui Isus, în tot ceea ce va spune și va realiza. De fapt, Duhul Sfânt nu a coborât acum pentru prima dată asupra lui Isus. El este Fiul lui Dumnezeu, în el s-a realizat unirea ipostatică încă de la zămislirea sa. Duhul Sfânt, cel care a realizat unirea celor două naturi, cea divină și cea umană, în unica persoană a Cuvântului, era prezent în Isus și înainte de botez. Duhul Sfânt coboară din nou peste Isus la apa Iordanului pentru a inaugura activitatea mesianică a lui Isus, care va culmina în înviere. Orice coborâre a Duhului Sfânt asupra lui Isus este o nouă consacrare, o nouă ungere, în vederea misiunii pe care o va avea de îndeplinit.

Un ambasador, pentru a fi recunoscut ca atare, trebuie să aibă scrisorile de acreditare, investitură oficială... un certificat pentru a avea valoare, trebuie să aibă timbru și semnătură autentice.

Dumnezeu Tatăl spune: „Tu ești Fiul meu Preaiubit”, toți te vor cunoaște ca atare. Isus, cu siguranță, nu avea nevoie de acest botez. În timp ce Isus primește acest botez de pocăință, el primește acreditarea, investitura oficială de Mântuitor, și imediat își începe apostolatul său public spre Ierusalim.

Isus apare foarte asemănător cu acel „slujitor al Domnului”, despre care se vorbește în cartea profetului Isaia: „Trestia frântă nu o va rupe și fitilul care fumegă nu-l va stinge” (*Is* 42,3); sunt imagini poetice, prin care profetul îi indica pe cei slabi ai societății, pe cei care nu contau și care de obicei sfârșeau zdrobiți de cei puternici. Cu aceștia se va alia Isus.

Prin pacifismul său dus până la extrem, Isus apărea opusul celui mesia războinic și triumfător asupra dușmanilor, pe care-l așteptau israeliții. Oare cine și-ar putea imagina un conducător întreprinzător și curajos în fruntea unei armate exterminatoare, spunând: „Învățați de la mine, căci sunt blând și smerit cu inima?” De fapt, mulți israeliți nu l-au recunoscut pe Isus, nu l-au acceptat, ci l-au condamnat la moarte. În schimb, Tatăl, prin cuvintele: „Acesta este Fiul meu Preaiubit”, aproba stilul de viață inaugurat de Isus, alegerile sale, acel fel de a se situa printre oameni ca prieten.

Pentru noi, ce semnificație are botezul pe care l-am primit? Fiecăruia dintre noi Dumnezeu ne-ar spune: „Te-am spălat de orice vină, ți-am dat harul meu, te-am făcut în mod oficial fiul meu. Trăiește ca atare. Fii colaborator la mântuirea omenirii!” Astfel, prin botez, Domnul ne-a acreditat, ca fii adoptivi ai săi, ne-a acceptat în Biserică și ne-a dat misiunea de a mântui lumea.

Astăzi, trebuie să scoatem în evidență misiunea creștină, pe care fiecare o primește prin botez, indiferent de condițiile care, mai mult sau mai puțin, ne împiedică să îndeplinim această misiune de a mântui lumea.

Un tânăr misionar, scriindu-i mamei sale, spunea: „Dragă mamă, astăzi mâinile mele au manevrat mii de cărămizi. În această seară mă dor atât de mult încât trebuie să fac efort ca să pot ține stiloul în mână, însă zidul spitalului pe care îl construiesc s-a înălțat cu câțiva metri. Sunt atât de fericit, în ciuda oboselii, pentru că, privindu-mi mâinile bătătorite și crăpate, pot spune: sunt mâinile lui Dumnezeu pe care el le folosește pentru a-și construi împărăția!”

Noi, creștinii, conștientizând chemarea noastră la diferite stări de viață, trebuie să aprofundăm credința noastră pe care am primit-o la botez prin părinții noștri,

să o dezvoltăm și să o facem să producă roade. Trebuie să fim martori și colaboratori la planul de mântuire al Tatălui. Conciliul al II-lea din Vatican, în constituția dogmatică *Lumen gentium*, ne învață că „credincioșii, încorporați în Biserică prin botez, devin apți, în puterea caracterului baptismal pentru cultul religiei creștine și renăscuți ca fii ai lui Dumnezeu printr-o nouă naștere, și trebuie să mărturisească înaintea oamenilor credința pe care au primit-o de la Dumnezeu prin Biserică” (LG 11).

În virtutea preoției comune primite la Botez, fiecare avem datoria să conlucrăm cu harul lui Dumnezeu, atât în folosul propriu, dar, mai ales, în folosul celor din jur. Dacă până acum nu am corespuns acestui har, să avem curajul și să ne luăm angajamentul de a colabora cu Dumnezeu în vederea mântuirii lumii.

Petrică MIHĂLUȚE

MIERCUREA CENUȘII

II 2,12-18

2Cor 5,20-6,2

Mt 6,1-6.16-28

Iată-ne la începutul Postului Mare, timp de penitență și de reînnoire interioară întru pregătirea Paștelui Domnului. Știm că pocăința este haina cea mai nedorită, însă numai cine o poartă pe acest pământ va primi haina nemuririi și fericirii veșnice. Fără spirit de sacrificiu și mortificare nu poate fi vorba de progres în viața spirituală. Sfântul Ioan al Crucii spunea că, dacă sunt puțini aceia care ajung la un stadiu înalt în unirea cu Dumnezeu, se datorează faptului că mulți nu doresc să se supună mortificării. Iar papa Ioan Paul al II-lea spunea: „dacă cineva vrea să-l caute pe Cristos, să nu-l caute fără Cruce”.

Omul, prin tehnologia inventată de el, a reușit să îmbunătățească fragilul trup, însă sufletul său a rămas primitiv. Mai mult, păcatele omului modern sunt mai grele și mai rușinoase decât păcatele omului primitiv. Omenirea nu va călători spre scopul ei pe acest pământ dacă nu va realiza un echilibru, o dreptate între trup și suflet. Așa cum omul, dacă s-ar ocupa numai de suflet, ignorând cerințele trupului, va pieri, tot astfel, dacă dă prea multă atenție trupului ignorând sufletul, va dispărea. Trupul și sufletul sunt cele două picioare ale omului. Omul cu un singur picior nu ajunge departe.

În prima lectură am putut asculta îndemnul lui Dumnezeu la convertire pe care ni-l face prin gura profetului Ioel: „acum întorceți-vă la mine din toată inima,

cu post, cu plâns și cu tânguire. Sfâșiați-vă inimile, nu hainele, și întoarceți-vă la Domnul Dumnezeuul vostru, căci el este milostiv și îndurător, îndelung răbdător și plin de dragoste”. Este un îndemn în spatele căruia se ascunde durerea și mâhnirea unui tată care vede pierzarea propriilor fii care s-au îndepărtat de el.

În momentul punerii cenușii pe capetele noastre, preotul ne amintește cuvintele Genezei, de după păcatul originar. „Nu uita că țărână ești și în țărână te vei întoarce”. „Nu uita”, căci uneori uităm că fără Dumnezeu nu suntem nimic. Scriitorul francez J. Leclerc scria: „Din măreția omului nu rămâne fără Dumnezeu decât această grămăjoară de țărână, țărână cu care ne înseamnă pe frunte Biserica, țărână care, de fapt, este propria noastră substanță”. Omul, indiferent de starea sănătății, de rolul pe care îl are în societate, e o floare cu un parfum și o frumusețe de nedescris. Însă urâtenia acestei flori provine din faptul că păcatul i-a pătat petelele gingașe și frunzele sensibile. Pentru ca sufletul nostru să fie spălat de păcate, are nevoie de apa durerii și a părerii de rău, însă de multe ori această apă nu folosește la nimic dacă nu este folosit și săpunul iubirii.

Pentru a ne întări căința, Biserica ne propune la Liturghia de astăzi psalmul în care regele David își mărturisea credința și cu ajutorul căruia atâția sfinți au implorat, de-a lungul timpului, iertarea Domnului. „Ai milă de mine, Dumnezeule, după marea ta bunătate, și după mulțimea îndurărilor tale, șterge fărădelegea mea”. Și Domnul ne va asculta, dacă îi vom spune din adâncul inimii: „creează în mine o inimă curată, Dumnezeule, și reînnoiește înlăuntrul meu un duh statornic”.

Adevărata convertire se manifestă în purtarea noastră. Dorințele de a deveni mai buni trebuie să-și găsească

exprimarea în muncă și în studiu, în comportamentul nostru în cadrul familiei și în micile mortificări oferite Domnului. Nu putem lăsa să treacă această zi fără să nutrim în sufletul nostru o dorință profundă de a ne întoarce din nou la Tatăl, asemenea fiului risipitor. Sfântul Paul, în a doua lectură, ne spune că acesta este un timp excelent pentru convertire, fiindcă Dumnezeu vine în întâmpinarea noastră cu darurile sale.

Pentru ca vulpea să poată scăpa de la moarte, își roade piciorul prins în lanț, până când acesta se rupe cu totul. Însă omul nu vrea să rupă din el acele vicii care îl duc spre moartea veșnică.

În Evanghelia pe care am ascultat-o, Cristos ne învață cum să practicăm postul, pomană și rugăciunea. Postul îl ajută pe om să renunțe câte puțin la sine, iar renunțarea de sine îl împinge spre dăruire, unicul lucru care este capabil să schimbe fața acestui pământ. Pomană, rugăciunea și postul sunt cele trei lucruri care formează o conștiință curată și dreaptă, și ajută persoana care le practică să iubească cu adevărat.

Un evreu avea în casa lui de toate, însă nu avea copii. Soția lui se ruga mult, postea, dădea de pomană, dar copilul întârzia. După douăzeci de ani de căsnicie, el s-a dus la rabinul comunității și i-a spus:

– Maestre, sunt căsătorit cu soția mea de douăzeci de ani și încă nu mi-a dat nici un fiu. Pentru acest motiv, vreau să-mi las soția și să mă căsătoresc cu altă femeie.

Bătrânul rabin îl privește în ochi și îi spune:

– Din câte îmi amintesc eu, atunci când te-ai căsătorit ai făcut sărbătoare. Fii bun și fă o sărbătoare soției pe care vrei să o lași, asemănătoare celei pe care ai făcut-o când ai luat-o în căsătorie.

Evreul se întoarce acasă, îi spune soției intenția sa și începe pregătirile. După câțva timp a sosit și ziua mult așteptată. În fața numeroșilor invitați, evreul își cheamă soția și îi spune:

– Întrucât mi-ai fost soție douăzeci de ani, mi-ai rămas fidelă și m-ai ajutat cu exemplul vieții tale, înainte să te duci la mama ta, să intri în casa mea și să iei din ea tot ceea ce îți este mai drag și mai scump.

La auzul acestor cuvinte, toți oaspeții au început să-l aplaude pentru această mare generozitate.

La sfârșitul sărbătorii, oaspeții au plecat la casele lor, iar evreul s-a îmbătat și s-a dus în camera sa și s-a culcat. În urma lui intră în casă soția lui și, cu ochii în lacrimi, privește covoarele și mobila scumpă, obiectele din aur și argint. După câteva momente, femeia își chemă vecinele pentru a o ajuta, intră în camera unde dormea evreul beat și ia patul cu tot cu soț și îl duce la casa mamei sale. Când s-a trezit evreul, speriat, își chemă soția și o întreabă:

– Ce caut eu în casa mamei tale? Iar soția, cu ochii scăldați în lacrimi, îi spune:

– Nu tu mi-ai spus să iau din casă lucrul cel mai scump și mai drag mie?

La acest răspuns, evreul se rușină, își ceru iertare și o luă din nou ca soție pentru toată viața. Un an mai târziu, evreul ținea în brațe un copil.

Iată cum practica postului, a pomenii și a rugăciunii formează o conștiință bună și o dragoste curată atât în persoana care le practică, cât și în cei care îi stau în preajmă.

De aceea, mesajul Postului Mare este plin de bucurie și de speranță, chiar dacă se vorbește de penitență și mortificație. O speranță care ne ajută să credem că și cea mai neagră noapte va fi învinsă de razele soarelui,

că fiecare nor din viața noastră, unindu-se unul cu altul, formează acea ploaie fără de care viața va fi imposibilă; că orice durere pe care o întâlnim pe drumul vieții este asemănătoare unei dălți care face dintr-o piatră fără formă un chip de înger. Și, în sfârșit, speranța este aceea care ne ajută să credem că până și moartea, chiar dacă ne înspăimântă prin modul ei de a fi, nu este altceva decât mâna Iubirii, care ne conduce din această vale de lacrimi și de enigme la adevărata viață pentru care am fost creați.

Noi, tinerii, să ne dedicăm faptelor bune, pentru că Dumnezeu se folosește de mâinile noastre pentru a-i ajuta pe cei nevoiași, iar noi, la rândul nostru, suntem ajutați de Dumnezeu prin mâinile altora.

Iar voi, cei mai puțini care purtați în spate un număr considerabil de ani, să știți că bătrânețea, cu durerile, problemele și bucuriile sale, poate deveni, dacă doriți, un zâmbet sincer acordat lui Dumnezeu, în schimbul rânjetului din tinerețe.

Când sufletul omului pleacă din această lume și se prezintă Tatălui ceresc, ține în brațe un buchet de trandafiri de toate culorile, trandafiri care nu sunt altceva decât faptele sale bune. Ce frumos! Dar să nu uităm că trandafirii au spini, și mulți dintre ei au fost culeși cu lacrimi și de multe ori cu picături de sânge.

Iosif-Irinel IOSUB

DUMINICA I DIN POSTUL MARE

Dt 26,4-10

Rom 10,8-13

Lc 4,1-13

Astăzi, în prima duminică din Postul Mare, începem un timp forte de pregătire, de convertire și de rugăciune pentru a întâmpina marea sărbătoare a Învierii Domnului nostru Isus Cristos. Isus ne cheamă la convertire dar această chemare a lui Isus la convertire nu are în vedere faptele exterioare „sacul și cenușa, postul și mortificările, ci convertirea inimii, pocăința interioară. Fără ea, faptele de pocăință rămân sterile și mincinoase”, așa ne spune Catehismul Bisericii Catolice. Primind darul lui Dumnezeu în Euharistie, ne dăm seama că pentru noi toți și pentru Biserică acest timp de post constituie o reînnoire spirituală, o perioadă de convertire și de aprofundare a credinței noastre în misterul lui Cristos.

Cuvintele de la antifona Evangheliei, „Nu numai cu pâine trăiește omul, dar și cu orice cuvânt care vine din gura lui Dumnezeu”, ne dau sensul creștin al postului, adică să ne îndepărtăm de lume și să rămânem împreună cu Cristos. Să ne îmbrăcăm cu armele luminii, care cer pocăință, rugăciune și iubire. Dar ce înseamnă postul pentru noi? Postul este perioada de pregătire pentru întâlnirea personală cu Cristos mort și înviat. În acest sens, în timpul postului, noi trebuie să fim mai aproape de Cristos care suferă, să fim alături de el pe drumul Calvarului și să urcăm împreună cu el muntele Calvar. Cele 40 de zile de post înseamnă acele 40 de zile pe

care Isus le-a trăit și experimentat în pustiu imediat după botezul său în râul Iordan. „Isus plin de Duhul Sfânt, îndepărtându-se de Iordan, a fost condus de spirit în deșert – ne spune sfântul evanghelist Luca – unde timp de 40 de zile a fost ispitit de Diavol” (*Lc 4,12*). Isus a fost botezat și în botez a primit plinătatea Duhului Sfânt care l-a investit și proclamat Mesia.

Așadar, Cristos ne invită să-l urmăm. Asemenea lui Isus, trebuie să experimentăm și noi această apropiere de Dumnezeu, căci postul este o apropiere și o întâlnire familială cu el. Toți cei chemați la credință trebuie să treacă prin această etapă. Avem ca exemplu pe Moise care timp de 40 de zile a stat pe muntele Sinai pregătind Tablele Legii; pe profetul Ilie care, înainte de a-și începe misiunea, a petrecut 40 de zile în pustiu.

Un exemplu edificator îl găsim în cartea Deuteronomului, unde poporul ales este eliberat de Dumnezeu cu braț puternic din sclavia Egiptului și unde, timp de 40 de ani, i-a petrecut în pustiu. Iată cum prin această faptă minunată a lui Dumnezeu poporul trece de la sclavie la libertate, de la dependența servilă a faraonilor în slujba filială a Dumnezeului alianței (*Dt 26,4-10*). Dumnezeu îl duce pe om în pustiu din dragoste, pentru că pustiuul este un dar al său. Pustiul sau deșertul realizează ceea ce cerea sfântul Augustin în rugăciunile sale: „Doamne, fă ca să te cunosc și să mă cunosc”.

În pustiu îl vom întâlni pe adversarul nostru, pe dușmanul nostru, dar, mai ales, îl vom întâlni pe Dumnezeu. Aici vom putea pătrunde în adâncul ființei noastre, în interiorul nostru și vom descoperi adevărul în legătură cu noi, dar, în același timp, vom descoperi ceea ce este mai important, „adevărul despre Dumnezeu”. Isus a fost și el în pustiu și ne invită și pe noi spunându-ne:

„Privește, nu ești singur, am fost aici înaintea ta. Timp de 40 de zile mi-a fost foame și a fost la fel de greu și pentru mine. Tu nu ești niciodată singur. Încearcă să crezi în dragostea mea. Un lucru este sigur: dacă intri aici, te vei schimba”. Totul se schimbă și se va schimba cu siguranță. Liniștea pustiului ne va ajuta să ne regăsim, să regăsim ceea ce pierdusem, să găsim acea pace sufletească pe care Dumnezeu o promite fiilor săi. Să începem, așadar, acest timp de pocăință cu aceste gânduri și să ne lăsăm călăuziți și luminați de Duhul Sfânt, pentru ca acest timp să fie spre binele nostru. Pericopa evanghelică de la sfânta Liturghie de astăzi ne ajută să înțelegem mai bine drumul credinței noastre. Cred că mulți dintre noi au experimentat în viața lor diferite ispite. La fel, Isus își începe activitatea sa publică prin mai multe încercări din partea Diavolului.

Prima încercare a Diavolului este: „Dacă tu ești fiul lui Dumnezeu, spune ca aceste pietre să se prefacă în pâini” (*Lc 4,2*). Isus nu se lasă învins și spune: „Stă scris: nu numai cu pâine trăiește omul” (*Dt 8,3*). Isus se abandonează în momentele de mare încercare în providența Tatălui, pentru că, așa cum Dumnezeu a dat mană poporului ales în pustiu, tot așa, el știe că Dumnezeu îl va ajuta și nu se lasă învins. El face întru totul voința Tatălui.

În ceea ce privește împărățiile lumii, Diavolul i le arată pe toate și i le promite pe toate dacă i se închină lui. Cu această probă, Isus este ispitit să realizeze în viața sa un mesianism politic și temporal, îndepărtându-l de voința Tatălui care îl vrea un Mesia al umilinței și al crucii. Această ispită a intrat și întră repede în inima omului; a intrat și în mintea lui Isus, dar nu s-a lăsat învins. Știm că conducătorii popoarelor au devenit tirani,

masacratori și cei mai mari profitori. Isus nu vrea așa ceva și apeleză la cuvintele lui Dumnezeu din Deuteronom, spunând: „Numai lui Dumnezeu să te închini și pe el să-l adori”, și prin acest răspuns Isus face cunoscut primatul Tatălui.

Culmea templului - „Dacă tu ești fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos și Dumnezeu îți va trimite pe îngerii săi să te ocrotească” (*Lc 4,9-11*). Această ispită este ispita orgoliului și a trufiei omului care-l sfidează pe Dumnezeu care este absolut. Isus răspunde cu cuvintele din Deuteronom: „Nu-l ispitii pe Domnul Dumnezeuul tău” (*Dt 6,16*). Și zicând acestea, se manifestă ca adevăratul fiu al lui Dumnezeu care a coborât să trăiască în umilință și ascultare.

Experiența avută de Isus în viața sa este de o importanță deosebită pentru noi. Așa cum am spus, postul creștin este un moment de creștere și de maturizare în misterul cunoașterii lui Isus. Într-adevăr, încercările pe care Isus le-a suferit, le-a suferit ca un adevărat om. Toate aceste încercări le are orice om: concupiscenta, puterea, bogăția și orgoliul sunt păcate ce ne fac să deviem de la bine.

După cum deșertul reduce omul la esențial, golindu-l de tot ceea ce este superflu și vanitate, proiectându-l spre acele puține lucruri fundamentale (apă, hrană, drum drept, protecție împotriva soarelui), la fel, postul ne poartă la substanța existenței creștine.

Lectura întâi din cartea Deuteronomului se deschide cu crezul antic al Israelului, care este integrat în interiorul liturgiei de primăvară a primelor roade. Deșertul, pentru câteva zile, devine ca o vale verde, câmpia cultivată își oferă primele sale roade și evreul, oferindu-i-le lui Dumnezeu, proclamă credința sa în Creatorul și

Domnul istoriei. Aici sunt accentuate trei articole de credință ale poporului evreu: chemarea patriarhilor aramei pribegi, darul libertății după sclavia din Egipt și darul Țării promise.

În a doua lectură, apostolul Paul ne face cunoscută vocea Bisericii, care proclamă credința pascală folosind două formule paralele: „Isus este Domnul” și „Dumnezeu l-a înviat din morți” (*Rom* 10,9). „Această credință – continuă Paul – e deschisă tuturor, iudei și greci, și trebuie profesată cu gura și cu inima, adică cu adeziune totală a conștiinței (inima) și cu cea a existenței și a mărturiei (gura). Astfel, gura și inima, liturgia și viața nu sunt separabile. „Cine va invoca numele Domnului va fi salvat” (*Rom* 10,13).

Iată, așadar, Postul este o perioadă de convertire, de întoarcere la Domnul și de mărturisire a credinței noastre. Este un timp de iertare atât al nostru, în care trebuie să iertăm aceluia ce ne-au greșit, cât și al lui Dumnezeu, care în acest timp ne așteaptă cu iubire în casa sa pentru a ne împărți roadele binecuvântării sale.

Odată, un călător ședea într-un vagon de tren alături de un tânăr ce părea deprimat și îngândurat. Încercă să lege un dialog cu acesta, dar totul fu zadarnic. În cele din urmă, tânărul a mărturisit că tocmai fusese eliberat din închisoare. A admis că un asemenea fapt, închisoarea, a adus multă rușine familiei sale, care nici nu l-a vizitat și nici nu i-a scris prea mult în acest timp de ispășire. Încerca să motiveze această atitudine a familiei doar prin sărăcia care îi împiedica să călătorească și îi considera prea lipsiți de maniere pentru a-i scrie. În pofida fărădelegilor făcute, spera totuși să primească iertare. Pentru a ușura lucrurile și pentru familia lui, le sugerase într-o scrisoare să-i comunice într-un anumit

fel dacă îl mai doresc acasă sau nu. În cazul în care l-au iertat, să atârne într-un măr din curtea casei părintești care era aproape de calea ferată o panglică albă; în caz contrar, să nu pună nimic în pom, iar el va înțelege să rămână în tren și să călătorească mai departe. Când trenul se apropie de orașul său natal, emoția îi deveni atât de mare încât nu mai suporta să privească afară pe fereastră.

Călătorul mai în vârstă decât el îi luă locul la fereastra vagonului, urmând să se uite el la mărul din curtea părintească. După câteva minute îl prinse pe tânăr de braț și-i spuse: „Iată-l, șopti el, tot pomul este alb de cearșafuri atârinate în el!”. Oare Dumnezeu nu face la fel? Dumnezeu ne așteaptă pe toți să ne întoarcem la el, să-i cerem iertare și să primim iertarea.

Dumnezeu și Biserica ne oferă această posibilitate de a ne împăca cu semenii noștri și cu noi înșine, dar, mai ales, să primim iertarea. Trebuie numai să avem încredere în Dumnezeu.

Tânărul din exemplul nostru nu se încredea că va primi iertarea după ce le-a pricinuit numai necazuri și rușine părinților săi, dar le-a cerut un semn. O panglică albă atârnată într-un pom și prin aceasta va cunoaște că este iertat. Și părinții l-au iertat, nu au atârnat numai o panglică în pom, ci au umplut pomul cu cearșafuri albe, pentru ca fiul lor să vadă mai bine că este iertat.

Iată, și pe noi Isus ne așteaptă în acest timp de post să ne împartă iertarea sa. El ne așteaptă la confesional și în Biserică, oferindu-se pentru noi ca hrană, ca model. Iată semnul iertării sale, este sfânta Împărtășanie. Este trupul său. Prin acest semn, el ne cheamă și ne reprimște la sine, spunând: Te-am iertat de mult, fiul meu. Acum nu mai suntem fiii răătăciți, ci suntem fiii săi de

mai înainte. Iertarea este cel mai mare dar pe care ni-l face Isus.

Cu câteva zile în urmă, la Miercurea Cenușii, am început Postul și am primit pe capetele noastre cenușa ca semn al pocăinței, al întoarcerii noastre și îndemnul „Convertiți-vă și credeți în evanghelie”.

Tot astfel vă îndemn și eu. Convertiți-vă, căci răsplata voastră va fi mare. Să primim iertarea pe care Dumnezeu ne-o dă, și astfel să avem parte cu Isus de învierea sa.

Iosif IACOB

DUMINICA A II-A DIN POSTUL MARE

Gen 15,5-12.17-18

Fil 3,17-4,1

Lc 9,28b-36

„Despre tine îmi spune inima: caută fața lui.

Fața ta, Doamne, o caut; nu-mi ascunde fața ta”

(*Ps 26,8-9*)

Într-o lume în căutare, în care valorile se confundă cu nonvalorile, omul aproape că nu mai simte nevoia de a căuta nimic din ceea ce ar putea să-i aducă adevărata fericire. Orbit de multele deziluzii cu care se hrănește, omul este înșelat în această căutare de propria sa ființă, de propria sa persoană. El crede că nimic nu-l mai poate satisface decât propriul eu. Dacă nu-și va redescoperi dimensiunea sa de ființă relațională, omul nu va putea niciodată să-și cunoască identitatea și se va pierde în neantul strâmt al unei lumi ce n-are căpătâi.

Cine oare îl mai poate salva pe om dintr-o astfel de situație? Cine oare ar putea să-i traseze acestuia calea de întoarcere la adevăr? Însetat dintotdeauna de adevăr, omul nu-și dă seama că, de fapt, în căutarea sa, ajunge la acel transcendent pe care îi este teamă să-l numească Dumnezeu. Desacralizarea existenței sale face ca realitatea spirituală să fie obiectul unei voalate stânjeneli pe care preferă să nu o abordeze în limbajul său real, ci într-o formă evoluată care nu va reuși niciodată să exprime ceea ce stă ascuns în semnificația sa profundă. De ce omul nu mai are capacitatea de a crede în minuni?

Însuși faptul că există, că este sănătos, că este integru din punct de vedere fizic... este deja un miracol, este deja o minune! Dar pentru că este prea obișnuit cu aceste realități, le consideră ca fiindu-i specifice în mod obligatoriu și uită astfel de o latură importantă a acestora, adică de gratuitatea lor. Evanghelia de astăzi ne relatează un fapt minunat: schimbarea la față a lui Isus. Pentru evanghelistul Luca, acest eveniment este central. El vrea să scoată în evidență măreția Dumnezeului adevărat care vine în întâmpinarea omului și nu se lasă învins de starea lui inertă, încremenit parcă de propriile-i întruchipări prin care și-l reprezintă pe Dumnezeu. De multe ori, ne lăsăm copleșiți de propriile noastre idei, pe care ni le construim în virtutea unei mentalități căreia îi suntem tributari și ne creăm astfel un Dumnezeu care, uneori, nu intră în adevăratul tipar al realității vii. Ne place să fim cei care decidem cum am vrea să fie Dumnezeu și nu dezvoltăm în noi acea dimensiune filială ce ne este specifică prin creație. Isus, în prezența celor trei ucenici, înconjurat de Moise și Ilie, figuri marcante ale Vechiului Testament, care reprezentau legea și profeții, de pe înălțimea muntelui Tabor, vrea să ne arate realitatea la care suntem chemați. Aspectul escatologic nu poate fi singurul, ci Isus vrea să ne spună că, de fapt, de această realitate ne putem bucura chiar acum. Vă veți întreba, desigur, cum este posibil acest lucru? A sta în prezența lui Dumnezeu ar trebui să fie unica noastră preocupare! „Doamne, să facem trei colibe...” (Lc 9,33), exclama Petru plin de entuziasm. Aceasta este atitudinea omului care se simte împlinit doar în Dumnezeu și care nu mai are nevoie de nimic altceva pentru a trăi decât de prezența Domnului. Ce vrea să exprime dimensiunea personală a relației om – Dumnezeu?

În prima lectură, am văzut cum Domnul face un legământ cu Abraham. Acest legământ se bazează pe credința statornică și de nezdrunțat pe care o avea alesul Domnului. Singurul punct de referință al vieții sale nu este decât Dumnezeu. Nimic nu-i dădea certitudinea unei adevărate îmbelșugări, semn al binecuvântării, decât promisiunea pe care Domnul i-o face, dar nu numai atât, ci și împlinirea acesteia. Încrederea totală în Dumnezeu ne determină să devenim alți oameni, oameni noi, căliți prin focul nebuniei crucii. Sfântul Paul, în Scrisoarea către Filipeni, ne invită să devenim imitatorii lui Cristos. Adevărata dimensiune a vieții creștine este crucea! Ea ne conduce sigur la Tatăl! Mauro Làconi, un faimos exeget italian al timpurilor noastre spune: „Realizarea împărăției lui Dumnezeu este asemenea unui drum ce poartă în mod obligatoriu spre cruce; gândurile lui Dumnezeu trec, cu siguranță, pe acolo...” (*Vangeli sinottici e Atti degli Apostoli*). Acest proiect divin se împlinește în Biserică. La fel ca și Isus, fiecare credincios este chemat să-și „ducă crucea”, să fie pregătit la sacrificii radicale și la o iubire de necuprins, iar toate acestea să fie fundamentate pe umilință.

Doi prieteni se aflau în excursie la Copenhaga. Din programul lor turistic făcea parte și vizitarea muzeelor de artă. Intrând într-unul dintre aceste muzee, au ajuns în fața unei statui ce-l reprezenta pe Cristos. Unul dintre cei doi îi spune indignat celuilalt: „Frumusețea acestei statui este știrbită de faptul că nu se poate vedea chipul lui Cristos. Poziția capului este atât de incomodă încât nu permite celui care privește să-i contemple chipul”. Celălalt îi răspunde: „Frumusețea statuii este știrbită de incapacitatea ta de a te așeza în genunchi, și astfel să-l poți contempla pe Cristos”.

Aceasta este, iubiți credincioși, adevărata atitudine pe care ar trebui să o adoptăm față de Cristos. Obosiți și îngreunați de preocupările zilnice care alcătuiesc crucile noastre, ne golim de acea forță lăuntrică ce alimentează viața creștină: iubirea oblativă, dăruitoare, ce se clădește pe umilință. Plini de orgolii și false opinii, ne construim un Dumnezeu care nu ne poate mântui. Adevăratul Dumnezeu este acela pe care ucenicii l-au contemplat pe muntele Tabor!

Ce anume ne învață Evanghelia de astăzi? Înainte de scandalul crucii, Cristos a vrut să fortifice credința și disponibilitatea ucenicilor, arătându-le adevărata sa înfațișare, care se va realiza după înviere. Ori de câte ori Dumnezeu pune la încercare pe un fiu al său, îi dăruiește acestuia și forța necesară pentru a depăși momentul dificil, dar, mai ales, îi dăruiește acea iubire care îl introduce pe om în intimitatea sa.

Întrucât suntem în timpul Postului Mare, timp sfânt al convertirii, să ne lăsăm conduși de puterea Duhului Sfânt în drumul spre Golgota, acolo unde se află Cristos cel răstignit, acolo unde și noi am putea să murim împreună cu el, pentru a deveni făpturi noi.

Cristinel FARCAȘ

DUMINICA A III-A DIN POSTUL MARE

Ex 3,1-15

1Cor 10,1-12

Lc 13,1-9

De cele mai multe ori, în peregrinarea noastră pe acest pământ, suntem tentați să judecăm totul prin prisma imediatului, a nevoilor și a năzuințelor noastre mai mult sau mai puțin justificate. Astăzi, în cea de-a treia duminică a Postului Mare, timp penitențial prin excelență, Biserica ne propune, prin lecturile ce tocmai au fost proclamate, o reevaluare integrală a vieții noastre creștine, o reconsiderare a timpului mântuirii.

Ne-am adunat cu toții aici, în fața sfântului Altar, pentru a ne întâlni cu Dumnezeu, pentru a face loc dumnezeirii în timpul vieții noastre proprii. În tradiția creștină, timpul este văzut ca un interval relațional, o constantă ce caracterizează raportul dintre un Dumnezeu care se descoperă în iubirea-i milostivă și un om care este destinatarul acestei inițiative căreia trebuie să-i răspundă cu generozitate.

Un astfel de raport interpersonal ne este prezentat și de prima lectură luată din cartea Exodului. Moise este păstor în Madian, la socrul său Ietro, când în mijlocul unui tufiș arzând i se descoperă Dumnezeu. Nu i se descoperă ca un zeu care să-i ceară, să-i satisfacă vreun deziderat, ci se prezintă ca „Cel care este”, un Dumnezeu viu, stăpânul timpului și al istoriei, Dumnezeu lui Abraham, Dumnezeu lui Isac și Dumnezeu lui Iacob. Mai mult decât atât, Dumnezeu, în teofania sa, se manifestă ca

un Dumnezeu care se oferă omului, se oferă poporului israelit pentru a-l scoate din crunta robie egipteană, spre a-l conduce într-o țară în care curge lapte și miere.

În acest act divin, Moise are misiunea de a fi instrumentul acțiunii divine. El trebuie să meargă și să facă cunoscut numele lui Dumnezeu întregului popor israelit. Împlinirea făgăduinței divine depinde însă esențial de acceptarea și de angajarea responsabilă a lui Israel în părăsirea obiceiurilor păgâne păcătoase și în aducerea de cult lui Dumnezeu.

Opera înfăptuită de Dumnezeu, prin slujitorul său credincios Moise, nu este însă un fapt izolat în timp și spațiu, fără vreo repercusiune în contemporaneitate. Acțiunea salvifică, având în sine un caracter de memorial, de actualizare a actului divin în noi și în istorie, ne provoacă astăzi pe fiecare dintre noi la o reevaluare a opțiunilor existențiale pe care le-am făcut. Referindu-se tocmai la această minunată acțiune salvifică, sfântul apostol Paul, în cea de-a doua lectură, ne prezintă poporul israelit drept imagine a fiecăruia dintre noi. Astfel, cele petrecute atunci trebuie să ne slujească drept pildă, ele fiind scrise pentru învățătura noastră.

Astăzi, ca și atunci, manifestarea lui Dumnezeu nu este una pur intelectuală, ci conține în sine un evident imperativ moral. Astfel, omul este chemat să iasă din condiția proprie, este chemat să treacă dincolo de datul imediat, într-o orientare plenară către Dumnezeu. Marele mistic rus Teofan Zăvorâtul, vorbind tocmai de această mișcare a omului înspre dumnezeire, consideră: „Ca și în cazul lui Abraham, această mișcare spre dumnezeire se săvârșește în adevărații credincioși atunci când ei își poartă crucea fără fățarnicie și urmează calea lui Cristos. Își părăsesc tatăl, adică sinele, răstignindu-l

prin lepădarea de sine; își părăsesc neamul, adică patimile și obiceiurile păcătoase, răstignindu-le prin hotărârea de a urma întru toate poruncile ucigătoare de patimi ale Domnului; își părăsesc pământul, adică întregul tărâm al păcatului, chiar dacă pentru asta ar trebui să sufere nu numai pierderi în avut și în situația socială, și chiar moartea” (Teofan Zăvorâtul, *Tâlcuiri din Sfânta Scriptură*).

Omul este invitat să depășească mizeriile, suferințele, sclaviile care îi asupresc viața, pentru a descoperi chipul lui Dumnezeu. Iar această depășire a vicisitudinilor vieții și descoperire a lui Dumnezeu în viața proprie și în ceilalți este tocmai convertirea, atitudine de viață la care ne cheamă și Isus în Evanghelie.

Convertirea la care ne invită Cristos nu este o acțiune mecanică, care să nu atingă străfundurile sufletului nostru. Este o schimbare interioară, o întoarcere totală a gândurilor, a scopurilor, a dorințelor și simțămintelor noastre. Mai înainte, acestea erau mânjite de iubirea de sine, de autosuficiența noastră. Acum, ele sunt închinare lui Dumnezeu Tatăl, în Cristos Isus, prin harul Duhului Sfânt. Iată, așadar, cei doi protagoniști ai convertirii: Dumnezeu și omul, viticultorul și smochinul neroditor.

Parabola smochinului neroditor ne descoperă adevăratul chip al lui Dumnezeu. Dumnezeu nu e un contabil care răsplătește în funcție de merite, este mai mult decât atât. Este ca un tată milostiv, care ne așteaptă cu răbdare, dorind să instaureze cu noi, în viața noastră cotidiană, un raport de iubire, și nu de teamă.

Se spune că un om, sătul de viața searbădă pe care o ducea, se hotărî să plece în căutarea lui Dumnezeu. Așa că începu să colinde sate și orașe, sperând din toată inima să-l întâlnească într-o bună zi pe Dumnezeu. Pe

zi ce trecea, însă, în loc să-l întâlnească pe Dumnezeu, nu descoperea decât tristețe și amărăciune. Fu prădat mai întâi de un bandit. „Vreau să îți iau viața!” – îi spuse banditul. „N-o lua, frate, căci merg să mă întâlnesc cu Dumnezeu! Dacă mergi să te întâlnești cu Dumnezeu” – îi răspunse banditul – „când îl vei găsi, întreabă-l pentru mine dacă voi fi primit și eu, așa păcătos cum sunt, în împărăția sa”. Și omul merse mai departe în căutarea lui Dumnezeu. Dădu de un olog care-și cerșea pâinea de fiecare zi la marginea drumului. „Întreabă-l pe Dumnezeu pentru mine – îl rugă acesta – dacă mă va primi și pe mine, așa olog cum sunt, în împărăția sa”. Dădu de o văduvă care tocmai fusese înșelată la tribunal de un judecător nedrept. „Întreabă-l pe Dumnezeu pentru mine – îi ceru femeia – dacă voi găsi și eu dreptate în împărăția sa”. Și anii treceau, fără ca bietul om să-l întâlnească pe Dumnezeu. Dezamăgit și istovit de atâta căutare, omul nostru se opri la o răscruce de drumuri și își aștepta sfârșitul. Dar iată că se apropie de el un bătrân și-l întrebă: „Om bun, pe cine cauți? Pe Dumnezeu l-am căutat – îngână omul nostru – dar nu l-am găsit. L-am căutat pretutindeni, dar iată că nu am avut parte decât de jafuri, picioarele nu mă mai ascultă, iar cei din jurul meu mă numesc visător și nu fac altceva decât să râdă de mine. În acest caz – îi spuse bătrânelul – căutarea ta nu a fost zadarnică. Spune-i banditului că, dacă va avea caință în suflet, ologul – un suflet nevătămat, iar văduva – încredere în dragostea și îndurarea mea, cu toții vor avea loc în împărăția mea”.

Inițiativa aparține întotdeauna lui Dumnezeu. El nu vrea să vină pe nepregătite în viața noastră. Dorește să ne respecte libertatea pe care ne-a dăruit-o, vrea să respecte etapele de maturizare ale fiecăruia, neimpunându-se

niciodată, dar fiind mereu prezent în situațiile extreme ale existenței. Căutarea lui Dumnezeu conduce la descoperirea și cunoașterea sa, cunoașterea sa duce la o profundă convertire din iubire, convertirea noastră matură și responsabilă conduce la un rod bogat, conduce la timpul mântuirii. Convertirea nu poate să rămână închistată în niște tipare bine definite, ci trebuie totdeauna să se proiecteze spre ceilalți. Să ne rugăm, aşadar, pentru un rod bogat în noi și în cei din jurul nostru, căci „îndurător și milostiv este Domnul” (*Ps* 102,8).

Laurențiu IGNAT

DUMINICA A IV-A DIN POSTUL MARE

Ios 5,10-12

2Cor 5,17-21

Lc 15,11-32

Din experiența de fiecare zi, orice om poate observa că viața are drept leit-motiv sau constantă așteptarea, presărată în diferite moduri cu dorințe și aspirații. După modul în care persoana umană este mai mult sau mai puțin implicată, așteptarea este mai mult sau mai puțin antrenantă. Comportă, cu alte cuvinte, o anumită tensiune care-l obligă pe cel în cauză la o atitudine corespunzătoare. De exemplu, așteptarea unui mijloc de transport presupune din partea călătorului posedarea unui bilet sau a unei legitimații care să facă posibilă călătoria. Așteptarea lui Moș Crăciun cere din partea copiilor un comportament adecvat vârstei lor: respect față de părinți, hărnicie și atenție față de frați. În cazul în care condițiile sunt îndeplinite, așteptarea are sens și satisfacerea ei este pe deplin justificată. Ea prevestește, cu mici posibilități de eroare, finalitatea tuturor demersurilor și eforturilor făcute cu acest scop. Cu toate acestea, există mereu elemente care, într-un fel sau altul, ne pot surprinde, și asta mai ales când față în față se află omul cu inima sfâșiată și Dumnezeu cel milostiv.

Suntem în timpul Postului Mare, timp de așteptare a răscumpărării și, totodată, perioadă de pregătire la cel mai mare eveniment al istoriei: moartea și învierea lui Isus Cristos, Dumnezeu făcut om spre a realiza ceea ce nici o revoluție a omenirii, fie ea morală sau spirituală,

n-ar fi putut înfăptui: reconcilierea cu Dumnezeu, cu semenii, cu creația. Evenimentul, deși complet și desăvârșit în sine, în contextul libertății acordate omului de către Creator, cere colaborarea personală. De aceea, postul este o perioadă în care fiecare creștin, mai mult decât altădată, caută modul de viață adecvat identității sale de creștin. Căutând un comportament adecvat, creștinii practică postul, pomana, se roagă mai mult și mai intens, folosind devoțiuni specifice. Dar care este atitudinea de fond ce trebuie să domine aceste practici, pentru ca postul să nu devină un simplu regim alimentar, pomana un obișnuit ajutor social, iar rugăciunea exercițiu de relaxare, concentrare sau poate magie?

Totdeauna postul, pomana și rugăciunea vor fi acțiuni care vor aparține persoanei, totuși ceea ce le va da sens și valoare religioasă va fi iubirea care va transpare din ele și conlucrarea cu Spiritul Sfânt. Căci, într-adevăr, hotărârea omului de a înainta în bine, Dumnezeu o însoțește cu harul său. Acesta este cadrul în care Dumnezeu poate acționa în chip măreț *cu* și *în* favoarea omului. Și orice intervenție divină ne va uimi cu siguranță, căci în bunătatea sa, Dumnezeu oferă mult mai mult decât omul speră, poate gândi sau merită.

Acesta este contextul care încadrează perfect cele două lecturi și Evanghelia acestei duminici, iar ideea de bază poate fi rezumată în următoarea frază: așteptarea, ca moment de pregătire, prevestește ceva despre ceea ce va fi, dar mai ales atunci când o acțiune e asistată îndeaproape de iubirea lui Dumnezeu, împlinirea ei ne va ului și ne va umple inimile de bucurie.

Avem în prima lectură imaginea poporului Israelit care se bucură de rezultatele acțiunii salvifice a lui Dumnezeu, înfruptându-se din roadele țării Canaan. Iată

că ceea ce fiii lui Israel nu puteau nici măcar să-și imagineze în mijlocul dunelor de nisip, a norilor de praf sau a razelor dogoritoare ale soarelui, ducându-se mereu cu gândul la oalele cu carne din Egipt, primesc acum în mod gratuit. Și mai mult decât hrana, Dumnezeu le oferă condițiile în care aceasta să le tihnească, ridicând de pe ei ocara Egiptului.

Descrierea unui fapt minunat încearcă să-l facă și sfântul Paul când vorbește despre transformarea celor vechi în făptură nouă, prin împăcarea pe care Dumnezeu a realizat-o în chip minunat prin Fiul său Isus Cristos. Noua lucrare înfăptuită de Isus Cristos e precedată, ce-i drept, de suspinul și de zbuciumul firii umane aflate încă în cortul locuinței pământești, dar e urmată de bucuria reînnoirii.

Totuși, imaginea care vorbește inimii în mod deosebit este cea prezentată de sfântul evanghelist Luca prin parabola fiului risipitor. Simțind lipsa, fiul cel mai mic nu se decide imediat asupra revenirii sale la casa părintească, ci se angajează mai întâi ca argat. În acest timp de așteptare și în situația în care se afla, tânărul nu reușește să-și întrevadă viitorul într-un mod optimist. Se mulțumește cu gândul că a fi argat la tatăl său ar fi tot ceea ce merită. Dar reacția tatălui în momentul revederii fiului e de-a dreptul șocantă, căci el privește esențialul: fiul meu era mort și a înviat; să ne bucurăm, deci (cf. *Lc 15,23-24*). Prin această parabolă, evanghelistul ne vorbește despre Dumnezeu Tatăl în termeni familiari nouă. El ni-l prezintă pe Dumnezeu ca fiind nespus de milostiv, chiar și cu aceia care, asemenea fiului mai mic, se întorc la el pentru că le e foame sau au întâlnit un obstacol în viața lor.

Avem aici imaginea unui Dumnezeu care iubește cu adevărat. Dovada acestei iubiri stă în faptul că ceea

ce-i oferă fiecărui fiu rătăcitor e mai mult decât acesta ar îndrăzni a-i cere, iar modul în care fiecare este reabilitat este lipsit de rezerve, resentimente, prejudecăți și calcule. Singurul gând al tatălui e o invitație la veselie.

Sfântul Ambroziu spune următoarele cuvinte: „Să nu ne temem, chiar dacă am risipi patrimoniul demnității spirituale în plăcerile lumești...Nu tremura la gândul că nu te va primi, căci «Dumnezeu nu se bucură de pieirea celor vii» (*Înț* 1,13). Iată, el vine să te întâlnească, se va arunca la gâtul tău, te va săruta, ca semn al tandreții și al iubirii, îți va da îmbrăcăminte, inel, încălțăminte. Ți-e teamă că-l vei mai ofensa, îți va dărui demnitatea. Ți-e frică de o pedeapsă, te va săruta. Ți-e frică de mustrare, îți va pregăti un ospăț”. Iată cuvinte ce exprimă realitatea milostivirii lui Dumnezeu și constituie un motiv de speranță, dar și de schimbare a mentalității, a vieții.

Într-o zi, Abbé Pierre este anunțat că, în apropiere de locul în care se afla, un fost ocnaș încerca să-și pună capăt zilelor. Pentru că nu avea ce să-i ofere, i-a spus: „Sunt profund îndurerat de ceea ce ți s-a întâmplat, dar nu pot face nimic. Totuși, înainte de a te sinucide, dă-mi o mână de ajutor la construirea unor case”. După ce a ezitat o clipă, a răspuns afirmativ acestei invitații care s-a dovedit a fi o invitație la viață, la descoperirea bucuriei de a trăi făcând binele. Mai mult ca sigur, în această invitație acel ocnaș a găsit un motiv pentru a-și trăi în continuare viața așa cum e ea și pentru a se desprinde din ghearele disperării ce-l târau inevitabil spre moarte.

În această lume, numită foarte sugestiv „vale de lacrimi”, fiecare dintre noi poate găsi sute de motive pentru a se întrista și mai puține motive de bucurie adevărată. Disperarea poate să pună stăpânire și să

tragă spre moarte, dar iată că astăzi, printr-un gest de iubire, Dumnezeu ne invită la bucurie.

Suntem în duminica a patra a Postului Mare, numită Duminica *laetare* sau Duminica bucuriei. Deși e timp de post, iată că atât numele acestei duminici, cât și lecturile care compun liturgia cuvântului sunt o invitație la bucurie. E o bucurie care nu se opune cu nimic spiritului ce caracterizează acest timp binecuvântat, ci, din contră, își are originea în buna lui orânduire și trăire. E bucuria care izvorește din întâlnirea celui ce crede și iubește cu Dumnezeu prin excelență milostiv. Pentru a o putea trăi, să ne îndreptăm către Tatăl și să-i spunem: „Tată, am păcătuit împotriva cerului și împotriva ta. Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău” (Lc 15,21). Consecința acestei mărturisiri va fi cu siguranță o invitație la ospăț, la veselie; căci eram morți și am înviat, eram pierduți și am fost regăsiți.

Robert CANCEAL

DUMINICA A V-A DIN POSTUL MARE

Is 43, 16-21

Fil 3, 8-14

In 8, 1-11

În itinerariul nostru de pregătire pentru marele eveniment al pătimirii, morții și învierii lui Isus Cristos, misterul central al revelației iubirii lui Dumnezeu și al mântuirii noastre, trăim astăzi, în contextul liturgic al cuvântului, un moment semnificativ în vederea înțelegerii misterului lui Cristos, în toată dimensiunea sa existențială și supranaturală.

Încă de la începutul Postului Mare, sfânta Biserică ne-a îndemnat să trăim acest timp ca o binecuvântare din partea lui Dumnezeu, un timp în care să ne întoarcem la adevăratele valori și să regretăm ofensele pe care le-am adus lui Dumnezeu prin indiferența noastră față de iubirea sa. Suntem chemați la convertire, la pocăință, pentru a reface natura umană rănită de păcat.

Convertirea trebuie să aibă drept referință fața sfântă și suferindă a lui Isus Cristos. Sfântul Ioan al Crucii, într-una dintre meditațiile sale, afirmă: „Drumul pe care trebuie să-l parcurgem prin convertire spre mântuire este Cristos cel răstignit, a te face una cu el înseamnă a fi ceea ce este el în toată ființa sa, a fi răstignit cu el”. Iată, așadar, paradigma, modelul nostru, pe care trebuie să-l urmărim în toate momentele existenței noastre.

Tema dominantă a liturgiei cuvântului de astăzi este cea a milostivirii lui Dumnezeu, fapt prezent în Evanghelie, dar, totodată, și cea a încrederii în Dumnezeu,

din prima lectură, și cea a abandonării totale în mâinile lui Dumnezeu, a dezlipirii totale de lucrurile pământești și îmbrățișării crucii lui Cristos, din a doua lectură.

Ascultând cu atenție prima lectură, am putut remarca cum profetul Isaia îndeamnă poporul israelit la încrederea în puterea lui Dumnezeu, în acel Dumnezeu care nu abandonează poporul în momentele sale de criză, dar stă alături de el, merge alături de el în toate momentele existenței sale, însoțindu-l și iubindu-l, precum un tată pe copilul său. Acel Dumnezeu, spune profetul Isaia, vrea să creeze o lume nouă, un popor nou, transformat în mentalitate și comportament. Dumnezeu vrea ca acest popor să uite prin ce a trecut și să se gândească la viitor, la misiunea care îi va fi încredințată, aceea de a vesti printre neamuri lauda, mărirea și puterea sa, dorind astfel să descopere tuturor popoarelor misterul iubirii sale.

Dacă în Vechiul Testament poporul israelit era alesul Domnului, astăzi Biserica este noul popor ales al lui Dumnezeu, răscumpărat prin Sângele lui Cristos și chemat să răspândească iubirea lui Dumnezeu în lume. Fiind inserați, prin botez, în poporul lui Dumnezeu, suntem chemați să participăm la planul de mântuire al lui Dumnezeu, răspunzând de fiecare dată cu iubire la chemarea sa.

Ideea centrală din cea de-a doua lectură, luată din Scrisoarea sfântului Paul către Filipeni, este cea a dezlipirii noastre de ceea ce este coruptibil, pentru o totală adeziune față de Isus Cristos. Sfântul Paul ne amintește că toate câștigurile sale le socotește gunoaie în fața cunoașterii lui Cristos și a misterului său. În acest context de abandonare a tuturor lucrurilor, sfântul Paul ni se oferă drept paradigmă a vieții creștine, oferă experiența

sa ca un program de viață creștinilor din Filipi, dar nu numai lor, ci și nouă, oamenilor acestei epoci, care trăim în ignoranță față de sacru, față de supranatural. Isus Cristos trebuie să fie pentru noi, creștinii, valoarea supremă, restul trebuie să fie „gunoi” (*Fil* 3,8). Adevărata cunoaștere a lui Cristos este participarea noastră totală, trup și suflet, la misterul său, în mod special la suferințele sale, la crucea sa. Astfel se verifică o scufundare a vieții credinciosului în misterul vieții, morții și învierii lui Cristos.

Pericopa evanghelică ne dă o indicație prețioasă în vederea înțelegerii profunzimii misterului Mielului divin. Isus Cristos nu este numai un predicator al iubirii lui Dumnezeu, el este instrumentul acestei iubiri mântuitoare; mai mult, este izvorul nesecat al iertării și al reconcilierii lui Dumnezeu cu omul; este personificarea însăși a milostivirii lui Dumnezeu.

În Evanghelie ne este prezentat un caz în care Isus Cristos este pus la încercare, pentru a fi învinuit. Isus, fiind conștient de acest fapt, acționează în așa fel încât îi pune pe adversarii săi în dificultate. În cazul femeii prinse în adulter, dacă Isus ar fi spus „Să nu fie lapidată”, ar fi fost învinuit de încălcarea legii mozaice; dacă ar fi spus „Să fie lapidată”, ar fi arătat o lipsă de îngăduință, de iertare, de dragoste. Dar el, cunoscând intenția lor, dă un răspuns care îi determină pe toți cei prezenți la o atitudine în fața acuzatei, spunând: „Cel care este fără păcat să arunce primul în ea” (*In* 8,7). În acest context, s-au demascat toți acuzatorii femeii pentru că „au plecat de acolo unul câte unul, începând cu cei mai bătrâni” (*In* 8,9), deoarece toți erau păcătoși.

După această sfidare lansată de Isus, cazul este practic rezolvat. Isus rămâne singur cu femeia care își așteaptă

sentința de la dânsul. Însă el nu o condamnă, ci îi spune „mergi și de acum nu mai păcătui” (*In* 8,11). Cu această atitudine, Isus arată că el nu a venit pentru a judeca oamenii, ci pentru a salva umanitatea de păcat. El este milostivirea care uită totul, „care pune pe umerii săi păcatele lumii” (*Is* 38,17).

Expresia „Mergi și de acum nu mai păcătui” (*In* 8,11) este sigiliul pe care Cristos îl pune pe declarația iertării, care necesită o luptă permanentă împotriva păcatului. Acest fragment este valabil și astăzi, pentru noi, poate mai mult ca oricând, deoarece noi nu mai avem acel simț al păcatului, greșind conștient, fără să ținem cont de preceptele divine, judecând, criticând, nefiind în stare să iertăm și să iubim asemenea lui Cristos. Dar, în ciuda greșelilor noastre, Cristos ne iubește, ne vrea pentru el, ne așteaptă în orice moment la sfânta spovadă pentru a-i prezenta slăbiciunile noastre. Cristos vrea să ne scoată din mizeria păcatului pentru a ne introduce în sfera supranaturalului; vrea să ne facă asemenea lui, transparenți în iubire și sfințenie. Experimentând iertarea lui Dumnezeu, prin taina spovezii, trebuie să fim și noi capabili, la rândul nostru, să-l iertăm pe aproapele nostru ori de câte ori este nevoie.

Dacă am transpune milostivirea divină în viața noastră, în comportamentul nostru cotidian, ea ar trebui să se evidențieze în raportul nostru cu aproapele.

Se povestește că sfântul Ioan Colombini se ducea într-o zi la catedrala din Siena să asculte sfânta Liturghie. La ușa catedralei, întâlnește un om care își bătuse joc de el toată viața și care acum era sărac, plin de bube și vânătăi. Sfântul îl luă pe spate, îl duse acasă și îl culcă în patul său și puse pe soția sa să aibă grijă de acest bolnav până se va întoarce el de la biserică. Soția sa, dorind să intre în camera unde era bolnavul, se temu

deoarece, când deschise ușa, simți un miros de parfum îmbătător. După ce sosi sfântul Ioan Colombini de la biserică, intrară amândoi, dar nu văzură pe nimeni în cameră. După câteva zile, Isus îi apărură sfântului și îi descoperi că el a fost acel om îngrijit.

Acest exemplu este un model de milostivire, de iubire. Este un fragment care ne îndeamnă și pe noi la astfel de fapte, de a vedea în cel sărac pe Cristos și, recunoscându-l, să acționăm așa cum a acționat el pentru noi, dându-și viața pentru mântuirea noastră. Sfântul Ioan Colombini arată, prin acest exemplu, cum trebuie să acționeze un creștin ce a dobândit iertarea și iubirea lui Dumnezeu și care trăiește neconținut din milostivirea sa. Oare ca urmași ai lui Cristos suntem noi capabili de o astfel de iertare și iubire? Avem noi curajul de a ne jertfi pentru alții în orice moment al vieții noastre? Dacă nu, oare de ce? Oare nu cumva ne împiedică credința slabă, indiferența, egoismul, mândria, fenomene atât de răspândite în epoca noastră? Dacă există convertire reală, ea nu poate să rămână pasivă și va trebui manifestată prin iertare, caritate, iubire față de cei din jur, indiferent din ce categorie socială ar face parte, căci numai astfel vom putea intra în împărăția celor vii.

Și timpul Postului Mare e unul dintre timpurile liturgice cele mai propice pentru astfel de atitudini de milostivire. Să ne lăsăm pătrunși de cuvântul lui Dumnezeu, pentru ca, astfel, să devenim adevărate instrumente ale iubirii sale, adevărate căi spre împărăția sa. Și, pentru că ne apropiem de marele mister al pătimirii, morții și învierii lui Cristos, să ne lăsăm totodată pătrunși de lumina Duhului Sfânt, ca, o dată cu învierea lui Cristos, să fie transformată toată existența noastră.

DUMINICA FLORIILOR

Is 50,4-7

Fil 2,6-11

Lc 22,14 - 23,56

După cele 40 de zile de post, timp în care ne-am pregătit inimile prin pocăință și fapte de iubire față de aproapele, începem astăzi, împreună cu întreaga Biserică, Săptămâna Sfântă. Într-adevăr, pentru noi, creștinii, această săptămână este cu adevărat sfântă și cea mai importantă din întregul an liturgic, deoarece în decursul ei s-au împlinit evenimentele decisive prin care Dumnezeu a împlinit mântuirea noastră: patima, moartea și învierea Domnului nostru Isus Cristos. Este ceea ce numim misterul pascal sau trecerea lui Cristos din această lume la Tatăl prin patima, moartea și învierea sa, iar în el și prin el trecerea întregii omeniri de la sclavia păcatului la viața harului.

„Binecuvântat cel ce vine în numele Domnului! Pace în cer și glorie în înaltul cerurilor!” (*Lc 19,38*). Cristos s-a opus întotdeauna unor astfel de manifestări. Când poporul a dorit să-l facă rege, el s-a retras singur pe munte (cf. *In 6,15*). Dar iată că astăzi se lasă purtat de triumf, acceptă să fie aclamat ca Mesia, căci, murind pe cruce, este într-adevăr Mesia, Mântuitor, Rege victorios. Această scenă de entuziasm popular este o proclamare a regalității și a mesianității care se va realiza în umilință și suferință. Această capacitate de a se dăruia altora până la moarte reflectă adevărata glorie.

Liturgia cuvântului de astăzi ne introduce în tema pătimirii lui Cristos. Isus este „Slujitorul suferind” despre care am citit în prima lectură de astăzi, luată din cartea profetului Isaia: „Spatele mi l-am dat spre a fi lovit, obrazii spre a fi palmuiți și fața nu mi-am întors-o de la cei care mă ocărau și mă scuiپau” (*Is* 50,6).

La începutul cinei pascale, în timp ce era la masă cu discipolii săi, Isus a spus: „Cât de mult am dorit să mănânc cu voi acest ospăț de Paște, înainte de a pătimi!” (*Lc* 22,15). Însă numai după câteva ore se va ruga în grădina Ghetsemani: „Tată, dacă este cu putință, depărtează de la mine acest pahar! Totuși, nu voia mea, ci voia ta să se îplinească!” (*Lc* 22,42). Pe cruce, în fața experienței morții, Isus exclamă: „Dumnezeul meu, Dumnezeu meu, pentru ce m-ai părăsit?” (*Mt* 27,46). Însă ultimul său strigăt înainte de a muri a fost: „Tată, în mâinile tale încredințez sufletul meu” (*Lc* 23,46). În acel moment, Isus a trecut de la abandonul lui Dumnezeu la abandonul în Dumnezeu.

Sunt evenimente pline de contradicții, după cum este și viața fiecărei persoane umane, viața fiecăruia dintre noi. Relatarea patimii și morții lui Isus este relatarea fiecărei patimi și a fiecărei morți care, în patima și moartea Domnului, devin drum de salvare și de mântuire. Și noi cădem deseori, dar important este să nu rămânem la pământ, ci să ne ridicăm și să mergem mai departe.

Ne întrebăm astăzi: cine a contribuit la moartea Celui nevinovat? Suntem tentați să-i acuzăm de această crimă oribilă numai pe contemporanii lui Isus. Însă și noi l-am condamnat și îl mai condamnăm încă atunci când există în inima noastră puțin din Iuda care îl trădează pe Cristos, puțin din Petru care îl renegă, din Pilat care îl condamnă, din conducătorii evreilor care îl insultă sau

din soldații care îl răstignesc pe Domnul. Blaise Pascal, un gânditor francez, spunea că „Isus Cristos este încă condamnat și răstignit de toți cei care, cu păcatul lor, nu au încetat să strige: Nu pe acesta, ci pe Baraba! Să fie răstignit!”. Păcatele noastre l-au străpuns pe Cristos. Cu siguranță, această complicitate a noastră nu trebuie să ne ducă la gestul disperat al lui Iuda, ci la regretul lui Petru.

Noul Abel, Cristos Domnul, este ucis ca și primul, însă nu acceptă ca fratele asasin să fie abandonat, ci chiar în momentul morții sale, cere iertare Tatălui: „Tată, iartă-i, căci nu știu ce fac!” (*Lc 23,24*). Sfântul Francisc de Sales, într-una dintre predicile sale, a spus referitor la această rugăciune a Fiului către Tatăl: „Isus a vrut să ne facă să înțelegem cât de mult ne iubește, deoarece pentru dânsul nu exista suferință care ar fi putut micșora dragostea sa, dorind, în același timp, să ne dea o învățătură în ceea ce privește atitudinea noastră față de aproapele”. În fața crucifixului se învață a ierta și a iubi. Cine ar putea să spună de acum înainte că nu poate ierta, pentru că ofensa primită este prea mare?

Decretul Conciliului al II-lea din Vatican *Ad gentes* subliniază faptul că „prezența creștinilor în grupurile umane trebuie să fie însuflețită de iubirea cu care ne-a iubit Dumnezeu, care vrea ca și noi să ne iubim unii pe alții cu aceeași iubire. Dragostea creștină se extinde realmente la toți oamenii, fără discriminare de rasă, de condiție socială sau de religie; ea nu așteaptă nici un câștig, nici o recunoștință... Ea participă la bucuriile și durerile lor, le cunoaște aspirațiile și tainele vieții, suferă alături de ei în angoasa morții” (*AG 12*). Așadar, ca fii ai Bisericii, trebuie să-i iubim pe toți oamenii, iar acest lucru trebuie dovedit în fapte.

Se povestește că Maica Tereza, în timp ce ridica un muribund de pe un trotuar din Calcutta, a fost chemată pentru o altă problemă mai urgentă. A privit în jur și a oprit un om care trecea pe acolo din întâmplare și l-a rugat să o înlocuiască în ajutorul pe care-l dădea. „Dar nu știu ce să fac! Nu am mai făcut asta niciodată! Nu știu nici măcar cu ce să încep!” bâlbâia samariteanul improvizat. Maica Tereza, care alerga deja spre celălalt nevoiaș, întorcându-se, i-a spus: „Iubește-l!”

Un simplu trecător este pus să ducă crucea lui Isus. Este un oarecare Simon din Cirene care, din acel moment, devine tatăl unei familii foarte numeroase. Apartenența la această familie se observă printr-o caracteristică comună tuturor membrilor ei: disponibilitatea de a ajuta un frate să-și ducă crucea, cruce care constă în boală, foame, nedreptate, părăsire, singurătate, dificultăți familiale sau probleme economice. Iubirea față de aproapele este iubirea față de Cristos, „căci am fost flămând și mi-ați dat să mănânc, am fost însetat și mi-ați dat să beau, am fost străin și m-ați primit, am fost gol și m-ați îmbrăcat, am fost bolnav și m-ați cercetat, am fost închis și m-ați vizitat” (*Mt* 25,35-36). Tot ceea ce facem fraților noștri, lui Cristos îi facem, și tot ceea ce nu facem pentru ei, pentru Cristos nu facem.

Isus Cristos nu este numai un model de contemplare, ci, mai mult, de imitare. În a doua lectură de astăzi, sfântul Paul îi îndeamnă pe creștinii din Filippi să aibă în ei „aceleași sentimente care au fost în Cristos Isus” (*Fil* 2,6-11). El a știut să trăiască într-o atitudine de ascultare față de Tatăl și de slujire față de frați până la darul suprem al vieții. De aceea, Tatăl l-a proclamat Domn.

Astăzi suntem chemați să ne manifestăm credința noastră printr-o profundă meditare a patimii lui Cristos; suntem chemați să reflectăm asupra stării noastre de păcătoși, asupra păcatelor noastre, cauza suferințelor și a morții lui Cristos. Astăzi suntem chemați să ne căim sincer de păcatele noastre, să renunțăm la ele, să ne convertim inima printr-o spovadă bună, așa încât să intrăm cu Isus în Ierusalim, să ne angajăm pe drumul Calvarului, stropit de sângele divin al lui Cristos, drum al Calvarului care este drumul învierii sale și, în același timp, drum al învierii noastre.

Mihai-Daniel BITIUȘCĂ

JOIA SFÂNTĂ

Ex 12,1-8.11-14

1Cor 11,23-26

In 13,1-15

„Voi ridica potirul mântuirii
și voi invoca numele Domnului”.

Ps 115,13

Misterul inepuizabil al pătimirii, morții și învierii Domnului nostru Isus Cristos rămâne unic în istoria omenirii. Un plan de mântuire aproape contradictoriu, care nu dă pace inimilor împietrite, și care, totuși, este incontestabil prin valoarea sa, ne deschide calea de întoarcere la Tatăl pe care l-am părăsit cu toții prin neascultarea lui Adam. Natura rănită prin păcat se reîntregește prin jertfa lui Cristos!

Sărbătoarea Paștelui, pe care tocmai începem să o comemorăm, ne apropie mai mult de acest adevăr. Este adevărul fundamental al fiecărui credincios, fără de care zadarnică ar fi menirea sa. Este adevărul care ne vorbește despre Cristos! Oare mai este actual acest adevăr? Într-o societate ce ne oferă o multitudine de „modele de adevăr”, ce loc ocupă Cristos?

Lecturile pe care le-am ascultat sunt cristologice prin excelență. Sfântul Paul, în Prima Scrisoare către Corintheni, ni-l mărturisește pe Cristos. În sala Cinei de Taină, Isus, împreună cu ucenicii săi, celebrează Paștele. Conotațiile actuale sunt diferite de cele ale Paștelui iudaic, căci, calitativ, are loc o transformare esențială. „Luați

și mâncați, acesta este trupul meu” (*Mc 14,22*); „Luați și beți, acesta este sângele meu” (*Mc 14,24*); „Faceți aceasta în amintirea mea” (*1Cor 11,24*). Dacă în ritualul Paștelui iudaic, descris în prima lectură, mielul pascal ocupa un loc central, acum el este substituit de Cristos. Sângele vechii alianțe se transformă acum în sângele lui Cristos, adică al noii alianțe. Dumnezeu eliberator își manifestă voința pe care Cristos o va desăvârși prin jertfa sa. Aceasta este dimensiunea vieții sacerdotale a lui Cristos și a oricărui preot: jertfa manifestată prin slujire.

Evanghelia de astăzi poate fi comparată cu un tezaur pe care Isus ni-l lasă ca moștenire înainte de a muri: „Faceți și voi la fel” (*In 13,15*). Aparentul nonsens al gestului său este înțeles de apostoli abia după învierea lui Cristos din morți. Dar înainte de aceasta, ce au simțit ucenicii atunci când l-au văzut pe Isus că le spăla picioarele? Uimire, neacceptare, însă, până la urmă, s-au lăsat învinși de Învățătorul lor. Poate că un gând le-a străbătut mintea: „Iată un Domn care dă dovadă de slăbiciune!”. În realitate, era Dumnezeu care se punea la picioarele omului! „Ce este omul că-l iei în seamă sau Fiul Omului că-l cercetezi?”, ne spun cuvintele Psalmului 8 (v.5). Noi am putea să exclamăm: „Ce fel de Dumnezeu este acesta care se oferă omului, în mod total, fără rezerve?” Este Dumnezeu care se întrupează, care își asumă condiția omului, întru toate, în afară de păcat, pentru a-l mântui. Cine nu mănâncă din carnea mea și nu bea din sângele meu va muri, spunea Isus (cf. *In 6,54*). Motiv de scandal a fost această dăruire totală a lui Cristos, care nu a păstrat nimic pentru sine! S-a dăruit nu din constrângere, ci liber. A fost liber pentru că a ales să slujească, a slujit pentru că a ales să asculte de Tatăl,

l-a ascultat pe Tatăl pentru că ne-a iubit pe noi, oamenii. Acesta este Dumnezeuul creștinilor, acesta este Dumnezeuul nostru!

„V-am făcut acestea pentru ca și voi să faceți la fel” (*In 13,15*), sunt cuvinte lăsate cu limbă de moarte. Oare cine are curajul să nu împlinească ultima dorință a unui muribund? Acesta este, de fapt, începutul vieții celei noi: slujirea ce izvorăște din iubire. „Să-l iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot cugetul tău, cu întreaga ta ființă, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși”. (*Mc 12,30- 31*) De câte ori am neglijat această lege fundamentală care le însumează pe toate celelalte?

Într-o mănăstire de benedictini se afla un maestru de novici renumit pentru iscusința sa. El reușea să transpună în realitate chiar și cele mai dificile adevăruri. Într-una din zile, i-a întrebat pe cei care se pregăteau să devină călugări: „Cum s-ar putea distinge momentul exact în care se sfârșește noaptea și începe ziua?” „Atunci când răsare soarele!”, a răspuns unul. „Nu”, a replicat maestrul. „Atunci când se poate distinge de la distanță un animal: o oaie, un câine!” „Nu”, a fost din nou răspunsul maestrului. „Atunci când suntem în stare să deosebim un vișin de un cireș!” Văzând că nu primește nici un răspuns corect, maestrul le-a spus: „Atunci când, uitându-te la chipul oricărui om, reușești să vezi că este fratele tău, abia atunci se face lumină, iar dacă nu ești capabil de așa ceva, va fi mereu noapte, noapte profundă”.

Fiecare dintre noi este un novice în ceea ce privește slujirea. Închiși în casa propriei noastre persoane, nu reușim să vedem că, de fapt, nu suntem singuri. „Creștini buni” fiind, ne este greu să renunțăm la comoditatea

locuinței egoismului nostru și nu punem în practică cuvântul pe care îl primim la sfânta Liturghie. Adevărul lui Cristos nu este o știre de ziar sau de la televizor pe care, împăturindu-l sau apăsând pe un buton, îl reducem la tăcere, iar noi, liniștiți, ne vedem mai departe de ale noastre. Cristos este viață, iar viața creștină nu poate fi percepută fără celălalt. Deseori participăm la sfânta Liturghie, la adorații ale sfântului Sacrament sau la procesiuni cu sfânta Taină, dar totul ia sfârșit odată ajunși acasă. Cum putem noi să îl slujim pe Dumnezeu dacă refuzăm să-l mărturisim fraților noștri? Cum putem să-l iubim dacă nu suntem capabili să-l vedem în ceilalți? Suntem Biserică, suntem comuniune, dar rămânem înlăuntrul nostru. Cristos nu a făcut așa!

François Mauriac, un scriitor francez, spunea: „Dacă tu nu arzi de iubire, s-ar putea ca alții să moară de frig”. La fel s-ar fi întâmplat și cu noi dacă Cristos nu s-ar fi consumat de iubire în jertfa sa prin ritualul total al slujirii. Astfel, a ridicat potirul mântuirii și a invocat numele Domnului (cf. *Ps* 115,13).

Un Dumnezeu la picioarele omului! El îl face capabil pe acesta, prin puterea Duhului Sfânt, să ajungă la mâna pe care Tatăl o ținea întinsă de atâta timp. Cum am putea să răspundem la atâta iubire? Aproape că este imposibil, dar ce ne-ar împiedica să săvârșim liturghia vieții noastre, întâlnindu-ne cu toții, întrucât suntem Biserică, la picioarele lui Dumnezeu, la picioarele altarului de jertfă, la picioarele crucii lui Cristos?

Cristinel FARCAȘ

VINEREA SFÂNTĂ

Is 52,13-53,12

Evr 4,14-16; 5,7-9

In 18,1-19,42

Chiar dacă titlul liturgic al celebrării de astăzi ne cheamă să medităm asupra patimii și morții Domnului, liturgia din Vinerea Sfântă nu are un ton funebru. Referirea la învierea sa nu este exclusă. Biserica, astăzi, celebrează moartea victorioasă a lui Cristos, celebrează sărbătoarea victoriei asupra păcatului, victoria adusă de moartea lui Isus pe cruce.

Suferință, cruce, moarte. Apoi apar întrebări: De ce a trebuit să se întâmple toate acestea? De ce atâta ură împotriva unui om care nu a făcut nimic rău? Oare, odată cu așezarea lui în mormânt, s-a încheiat totul? Noi am fost martorii a tot ceea ce a făcut pentru alții, am văzut cum i-a vindecat pe bolnavi, a dat pâine celor înfometați, i-a înviat pe cei morți. Cristos a murit pe cruce, când noi îl vedeam în el pe eliberatorul nostru. Dar Cristos din înălțimea crucii, atârând între cer și pământ, spune: „Totul s-a împlinit”. Acest cuvânt „s-a împlinit” subliniază fidelitatea lui Cristos față de voința Tatălui. Pe cruce, Cristos a împlinit planul de mântuire al lui Dumnezeu. Isus parcă ar vrea să-i spună Tatălui: „Tată, tot ce mi-ai încredințat am dus la îndeplinire”. Crucea reprezintă punctul culminant al fidelității lui Isus față de Tatăl. Ea reprezintă picătura care a umplut paharul suferințelor sale, iar Cristos bea acest pahar până la capăt. Prin chinul crucii, chin care în

lumea greco-romană era rezervat sclavilor și considerat ca o rușine, ba chiar ca ocară de autorul Scrisorii către Evrei, Cristos aduce în lume mântuirea. De acum înainte, crucea nu mai este o rușine, ea înseamnă pentru fiecare creștin în parte o exigență în drumul spre patria cerească, dar, totodată, și un titlu de glorie, de bucurie. Noi știm acest lucru și îl mărturisim cu cuvintele: „Crucii tale ne închinăm, Stăpâne, și sfânta înviere a ta o mărturisim, căci, iată, prin lemnul crucii a venit în lumea întreagă bucuria”.

Poate că de multe ori ne este greu să acceptăm crucea. Apostolul Petru, deși tocmai îl recunoscuse pe Isus ca fiind Mesia, nu poate accepta faptul că Isus trebuia să sufere, să moară. Și totuși, ne spune sfânta Roza din Lima că, în afară de cruce, nu este altă scară care duce la cer. Cristos însuși ne spune: „Dacă vrea cineva să vină după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea zilnic și să mă urmeze” (*Mt* 16,24).

Sfârșitul violent al vieții pământești a lui Cristos nu a fost rodul unui context nefavorabil de împrejurări, ci ține mai degrabă de misterul planului de mântuire al lui Dumnezeu, cum spune sfântul Petru evreilor din Ierusalim în cuvântarea sa la Rusalii: „El a fost dat morții după planul rânduit și după știința dinainte a lui Dumnezeu” (*Fap* 2,23), iar în relatarea patimii după sfântul Ioan am auzit de mai multe ori că toate acestea s-au întâmplat ca să se împlinească Scripturile.

Planul de mântuire al lui Dumnezeu, care trebuia să se realizeze prin moartea slujitorului lui Iahve, a fost vestit de Scriptură ca un mister de răscumpărare universală: „Prin suferințele sale, cel drept, servitorul meu, va îndreptăți mulțimile, va lua asupra sa fărădelegile lor” (*Is* 52,12). Dându-și viața pe cruce, Cristos

ia asupra sa păcatele noastre și, astfel, ne eliberează pe unul fiecare din sclavia păcatului. Moartea răscum-părătoare a lui Cristos împlinește profeția din prima lectură despre slujitorul care suferă. De altfel, Cristos însuși a prezentat sensul vieții și al morții sale în lumina slujitorului care suferă. Moartea lui Cristos este în același timp Jertfa Pascală care împlinește răscum-părarea definitivă a oamenilor, dar și Jertfa Noului Legământ, prin care este refăcută comuniunea dintre Dumnezeu și om. Cristos ne-a împăcat cu Tatăl prin Jertfa sângelui său.

Cristos s-a jertfit pe sine Tatălui pentru păcatele noastre, întreaga sa viață a fost o ofrandă adusă Tatălui, viața s-a desfășurat sub semnul ascultării față de Tatăl. Ucenicilor care îi aduc de mâncare, Isus le spune că mâncarea lui este să facă voia celui care l-a trimis și să săvârșească lucrarea lui. Dorința de a împlini planul de iubire răscum-părătoare a Tatălui animă întreaga viață a lui Isus: „Ce să spun, Tată, izbăvește-mă de ceasul acesta? Dar pentru aceasta am venit în ceasul acesta”. (In 12,27) Acel „mi-e sete” pe care îl rostește atârând pe cruce este tocmai expresia dorinței arzătoare de a împlini planul Tatălui.

Conciliul al II-lea din Vatican, în constituția pastorală *Gaudium et spes*, vorbind despre moartea lui Cristos, afirmă: „Prin sângele său vărsat în mod liber, a meritat pentru noi viața și în el Dumnezeu ne-a împăcat cu sine și între noi, și ne-a scos din robia păcatului, așa încât fiecare dintre noi poate spune împreună cu apostolul: «Fiul lui Dumnezeu m-a iubit și s-a dat pe sine însuși pentru mine» (Gal 2,20). Suferind pentru noi, nu numai că ne-a dat exemplu să mergem pe urmele lui, dar ne-a

deschis și calea: dacă o străbătem, viața și moartea sunt sfințite și primesc un sens nou”.

Prin botez, noi am murit păcatului împreună cu Cristos, pentru a învia la o viață nouă: viața harului. Totuși, în noi, cei botezați, dăinuie unele consecințe ale păcatului, cum ar fi suferințele, boala, moartea, înclinația spre păcat. Chiar dacă unul sau altul va fi afectat într-un moment al vieții de una dintre încercările menționate, autorul Scrisorii către Evrei ne amintește că suntem ajutați de un mare preot ce poate suferi împreună cu noi suferințele noastre, căci el a fost încercat în toate, în afară de păcat, și ne îndeamnă să ne adresăm cu încredere lui pentru a împlini harul necesar. Înțelegând valoarea suferinței și unind-o cu pătimirile lui Cristos, fiecare creștin va putea prin aceasta să spună cu sfântul Paul că în trupul său completează suferințele care lipsesc trupului lui Cristos.

O legendă spune despre un om oarecare că acesta se plângea mereu că nu își mai poate duce crucea. De aceea, l-a rugat pe Dumnezeu să-i taie din cruce. Dumnezeu l-a ascultat și a tăiat o bucată din crucea sa. Dar după un timp omul se plânse din nou. Și Dumnezeu îi mai tăie o bucată din cruce. După un timp, omul muri și, ajungând în lumea cealaltă, văzu cum toți se îndreptau spre rai cu crucea în spate. Mergea și el cu crucea sa în spate, dar, apropiindu-se, văzu că între el și poarta raiului se deschidea o prăpastie peste care trebuia să treacă. Dar cum? Fiecare își folosea crucea ca puncte de trecere spre paradis. A încercat și el, dar crucea lui fiind ciopârțită, a căzut în prăpastie împreună cu el. Dumnezeu nu oferă niciodată cuiva o cruce mai grea decât poate duce. De atitudine față de cruce depinde soarta

fiecăruia. Este adevărat că crucea este alcătuită dintr-o mulțime de fapte obositoare. Prin Cristos ni se oferă posibilitatea de a le preschimba în fapte de iubire, de creștere și maturizare spirituală. Să-i cerem Domnului să ne ajute să ducem crucea datoriilor noastre zilnice cu credință și iubire, având convingerea că fiind fideli până la capăt vom obține într-o zi cununa biruinței, căci numai prin cruce există mântuire.

Gabriel COSTACHE

SOLEMNITATEA ÎNVIERII DOMNULUI

– Liturghia de noapte –

Ex 14,15-15,1

Rom 6,3-11

Lc 24,1-12

„Căci cel care a murit a fost curățat de păcat, iar dacă am murit împreună cu Cristos, credem că vom și viețui împreună cu el” (*Rom* 6,7-8).

Această frază din Epistola către Romani este revelatoare în încercarea noastră de a pătrunde sensul acestei Nopti sfinte și al misterului pascal al lui Cristos, pe care îl celebrăm. În ea găsim motivația drumului pe care l-am parcurs timp de 40 de zile împreună cu Cristos cel suferind. Postul, pomana și rugăciunea, pe care le-am făcut sau ar fi trebuit să le facem, nu au avut alt scop decât cel al morții noastre pentru păcat și, astfel, orientarea la o viață nouă în Cristos, altfel spus, un drum prin întuneric spre lumină.

Cu toții am văzut procesiunea cu lumânarea pascălă care a pornit de la focul binecuvântat îndreptându-se spre altar. La început a fost întuneric peste tot, dar apoi, treptat, lumina s-a răspândit, alungând întunericul. Această răspândire a luminii s-a realizat printr-un gest simplu: fiecare ne-am aprins lumânarea de la lumânarea pascălă. Este un gest simplu, dar care poartă în sine un conținut de credință profund. Luând fiecare lumină de la lumânarea pascălă, am mărturisit că Isus este izvorul luminii de la care ne împărtășim și noi, devenind și noi purtători de lumină. Căci așa cum lumina care, deși s-a împărțit la atâția, nu și-a pierdut nimic din strălucire, ci a risipit întunericul, tot așa, și credința în Isus cel Înviat, deși s-a răspândit în inimile atâtor oameni, nu

și-a pierdut nimic din puterea sa. Această lumină primită de la Cristos este o lumină care dă viață și, mai mult, care eliberează. „Deoarece știm că, odată înviat din morți, Cristos nu mai moare... dar acum că este viu, este viu pentru Dumnezeu” (*Rom 6,9.10*). Iată mesajul central al acestei Nopti sfinte: odată înviat din morți, Cristos nu mai moare. Este un mesaj de lumină, de speranță, de bucurie și, nu în ultimul rând, un mesaj de eliberare. Eliberare dintr-un jug, dintr-o sclavie, o sclavie care în zilele noastre se manifestă sub diferite forme, care mai de care mai atrăgătoare: banul, timpul liber, drogul și orice altă formă de sclavie. Cine și ce ne va putea elibera din această sclavie?

Lectura din cartea Exodului oferă un răspuns. Evreii erau robi în Egipt, dar ei n-au rămas în această stare, deoarece Cineva a intervenit pentru ei. Astfel, israeliții au fost eliberați cu braț puternic de Dumnezeu care s-a luptat pentru poporul său. Eliberarea este un dar al lui Dumnezeu, deoarece spune textul: „Domnul se va lupta pentru voi, iar voi fiți liniștiți” (*Ex 14,14*). Trecerea Mării Roșii este descrisă într-un limbaj de epopee foarte bogat în amănunte: îngerul și coloana de nor se mută în spatele celor care fugeau pentru ca egiptenii să nu-i poată ataca, apele se transformă în doi pereți ce delimitează drumul: „Și au intrat fiii lui Israel prin mijlocul mării, mergând ca pe uscat, iar apele le erau pereți la dreapta și la stânga lor” (*Ex 14,22*). De asemenea, roțile de la carele egiptenilor sar, provocând spaima călăreților lui Faraon. Toate acestea au făcut ca acest eveniment al trecerii Mării Roșii să constituie momentul fundamental al credinței în Dumnezeu din partea poporului israelit. Avem de-a face cu o trecere care semnifică trecerea de la haos la ordine, de la dezordinea păcatului la ordinea harului, de la sclavie la libertate și, nu în ultimul rând, o trecere de la moarte la viață. Sfântul

Paul vede în această trecere a Israelului o prefigurare a botezului și, astfel, trecerea fiecărui botezat de la moartea păcatului și de la sclavia lui la viața harului și la libertatea de copii ai lui Dumnezeu. Căci cel botezat se îngroapă în apa de botez cu Cristos, ca să învie asemenea lui. De acest lucru ne amintim în fiecare noapte de Paști, atunci când se sfințește apa și fiecare dintre noi ne reînnoim făgăduințele de la botez. Astfel, așa cum pentru evrei eliberarea a fost un dar gratuit din partea lui Dumnezeu, la fel pentru noi, creștinii, eliberarea de sclavia păcatului și de orice formă de sclavie este, de asemenea, darul lui Dumnezeu. Acest dar este însuși Fiul său, care prin moartea și învierea sa ne-a adus libertatea. Și nouă, ca și odinioară evreilor, nu ni se cere decât disponibilitate și o credință care știe să se abandoneze.

Era în anul 1912, în Iran, un ofițer, membru al familiei princiare. Acesta, pe nume Merat-us Sultan, devine șef al Poliției din Tabriz, într-un timp foarte scurt, datorită unei promovări rapide, tocmai în momentul invaziei rusești în această țară. Fiind obligat să se refugieze, traversând Armenia înzăpezită, el găsește adăpost la un preot armean, unde rămâne mai bine de o lună. Chiar înainte de a-l lăsa să plece, preotul îi spune: „Eu m-am rugat în fiecare zi lui Cristos pentru tine și sunt sigur că el te va păzi până în momentul în care îți vei regăsi familia. Dar te întreb: ești pregătit și dispus în inima ta să-i promiți lui Cristos că nu-l vei uita și că i te vei oferi lui ca Celui care te-a salvat atunci când te vei întoarce în familia ta?” Merat-us Sultan face această promisiune. Nu după mult timp, este arestat și ținut prizonier, anunțându-i-se la un moment dat că va fi executat chiar în ziua următoare. Ne putem închipui starea sufletească a acestui om în timpul celei din urmă nopți din viața sa.

El își amintește de promisiunea făcută și imediat i se adresează lui Isus spunând: „Salvează-mă, dacă tu ești viu! Salvează-mă! Salvează-mă, și eu te voi sluji!” Drept răspuns, el primește în suflet o mare pace interioară. În ziua următoare, în timp ce era dus la moarte, el repetă din nou această rugăciune când, dintr-o dată, vine cineva care aduce un ordin prin care era eliberat și predat imediat autorităților iranienne. După un prim moment în care el își exprimă recunoștința printr-o rugăciune adresată lui Dumnezeu și lui Isus, Merat-us Sultan își reia activitățile și uită de promisiunea sa. Totul până într-o zi când, un an mai târziu, un prieten creștin îi reamintește de promisiunea făcută. Astfel, căzând în genunchi și fiind însoțit de câțiva iranieni convertiți, el se pune cu totul la dispoziția lui Cristos și se declară creștin. Fiind botezat în 1920, el demisionează din armată și se consacră de bunăvoie administrării unui spital al unei misiuni și apoi se implică în vestirea cuvântului lui Dumnezeu. Exemplul acestui om eliberat și convertit de Isus cel înviat care a intervenit pentru a-l elibera ne îndeamnă să ne îndreptăm mintea spre mesajul de speranță și bucurie pe care-l găsim în Evanghelie.

Vestea cea bună care aduce speranța e adevărul învierii lui Cristos, care este vestit femeilor de către cei doi bărbați îmbrăcați în veșminte strălucitoare: „De ce-l căutați pe cel viu printre cei morți?” (*Lc 24,4-5*). Vestea aceasta provoacă uimire și totodată bucurie. Aceste femei care asistaseră la patima și moartea lui Isus credeau până în acel moment că totul s-a sfârșit. Mesajul primit de ele le determină să devină primele vestitoare ale învierii, în grabă, ele se duc să le vestească toate acestea celor unsprezece și tuturor celorlalți. Bineînțeles că mesajul lor a fost pus la îndoială de apostoli, fapt ce este arătat de graba lui Petru de a merge la mormânt pentru a se

lămuri și pentru a verifica toate cele spuse de femei. Nici Petru, deși vede mormântul gol și giulgiurile pe jos, nu are în inima sa certitudinea învierii lui Cristos, ceea ce ne face să spunem că mormântul gol și giulgiurile zăcând pe jos nu reprezintă o dovadă a învierii lui Cristos. Dovada învierii lui Cristos este dată de aparițiile lui celor unsprezece apostoli și de însăși întâlnirea lor cu Cristos cel înviat, întâlnire care îi determină să-l vestească pe Domnul înviat.

Credem noi în învierea lui Cristos? Ce înseamnă pentru noi a crede în învierea lui Cristos?

A crede în învierea lui Cristos înseamnă să acceptăm să o luăm de la capăt, să fim deschiși față de ceea ce este nou și, mai ales, să fim capabili de a stabili noi relații umane, familiale, sociale. „Eu sunt învierea. Cine crede în mine va trăi și cel ce trăiește și crede în mine nu va muri în veci” (*In* 11,25-26). Aceasta nu este nicidecum o utopie, ci acest adevăr ni-l putem însuși prin credință, prin sacramentul credinței care este botezul și prin darul Duhului. Noi nu putem dovedi acest adevăr al învierii așa cum poate unii așteaptă însă, în schimb, putem da mărturie prin viața noastră, și astfel, să dovedim celor din jurul nostru că Isus a înviat. Teologul Jean Sullivan afirma în acest sens: „Credința nu poate fi mărturisită decât prin intermediul unei respirații, al unei inimi care bate și al unei vieți”. Dacă el a înviat, ce așteptăm noi pentru a iubi? Dacă a înviat, ce așteptăm noi pentru a-l mărturisi? Cristos va tăcea întotdeauna dacă noi nu-i vom împrumuta buzele noastre. Cristos nu va acționa niciodată dacă noi nu-i vom împrumuta mâinile noastre. Cristos este viu în lume când noi răspândim lumina sa în lume.

Marius ALECU

SOLEMNITATEA ÎNVIERII DOMNULUI – Liturghia din timpul zilei –

Fap 10,34a.37-43

Col 3,1-4

In 20,1-9

A sosit momentul cel mai important, am putea spune „fons et culmen” al întregului an liturgic, parafrazând o expresie a Conciliului al II-lea din Vatican, Învierea Domnului nostru Isus Cristos, această sărbătoare între sărbători. Cuvintele sunt prea sărace în fața unui eveniment atât de minunat, singura atitudine potrivită fiind admirația umilă și recunoscătoare pentru cel care, prin moartea și învierea sa, ne-a înălțat la o nouă condiție. Pentru a celebra Paștele Domnului, fără de care – cum scrie apostolul Paul corintenilor – zadarnică ar fi vestirea noastră și zadarnică ar fi, de asemenea, credința noastră, Liturghia ne oferă mai multe pagini la alegere, începând cu vigilia pascală, celebrarea din timpul zilei și terminând cu vesperele.

Biserica reia astăzi, în prima lectură, cuvintele lui Petru, pentru a proclama solemn învierea lui Isus. În casa centurionului Corneliu, primul păgân convertit, Petru ține un discurs în fața unui auditoriu care nu-l cunoaște pe Isus. Nu propovăduiește o doctrină abstractă despre înviere, ci îl vestește pe Cel Viu, Isus din Nazaret mort și înviat, și îl propune ca model de viață, mai mult, ca pe cel care dă sens vieții.

Credința Bisericii apostolice este o credință istorică, este credința în Isus din Nazaret, Mesia promis, care, prin botez, este umplut de Duhul Sfânt și consacrat în

vederea misiunii sale. Este credința în Isus Cristos, crucificat de oameni, dar înviat de Dumnezeu, și care a apărut martorilor ce „au mâncat și au băut împreună cu el după înviere” (v. 41).

Acum, acești martori îl proclamă pe Cel Înviat ca „judecătorul celor vii și al celor morți” (v.40), pentru ca toți cei care vor crede în el să obțină iertarea păcatelor. Vestea cea bună pe care Petru și întreaga Biserică o anunță este eliberarea de păcat și de moarte a tuturor celor convertiți. Omul, o ființă-întru-moarte, devine, prin puterea credinței, în Cristos cel înviat o ființă-întru-viață.

Tot în prima lectură, Petru rezumă în câteva cuvinte întregul trecut istoric al lui Isus, povestea vieții sale, ceea ce se ascunde în spatele Misterului Pascal: „A trecut făcând bine și vindecând pe toți cei care erau sub puterea Diavolului”. Drumul pământesc al lui Isus prin mijlocul nostru a stat sub semnul iubirii, manifestată în fapte și cuvinte. Acest drum trebuie să-l bătătorească picioarele ucenicului, așa cum ne învață sfântul evanghelist Luca, care ne descrie tragedia crucii și a mormântului; numai că mormântul nu e sigiliul dragostei. Un cuvânt răsună puternic chiar înaintea mormântului descoperit, semn că drumul lui Cristos continuă dincolo de moarte: „Pentru ce îl căutați între morți pe cel care e viu? Nu e aici, a înviat!” Cristos nu poate trăi numai în amintirea noastră, ca toate marile personaje ale istoriei care rămân inexorabil sigilate în mausoleele lor. El a înviat și e viu pentru veșnicie.

Iată motivul pentru care celebrarea pascală nu e comemorare, ci memorial, cuvânt ce indică în limbaj biblic un eveniment care renaște astăzi, în fața ochilor celui credincios. Iată de ce orice Liturghie duminicală este mereu la prezent, nu la trecut: „Acesta este trupul meu...”

Iată de ce antifona de la intrare pune în gura lui Isus aceste cuvinte: „Am înviat și sunt mereu cu tine”.

Evanghelia scoate în evidență experiența extraordinară trăită de Maria Magdalena care a ajuns prima în fața mormântului iluminat palid de primele raze ale aurorei. „Am găsit piatra dată deoparte..., dar nu am găsit trupul Domnului”. Cristos înviat nu poate fi găsit ca un obiect, ci trebuie crezut. Ceea ce poate fi găsit cu rațiunea și experiența proprie este piatra mormântară, acum inutilă și înfrântă: ea nu mai reușește să fie pecetea definitivă a vieții umane. Însă a trece de la acest semn la realitatea pe care o semnifică nu e tocmai simplu.

Toată Biblia subliniază că nu e ușor să crezi, plecând de la mărturia „părintelui nostru în credință”, Abraham, și de la drumul său către muntele teribil al sacrificiului fiului său, Isac. În acest drum este singur cu desăvârșire. Dumnezeu ne lasă să auzim, uneori, cuvântul său, dar apoi așterne cortina tăcerii. Maria Magdalena a trecut prin aceeași încercare, chiar apostolii considerând cuvintele o aiureală, o himeră născută dintr-un exces de emotivitate feminină.

Totuși, fiorii îndoielii se risipesc atunci când îngerul proclamă marele anunț pascal: „Cristos nu este aici, a înviat! Amintiți-vă ceea ce vă spunea Isus... Și femeile și-au amintit cuvintele lui”. „A-și aminti” în limbaj biblic nu înseamnă numai evocarea unor întâmplări dulci și nostalgice, „a zăbovi în acel paradis din care nimeni nu ne poate goni”, cum spunea poetul francez de Vigny. Amintirea biblică pomenită implică prezentul: înseamnă a vedea că trecutul unei promisiuni devine acum prezent, realitate, înseamnă a descoperi că un cuvânt spus de Isus nu a murit în acel moment în care Isus l-a pronunțat,

ci a început să trăiască atunci pentru a ajunge la noi ca realitate. E o experiență asemănătoare cu aceea când, în fața pâinii și a potirului, Isus a spus: „Faceți aceasta în amintirea mea”.

Am auzit vorbindu-se până acum despre credință și poate a sosit momentul să ne întrebăm: Dar ce este credința? Ce ascunde acest cuvânt?

În primul rând, credința este un dar. Oamenii de astăzi, mai mult decât cei de ieri, cu o conștiință foarte simțitoare când e vorba de drepturi și mai puțin receptivă la semnificația darului, sfârșesc prin a accepta cu greutate sau chiar a nu înțelege sensul autentic al darului. Probabil acesta e motivul pentru care se preferă să vadă credința ca o cucerire umană. Darul nu intră în parametrii cu care ne-am obișnuit. Dar cine ar putea să ne spună ce este mai important: a cuceri sau a ne lăsa cucerit? Profetul Ieremia nu se sfiește să afirme: „M-ai sedus, Doamne, și eu m-am lăsat sedus; tu ești mai tare decât mine și m-ai biruit” (*Ier* 20,7). Unii gânditori, cum ar fi Gabriel Marcel sau Eric Fromm, au scris pentru a ne face să înțelegem că este mai important „a fi” decât „a avea”. Deci, credința este un dar, nu o cucerire personală, credința e un „a fi sedus”. Acum se ridică o altă întrebare: Unde mai este responsabilitatea noastră?

Responsabilitatea noastră rămâne. Să luăm un fapt banal: Un om primește în dar un câțel de rasă. Acceptă darul pentru că îi plac animalele. Numai că acum, când are un pui de câine în casă, trebuie să îi construiască o cușcă, să îl hrănească, să își facă timp pentru a-l scoate la plimbare; altfel spus, să-și schimbe oarecum viața în funcție de necesitățile acestui nou venit. Concluzia: orice dar, dacă e primit, trebuie îngrijit așa cum cere natura acestui dar. Uneori cu sacrificii. Însă dacă am

accepta un dar cu bucurie, aceste sacrificii le vom primi cu seninătate.

Același lucru se verifică în cazul credinței. E un dar, un dar pe care trebuie să-l administrăm cu responsabilitate. E un dar care ne angajează, însă nu atinge cu nimic demnitatea noastră de persoane responsabile. Să fim, așadar, conștienți că, pe de o parte e darul, iar de partea cealaltă este datoria noastră de a face să crească acest dar. Să ne lăsăm seduși de Dumnezeu, să devenim o plămadă nouă în mâinile sale, pentru ca, renunțând la omul cel vechi și îmbrăcând omul cel nou, să ducem tuturor, pretutindeni, însuflețiți de credință, vestea cea bună: „Cristos a înviat!”

Petrică BOROȘ

A DOUA ZI DE PAȘTI

Fap 2,14.22-32

Ps 15

Mt 28,1-10

Ne aflăm în a doua zi de Paști, zi în care Biserica ne invită să aprofundăm misterul răscumpărării noastre. După ce am participat ieri la bucuria învierii lui Cristos, astăzi suntem invitați să medităm la condiția noastră de oameni reînnoiți prin botez. În primele veacuri creștine, botezul se celebra numai în noaptea de Paști, pentru a scoate în evidență legătura care există între botez și înviere. Așa cum Cristos a murit și a înviat, la fel, cel care se botează moare pentru păcat și învie la o viață nouă, viața harului. Ritualul botezului prin scufundare exprimă foarte bine această trecere de la moarte la viață. Prin botez, creștinul intră în țara făgăduită, acolo unde curge lapte și miere, după cum am auzit și la antifonul de la intrare. Tot în primele veacuri creștine, exista obiceiul ca cei botezați să guste dintr-un potir cu lapte și miere, ca un semn că au intrat în țara promisă, despre care ne vorbește Vechiul Testament. Tot ca un semn al vieții celei noi, la care au fost făcuți părtași, cei botezați primeau o haină albă pe care o purtau în zilele din Octava Paștelui. De aceea, această săptămână se mai numea săptămâna albă, nume care se mai păstrează și astăzi în unele locuri.

Prin moartea și învierea sa, Cristos ne-a împăcat cu Tatăl ceresc și a șters vina păcatului original. Prin misterul pascal, ne-a eliberat din robia păcatului și ne-a

ridicat la demnitatea de fii ai lui Dumnezeu. Noi am devenit frații lui Cristos, așa cum am auzit la Evanghelia de astăzi: „Mergeți și dați de știre fraților mei”. Însă noi ajungem la această demnitate numai prin botez, căci prin el murim păcatului și înviem asemenea lui Cristos. Iată și motivul pentru care botezul este primul sacrament pe care îl primim.

Acesta este motivul pentru care, în noaptea de Paști, am celebrat unele rituri care ne amintesc de botez: sfințirea apei, lepădarea de Satana, mărturisirea de credință. De altfel, și întreaga liturgie eucologică de astăzi face referire la botez și reînnoire. „Dumnezeule, tu sporești neconținut Biserica ta, dăruindu-i, prin botez, noi fii”. Acestea sunt cuvintele pe care le-am auzit la rugăciunea zilei. Conștienți de această demnitate de fii, ne-am rugat lui Dumnezeu să ne păstreze statornici în trăirea acestui sacrament.

Dar oare la ce se referă trăirea acestui sacrament? Cum putem noi să punem în practică botezul? În primul rând, suntem invitați la bucurie. Acesta este îndemnul pe care Cristos cel înviat îl adresează femeilor sfinte: „Bucurați-vă!” Același îndemn l-am auzit la versetul de la Evanghelie: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa!”. Aceste cuvinte le vom auzi pe tot parcursul timpului pascal, pentru că această bucurie este atât de mare încât nu poate fi limitată la câteva zile. Aceași bucurie i-a cuprins și pe apostoli după învierea lui Cristos: „Ucenicii s-au bucurat văzându-l pe Domnul” (*In 20,20*), ne precizează evanghelistul Ioan. La aceeași bucurie suntem chemați și noi. În fața acestui eveniment care înseamnă răscumpărarea noastră, sentimentul cel mai firesc este cel de bucurie. Suntem chemați să trăim această bucurie

și să o împărtășim și altora, dând astfel mărturie despre condiția noastră de oameni răscumpărați.

În prima lectură am văzut cum apostolii au trecut de la bucurie la mărturie. Ei nu au rămas în cenacol, ci au ieșit și au împărtășit și altora bucuria pe care nu puteau să o țină numai pentru ei. Cartea Faptele Apostolilor ne spune că în acel timp erau mulți iudei la Ierusalim, adunați pentru sărbătoarea Cincizecimii. Acestora li se adresează apostolul Petru, spunându-le că Cristos, care a fost dat la moarte, a înviat a treia zi. Pentru a-și susține cuvintele, el apelează la profețiile Vechiului Testament pe care la cunoșteau toți: „Căci tu nu vei lăsa trupul meu în locuința morților, nici nu vei îngădui ca Sfântul tău să vadă putrezirea”. Acest Cristos, mort și înviat, este Mesia cel promis în Vechiul Testament, care a împăcat lumea cu Tatăl. Acesta este motivul bucuriei apostolilor, bucurie pe care vor să o împartă cu ceilalți.

Isus Cristos cere același lucru femeilor sfinte: „Mergeți și dați de știre”. Nici ele nu au crezut cuvintele lui Isus care spunea că a treia zi va învia. Altfel, nu ar mai fi venit să-i îmbălsămeze trupul. Dar după ce au văzut mormântul gol și s-au întâlnit cu Cristos cel înviat, ele cred și acceptă să devină vestitoare ale acestui eveniment de mântuire.

Convinși fiind că și noi am fost răscumpărați și că am devenit făpturi noi prin botez, trebuie să ne facem vestitori ai acestui eveniment de mântuire. Dar cum putem noi să dăm mărturie despre învierea lui Cristos? Cu siguranță, nu vom începe să predicăm pe la colțurile străzilor sau prin piețe, așa cum a făcut sfântul Petru. De altfel, aproape toată lumea știe că Cristos a înviat. Dar sunt oare toți convinși că acest eveniment ne-a schimbat viața, că învierea înseamnă ceva pentru noi?

În zadar strigăm în gura mare că Cristos a înviat dacă viața noastră nu este o dovadă vie a acestui lucru. Misterul pascal trebuie să intre concret în viața noastră, trebuie să ne schimbe modul de a fi. Noi am devenit făpturi noi, eliberați din robia păcatului, iar acest lucru trebuie să se vadă. Altfel, vom ajunge să dăm o mărturie superficială, slabă, fără șansa de a fi crezuți.

Iată ce ne spune o povestire din Talmud, carte fundamentală a religiei iudaice. Se spune că, în ajunul saba-tului, doi îngeri – unul bun și altul rău – însoțesc pe fiecare evreu de la sinagogă spre casă. Dacă, ajungând acasă, găsesc candela aprinsă, masa pregătită și totul gata pentru celebrarea zilei Domnului, îngerul bun rostește o binecuvântare de pace și bunăstare, iar îngerul rău este obligat să răspundă: amin. Dacă, dimpotrivă, în casă nu s-a făcut nimic pentru a întâmpina ziua Domnului, îngerul rău rostește un blestem, iar îngerul bun este obligat să răspundă: amin.

Și noi putem fi găsiți nepregătiți. De aceea, e important să trăim acest eveniment al învierii și să fim transformați de el. În acest fel, vom ajunge să îi edificăm pe cei din jur. Numai pregătindu-ne putem merita binecuvântarea lui Cristos.

Evangelhia pe care am ascultat-o ne pune în față două tipuri de mărturie. Pe de o parte, femeile sfinte, care duc vestea cea bună apostolilor, iar pe de altă parte, soldații care, la îndemnul cărturarilor și arhierilor, răspândesc o știre falsă: Cristos nu a înviat, ci ucenicii i-au luat trupul pentru a susține că a înviat. Prin modul nostru de a fi, ne putem identifica fie cu femeile sfinte, fie cu soldații. Ne asemănăm cu femeile sfinte atunci când, prin viața noastră, arătăm altora că Cristos ne-a înnoit prin învierea sa. Dacă, dimpotrivă, renunțăm la

convingerile creștine și punem pe primul plan interesele noastre, atunci ne asemănăm cu soldații care au preferat banii în locul adevărului. Să căutăm, așadar, să ne asemănăm cu femeile sfinte, recunoscându-ne, în primul rând, greșelile, pentru ca prin comportamentul nostru să-i îndemnăm pe ceilalți să se schimbe. Cineva spunea că „pentru a schimba ceva în afara noastră, nu este altă cale decât să ne schimbăm pe noi înșine”.

Ne întrebăm cum a fost posibil ca apostolul Petru să se transforme dintr-un trădător într-un cap responsabil al Bisericii. Știm că el s-a lepădat de trei ori de Cristos și că, după înviere, stătea închis împreună cu ceilalți apostoli în cenacol de frica iudeilor. Ce anume l-a făcut să treacă de la frică la mărturie? În acest sens ne luminează prima lectură care ne precizează timpul când se petreceau toate acestea: în ziua de Rusalii. În acea zi, Duhul Sfânt s-a coborât asupra apostolilor așa cum promisese Cristos: „Veți primi putere de la Dumnezeu, care se va coborî peste voi, și îmi veți fi martori” (*Fap* 1,8). Duhul Sfânt este cel care îi transformă pe apostoli și le dă puterea de mărturie. Să-l implorăm, așadar, pe Dumnezeu să-l trimită pe Duhul Sfânt pentru a deveni noi înșine o mărturie vie a lui Cristos.

Marian DASCĂLU

A TREIA ZI DE PAȘTI

Fap 2,36-41

In 20,11-18

O mare bucurie cuprinde sufletele credincioșilor în aceste zile în care celebrăm misterul central al credinței, vieții și istoriei noastre. Tot ceea ce am trăit și vom trăi în acest an, tot ceea ce am experimentat sau vom experimenta în această viață, tot ceea ce s-a întâmplat sau se va întâmpla în istoria mântuirii este orientat spre acest eveniment: Paștele, sărbătoarea învierii lui Cristos, sărbătoarea învierii noastre. Nici o zi din anul acesta, nici un moment din viața noastră și nici un eveniment din istorie nu-și au rostul fără Paște. Zilele s-ar scurge fără nici un sens, viața fără nici o speranță, iar istoria ar deveni o banală înlănțuire de evenimente fără nici o semnificație. Paștele, așadar, este evenimentul care dă valoare întregii noastre existențe.

Întrebarea pe care ne-o punem noi, creștinii, astăzi este: mai are Paștele vreo semnificație? Ne mai spune el ceva? Evenimentele celebrate de el s-au petrecut acum mai bine de două mii de ani, iar după atâta timp, iată, lumea este în continuare rea, oamenii care cred în el sunt încă puțini în comparație cu restul omenirii și nici măcar aceștia, cei care sărbătoresc Paștele, nu reușesc s-o facă împreună și în același timp. Așadar, ce însemnătate are Paștele pentru viața noastră de astăzi?

Să ne întoarcem puțin în timp și să reflectăm la cele petrecute atunci, în special la evenimentul relatat de Evanghelia de astăzi, acela al apariției lui Cristos înviat

Mariei Magdalena. Trei sunt momentele mai importante surprinse de evanghelist în acest text.

În primul rând, o vedem pe Maria Magdalena stând și contemplând mormântul gol al lui Isus. Ea știa că-i pusese trupul acolo cu două zile mai înainte, dar acum dispăruse. Plânge astfel îndurerată la gândul că dușmanii săi i-au luat trupul mort și l-au ascuns în altă parte. Știm cine era această Marie Magdalena – o femeie cu moravuri ușoare, prinsă în păcat, condamnată la moarte și adusă în fața lui Isus pentru a-și rosti și el sentința. Contrar obiceiului, Isus o iartă. Un eveniment care i-a schimbat radical viața. O vom vedea de acum înainte în toate momentele importante alături de Isus, însoțindu-l și ascultându-i învățătura. O vedem și acum, iată, plângându-l pe acela pe care l-a iubit atât de mult pentru că i-a dat un sens în viață, i-a dat un motiv pentru a trăi.

În imaginea Mariei Magdalena, cea care stă și plânge în fața mormântului gol al lui Isus, ne putem vedea fiecare dintre noi, toți creștinii care trăiesc sau au trăit credința învierii. Toți am avut momente în care am plâns în fața faptului că unii l-au luat pe Isus din viața noastră și l-au ascuns undeva departe. L-au izgonit din această lume pe care el a salvat-o cu prețul sângelui său și nu-l mai lasă să se întoarcă. Sau, la nivel personal, toți am plâns în fața propriilor noastre fapte prin care l-am alungat pe Cristos, i-am zădărnicit acțiunea sa în noi. De aceea, aceste lacrimi vărsate în fața indolenței acelora care l-au luat pe Cristos dintre noi au inspirat generații întregi de creștini. Din ele s-au născut de-a lungul istoriei nenumărate ordine călugărești, mișcări de reînnoire spirituală, asociații caritative care nu și-au propus altceva decât să-l readucă pe Cristos înapoi, acolo unde îi este locul. Aceste lacrimi vărsate în fața propriilor noastre

fapte, prin care l-am alungat pe Cristos din viața noastră, au născut și continuă să nască tot atâtea convertiri care nu fac altceva decât să-l readucă pe cel izgonit prin păcat în sufletul nostru.

În fața mormântului, însă, se mai află și alt fel de oameni. Sunt acei oameni pentru care piatra continuă să mai acopere încă un mormânt în care Cristos este înghesuit și care nu-l lasă să iasă afară. Este piatra păcatelor lor, este piatra obișnuinței și a rutinei pe care toți o simțim în noi odată cu trecerea timpului, formată prin atâtea celebrări sacramentale ale acestei învieri care au încetat să ne mai spună ceva. Este piatra vremurilor în care trăim și care apasă greu pe o asemenea credință în înviere.

Sunt, așadar, două trăiri care, trebuie s-o recunoaștem, ne-au însoțit mereu în itinerariul credinței noastre. Pe de o parte, blazare, suficiență, platitudine spirituală, pe de altă parte, conștientizare, luciditate, angajare responsabilă. Această trecere de la suficiență, de la plictiseală religioasă la o conștientizare, la o împropătare spirituală, trebuie să o realizeze în noi sărbătoarea Paștelui, anul acesta și în toți anii ce vor veni. O trecere care va face posibilă învierea lui Cristos și în sufletele noastre, obosit de atâtea păcate, amorțit de atâtea rutină. Voi încerca să ilustrez mai bine această trecere printr-un scurt exemplu.

Să ne imaginăm că într-o peșteră stau câțiva oameni legați, care nu se pot mișca și care au în fața lor un perete, iar în spate un foc. Focul proiectează pe perete umbrele tuturor obiectelor din jurul lor, iar aceste umbre reprezintă tot ceea ce ei pot vedea. După un anumit timp, oamenii se pot dezlega și, uitându-se în spatele lor, observă că ceea ce vedeau ei proiectat pe perete nu era

decât o pură iluzie; că adevărata realitate era cu totul alta. Acum nu mai vedeau doar umbrele unor obiecte, ci obiectele înseși, vizibile la lumina focului. A mai trecut ceva timp și unul dintre ei reușește să iasă afară și constată încă o dată, cu surprindere, că realitatea nu era nici cea care se putea vedea la lumina focului, ci cu totul alta, mult mai clară și mai frumoasă. Încântat, se întoarce să le descopere și celorlalți frați ai săi adevărul și să-i conducă la lumină. Aceștia, însă, mulțumiți și obișnuiți cu lumea pe care o descoperiseră atunci când s-au dezlegat, nu vor să fie deranjați și îlucid.

Această alegorie a fost scrisă cu aproape patru secole înainte de Cristos de către Platon și este cunoscută sub numele de *Mitul peșterii*. Deși rămâne o simplă imagine care nu cadrează perfect cu evenimentul creștin, ea ne poate ajuta foarte mult să înțelegem ce înseamnă Paștele pentru istoria umană și pentru viața fiecăruia dintre noi. Astfel, oamenii legați de pe fundul peșterii ar putea fi imaginea omenirii de după păcat, subjugată de propriile ei greșeli. La un moment dat, Dumnezeu intervine în istoria lor, face cu ei o alianță și începe să-i inițieze în cunoașterea tainelor sale. Dar această cunoaștere dobândită treptat de ei nu era încă perfectă. De aceea, a fost necesar ca Dumnezeu să-l trimită pe însuși Fiul său care să le descopere oamenilor tot adevărul și să-i conducă spre lumină. Aceștia, însă, nu l-au recunoscut și l-au ucis. Planul lui Dumnezeu merge însă mai departe decât ne poate sugera imaginea noastră, căci acest Fiu va învia, făcând ca tot acest proces, desfășurat la nivelul întregii istorii, să fie posibil și la nivel individual, pentru fiecare om în parte.

Astfel, orice om este eliberat prin botez de lanțurile păcatului și începe împreună cu Cristos itinerariul său

de credință și cunoaștere a misterului lui Dumnezeu. Acest drum al său îl maturizează neîncetat prin acțiunea Duhului Sfânt care lucrează în el prin atâtea minunate moduri și instrumente. Acest urcuș spre lumină este însă presărat încă de multe căderi datorate păcatelor sale, datorate descurajărilor, a rutinei care intervine. Este însă necesară o continuă convertire, o permanentă reîmpropătare, care nu poate veni decât de la acela care este izvorul credinței noastre: Cristos cel înviat. El, care ne însoțește mereu, ne arată calea, iar noi nu trebuie decât să-l ascultăm și să-l credem. În Evanghelia de astăzi, într-un al doilea moment, Maria Magdalena vorbea cu Isus, însă nu l-a recunoscut până în momentul când el a strigat-o pe nume. Atunci și-a dat seama imediat cine e și s-a aruncat la picioarele sale, strigând la rândul ei: „Învățătorule”. Și pe noi ne strigă Isus pe nume de fiecare dată când participăm la sacramentele sale, când îi ascultăm cuvântul sau când ne adunăm în numele lui. Uneori poate că auzim mai clar glasul său, alteori pare că ceva mai departe, iar de multe ori ni se pare chiar că încetează să ne mai strige. Important este să știm că el o face neîncetat și să fim mereu conștienți că, dacă nu-i mai auzim glasul, poate noi suntem aceia care nu mai știm să ascultăm. Iar de fiecare dată când auzim cuvântul său, de fiecare dată când în sufletul nostru se face lumină, de fiecare dată când Cristos învie și pentru noi, să mergem repede și să le spunem și celorlalți, așa cum a făcut-o Maria Magdalena, că Isus Cristos, cel care era mort, acum a înviat.

Iată, așadar, care e mesajul sărbătorii Paștelui pentru noi, creștinii de astăzi. Creștinule, bucură-te, căci ți-a fost dat un mântuitor în persoana lui Cristos, Fiul lui Dumnezeu. Ascultă-i strigarea, lasă-l să învie și în sufletul tău

și îndrăznește să ieși din peștera în care te-ai ascuns. Lasă-te condus spre lumină. Poate că astăzi nu vei face prea mulți pași, poate că mâine vei cădea din nou și poate că la anul nu te vei afla prea departe. Ridică-te și mergi mai departe, căci știi că va veni ziua în care vei ajunge în lumină. Atunci vei alerga și le vei putea spune tuturor: Cristos a înviat!

Mihai BLAJ

DUMINICA A II-A DUPĂ PAȘTI

Fap 5,12-16

Ap 1,9-11a.12-13.17-19

In 20,19-31

Pace vouă! Acesta este salutul adresat nouă astăzi, ca și apostolilor adunați în Cenacolul din Ierusalim. După opt zile de la înviere, și noi primim acest salut din partea lui Cristos și salutul său ni se adresează nouă, tuturor, prin cuvântul său. Shalom – Pace vouă! – este salutul specific al lui Cristos înviat care ne aduce un mesaj de îndurare, de iertare din partea Tatălui.

În duminica albă, Biserica ne propune spre meditare o Evanghelie cu un conținut teologic. Misiunea divină încredințată Bisericii, trimiterea Duhului Sfânt, sacramentul reconcilierii, spovada le putem numi, accepta ca daruri ale lui Cristos înviat.

„Precum m-a trimis pe mine Tatăl, vă trimit și eu pe voi” (*In* 20,21). La fundamentul Bisericii, pe care a instituit-o Cristos cu puterea sa divină, pune o misiune divină. Conținutul însuși al acestei misiuni este divin pentru că se identifică cu misiunea primită de Cristos de la Tatăl: să anunțe împărăția lui Dumnezeu și mântuirea întregii umanități. Biserica este instituită de Cristos pentru a continua misiunea sa. În prima lectură de astăzi, vedem cum această acțiune este continuată de apostoli, căci sfântul Luca, în Faptele Apostolilor, ne spune: „Prin mâinile apostolilor se făceau semne și minuni multe în popor” (*Fap* 5,12). Astfel, Biserica este definită de Conciliul al II-lea din Vatican în Constituția

Lumen gentium „ca sacrament, adică semn și instrument al unirii intime cu Dumnezeu și al unității întregului neam omenesc”.

Contextul trinitar al Evangheliei de astăzi ne ajută să înțelegem că nu numai misiunea Bisericii este divină, ci și originea și natura sa sunt divine. Prezența lui Cristos înviat și asistența continuă a Duhului Sfânt sunt garanția trăinicieii și a infailibilității Bisericii.

Sfântul Telemachus, un călugăr din secolul al IV-lea, a simțit că Dumnezeu îl trimite la Roma. Nu înțelegea de ce îl voia Dumnezeu în Roma, dar a ascultat chemarea și a plecat. Când a ajuns acolo, oamenii alergau înnebuniți prin oraș. Ajunsese în ziua în care gladiatorii urmau să se lupte în arenă între ei. Toată lumea se îndrepta spre amfiteatru, așa că se gândi că acesta trebuie să fie motivul pentru care Dumnezeu îl dorea acolo. A intrat în amfiteatru, unde mulțimea îi aclama pe gladiatori, în timp ce aceștia ieșeau strigând: „Ave Cezar! Murim în numele lui Cezar!”. Călugărul s-a gândit: Iată-ne la patru secole după Cristos, într-o națiune civilizată, și oamenii se mai omoară unii pe alții doar pentru distracția altora. Acest lucru nu este creștinesc! S-a ridicat de la locul său, a coborât în arenă între gladiatori și, cu mâinile ridicate, a strigat: „În numele lui Cristos, opriți-vă!”. Mulțimea a început să râdă și îl batjocorea, chiar un gladiator îl lovi cu pumnul, dar Telemachus, ridicându-se, a repetat: „În numele lui Cristos, opriți-vă!” Atunci, mulțimea a început să strige: „Omorâți-l!”. Unul dintre gladiatori și-a înfipt sabia în abdomenul lui Telemachus. Deși însângerat și căzut la pământ, înainte de a-și da duhul, a reușit să mai strige o dată: „În numele lui Cristos, opriți-vă!”. Mulțimea a amuțit și în câteva minute amfiteatrul a fost gol. Datele istorice ne arată

că, datorită sfântului Telemachus, aceea a fost ultima luptă cu gladiatori din acest oraș.

Sfântul Telemachus a răspuns la chemarea lui Cristos, l-a urmat pe Cristos, l-a imitat pe Cristos care a suferit și a murit pe Cruce pentru păcatele noastre. Un Om a schimbat complet istoria omenirii. Dar Dumnezeu mai lucrează prin oameni simpli, însă dedicați în întregime misiunii încredințate lor, pentru a împlini voia Tatălui.

Originea divină a Bisericii, căci niciodată nu a fost redusă la o simplă instituție istorică și umană, este confirmată de cel de-al doilea dar pe care Cristos înviat îl face în această primă apariție din Cenacol: „A suflat asupra lor”. Prin acest gest se realizează o nouă creație și se împlinesc timpurile mesianice prin moartea și învierea lui Cristos. Dar suflarea lui Cristos ne duce cu gândul la prima creație, când Dumnezeu a suflat peste primul om și acesta a devenit viu. Prin forța Duhului lui Dumnezeu, Adam, făcut din pământ, devine viu și, totodată, este creat după imaginea lui Dumnezeu. Cu acest gest, Isus reface creatura și omenirea în una nouă, însuflețită de Duhul Creator. Prima lucrare pe care darul Duhului o înfăptuiește în inima apostolilor și a Bisericii este aceea de a insufla credința în Cristos mort și înviat: Duhul Sfânt întărește credința pascală. Cu aceasta, din simpli discipoli ai lui Cristos din Nazaret, apostolii devin adevărați credincioși în misterul lui Cristos, Fiul lui Dumnezeu, mort și înviat: devin martori și vestitori ai evangheliei. Duhul Sfânt a fost trimis de Cristos înviat ca suflet al Bisericii pentru a reînnoi omenirea, pentru a realiza o nouă creație: „ceruri noi și un pământ nou”. Pentru aceasta, darul Duhului Sfânt este strâns legat de cel de-al treilea dar al misiunii pascale încredințate apostolilor și Bisericii: „Căroră le veți ierta păcatele, vor fi iertate, și celor care le veți ține, vor fi ținute” (*In* 20,23).

Conținutul acestei misiuni este divin, pentru că singur Dumnezeu poate ierta păcatele omului. Ca și Dumnezeu Tatăl și Fiul Cristos au această putere divină, originară, de a-l judeca pe omul păcătos. Astfel, Cristos înviat transmite apostolilor săi și Bisericii puterea sa mântuitoare de a ierta păcatele oamenilor.

Este de datoria Bisericii, ca „Trup al lui Cristos”, să continue în plan istoric misiunea lui Cristos. Renunțarea la păcat va fi răsplătită cu acel salut pe care l-am auzit în Evanghelie – Pace vouă! – atât aici, pe pământ, cât și în ceruri. Crezând, adică mergând spre misterul lui Cristos, unicul salvator al omului, să dăm mărturie și noi prin credință și viață, spunând împreună cu sfântul Toma: „Domnul meu și Dumnezeul meu”.

Cătălin REDIU

DUMINICA A III-A DUPĂ PAȘTI

Fap 5,27b-32.40b-41

Ap 5,11-14

In 21,1-19

Lumea în care trăim e plină de semne, indicatoare care avertizează, recomandă sau oferă o anumită direcție, un anumit sens. Această bogăție de semne create de mâna omului sau punctele de reper pe care acesta le preia direct din natură vorbesc despre un adevăr fundamental al ființei umane: omul nu poate trăi fără sens, fără anumite semne care să-l călăuzească. Omul a simțit dintotdeauna nevoia ca anumite semne să-i vorbească mai ales despre ceea ce este dincolo de puterea sa de percepție.

Suntem în duminica a treia a Paștelui și, ca în fiecare duminică din acest timp, lecturile par să satisfacă nevoia oamenilor de a avea semne, indicii care să le vorbească despre ceea ce-i transcende. Resimțim mereu nevoia de a avea semne, mărturii și în ceea ce privește învierea Domnului și roadele ei, deoarece acestea depășesc capacitatea noastră de percepție. Vom lua aminte, așadar, la mărturiile pe care ni le dau lecturile și Evanghelia acestei duminici.

Avem în față trei episoade distincte: mai întâi, scena din Sinedriu, apoi, un fragment din cartea Apocalipsului sfântului Ioan și, în fine, relatarea pescuitului minunat. În ciuda diferențelor de stil, acestea au un numitor comun: toate trei îl au în vedere pe Cristos cel înviat. Pe Cristos cel înviat îl vestesc apostolii în fața Sinedriului, spunând:

„Dumnezeul părinților noștri l-a înviat pe Isus, pe care voi l-ați omorât atârându-l pe lemn” (*Fap* 5,31). Mielul cel înjunghiat, pe care îl aclamă îngerii și toată făptura care este în cer, pe pământ, sub pământ și în mare, e același Cristos a cărui înviere o vestesc apostolii. De asemenea, și pescuitul minunat ne indică faptul că cel ce a poruncit ca mreaja să fie aruncată în partea dreapă este Cristos care a biruit moartea.

Această insistență asupra persoanei lui Cristos nu e lipsită de sens, căci, privind la Cristos, descoperim ceea ce el este cu adevărat. Și în această privință mărturia celor trei texte e comună, toate trei proclamând că Isus Cristos este Domn. Apostolii declară deschis: „pe acest Isus, Dumnezeu l-a înălțat cu puterea lui și l-a făcut Domn și Mântuitor, ca să-i dea lui Israel pocăința și iertarea păcatelor” (*Fap* 5,31). În lectura luată din cartea Apocalipsului citim: „vrednic este Mielul, care a fost înjunghiat, să primească puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cinstea, mărirea și lauda” (*Ap* 5,13);tribute care ne vorbesc din nou despre faptul că Isus Cristos, Mielul înjunghiat, este Domn. De asemenea, Ioan îi spune lui Petru că cel de pe mal „e Domnul”, iar mai departe evanghelistul notează: „nici unul...nu îndrăznește să-l întrebe: «Cine ești tu?»” căci știau că este Domnul” (*In* 21,12).

În limbaj biblic, semnificația cuvântului Domn este deosebit de bogată. Acest nume exprimă în mod desăvârșit misterul lui Cristos, Fiul omului și Fiul lui Dumnezeu. Titlul de , Domn, are o dublă valoare: regală și divină. Rege fiind, Isus este Domn peste toți oamenii (*Rom* 14,9), peste toți dușmanii săi, peste moarte (*1Cor* 15,24 s.u.), peste stăpânii omenesci care îl reprezintă în fața sclavilor pe singurul Stăpân adevărat (*Col* 3,22-4,1);

în fine, Isus e Domn peste Biserică, propriul său Trup (Col 1,18). Valoarea divină a titlului constă în faptul că după ce s-a făcut pe sine rob, el, care era din fire Dumnezeu, a fost înălțat de Dumnezeu și a primit Numele, iradiere a divinității asupra umanității sale glorificate, care îi fundamentează suveranitatea universală.

Rodul glorificării lui Cristos se răsfânge din plin asupra noastră. Despre acest fapt, Conciliul al II-lea din Vatican afirmă: „El este omul desăvârșit care a redat fiilor lui Adam asemănarea cu Dumnezeu, deformată începând cu primul păcat. Cum în el natura umană a fost asumată fără a fi nimicită, prin însuși acest fapt, ea a fost înălțată și în noi la o demnitate sublimă... Asociați la misterul pascal și făcuți asemenea lui Cristos întru moarte, întăriți de speranță, vom merge spre înviere” (*Gaudium et spes* 22).

Avem prezentă înaintea ochilor mărturia Sfintei Scripturi și a Bisericii, care sunt cu adevărat semne, indicii ale învierii Domnului și ale roadelor ei. Care este, așadar, atitudinea noastră în fața lor? Putem proceda asemenea apostolilor, demoralizându-ne din cauza neînțelegerii Scripturilor. Asemenea lor, ne putem găsi în situația de a nu înțelege profețiile, semnele și minunile care-l adevăresc pe Cristos ca Domn. Sau, ca urmare a exigențelor evanghelice, ne putem opune lor asemenea fariseilor, invocând diferite motive, așteptând alte minuni și semne convingătoare.

Doi tineri au ajuns într-o zi să discute despre existența lui Dumnezeu. Unul o nega, iar celălalt căuta dovezi convingătoare. Cel care o nega spunea: „Lucrurile sunt clare: de vreme ce Dumnezeu este nevăzut, de neatins, înseamnă că este, pur și simplu, o închipuire, o proiecție a dorințelor noastre”. Atunci, celălalt îi oferi acestuia un cadou. La vederea lui, necredinciosul, știind că nu-și

sărbătorea nici ziua de naștere, nici ziua numelui, îl întrebă mirat: „De ce faci asta?” „Ca să te întreb dacă poți vedea prietenia care ne leagă de atâția ani”. „Bineînțeles că nu! Dar o citesc din acest semn, din acest cadou”. „Ei bine, îi replică cel credincios, la fel este și cu Dumnezeu: el poate fi întrezărit din ceea ce face, din semnele sale”.

Astăzi, semnul prezenței lui Dumnezeu între noi e Cristos cel înviat, pentru care dau mărturie apostolii și Duhul (cf. *Fap* 15,32), pescuitul minunat (cf. *In* 21,1-14), îngerii și toată făptura (*Ap* 5, 11-13). Este adevărat că ochilor le este imposibil să identifice această realitate, dar credem acestor mărturii, acestor semne. De asemenea, și noi trebuie să luăm astăzi hotărârea de a fi semne vii ale tuturor celor ce le-am meditat. Începând de astăzi, să fim martori și vestitori ai lui Cristos Domnul pentru toți cei ce călătoresc în această lume. Să ne întărim hotărârea de a răspunde prin mărturia noastră lumii însetate de semne, oamenilor dornici să cunoască ceea ce se află dincolo de ei, de percepția lor.

Robert CANCEAL

DUMINICA A IV-A DUPĂ PAȘTI

Fap 13,14.43-52

Ap 7,9.13a.14b-17

In 10,27-30

Astăzi ne aflăm în a IV-a duminică a Paștelui, zi în care suntem invitați să-l contemplăm pe Isus, Bunul Păstor. Această duminică mai e numită și „Duminica vocațiilor”; două teme firesc legate între ele, după cum vedem și din lecturile de la liturgia cuvântului, iar legătura e dată de elementul bucuriei, care ar trebui să fie nota specifică oricărei vocații în Biserică, indiferent de forma pe care o ia.

Astfel, în prima lectură, luată din Faptele Apostolilor, vocația, chemarea la credință, vine în urma predicării apostolilor. Paul și Barnaba, la Antiohia Pisidiei, intră în sinagogă în zi de sâmbătă și, la sfârșitul slujbei, vedem cum prezența lor în adunare nu a fost fără rod. Textul de la Liturghie nu ne spune, dar, dacă ne uităm în context, vedem cum ucenicii au fost invitați să spună „un cuvânt de mângâiere către popor” (*Fap* 13,15), iar Paul îl vestește pe Isus cel mort și înviat. Avem două reacții: pe de o parte, păgânii aud predica lui Paul, se bucură, slăvesc cuvântul Domnului și cred. Pe de altă parte, iudeii văd mulțimile adunate să-i asculte pe apostoli, se umplu de invidie, hulesc și întărită personalitățile orașului, alungându-i pe ucenici. Aceștia își scutură praful de pe picioare, ca mărturie adusă împotriva lor, și pleacă la Iconium „plini de bucurie și de Duh Sfânt” (*Fap* 13,52): bucuria credinței primite, bucuria misiunii împlinite.

Această îndoită bucurie este luminată de cuvintele psalmului responsorial care ne îndeamnă să-i slujim Domnului cu veselie (cf. *Ps 99,2*), să ne înfățișăm lui „în cântece de bucurie” (*Ps 99,3*). Câți dintre noi am venit acum la biserică în cântece de bucurie? Nu neapărat cântate cu gura, ci cu inima. Însă ce ne-ar putea da o asemenea bucurie? Ni se spune încă din responsoriu: „Noi suntem poporul său și oile pășunii sale” (*Ps 99,3c*). Această mărturisire de credință este exprimată simplu, prin cuvintele: „El ne-a făcut, ai lui suntem, poporul său și oile pășunii sale”. Cu ochii credinței privim spre inima relației noastre cu Dumnezeu, aceea de Creator–creatură, care nu e apanajul unui popor, ci aparține tuturor oamenilor, întregului pământ, cum am cântat la începutul psalmului. Iar aceasta este un motiv de bucurie pentru noi toți, deoarece cu toții „ai lui suntem” (*Ps 99, 3c*), și aici autorul se folosește de o imagine familiară lui, dar și multora dintre noi, aceea a turmei de oi. Imagine banală astăzi, ridicolă, exact inversul celei biblice. Să nu uităm însă, că, în Biblie, turma e imaginea poporului ales de Dumnezeu și că aceasta se bucură de pășunile sale – imagine a grijii pe care ne-o poartă. Despre Domnul, păstorul poporului său, care e chemat să-l slujească cu bucurie, aflăm că e bun. „Bun” înseamnă în ebraică și frumos. Bunătatea, frumusețea Domnului căruia îi aparținem este izvorul bucuriei noastre. „În veac este îndurarea lui”, am cântat la psalmul responsorial (*Ps 99,5*). Îndurarea e un atribut al bunătății, iar la Dumnezeu ea e duioșie, tandrețe, o iubire voită, statornică, lucru exprimat prin cuvântul „adevăr”, ce desemnează tocmai această fidelitate a lui Dumnezeu față de poporul său, față de turma sa.

Toate acestea sunt contemplate în a doua lectură, luată din cartea Apocalipsului, de către sfântul Ioan.

El vede mulțimea celor răscumpărați, „din toate neamurile și popoarele și limbile” (Ap 7,9) stând înaintea tronului și înaintea Mielului. Sunt „cei care vin din strâmtorarea cea mare și și-au spălat veșmintele și le-au înălbit în Sângele Mielului” (Ap 7,14b). Mielul este păstorul acestei mulțimi, iar Mielul e Cristos, căruia întreaga făptură îi aduce cântare de laudă, așa cum am văzut duminica trecută. „Să știți că Domnul este Dumnezeu” am cântat la psalmul responsorial. În lumina Revelației Noului Testament, mărturisim în Crez că Isus Cristos este Domn, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, de o ființă cu Tatăl. El e adevăratul păstor. De ce? Simplu: pentru că se îngrijește de turmă. Semnele păstoririi sale sunt date de trei lucruri pe care le face Mielul – cifra trei fiind aici simbol al acțiunii perfecte: mai întâi, oile nu flămânzesc, nici nu însetează – imagine a satisfacerii necesităților vitale, dar și a belșugului; apoi, asupra lor nu cade arșița – semn al grijii atente, duioase, a lui Isus față de turma sa. Vă mai aduceți aminte cum li se adresează Domnul înviat ucenicilor săi în Evanghelia de duminica trecută, la Marea Tiberiadei? „Copii!” Pe acești copii îi duce, în fine, la „izvoarele apelor vieții”: nemurirea pe care primii oameni au pierdut-o prin păcat ne e dată în dar dacă știm să-l urmăm pe Isus. Aici se luminează imaginea pășunii pe care am evocat-o în psalm. Iar la sfârșit, într-un gest suprem, Dumnezeu „va șterge orice lacrimă din ochii lor” (Ap 7,17).

Toate acestea sunt concentrate în Evanghelie, unde avem parabola Bunului Păstor. Pentru a o înțelege mai bine, vă invit să citim, în liniște, acasă, capitolul 10 din Evanghelia sfântului Ioan, unde se află această parabolă. Acum, să ne uităm mai atent în contextul fragmentului pe care l-am ascultat: vom vedea o situație asemănătoare, într-un fel, aceleia din prima lectură. Isus,

ne spune sfântul Ioan, „umbla prin templu în porticul lui Solomon” (*In* 10,23), în sărbătoarea resfințirii Templului. Atunci, au venit la el iudeii și l-au întrebat: „Dacă Tu ești Mesia, spune-ne pe față” (*In* 10,24). În răspunsul său, Isus se referă la cuvintele și la faptele sale care n-au fost primite de iudei, ce nu au crezut în el, și le spune direct cauza: „pentru că nu sunteți dintre oile mele” (*In* 10,26), pentru ca imediat să aducă imaginea oilor sale, așa cum am auzit. Acestea, spre deosebire de iudei – atât interlocutorii lui Isus la Ierusalim, cât și cei ai lui Paul – ascultă glasul păstorului și îl urmează, deoarece acesta le cunoaște. Cunoașterea la care se referă Isus nu e atât una intelectuală, cât o relație vie cu cineva, iar relația pe care o avem cu Isus e dătătoare de viață veșnică. Ca să avem parte de aceasta, trebuie să-i ascultăm glasul. Iar dacă-i ascultăm glasul – observați inversarea de sens – nu noi îl vom cunoaște pe Isus, ci el ne va cunoaște pe noi. Există două moduri de a asculta. Mai întâi, avem o ascultare, o auzire, care aduce după sine o cunoaștere omenească, rațională, valabilă până la un punct și în domeniul credinței care, ne spune sfântul Paul, vine din auzite (cf. *Rom* 10,17), iar prima lectură dă mărturie despre aceasta, și apoi mai există ascultarea ca împlinire a glasului, a cuvântului lui Isus. Glasul lui Isus nu e susur de izvoare, îmbietor la somn și reverie, ci e puterea lui Dumnezeu care trimite în lume, în misiune. Abraham, Moise sunt exemple în acest sens. Pe lângă viața veșnică, Isus ne mai spune că nimeni nu ne va răpi din mâna lui. Mai mult, el adaugă că Tatăl e acela care i-a dat oile al căror păstor este și că acestea se află în mâna Tatălui și nimeni nu va putea să le răpească din mâna acestuia. Așa suntem noi: în mâna Tatălui. Aceasta e chemarea noastră. Fiecare își are propria misiune, de neînlocuit,

dar chemarea e una pentru toți: aceea de a fi în mâna Tatălui. Și, uneori, ne trezim acolo aproape fără să ne dăm seama.

Așa e în cazul lui Mohamed Abd-el-Jalil, un tânăr marocan, musulman fervent, care, student fiind la Sorbona, a dorit să cunoască creștinismul mai profund, pentru a-l combate. Era găzduit de o doamnă, catolică practicantă, care l-a primit în casă ca pe un membru al familiei. Acolo, a început să se exprime virulent împotriva creștinismului, până când, la un moment dat, doamna a exclamat: „Taci, nu cunoști nimic, nici n-ai citit Biblia!” Lovit în plin, Mohamed începe să citească Evangheliile și rămâne uimit. Aparent, acestea îi confirmau credința sa. În același timp, însă, intră în contact și cu marile personalități creștine ale timpului, dintre care una l-a impresionat în mod deosebit: marele teolog Jacques Maritain. Despre prima sa întâlnire în particular cu acesta afirmă că a fost mai mult decât o rază a harului, a fost *initium gloriae*, începutul slavei cerești, datorită preaplinului de pace, de puritate, de bucurie în Domnul. A murit ca preot franciscan, profesor la *Institut catholique*, în 1964. În Mohamed s-a împlinit cuvântul Domnului din Evanghelie. El a ascultat glasul Păstorului și l-a urmat. Gazda sa și Maritain n-au făcut decât să-și împlinească misiunea la care au fost chemați prin botez: aceea de a fi asemenea Păstorului celui Bun și de a-și face auzită vocea, ca să-i aducă pe cât mai mulți la Cristos pentru a-i asculta glasul și a-l urma.

Acesta este un alt aspect al chemării noastre: chemați de Isus și urmându-l, să știm să fim pentru ceilalți ecouri ale glasului său, chiar dacă uneori vom da greș și ni se va părea că vorbim în gol. Marele explorator polar norvegian, Nansen, are o vorbă: „Ai reușit, continuă! N-ai

reușit, continuă!” Să nu ne fie frică să fim ecouri ale vocii lui Isus care cheamă. Să avem îndrăzneală, ca ucenicii la Antiohia Pisidiei și să-i slujim Domnului, fiecare unde ne aflăm, cu bucurie. Această bucurie este rodul Duhului Sfânt ce se află în noi, ca și în Paul și Barnaba. Această bucurie e arvuna vieții veșnice pe care ne-o dă Isus, Bunul Păstor. E conștiința de fii ai Tatălui din mâna căruia nimeni nu poate să ne răpească.

Sebastian LUCACIU

DUMINICA A V-A DUPĂ PAȘTI

Fap 14,20b.21b-27

Ap 21,1-5

In 13-31-33a.34-35

Trăim încă sub semnul nemărginitei bucurii a învierii Domnului nostru Isus Cristos. Și astăzi, întreaga Biserică își exprimă bucuria pentru marele mister al mântuirii noastre, pe care Cristos l-a înfăptuit prin întruparea, moartea și învierea sa.

Liturgia cuvântului din această duminică, a V-a a sfintelor Paști, ne invită să reflectăm asupra schimbării pe care Mântuitorul a realizat-o pentru istoria și destinul omului. Textele liturgice ne prezintă noile aspecte ale planului lui Dumnezeu cu noi. Acest plan se realizează în timp, prin puterea Duhului Sfânt, și suntem chemați și noi să colaborăm la acesta.

În prima lectură, luată din *Faptele Apostolilor*, sfântul evanghelist Luca ne prezintă rezumatul primei călătorii misionare făcute de Paul și Barnaba. Prin predica lor, au dat naștere la noi comunități creștine. Ei sunt fericiți, deoarece cuvântul lui Dumnezeu a lucrat prin ei și a fost primit de păgâni. Dar bucuria lor este și mai mare, deoarece cei care au primit vestea cea bună s-au angajat să-l iubească și să-l vestească pe Cristos și fraților lor. De atunci și până astăzi, evanghelia lui Isus a parcurs un drum lung, iar datorită acelor care au primit-o și au transmis-o mai departe, a cuprins o bună parte a lumii. Acum ne revine nouă, creștinilor de astăzi, datoria de a contribui la răspândirea mesajului creștin pe pământ.

Prin Botez, noi am devenit mesagerii lui Cristos cel înviat și avem misiunea de a-l vesti tuturor și, de aceea, nu putem fi cuprinși de nepăsare sau lipsă de angajament.

În cea de-a două lectură, luată din Cartea Apocalipsului, sfântul Ioan ne descrie situația viitoare a umanității, recurgând la o imagine sugestivă: Ierusalimul ceresc. Un Ierusalim reînnoit, simbol al realității de dincolo, al locuinței lui Dumnezeu cu oamenii. Ioan propune cetatea sfântă ca o imagine a paradisului, ca o imagine a împărăției lui Dumnezeu. În această cetate, totul devine nou: „Nu va mai fi nici moarte, nici lacrimi, nici jale, pentru că lucrurile dinainte au trecut” (Ap 21,4). În locul lumii vechi este „un cer nou și un pământ nou”, deoarece Cristos, prin învierea sa, a reînnoit totul, a schimbat întregul curs al istoriei. Astfel, noi, care eram înainte sclavii Satanei, am devenit liberi, am fost eliberați din lanțurile morții.

Învierea lui Isus este diferită de cea a lui Lazăr, a fiicei lui Iair sau a tânărului din Nain. Ei au revenit la aceeași viață biologică anterioară morții lor, pe când Cristos, prin moartea și învierea sa, a trecut la o viață nouă, în care materia nu mai are nici un rol. Prin înviere, el a distrus moartea și păcatul. De aceea, schimbării înfăptuite de Mântuitorul trebuie să-i corespundă din partea noastră schimbarea vieții, adică să murim pentru păcat și să trăim pentru har. Să trecem de la o viață plină de patimi la una de iubire. Numai așa vom putea răspunde la lucrarea de mântuire pe care Cristos a realizat-o prin înviere.

De multe ori, natura ni se pare ostilă, Dumnezeu inaccesibil, prin întemeierea noului Ierusalim, natura este asociată la gloria omului, iar Dumnezeu devine accesibil.

Dar cum putem colabora la înfăptuirea împărăției lui Dumnezeu, cum putem colabora la planul de mântuire al Tatălui?

Răspunsul la această întrebare ni-l dă însuși Mântuitorul în Evanghelia pe care am proclamat-o: „Copiii mei, încă puțină vreme mai sunt cu voi. Vă dau o poruncă nouă, să vă iubiți unii pe alții. Așa cum v-am iubit, așa să vă iubiți unul pe altul” (*In 13,33-34*). Aceasta este legea dragostei creștine care are drept fundament iubirea Tatălui față de noi. Dacă Dumnezeu ne-a iubit atât de mult încât l-a dat pe unicul său Fiu, nu trebuie să avem aceeași atitudine față de el și față de fiii săi adoptivi care sunt frații noștri? Prin porunca cea nouă pe care ne-a dat-o în seara Cinei de Taină, Cristos ne cere să ne iubim unii pe alții ca astfel să ne arătăm dragostea față de Creatorul nostru. Nu putem despărți dragostea față de Dumnezeu de dragostea față de aproapele; ele trebuie să fie întotdeauna împreună.

Filozoful Soren Kirkegaard spunea: „Iubirea față de Dumnezeu și de aproapele sunt ca două canate ale unei uși, care nu se pot deschide și închide decât împreună”.

Astăzi, când trăim într-o societate plină de individualism, legea iubirii creștine, însă, ne îndeamnă să ne deschidem spre celălalt, să ieșim din individualismul și egoismul propriu, pentru a forma o comunitate nouă de credință. Ne cere să încercăm să-l descoperim pe Cel Înviat în frații și surorile noastre. Întorcându-ne acasă, la serviciu sau la școală, poate ne așteaptă cineva care are nevoie de ajutorul nostru. Să nu-l ocolim, ci să-l ajutăm, să-i dăruim iubirea noastră și, astfel, vom împlini chemarea lui Cristos de a colabora la planul de mântuire.

A fost odată o grădină închisă cu ziduri foarte înalte, care trezea curiozitatea multora. În sfârșit, într-o noapte,

patru bărbați au făcut rost de o scară foarte înaltă ca să vadă ce este dincolo. Când primul a ajuns pe culmea gardului, a început să rădă cu putere și a sărit în grădină. A urcat, la rândul lui, al doilea, și a început să rădă și a sărit și el. La fel și al treilea. Când a venit rândul celui de al patrulea, acesta a văzut de pe zid o grădină splendidă cu pomi fructiferi, fântâni arteziene, statui, flori de toate felurile și mii de alte lucruri minunate. A vrut să sară în acea oază de verdeață și de liniște, dar un alt gând a câștigat întâietate: acela de a merge prin lume să vorbească tuturor despre existența grădinii și a frumuseții ei. Acest tip de om salvează omenirea. Cel care, văzându-l pe Dumnezeu, dorește să împărtășească și altora viziunea, acesta va avea într-o zi în grădină un loc special, alături de inima lui Dumnezeu.

Același lucru l-au făcut Paul și Barnaba, care, după ce l-au cunoscut pe Cristos, după ce i-au văzut strălucirea, au pornit în lume pentru a-l vesti pe Mântuitorul și evanghelia sa. Cei doi misionari au pus în practică porunca cea nouă pe care Cristos ne-a dăruit-o, aceea de a ne iubi unii pe alții, așa cum ne-a iubit el. Și cum puteau să o îplinească, dacă nu mergând în lume spre a vesti Cuvântul întrupat și misterul mântuirii?

Să-l rugăm, așadar, pe Dumnezeu să ne dăruiască harul ca, după ce l-am întâlnit și cunoscut, să mergem în lume asemeni lui Paul și Barnaba, spre a vesti și a împlini porunca cea nouă pe care ne-a dat-o Cristos, ca, la sfârșit, ajungând în grădina paradisiului, să avem și noi un loc special lângă inima lui Dumnezeu.

Cristinel ALECU

DUMINICA A VI-A DUPĂ PAȘTI

Fap 15,1-2.22-29

Ap 21,10-14.22-23

In 14,23-29

Iată-ne aproape de sfârșitul acestui timp pascal, și totuși medităm încă despre noutatea pe care Isus Cristos mort și înviat a introdus-o în lume. Cu persoana lui Isus Cristos s-a schimbat modul de a gândi al oamenilor despre Dumnezeu, modul de a-l simți prezent în viața proprie, de a sta în mijlocul celorlalți, de a adopta stilul de viață caracteristic creștinesc și care să se concretizeze ca atare.

Tema acestei duminici, a șasea a Paștelui, este realitatea Bisericii pământești, care prin Cristos în Duhul Sfânt ajunge să fie una cu Biserica cerească.

În prima lectură din cartea Faptele Apostolilor, găsim descrierea unui eveniment singular din viața primilor creștini. Textul ne relatează disputa iscată la Antiohia cu privire la problema circumciziunii și cum unii creștini s-au dus la Ierusalim pentru a cere lămuriri și sfaturi cu privire la comportamentul lor, de la Petru și apostoli. Textul conține răspunsul lui Petru și al celorlalți apostoli, împreună cu sfaturile de a se abține de la desfrâu și idolatrie, răspuns dat după rugăciune, în dialog frățesc și în ascultarea Duhului.

Deși suntem aproape de momentul înălțării lui Isus la Tatăl, textul evanghelic ne propune unele dintre cuvintele pronunțate de Isus în seara Joii Sfinte, în timpul ultimei Cine, acele cuvinte pasionante și emoționante de rămas

bun. Ținând cont de starea oamenilor, Isus descrie situația omului nou, a celui care intenționează să trăiască ca discipol al Domnului și ca fiu al lui Dumnezeu. Astfel, el prezintă trei idei fundamentale care erau valide pentru apostolii de atunci și sunt valide și pentru creștinul de azi, pentru fiecare dintre noi.

1. Mai întâi, Isus arată consecințele pentru cel care se angajează să-l iubească într-adevăr pe Domnul: „Dacă mă iubește cineva, păzește cuvintele mele și Tatăl meu îl va iubi” (*In* 14,21). Tocmai aici este noutatea: cine îl iubește pe Fiul lui Dumnezeu este iubit de Dumnezeu Tatăl. Apoi continuă Isus: „Vom veni la el și vom locui la el” (*In* 14,23). Aceasta este uimitoarea consecință pentru cel care-l iubește cu adevărat pe Cristos: Dumnezeu vine la el, în casa lui, în inima lui, și-i aduce seninătate, încredere și fericire.

2. „Duhul Sfânt pe care Tatăl îl va trimite vă va învăța toate” (*In* 14,26). Aici, la ultima Cină, Isus îl promite pe Duhul Sfânt-Mângâietorul, Apărătorul și Avocatul nostru. Plecarea sa la Tatăl este condiția și cauza trimiterii Duhului Sfânt. Duhul Sfânt va conduce la cunoașterea integrală a adevărului lui Cristos și a misterului său. El învață și amintește evanghelia lui Isus, dă mărturie despre el, convinge lumea de păcatul existent, introduce în plinătatea adevărului și-l preamărește pe Fiul. Duhul Sfânt este reprezentantul lui Cristos, care actualizează învățătura lui Isus. El nu este un simplu repetitor, ci aprofundează cunoașterea globală a credinței și conduce la plinătatea adevărului. Duhul Sfânt continuă opera Fiului în credincioși. El transmite tot adevărul lui Isus și asigură slava sa. Între Fiul lui Dumnezeu și credincioși se interpune lucrarea Duhului Sfânt.

Un înțelept, săturat de relele ce se săvârșeau în oraș, s-a retras în munți pentru a-l contempla mai ușor pe Dumnezeu și pentru a se ruga ca lumea pe care a părăsit-o să se întoarcă de la păcatele ei și să redevină popor credincios. După ce s-a împlinit un an, coborî în acea localitate și, spre uimirea lui, întreaga comunitate, de la copii până la bătrâni, săvârșea cele mai neîntâlnite fărădelegi. Adunându-i în piață, începu să le vorbească despre normele etice și poruncile divine, dar toți îl luau în răs și-și băteau joc de el. Văzând că prin cuvintele sale nu poate face nimic, chemă la el un tânăr și-i spuse: „Mergi repede până la râu și adu-mi de acolo o piatră; care o vrei tu!” Întorcându-se acesta, înțeleptul luă piatra și le spuse: „Vedeți această piatră? Fiecare dintre voi sunteți asemenea pietrelor din acest râu”. Și lovind piatra, o crăpă în două. „După cum această piatră este udată de ani de zile de râu, și totuși la mijoc este perfect uscată, la fel și voi, auziți învățătura și preceptele divine, dar pentru că sunteți închiși la inimă, acestea nu au nici un efect asupra voastră!”.

Prin prezența lui Dumnezeu în inima sa, creștinul experimentează glasul Duhului, care instruește, întărește în credință, descoperă și mărește iubirea față de aproapele, indică felul autentic de viață creștină. De ce ne astupăm atunci urechile pentru a nu auzi glasul conștiinței, glasul lui Dumnezeu, atâta timp cât știm că cine se pune în ascultarea Duhului Sfânt intră în armonie cu Dumnezeu, cu sine însuși și cu cel de lângă el? Se creează acea pace interioară, acea pace adevărată despre care vorbește Isus în continuarea discursului său.

3. „Pace vă las vouă, pacea mea o dau vouă” (*In* 14,27). Acestea sunt cuvintele de prietenie, de urare, de încurajare, cuvinte pe care preotul le repetă la Liturghie tocmai

ca pe o urare a lui Isus, ca pe un dar pe care Domnul îl face.

Important de menționat este faptul că această pace nu este una oarecare, pentru că Isus a precizat că nu e așa „cum o dă lumea”. Pacea dată de Isus este o pace care umple inima chiar și atunci când oamenii sunt în conflicte sau națiunile sunt în război. Este pacea interioară, o stare a sufletului, o dispoziție spre bunăvoință, spre încredere, spre armonie cu ceilalți, spre dreptate. Este pacea aceluia care se simte în armonie cu Dumnezeu, cu oamenii, cu lumea întreagă. Dar cum lumea e plină de rău-credincioși, constatăm cu toții mânie, ură, nemulțumire, nesatisfacții și tot ce e mai rău posibil. Dar cel care este creștin adevărat știe că are în el o bogăție fără asemănare, are prietenia cu Dumnezeu și se simte liniștit chiar și atunci când totul se clatină, când se pare că nu mai există cale de ieșire, când parcă se întoarce totul pe dos. Creștinul caută pacea cu toți, el nu este și nu trebuie să fie împotriva nimănui. În acest sens, Papa Ioan Paul al II-lea spunea: „Mulți sunt dușmanii Bisericii, dar Biserica nu are dușmani”.

Trăind în acest fel, ne vom putea bucura de vederea Bisericii cerești, așa cum ne-o prezintă lectura a doua din Cartea Apocalipsului. Acest text ne prezintă viața viitoare a credincioșilor în Cristos, reprezentată în imaginea Ierusalimului ceresc – o cetate care nu are nevoie de templu, pentru că însuși Dumnezeu este templul ei, nici de lumina soarelui, pentru că Dumnezeu o luminează, iar făclia este Mielul-Isus Cristos. Acest fapt este confirmat de Conciliul al II-lea din Vatican, care, în Constituția dogmatică *Lumen gentium*, spune: „Prin puterea Evangheliei, Duhul Sfânt întinerește Biserica, o reînnoiește fără încetare și o duce la unirea desăvârșită cu Mirele ei” (LG 4).

Noi fiind pietrele vii ale Bisericii lui Cristos, să ne deschidem inimile pentru a fi pătrunși și transformați de puterea Duhului Sfânt, căci numai astfel putem trăi în prietenie cu Domnul, numai astfel putem asculta glasul Duhului său și numai astfel putem fi în pace cu aproapele și putem duce pacea acelor care trăiesc lângă noi.

Richard TOTH

DUMINICA A VII- A DUPĂ PAȘTI

Fap 7,55-60

Ap 22,12-24.16-17.20

In 17,20-26

Suntem foarte aproape de sărbătoarea Rusaliilor. Ca pregătire pentru această sărbătoare, sfânta Biserică a introdus o novenă liturgică, încercând să ne facă să înțelegem care este importanța Duhului Sfânt și a darurilor sale în viața noastră. Acesta este și motivul pentru care, prin cele trei lecturi pe care le-am ascultat, parcă ne pune pe buze anumite virtuți pe care să le cerem de la Duhul Sfânt. Astfel, pe de o parte, ne prezintă martiriul diaconului Ștefan, pe de altă parte, fragmentul final din rugăciunea sacerdotală a lui Isus care încheie discursurile de adio, iar în mijloc ni-l prezintă pe Isus, ca Alfa și Omega, cel dintâi și cel de pe urmă care oferă tuturor celor însetați apa vieții. Aceasta este schema liturgiei cuvântului din această duminică.

Ștefan, unul dintre cei șapte diaconi, un bărbat plin de zel și de Duh Sfânt, din ură a fost acuzat de unii iudei din sinagoga numită a liberaților, cireneilor, alexandrinilor, a celor din Cilicia și din Asia că ar fi rostit cuvinte de blestem împotriva lui Moise și a lui Dumnezeu. Astfel, Ștefan este arestat. Prima lectură ni-l prezintă stând ca acuzat în fața Sinedriului. La un moment dat, chipul său s-a transformat și, plin de Duh Sfânt, a exclamat: „Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând la dreapta lui Dumnezeu” (*Fap 7,55*). Auzind acuzatorii lui acestea, a răbufnit ura în inimile lor, l-au târât afară

din cetate și l-au ucis cu pietre. Însuflețit fiind de o credință vie care în scurt timp devine un rug, o flacără aprinsă plină de iubire pentru Dumnezeu, Ștefan nu se mulțumește să nu cedeze pe tărâmul credinței, ci duce lupta și pe tărâmul carității. Vrea să fie recunoscut ca ucenic al lui Cristos nu numai prin crezul pe care îl proclamă cu atâta înflăcărare, ci și din iubirea pe care o are pentru aceia care îl ucid. Astfel, cu un ultim efort, imitând gestul maestrului său divin, imploră: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta” (*Fap* 7,59). Sfântul Fulgențiu explică astfel măreția sufletului său: „Ștefan avea ca armă caritatea și cu ea învingea oriunde. Prin caritatea sa, el nu a cedat iudeilor care erau foarte porniți împotriva lui, din iubire se ruga pentru cei care îl loveau. Prin caritatea sa, el îi contrazicea pe cei care greșeau pentru a-i corecta, prin exemplul carității sale el l-a învins pe persecutorul Saul și l-a avut însoțitor în cer pe acela care pe pământ a fost prigonitorul său”.

În fragmentul evanghelic, apostolul Ioan ni-l prezintă pe Isus în timpul ultimei sale cine pe pământ cu apostolii lui, în ajunul pătimirii, rugându-se pentru Biserica sa și cerând înainte de toate de la Tatăl său ceresc „ca toți să fie una” (*In* 17,21). Marele dar pe care îl dorea pentru Biserica sa era unitatea. El era conștient că dacă această unitate se va pierde, Biserica va slăbi, vor apărea diviziuni, creștinii se vor împrăștia, se vor forma diferite grupări fără o unică credință, iubire nu va mai fi, păgânii nu vor mai primi vestea cea bună, iar dorința sa „ca toți să fie una” (*In* 17,21) nu se va mai împlini.

Exilat pe insula Patmos, Ioan redacta partea finală a Apocalipsului, când, inspirat fiind de vocea Duhului Sfânt, a scris: „Iată, vin curând și aduc cu mine plata pe care să o dau fiecăruia după faptele sale” (*Ap* 22,12).

Iar sufletul dornic al ucenicului a răspuns: „Amin. Vino, Doamne Isuse!” (Ap 22,20b).

Din textele propuse am putea să descoperim mai multe virtuți pe care să le cerem în rugăciunile noastre Duhului Sfânt. Și astfel, asemeni sfântului Ștefan, am putea să ne rugăm pentru o credință arzătoare în caritate, tărie și statornicie în credință, asemeni sfântului Ioan, să-l rugăm pe Duhul Sfânt să ne păstreze mereu mintea ridicată spre cele cerești. Aș dori să ne oprim mai insistent asupra dorinței lui Isus „ca toți să fie una” (In 17,21).

În comunitatea noastră, împlinim această dorință a lui Isus. Ne adunăm cu toții în aceeași biserică. Împreună ne rugăm și cântăm. Participăm la sfânta Liturghie, la începutul ei ne exprimăm părerea de rău pentru păcatele noastre, conștienți fiind că păcatul este cel mai mare dușman al unității. Apoi, la sfânta Împărtășanie, îl primim pe Isus în sufletele noastre. Este momentul marii uniri. Să păstrăm mereu aprinsă în mijlocul nostru flacăra carității care menține unitatea dintre noi.

Un tată în vârstă a simțit că nu mai avea mult de trăit și se pregătea pentru moarte. Dar mai avea o problemă de rezolvat. Și anume, copiii săi erau certați. Pentru a-i convinge cât de important este ca armonia și înțelegerea să-i conducă, i-a rugat să-i aducă câteva ramuri nu prea groase și să le lege împreună. Apoi, le-a cerut fiecăruia în parte să rupă acea legătură. Dar nici unul nu a reușit. Le-a spus apoi să dezlege legătura și să rupă ramurile separat. Au reușit atunci să le rupă cu ușurință. „Vedeți, le-a spus tatăl, dacă veți fi uniți și veți trăi în armonie, nimeni și nimic nu va reuși să vă despartă. Dar dacă nu veți fi uniți, destinul vostru se va asemana cu cel al ramurilor rupte”.

Pentru a nu deveni și noi victime ale celor care încearcă să ne distrugă unitatea, ca destinul nostru să nu se

asemene cu cel al ramurilor rupte, să rămânem statornici în credință și caritate, să nu părăsim niciodată calea cea dreaptă. Să spunem și noi cu sfântul Paul: „Este un singur Domn, o singură credință” (*Ef* 4,5). Să cerem Duhului Sfânt să ne dăruiască tăria necesară de a păstra mereu unitatea, de a fi mereu una cu Dumnezeu, trăind până la sfârșitul vieții în harul său, de a fi mereu unită turma lui Cristos în Biserica sa, fără diviziuni, de a domni mereu între noi unitatea, îmbrățișându-i pe toți în dragostea lui Cristos, ca „să cunoască lumea că tu m-ai trimis și că i-ai iubit pe ei așa cum m-ai iubit pe mine” (*In* 17,23b). Să ne rugăm Duhului Sfânt să ne mențină uniți în credință și ascultare față de cel pe care Cristos l-a lăsat ca Păstor suprem.

Iulian CEOBANU

ÎNĂLȚAREA DOMNULUI

Fap 1,1-11

Ef 1,18-23

Lc 24.46-53

Plecarea unei ființe iubite ne impresionează adesea, mai mult decât prezența permanentă a acelei persoane cu care ne-am obișnuit. Absența vizibilă a lui Cristos din mijlocul apostolilor este o condiție și o încercare a iubirii față de el. După înviere, Cristos trăiește într-un mod diferit, nu mai este condiționat de timp și spațiu, ci este prezent peste tot. Nu mai este vizibil în ochii noștri, ci este viu și adevărat. Trupul său, care a fost glorificat din timpul învierii sale, dobândește însușiri noi și supranaturale. Totuși, în cele patruzeci de zile după înviere, a mâncat împreună cu ucenicii săi, învățându-i despre împărăția lui Dumnezeu, învăluit sub trăsăturile unei umanități obișnuite. Înainte de a se ridica la cer, Isus poruncește ucenicilor săi să continue misiunea pe care a început-o, aceea de a instaura un nou Israel. „Ei trebuie să mărturisească din ceea ce au auzit, ceea ce au văzut cu ochii lor, ceea ce au atins cu mâinile lor privitor la Cuvântul vieții” (*1In* 1,1).

Înălțarea la dreapta Tatălui reprezintă ultima apariție pascală și, în același timp, semnează începutul Bisericii. Biserica ce se naște din acest eveniment este o Biserică spirituală și interioară. Misiunea istorică pe care Isus a lăsat-o Bisericii este aceea de a vesti iubirea lui Dumnezeu și de a fi în lume semn și instrument al harului său și a venirii împărăției sale (cf. *Lumen gentium* 1).

Această misiune pe care ne-a transmis-o Cristos prin apostoli nu o putem îndeplini singuri, ci avem nevoie de puterea Duhului.

Rugăciunea Liturghiei de astăzi subliniază că Înălțarea lui Isus la cer nu-l privește numai pe el, ci și pe noi, umanitatea noastră, care a fost înălțată împreună cu Isus în slavă. Acolo unde este el, Capul nostru, acolo vom fi și noi într-o zi, cei care suntem membrele Trupului său. Înălțarea la cer reprezintă gestul întâmpinării Tatălui, a Fiului care încheie opera sa salvatoare și misiunea sa vizibilă în mijlocul oamenilor. Această ultimă etapă rămâne strâns unită cu cea dintâi: coborârea din cer în Întrupare. Numai cel ce vine de la Tatăl poate să se întoarcă la Tatăl. Mântuitorul nu a venit pe pământ ca un străin sau ca un extraterestru, ci a venit luând trup omenesc, confundându-se cu ceilalți oameni, suferind destinul comun al morții. Faptul că el pleacă de pe pământ după ce și-a împlinit misiunea nu poate apărea ca o abandonare sau ca o trădare. Cristos s-a ridicat la dreapta Tatălui fără să ne părăsească. Dacă Isus ar fi plecat, pur și simplu, ar fi trebuit să-l regretăm și să ne întristăm, dar el nu a plecat, ci a rămas cu noi. „Iată, sunt cu voi până la sfârșitul lumii” (*Mt 28,20*).

Sfântul Paul, în a doua lectură luată din Epistola către Efeseni, prezintă evenimentul Înălțării lui Cristos la dreapta Tatălui dintr-o perspectivă diferită față de sfântul Luca din prima lectură și din Evanghelie. El descrie cum Cristos cel înviat și înălțat a dobândit o putere superioară pe care omul o avea înainte de căderea în păcat. „Dumnezeu a pus totul la picioarele lui, începutul, stăpânirea, puterea și domnia” (*Ef 1,21*). Cristos, punând totul la picioarele lui, este cunoscut ca Stăpân al universului și Capul Bisericii. Scriitorul francez Blaise Pascal

mărturisește că „liniștea veșnică a acestor spații infinite mă înspăimântă, dar dacă Cristos e într-adevăr înaintea tuturor și toate au ființă prin el, atunci universul pe care-l ia în stăpânire cu ocazia înălțării nu are de ce să mă înspăimânte”. Înălțarea are, deci, o valoare universală așa cum este viața lui Cristos, mesajul său și exemplul său.

Sfântul Luca, în Evanghelie, prezintă un rezumat al faptelor din prima lectură. Apostolii, după Înălțare, se întorc bucuroși la Ierusalim, pentru a-l aștepta pe Duhul Sfânt. Isus le încredințează ucenicilor misiunea de a vesti evanghelia sa, vestea cea bună tuturor oamenilor și le promite un Mângâietor. „Iată, eu îl voi trimite la voi pe acela pe care Tatăl l-a promis” (*Lc* 24,49). Duhul Sfânt îi va întări și învăța atât timp cât ei vor rămâne pe pământ pentru a putea să-l mărturisească pe Cristos, înviat și înălțat, până la marginile pământului. „Venind Duhul Sfânt peste voi, îmi veți fi mie martori, în Ierusalim, în toată Iudeea și în toată Samaria, până la marginile pământului” (*Fap* 1,8). Pentru ca Biserica să-și îndeplinească responsabilitatea sa în lume, are nevoie de unitatea Duhului. Această unitate în Biserică are loc prin participarea la sacrameinte, de aceea, suntem chemați să trăim intens și profund această experiență de unitate care exprimă viața noastră.

Cristos este singurul nostru principiu, singura noastră cale, singurul nostru scop. Înălțarea sa la cer este o invitație a omului să nu piardă din vedere scopul final, acela de a se mântui, și speranța de a ajunge în cer.

Plimbându-se printr-un sat, un boier s-a întâlnit cu un țăran sărac și a început a i se lăuda cu averile lui. Vezi tu livada de pe deal? Este a mea. Pădurile care înconjoară satul sunt și ele ale mele. Până și pământul pe

care calci tu acum este al meu. Tot ce vezi de jur împrejur e proprietatea mea. Toate sunt doar ale mele. Dar acela? L-a întrebat țăranul, arătând cu degetul spre cer. Nu cred că și cerul este al tău. Acela este al meu, a mai spus țăranul și, cu zâmbetul pe buze, a plecat liniștit, lăsându-l pe boier mirat și cu ciudă în suflet.

Să ne deschidem inimile larg în fața lui Dumnezeu pentru ca el să poată pătrunde cu iubirea sa în noi. Iar această iubire să ne ajute să ajungem în cer, acolo unde arată acel țăran cu degetul. Și să nu rămânem nemișcați, fixați cu ochii spre cer, așa cum au rămas apostolii după plecarea lui Cristos, ci să privim spre viitorul nostru care este paradisul ceresc. Așadar, să-l rugăm pe Tatăl să ne facă să tresăltăm de bucurie, aducându-i mulțumire pentru înălțarea Fiului său, care înseamnă și ridicarea noastră, întărindu-ne speranța că și noi, Trupul său mistic, să ajungem la slava în care a intrat el, mergând înaintea noastră.

Laurențiu IGNAT

COBORÂREA DUHULUI SFÂNT

Fap 2,1-11

Rom 8,8-17

In 14,15-16.23-26

„Vă voi trimite un alt Mângâietor”.

Sărbătoarea de astăzi, Coborârea Duhului Sfânt, ne pune înaintea minții omniprezența misterioasă a Duhului Sfânt și ne invită să descoperim semnificația sa.

Pentru iudei, această sărbătoare era pe sfârșite. Pentru sfântul Luca, cel care scrie, pentru apostoli și pentru grupul discipolilor ce se aflau în cenacol în timpul acestei sărbători, ziua Rusaliilor era pe punctul de a avea loc într-un mod cu totul special. Locul coborârii Duhului Sfânt este cenacolul, locul unde Isus, prin darul înființării Euharistiei în Joia Sfântă, a instituit noua alianță prin sângele său, întemeind noul popor sacerdotal care este Biserica. Biserica, ce se naște în ziua de Rusalii, are de îndeplinit o misiune divină.

Ce e Duhul Sfânt pentru Biserică? Duhul Sfânt pentru Biserică este o persoană. Aceasta este siguranța adusă de Isus și așezată în vârful oricărei reflecții. El este unul dintre cei trei în care credem, este punctul final al credinței noastre. Noi spunem la crez „cred în Duhul Sfânt...” Duhul Sfânt este donatorul, însă este, de asemenea, și darul, dar făcut Bisericii de Dumnezeu Tatăl și de Fiul înviat.

Lecturile biblice de astăzi îl prezintă pe Duhul Sfânt ca dar făcut Bisericii de către Cristos cel înviat. Aceasta, Biserica, se naște și e prezentată lumii datorită revărsării

Duhului Sfânt. Natura proprie a Duhului Sfânt e aceea de a susține Biserica unind-o în dragoste, pentru ca ea să îndeplinească în istorie și în lumea întreagă misiunea încredințată de Cristos cel înviat.

Sfânta Evanghelie, pe care am ascultat-o astăzi, ne prezintă promisiunea lui Isus făcută apostolilor înainte de a se dăruia pe cruce pentru noi, că va trimite un nou Mângâietor. Trimiterea Mângâietorului, a Duhului Sfânt, este condiționată de iubirea față de Dumnezeu și de păzirea poruncilor. Isus spune că acest Mângâietor: „vă va învăța toate și vă va aduce aminte despre toate ce eu v-am spus”.

Duhul Sfânt este cel ce continuă activitatea lui Isus care era prezent în mod fizic, însă Duhul este prezent într-un mod invizibil. Cum putem crede noi în cineva pe care nu-l vedem? Oamenilor din timpul lui Isus le venea greu să creadă în el, care era prezent în mijlocul lor. Dar cum să credem în cineva despre care nu știm cum arată, nu știm cum se manifestă? Totul se bazează pe o credință foarte puternică, pe o încredere totală în Dumnezeu.

Însuși Cristos spune: „De mă iubiți și păziți poruncile, eu voi ruga pe Tatăl să vă dea un alt Mângâietor, care să rămână cu voi pentru totdeauna” (*In 14,15-16*). Apostolii se simțeau foarte bine împreună cu Isus. Ei voiau ca el să rămână pentru totdeauna cu ei, însă Isus nu putea, pentru că trebuia să se întoarcă la Tatăl. El, primul Mângâietor, protector al apostolilor, în ministerul său pământesc, trebuie să-l lase acum pe un al doilea Mângâietor care va însoți Biserica în drumul său până la parusie. Iată că după Înălțarea lui Isus vine momentul trimiterii noului Mângâietor. Astfel, se îndeplinește promisiunea făcută de Cristos. Acest fapt ne-a fost relatat astăzi în prima lectură.

După cum, la botezul lui Isus, Duhul Sfânt a coborât asupra lui și a început apostolatul său, astfel, în ziua cincizecimii, Duhul coboară asupra apostolilor, începând și susținând activitatea lor în formarea Bisericii. La început, Duhul era legat de persoana istorică a lui Isus și acționa prin persoana sa. După plecarea sa, glorificarea lui Isus, Duhul este prezent cu Biserica și în Biserică și, astfel, prin intermediul ei, acționează în lumea întreagă.

Sfântul Maxim Mărturisitorul a spus: „Duhul Sfânt este prezent în toate creaturile și nu există nici o creatură în lumea aceasta lipsită de Duhul Sfânt, și chiar creația, care nu este rațională, se menține în existență prin puterea Duhului Sfânt”.

Duhul e manifestarea lui Dumnezeu în istoria oamenilor; este acela care ne face capabili de a asculta cuvântul lui Dumnezeu care ne vorbește astăzi, astfel trebuie să știm să surprindem revelarea sa care continuă și astăzi în istoria oamenilor. Fiecare om trebuie să se lase pătruns de Duh pentru a deveni instrumentul unei manifestări divine.

Papa Ioan Paul al II-lea ne-a făcut această mărturisire: „Pe la vârsta de 10-12 ani eram ministrant, dar trebuie să mărturisesc că nu eram prea sânguincios. Mama nu mai era.... Tatăl meu, dându-și seama de lipsa mea de disciplină, mi-a spus într-o zi: «Nu ești un ministrant bun. Nu te rogi destul Duhului Sfânt. Trebuie să te rogi!» Și mi-a arătat o rugăciune. Nu am uitat-o niciodată. A fost cea mai mare lecție spirituală, cea mai durabilă și cea mai puternică din toate cele pe care le-am putut scoate apoi din lecturile sau învățăturile pe care le-am primit. Rezultatul acestei lecții din copilărie este enciclica despre Duhul Sfânt: *Donum et vivificantem*”.

Nu trebuie să fim niciodată indiferenți de ceea ce sfânta Biserică ne propune prin învățătura sa. Trebuie

să fim mai sensibili, mai atenți, pentru că atitudinile lumii de astăzi ne pot îndepărta de adevăr, ne pot duce în eroare. Trebuie să fim, să devenim adevărate instrumente ale Duhului Sfânt, fiecare prin starea pe care o are, pentru că Duhul suflă unde și cum vrea.

Sfântul Paul spune: „Nu stingeți Duhul” (1Tes 5,19). Duhul poate fi stins numai prin păcat, astfel îl reducem pe cel Atotputernic la neputință în fața voinței umane cuprinse de patimi care distrug viața. Pentru ce să rupem filiațiunea noastră cu Dumnezeu? De ce să nu fim liberi? De ce să nu avem pacea în noi și între noi?

Acolo unde este Duhul Sfânt, acolo e libertatea. Libertatea constă în a fi fiii lui Dumnezeu. Duhul ne eliberează de sclavia egoismului și a orgoliului, de dominația Satanei și de moarte. Se observă că lumea noastră îl invocă prea puțin pe Duhul Sfânt. El, care are atâtea daruri pentru noi, totuși parcă e dat uitării. El așteaptă să fie rugat, să vadă din partea omului acea colaborare în vederea misiunii Bisericii. Fără Duh nu putem face nimic.

Îndreptându-ne inimile spre Duhul, să-l implorăm prin rugăciunile noastre, pentru a sufla asupra noastră cum a suflat asupra apostolilor în cenacol, pentru a nu se stinge focul aprins în noi la Botez, mai ales acum, când este atâta nevoie de a da mărturie despre Dumnezeu. Duhul Sfânt să sufle asupra noastră cu darurile sale, pentru ca focul să crească tot mai mult în noi, și astfel, să se răspândească la toate popoarele.

Petrică MIHĂLUȚE

SFÂNTA TREIME

Prov 8,22-31

Rom 5,1-5

In 16,12-15

De cele mai multe ori în rugăciunile noastre, atunci când sunt adresate direct lui Dumnezeu, nu ne gândim la minunatul mister al unui Dumnezeu unic în ființă și întreit în Persoane. Din cauza incapacității persoanei noastre umane, nu putem vorbi decât separat despre Persoanele divine.

Astăzi, Biserica ne invită să celebrăm și să medităm misterul vieții omului. Am putea spune: ce legătură există între realitatea inefabilă a Preasfintei Treimi și misterul vieții umane?

Începutul vieții omului, susținerea și împlinirea ei își au izvorul în relația de iubire a Persoanelor Unicului Dumnezeu. Ne amintim de cuvintele din timpul creației: „Să-l facem pe om după chipul și asemănarea noastră” (Gen 1,26). Înțelepciunea divină a sădit în adâncul ființei umane propria relație de iubire. Lecturile propuse aduc o lumină asupra misterului acestei înțelepciuni care pătrunde viața noastră.

Prima lectură, luată din Cartea Proverbelor, capitolul 8, prezintă elogiul pe care îl face înțelepciunea despre sine. Fragmentul nostru face parte dintr-un context deosebit ce merită a fi observat pentru a înțelege mai bine mesajul transmis. Este vorba de discursul înțelepciunii ce invită omul la dobândirea și trăirea ei. Într-un prim moment, înțelepciunea își prezintă izvorul existenței sale divine:

„Eu am fost din veac întemeiată, de la început, înainte de a se fi făcut pământul” (*Prov* 8,22). Astfel, aici găsim răspuns la întrebarea cu privire la rațiunea primordială a universului și a existenței umane. Aceasta este realitatea care susține tot efortul nostru uman și creștin pe întreg parcursul vieții. Înțelepciunea străbate veacurile până în veșnicie, până înainte de creație, înainte de a fi cel dintâi fir de praf. De aici, ea coboară în creație. Nu rămâne pasivă față de actul creator al lui Dumnezeu Tatăl, ci îl asistă, participă și însuflețește Cuvântul creator: „Când el a întemeiat cerurile, eu eram acolo... când a așezat temeliile pământului... desfătându-mă fără încetare în fața lui”. Cu mai puține cuvinte, putem spune că Dumnezeu a întipărit în creație înțelepciunea sa. Este o înțelepciune care marchează lucrurile și viețile, cu alte cuvinte, toate realitățile creației. Această înțelepciune se vrea a fi descoperită și înțeleasă, acceptată și asimilată, trăită și împlinită. Ce vrem să spunem cu aceste cuvinte? Aceste cuvinte cuprind o bună parte din mesajul lecturilor de astăzi: înțelepciunea, care își proclamă ființa din veșnicie, alături de Cel care a întemeiat-o dintru început, înainte de a fi pământul, vrea să fie descoperită și înțeleasă. Ea însăși coboară din înălțimea cerului „pe rotundul pământului” și anunță prin toate lucrurile create plăcerea de a locui „printre fiii oamenilor”. Pe acest ton al invitației insistente de a descoperi urmele lui Dumnezeu în cuprinsul creației, ce continuă încă, se încheie prima lectură.

Bineînțeles că orice invitație implică un răspuns (negativ sau pozitiv). Dacă rămânem în atmosfera creată de prima lectură, e posibil ca răspunsul să nu fie în sintonie cu invitația adresată. Ne recunoaștem, oameni fiind, niște ființe ce greu ne lăsăm convinse de un glas care,

la drept vorbind, nu știm de unde vine; nu știm dacă putem avea încredere într-un glas destul de incert pentru pretenția noastră umană. Pe fondul acesta nesigur, Dumnezeu ne luminează prin fragmentul din Evanghelia după sfântul Ioan.

În Cristos, înțelepciunea divină se exprimă, se manifestă într-un mod palpabil, sigur pentru ochii și urechile noastre: „Cine are urechi de auzit, să audă” (*Lc 14,35*). Continuând descoperirea înțelepciunii divine, Cristos, prin viața și opera sa mântuitoare, ne-a încredințat revelația deplină. În contextul discursului de despărțire, Cristos le spune ucenicilor și, implicit, nouă: „Încă multe am a vă spune, dar nu le puteți purta acum” (*In 16,12*). Pe întreg parcursul vieții sale pământești, Isus ne-a explicat o parte din imensa bogăție a mesajului divin. L-am auzit de atâtea ori spunând: „Până când o să mai fiu cu voi, nepricepuților?” (*Mt 17,17*).

Din cauza ființei noastre limitate, nu putem ajunge la cunoașterea întregului conținut al revelației înfăptuite de Cristos: nu îl putem purta cu rațiunea. Cunoașterea noastră are loc în mod progresiv, conform cu realitatea noastră de creaturi, cu posibilitatea treptată de a asimila adevărul. Cristos ne descoperă acum că înțelepciunea divină, prezentă din veșnicie lângă Tatăl Creator, prezentă în actul creator, prezentă în lucrurile create, prezentă acum în Fiul, este însuși Duhul Adevărului pe care ni-l făgăduiește în vederea conducerii noastre spre Dumnezeu Tatăl. Duhul Sfânt va da mărturie pentru cele ce sunt ale lui Cristos și care aparțin Tatălui: „Toate câte le are Tatăl sunt ale mele, de aceea, am spus că dintr-al meu va lua și vă va vesti” (*In 16,15*).

Se spune că cineva a auzit într-o noapte aceste cuvinte: „Voi încredința omului comoara adevărului...și peste

puțin timp o altă voce a adăugat: iar eu voi vinde cheia cu care va putea fi deschisă, cu un galben (o sumă derizorie), dar nimeni nu o va cumpăra”.

Dumnezeu Tatăl ne-a încredințat tot adevărul, ni l-a dăruit pe însuși Fiul său; acum Fiul îl promite pe Duhul Adevărului care va explica toate cele împlinite de el în timpul vieții sale pământești. Duhul este cheia ce deschide cunoașterea adevărului și, totodată, cheia în care trebuie citit acesta. Ne întrebăm câți dintre noi acceptăm prezența Duhului în viața noastră?... Prezență fără de care nu vom putea înainta în cunoașterea realităților divine. Față de misterul lui Cristos nu putem avea o atitudine de acceptare și asimilare decât sub acțiunea Celui care provine de la Tatăl și de la Fiul, care este Persoană ca și Tatăl și Fiul și care formează împreună cu Tatăl și Fiul realitatea inefabilă a lui Dumnezeu Unic în ființă și întreit în Persoane. Față de acest mister al Sfintei Treimi nu putem avea decât o atitudine de adorație și nimeni dintre noi nu poate avea pretenția de a-l explica. „Îndată ce cuget la Cel Unul, mă învăluie strălucirea Celor Trei; îndată ce îi deosebesc, sunt trimis înapoi la Cel Unul. Când gândesc la vreunul dintre Cei Trei, mă gândesc la el ca la întreg, iar ochii mei mi se umplu și cea mai mare parte din ceea ce gândesc îmi scapă”, spunea sfântul Grigore din Nazianz. Ne amintim și de istoria sfântului Augustin, care vede copilul ce încerca să adune într-o gropiță de pe țărm, întregul ocean.

Lectura a doua vine în întâmpinarea aspectului practic, a ceea ce trebuie să facem cu viața noastră și în viața noastră. Am văzut că înțelepciunea divină a coborât din veșnicie, pătrunzând mai întâi lucrurile create, lăsându-și amprenta asupra lor și mai apoi a lucrat în mod vizibil în persoana Fiului prin tot ceea ce a săvârșit în viața sa umană. De aceea, știind că prin toate „vene” creației

palpită înțelepciunea divină, trebuie să avem credința că acțiunea Duhului, ce începe din veșnicie, are menirea să ne conducă la împlinirea noastră. Însă, până a atinge acest scop, ne lovim de multe încercări. Una dintre aceste încercări ar putea fi ispita de a nu accepta în viața proprie o altă voință decât a noastră. Suntem tentați ca de multe ori să ne rezervăm acest drept de a decide ceea ce e bine și ceea ce e rău în jurul nostru; nu trăim adevărata rațiune de a fi a momentelor din viața noastră, rațiune ce este stabilită de planul și de voința lui Dumnezeu. Suntem datori să credem în ceea ce Dumnezeu ne propune pentru a rămâne statornici. În acest fel dobândim virtutea răbdării, după cum spune lectura a doua, ce naște mereu speranța, o speranță ce nu dezamăgește datorită iubirii revărsate în inima noastră de Duhul Sfânt. Față de acest Duh Sfânt, privire de iubire dintre Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Fiul, să avem o atitudine de răbdare și atenție la șoapta sa.

Bogdan CATANĂ

TRUPUL ȘI SÂNGELE LUI CRISTOS

Gen 14,18-20

1Cor 11,23-26

Lc 9, 11-17

Celebrăm astăzi sărbătoarea Preasfântului Trup și Sânge al lui Cristos. După ce, în timpul acestui an liturgic, ne-am întâlnit cu Cristos care s-a născut în ieslea săracă din Betleem, cu Cristos suferind pe drumul crucii până pe Golgota, cu Cristos mort pe cruce, cu Cristos înviat și înălțat la cer de-a dreapta Tatălui, iată că astăzi comemorăm misterul prezenței sale în mijlocul nostru sub chipul pâinii și al vinului.

Pâinea și vinul sunt două realități simbolice ale jertfei lui Cristos, care apar deja în Vechiul Testament, așa cum am auzit în prima lectură de astăzi, când Melchisedec, regele Salemului, preot al Dumnezeului Preaînalt, i-a oferit lui Abraham, care se întorcea biruitor de la luptă, pâine și vin. Cu siguranță, această ofrandă a lui Melchisedec nu avea scopul de a întrema puterile acelor care se întorceau obosiți de la luptă, ci semnificația sa era una profund sacerdotală. Pâinea și vinul sunt oferite ca o jertfă de mulțumire adusă lui Iahve în semn de respect pentru victoria ce i-o dăruise asupra dușmanilor. Acțiunea liturgică pe care Melchisedec, preot al Domnului, o săvârșise este recompensată de Abraham cu a zecea parte din prada de război pe care o luase.

Din acest cadru veterotestamentar se întrevede disponibilitatea, capacitatea de a dărui și de a face comuniune, pe care sfântul evanghelist Luca le dezvoltă frumos în

pericopa evanghelică pe care am citit-o. Cuvintele Evangheliei ne propun o asumare a responsabilității. Cristos ne invită pe noi toți să împărțim din ceea ce avem cu alții: „Dați-le voi să mănânce” (*Lc 9,13*).

Îndemnul lui Cristos vrea să trezească în conștiința ucenicilor un răspuns de credință și comuniune. Răspunsul lor, însă, dă dovadă de neîncredere în puterea lui Isus. Văzând disproporția dintre mulțimea care număra cam cinci mii de bărbați și dintre cei doi pești și cinci pâini, ei îi cer lui Isus să lase mulțimea să-și caute singură de mâncare.

Opus acestei soluții pe care au ales-o apostolii, Cristos este adeptul comuniunii asemenea Păstorului cel Bun care își păstrează turma unită și o duce la pășuni îmbelșugate. Minunea pe care Isus o săvârșește este o învățătură catehetică pentru instruirea discipolilor, dar și o chemare a mulțimii de a crede în persona lui Cristos, pâinea vieții coborâtă din cer și oferită pentru mântuirea lumii.

„Acesta este trupul meu..., acesta este potirul sângelui meu...” (*1Cor 11,24-25*), sunt cuvintele pe care le spune preotul ce prezidează adunarea liturgică în timpul consacrării pâinii și vinului, reînnoind sacrificiul lui Cristos împreună cu întreaga Biserică. Iar în timpul împărțășaniei, se repetă cuvintele: „Trupul lui Cristos”, la care cel ce se împărțășește răspunde: „Amin”. Prin acest răspuns, ne exprimăm credința și hotărârea de a trăi cu forță din această pâine vie, făcând vizibil semnul unității cu frații în credință. Masa euharistică ne adună pe toți în jurul lui Cristos, ne unește pe noi între noi și pe noi cu Cristos.

Cuvintele consacrării pe care le găsim în Prima scrisoare a sfântului apostol Paul către Corinteni sunt testamentul spiritual al lui Isus, prin care hotărăște să

rămână în sfânta Euharistie. Preotul, prin cuvintele consacrării spuse în timpul sfintei Liturghii, transformă pâinea și vinul în adevăratul trup și sânge ale lui Cristos.

În fața acestei realități rămânem nedumeriți și ne întrebăm: Cum poate fi o bucată de pâine trupul lui Cristos? Într-adevăr, este foarte greu să înțelegem cum poate fi acea bucată de pâine adevăratul trup al lui Cristos, privind doar cu ochii rațiunii. Cunoașterea noastră limitată nu pătrunde în întregime această taină, însă nu anulează realitatea prezenței lui Cristos și a harului său. Pentru a putea înțelege acest mister, trebuie să privim cu ochii credinței, iar în această perspectivă totul se luminează și devine clar. Cristos, Omul Dumnezeu, este natura profundă a acestei noi realități, iar cuvintele lui Isus, „faceți aceasta în amintirea mea” (1Cor 11,25), sunt o chemare de a perpetua acest nou mod de prezență a lui Cristos în lume și în istorie. El nu ne-a părăsit înălțându-se la cer, ci a rămas cu noi prezent în tabernacol și în inima acelor care participă la banchetul euharistic.

Comunitatea creștină, adunată de cuvântul lui Dumnezeu și ascultând de porunca Mântuitorului, „mâncăți din această pâine și beți din acest potir” (1Cor 11,26), celebrează evenimentul prezenței efective a lui Cristos înviat în sfânta Euharistie.

Se povestește că într-o parohie foarte săracă dintr-o țară de misiune, părintele i-a anunțat pe credincioșii care au venit la sfânta Liturghie că în curând nu vor mai avea cu ce să mențină aprinsă lumina de la Preasfântul Sacrament.

După sfânta Liturghie a venit în sacristie o doamnă mai în vârstă și i-a spus parohului să țină aprinsă lumina numai noaptea. Parohul a întrebato: Și ziua? Atunci bătrâna a răspuns că ziua va sta ea.

– Recunosc, sunt în vârstă și nu mai pot munci, dar pot veni la biserică și să stau eu în timpul zilei. Voi fi eu lumina bunului Dumnezeu care stă acolo singur.

Cristos nu vrea să vadă în noi doar simpli spectatori, ci vrea să devenim noi înșine martori și mărturisitori în fața oamenilor a prezenței sale reale în taina Euharistiei. Fiecare dintre noi este chemat să devină oglinda care să reflecte lumina lui Cristos. Fiecare dintre noi este chemat să fie aproape de Cristos care se află în cel de lângă noi și mai ales în cel aflat în suferință.

Sfântul Ciril din Alexandria spunea: „Dacă turnăm ceară topită peste ceară lichidă, se amestecă una cu alta și devin o singură realitate; tot așa, cine primește pâinea consacrată se unește total cu Domnul, astfel încât Cristos este în el și el în Cristos”.

Unirea cu Cristos ne împlinește cu harul său și ne dă curajul de a răspunde afirmativ chemării sale. Noi suntem chemați să devenim lumina prezenței sale în lume.

În Euharistie, fiecare își găsește forța de a-și asuma cu responsabilitate problemele existenței cotidiene, forța de a lupta împotriva diviziunilor și forța de a crea unitate.

Sfânta Liturghie și împărtășirea cu Trupul lui Cristos devin pentru cel care crede un moment culminant al vieții de comuniune și un moment forte care ne dă curajul de a lupta împotriva răului și a continua unirea cu Cristos care ne transformă viața, pentru că cine mănâncă din această pâine și bea din acest potir va trăi în veci.

Eugen MATEIAȘ

DUMINICA A II-A DE PESTE AN

Is 62, 1-5

1Cor 12, 4-11

In 2, 1-12

Iubirea este vocația fundamentală și înăscută a fiecărei ființe umane. Comuniunea de iubire dintre Dumnezeu și oameni își află expresia semnificativă în legământul căsătoriei care are loc între bărbat și femeie.

Pentru aceasta, expresia centrală a Revelației, „Dumnezeu iubește poporul său”, e repetată și în cuvintele vii și concrete cu care bărbatul și femeia își exprimă iubirea lor conjugală. Legământul lor de iubire devine imaginea și simbolul Legământului care îl unește pe Dumnezeu cu poporul său (cf. *Os 2,21*). La fel, păcatul, care rănește contractul conjugal, devine imaginea infidelității poporului față de Dumnezeul său: idolatria înseamnă prostituție (cf. *Ez 16,25*), infidelitatea este adulter, neascultarea față de Lege este părăsirea iubirii conjugale a lui Dumnezeu. Cu toate acestea, infidelitatea lui Israel nu distruge fidelitatea veșnică a Domnului; de aceea, iubirea fidelă a lui Dumnezeu este prototipul relațiilor de iubire fidelă care trebuie să existe între soți. „Dumnezeu iubește omenirea cu o iubire nupțială constantă. Țara ta se va numi cununată pentru că Domnul își va găsi plăcerea în tine și pământul tău va avea un soț”, ne spune profetul Isaia în lectura întâi (*Is 62,4*). Profetul Isaia se folosește, mai ales, de imaginea mirelui și a miresei pentru a evoca iubirea lui Dumnezeu și unirea intimă dintre Dumnezeu și poporul său. „Așa

cum se însoțește tânărul cu fecioara, la fel se va însoți cu tine Dumnezeuul tău, și așa cum se bucură mirele de mireasa sa, la fel se va bucura de tine Dumnezeuul tău” (*Is 62,5*).

Comuniunea de iubire dintre Dumnezeu și oameni își găsește împlinirea definitivă în Cristos mirele, care iubește și se dă pe sine însuși ca mântuitor al omenirii, unind-o cu sine ca trup al său. Evanghelia ne prezintă episodul de la nunta din Cana Galileii ca un simbol al alianței noi. Dar această alianță ajunge la desăvârșirea deplină în darul iubirii pe care Cuvântul lui Dumnezeu îl face omenirii, asumându-și natura umană, și în sacrificiul pe care Isus Cristos îl face pe cruce pentru mireasa sa, Biserica. În felul acesta, astăzi, căsătoria celor botezați devine simbol real al noului și veșnicului Legământ, semnat în sângele lui Cristos. Duhul Sfânt, pe care Domnul îl revarsă, le dă o inimă nouă și-i face pe bărbat și pe femeie apți de a se iubi așa cum ne-a iubit Cristos. Soții sunt chemați să trăiască însăși dragostea lui Cristos care s-a dăruit pe cruce pentru noi, ne spune sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea. La Cana Galileii, Biserica se prefigurează ca o comunitate de credință: Cristos este mirele credincios al comunității umane și se dăruiește celor căsătoriți care se regăsesc în el, este un dar reciproc fără limite și egoisme (cf. *Gen 2,25*); el este Calea (cf. *Ef 5*) pentru a trăi împreună după imaginea Creatorului (cf. *Gen 1,27*).

La fiecare sfântă Liturghie se meditează misterul din Cana. Pe de o parte, Euharistia fundamentează căsătoria care, de fapt, este banchetul nupțial al alianței lui Cristos cu Biserica; orientează credincioșii spre construirea împărăției și prefigurează permanența Căsătoriei ca sacrament. Pe de altă parte, Căsătoria se prezintă ca

o Euharistie realizată, prin trăirea cotidiană a unei experiențe creștine și ecleziale. Ca orice sacrament, Căsătoria este un memorial, o actualizare, o profeție a evenimentului salvific de pe cruce.

Într-o pagină renumită, Tertulian, scriitor al Bisericii, a exprimat măreția și frumusețea vieții conjugale în Cristos astfel: „Cum voi fi în stare să arăt fericirea căsătoriei pe care o unește Biserica, pe care jertfa euharistică o întărește, binecuvântarea o sigilează, îngerii o anunță și Tatăl o ratifică?... Acel jug la care sunt uniți doi credincioși într-o unică speranță, într-o unică ascultare, într-o unică slujire! Amândoi sunt frați și amândoi slujesc împreună, nu există între ei nici o diviziune a spiritului și a trupului... Sunt, deci, doi într-un singur trup, și când trupul e unic, este unic și spiritul”.

Iubirea este cea care ne apropie cel mai mult de Cristos și de misterele sale, ea este cea care ne unește intim cu el. Numeroase sunt darurile spirituale, ne spune sfântul apostol Paul în lectura a II-a, dar toate provin de la unicul izvor divin Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt (cf. *1Cor* 12,4-5). Toate acestea ne unesc intim cu acela care este însăși viața.

Odată, abatele unei mănăstiri a fost întrebat de niște vizitatori cum de călugării, în ciuda originii și formării lor diferite, pot forma o comunitate unită. În loc de un răspuns teoretic, el le răspunse printr-o imagine: „Închii-puiți-vă o roată: un cerc, niște spițe și un punct comun. De la cercul exterior spițele merg spre centru și sunt ținute de acest punct. Spițele suntem noi înșine, cei care formăm comunitatea. Centrul este Isus Cristos. Din acest centru trăim. El ne ține împreună”. Mirați, vizitatorii au înțeles ceva important. Dar abatele continuă: „Cu cât spițele se apropie mai mult de centru, cu atât

se apropie între ele. Asta înseamnă că, dacă ne apropiem cu adevărat de Cristos în viața de toate zilele, atunci ne apropiem și între noi mai mult. Numai astfel putem trăi în comuniune unul cu altul, unul pentru altul și, de asemenea, pentru ceilalți”.

La fel este și pentru cei care își unesc destinele pentru toată viața lor, care trăiesc viața de căsătorie. Dacă îl au ca centru pe Cristos, atunci viața lor este o imensă bucurie. La nunta din Cana, Isus este în centrul atenției, el este protagonistul care realizează unirea dintre cei doi miri. Să-l iubim din toată inima pe Cristos și să răspundem cu iubire la iubirea sa. Să fim asemenea sfintei Fecioare Maria, care era și ea prezentă la nuntă și este și astăzi prezentă în mijlocul nostru spunându-ne: „Faceți tot ce vă va spune”. Ea este cea care provoacă marile minuni ale iubirii lui Dumnezeu pentru oameni, ea ne călăuzește spre Cristos, cu ea suntem mereu aproape de Cristos.

Așadar, să medităm astăzi la măreția și frumusețea vocației noastre creștine și la trăirea bucuriei de a fi mântuiți. Să pătrundem în sensul adânc a ceea ce înseamnă să fim iubiți de Cristos, să fim iertați, să fim primiți la comuniunea de har care ne transformă și ne înalță până la Dumnezeu.

Iosif IACOB

DUMINICA A III-A DE PESTE AN

Neh 8,2-4a. 5-6. 8-10

1Cor 12,12-30

Lc 1,1-4, 4,14-21

„Duhul Domnului este asupra mea! M-a sfințit prin ungere ca să le vestesc celor închiși eliberarea” (*Lc* 4,18)

Aceste cuvinte, pe care le-am auzit proclamate în Evanghelia de astăzi după sfântul Luca, constituie primul discurs ținut de Isus în locul său natal, la sinagoga din Nazaret. Este un discurs inaugural, prin care Mântuitorul face cunoscut în linii mari misiunea sa salvifică, amintită deja în scrierile vetero-testamentare.

Prin gestul de a închide cartea, Isus ne arată că perioada istorică a profețiilor din Vechiul Testament s-a încheiat. De acum începe timpul împlinirii acestor profeții, iar sfântul Luca face o remarcă esențială spunând: „Astăzi s-au împlinit aceste cuvinte și la voi!” (*Lc* 4,21). Acest *astăzi*, rostit de Isus, e unul dintre cuvintele cheie ale Evangheliei lucane. Pentru evanghelist, cuvântul „astăzi” semnifică timpul potrivit, care este deja în desfășurare. Este timpul în care istoria oamenilor traversează un timp de har. Timpurile din urmă au început. Acesta este, de fapt, și scopul întregii Evanghelii lucane, pe care autorul l-a pus chiar la începutul mărturiei sale, ca cel care vrea să devină un teofil („iubitor de Dumnezeu”), propriul elev ideal, să fie ferm convins de „trăinicia învățaturii primite” (*Lc* 1,4), „așa cum ni s-au transmis de cei ce au fost martori oculari și au devenit slujitori ai cuvântului” (*Lc* 1,2).

Discursul lui Isus este unul programatic, un discurs care arată de la bun început misiunea sa. Într-adevăr,

prin Isus, mântuirea ajunge la toți oamenii. Isus Mântuitorul este purtătorul păcii în univers și al binecuvântării în inimile oamenilor. E cel care le aduce săracilor vestea cea bună, acea bogăție de haruri a lui Dumnezeu; dă speranță inimilor zdrobite. El este cel care a venit să-i elibereze pe cei ce sunt încătușați de puterea Satanei; să redea vederea celor orbiți de întunericul păcatelor, pentru a vedea chipul de Tată iubitor și iertător al lui Dumnezeu. A venit să ne vestească tuturor un an de îndurare al Domnului, timp de iertare și de convertire. A venit să ne aducă acea veste bună, că Dumnezeu îl iubește pe fiecare om. Cu fiecare dintre noi, Dumnezeu are un plan de realizat. Orice om își poate găsi identitatea și liniștea în poruncile Domnului, porunci care sunt strălucitoare și luminează ochii credinței (cf. *Ps 18*).

În aceste porunci ne introduce prima lectură, luată din Cartea lui Nehemia. Preotul Ezdra aduce Cartea Legii în fața poporului israelit și o citește celor ce sunt capabili să înțeleagă. Redescoperirea Legii, citită poporului după întoarcerea din exil, este o experiență plină de bucurie, dar care cere angajare totală. Însă ceea ce e vital pentru ei constă în faptul că ei își găsesc unitatea și identitatea în Legea Domnului, Lege care desăvârșește și înviorează sufletul, iar pe cel neștiutor îl face înțelept (cf. *Ps 18*), așa cum am auzit în psalmul de azi. De fapt, acest popor era format din cei ce s-au mai întors din exilul babilonic. Această rămășiță a poporului evreu, numită și restul sfânt, observăm că ia naștere prin reînnoirea alianței cu Dumnezeu, iar această reînnoire are loc într-o zi de mare sărbătoare, zi care a rămas închinată Domnului și comemorată an de an. Câți dintre noi își amintesc de primul contact cu cuvântul lui Dumnezeu? Mai sărbătorim acest eveniment?

Ceea ce vrea să ne transmită liturgia cuvântului de astăzi este tocmai raportarea omului la cuvântul lui Dumnezeu; contactul omului cu cuvântul lui Dumnezeu, care se concretizează atât în ascultarea și citirea lui, cât, mai ales, la aplicarea lui în viața cotidiană. Însă această întâlnire cere competență din partea celui ce este chemat să citească, pentru a putea explica, iar celui ce este capabil s-o înțeleagă i se cere disponibilitate și atenție.

Să încercăm și noi să ne analizăm modul nostru de raportare la cuvântul lui Dumnezeu, cuvânt care se citește la toate adunările liturgice comunitare. Câtă atenție acordăm noi atunci când se citește cuvântul lui Dumnezeu? Îmi spun ceva aceste cuvinte? Mai cred în cuvintele Sfintei Scripturi? Pentru unii creștini, din păcate, Biserica începe să devină un loc mai puțin frecventat în comparație cu locurile de distracție. A crescut numărul de creștini botezați care se îndepărtează de urmarea lui Cristos și trăiesc conform unui stil marcat de relativism. În multe cazuri, rolul credinței creștine s-a redus la un factor pur cultural, rezumat deseori la o dimensiune pur privată. Nu rare sunt afirmațiile de genul: „Ce să caut eu la biserică? Asta-i treaba preotului!” Evident că astfel de creștini n-au nevoie de preot. Oare ochiul trupului vede doar pentru el, sau pentru tot trupul?

Toți cei botezați sunt Biserica lui Cristos, trupul său mistic, al cărui cap este el, Cristos. El a voit ca în această Biserică să fie unitate și armonie, așa cum trupul omului este un tot unitar și perfect, deși măduarele lui sunt multe (cf. *1Cor 12,12-30*). Toți în Biserică avem nevoie unii de alții. Chiar și păstorii Bisericii, preoții, nu pot să-și îndeplinească misiunea lor fără participarea și colaborarea tuturor. Bucuria și credința credincioșilor

se reflectă în bucuria și credința preotului. Iar atunci când unul dintre mădulare suferă, suferă întreg corpul. După cum în trup există nu numai o legătură fizică, dar și una spirituală, la fel și în noi există o legătură care ne ține uniți pe toți. Această legătură este Duhul Sfânt. Cristos, fiind capul, are grijă de fiecare mădular. În această Biserică sunt așteptați și astăzi toți cei marginalizați. Casa Domnului este casa Tatălui ceresc, unde toți trebuie să găsească primirea cea mai călduroasă.

Pentru cel ce nu are credință, biserica nu-l mai atrage; cuvântul lui Dumnezeu nu-i mai spune nimic. Dar pentru cel care crede, cuvintele lui Dumnezeu sunt duh și viață și îi călăuzesc pașii (cf. *Ps* 18). Cuvântul ascultat astăzi în biserică devine cuvânt viu în viața cotidiană. Cristos și astăzi se așază în fața adunării pentru a se proclama prezent și pentru a ne anunța mesajul său salvator. De fapt, Conciliul al II-lea din Vatican în constituția liturgică *Sacrosanctum Concilium*, afirmă: „El, Cristos, e prezent în cuvântul său, căci el este cel care vorbește în timp ce se citesc în biserică Sfintele Scripturi” (*SC* 7). Și noi astăzi avem bucuria de a-l auzi pe însuși Cristos, așa cum l-au auzit cei din Nazaret. În acest loc să ne întâlnim, într-adevăr, cu Cristos; să ne simțim ca și cum am fi în paradis.

Într-o carte a unui misionar s-a găsit o scrisoare a unei fete din Costa Rica, în care erau scrise aceste rânduri exprimate într-un mod simplu, așa cum e caracteristic copiilor. „În casa mea sunt două camere, o fereastră și un motan alb. În casa mea noi mâncăm doar seara, când tăticul meu se întoarce acasă cu desaga plină de pâine și pește uscat. În casa mea suntem toți săraci, dar tăticul meu are ochii albaștri, mămica mea are ochii albaștri, frățiorul meu are ochii albaștri, la fel, și eu am ochii albaștri. Chiar și motanul are ochii albaștri. Când

stăm cu toții așezați la masă în casa noastră, parcă a coborât cerul”.

Poate această scurtă relatare nu ne spune mare lucru. Dar dacă ne gândim la simplul fapt că acea fetiță cunoștea ochii fiecărui membru, constatăm că ea aprecia ceea ce era mai bun și frumos la o persoană. Câți dintre noi au puterea de a-l privi în ochi pe aproapele nostru? Sau de a aprecia ceea ce are mai bun? Să încercăm să privim la ceea ce are mai bun aproapele nostru și să-l respectăm pentru ceea ce Dumnezeu a pus în el. Căci așa cum mâna nu poate spune piciorului: „N-am nevoie de tine”, la fel, nici noi nu-i putem spune aproapelui nostru: „N-am nevoie de tine!” Suntem cu toții membrii ai aceluiași trup; aparținem unei Biserici care ne cheamă la evanghelizare, la o angajare totală în slujba aproapelui.

Pentru mulți creștini, adevărurile de credință nu au nici o relevanță în viața socială a oamenilor și popoarelor. Este adevărat că nu toți suntem apostoli, nu toți avem darul de a săvârși minuni, sau de a spune cuvinte pline de mister și de a le explica, dar ceea ce avem mai bun putem oferi și altora. Să spunem și noi „da” chemării noastre; să punem în practică astăzi ceea ce am auzit în biserică. Cum? În enciclica *Evangelii nuntiandi*, Sfântul Părinte Paul al VI-lea pune această întrebare: „Există, oare, o altă formă de prezentare a Evangheliei, decât cea prin care putem transmite altora experiențe de credință?” (EN 46). Să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru darurile pe care le-a pus în noi și în cei din jurul nostru. Totodată, să fie o bucurie pentru noi când venim la biserică și împreună să îl ascultăm pe Isus, așa cum cei din sinagogă îl ascultau cu atenție. Iar atunci când stăm cu toții așezați împrejurul mesei euharistice, să ne simțim, într-adevăr, ca în paradis.

Valentin AENOAEL

DUMINICA A IV-A DE PESTE AN

Ier 1, 4-5.17-19

1Cor 12,13-13,13

Lc 4, 21-30

Tematica prezentă în liturgia cuvântului din această duminică este strâns legată de cea a duminicii trecute. Dacă duminica trecută am văzut cum are loc întâlnirea cu cuvântul lui Dumnezeu, astăzi ne este propusă spre reflecție consecința acestei întâlniri, și anume faptul că fiecare suntem chemați să fim profeți, vestitori ai lui Dumnezeu. De altfel, cuvintele Evangheliei de astăzi sunt cuvintele care încheiau Evanghelia de duminica trecută: „Acele cuvinte ale Scripturii pe care le-ați auzit acum s-au împlinit astăzi” (*Lc 4,21*).

Cine sau ce este un profet? Cu siguranță, în mulți dintre noi s-a întipărit concepția potrivit căreia profetul este omul care prevede viitorul, aproape ca un ghicitor. Totuși, profetul e de fapt omul care, cuprins de pasiunea pentru a împlini planul și voința lui Dumnezeu, observă structurile care corup, care pătează societatea și omul, și are curajul, cutezanța de a le demasca și denunța. El are în vedere mai mult prezentul decât viitorul, însă un prezent trăit în manieră corectă, după planul lui Dumnezeu, deschide drumul spre viitor. Trăind în mod intens timpurile prezente, profetul poate și să întrevadă, să prefigureze anumite frânturi din viitor.

În prima lectură ne este prezentată istoria vocației profetului Ieremia: „Mai înainte de a te forma în sânul mamei tale, eu te cunoșteam deja; mai înainte de a te naște, eu te-am consacrat; vreau să fac din tine un profet pentru popoare” (*Ier 1,4-5*). Dumnezeu e cel care cheamă

pe cine vrea, indiferent de proveniența socială, pentru a deveni portavocea intențiilor sale. Tânărul Ieremia a fost chemat, în ciuda voinței sale și a firii sale sensibile, la o misiune foarte dură: să fie vestitor și mărturisitor al prăbușirii Ierusalimului și a împărăției lui David. Dumnezeu îl va însoți, îi va oferi forța sa pentru a-l face puternic și capabil să doboare împotrivirile cele mai îndârjite. În profetul Ieremia se reflectă una dintre cele mai mari drame ale umanității, și anume alegerea: a accepta sau a refuza mântuirea. Avem întotdeauna de ales între a ne încredința necondiționat planului de mântuire al lui Dumnezeu sau a urma propriile noastre interese și dorințe. A spune *da* lui Dumnezeu în timpurile dificile în care trăim nu este un lucru ușor, pentru că omul, prin natura sa, este fragil, divizat în interiorul său, însă Dumnezeu îi spune fiecăruia asemenea lui Ieremia: „Eu însumi fac din tine o cetate întărită... Ei vor lupta împotriva ta, dar nu te vor birui, căci eu sunt cu tine ca să te eliberez” (*Ier* 1,18-19).

În fața acestei alegeri profund existențiale sunt puși și concitadinii lui Isus din Nazaret. Ei au rămas fascinați de cuvintele care ieșeau din gura lui Isus, însă considerau că Mesia era cel care făcea minuni, cel care uimea mulțimea, și nu profetul care vorbea în numele lui Dumnezeu, vestindu-i învățăturile. Din această cauză, ei trec de la atitudinea inițială de primire a cuvintelor sale la ostilitate, la refuz și chiar la tentativa de a-l ucide. În cazul în care credința lor ar fi fost mai matură, acest lucru nu s-ar fi întâmplat. Locuitorii Nazaretului nu puteau concepe că ei erau acei săraci și acei orbi, care aveau nevoie de vedere, despre care vorbea textul din profetul Isaia pe care l-a citit Isus; nu erau dispuși să-și redefinească identitatea proprie ca persoane care aveau nevoie de harul lui Dumnezeu, de eliberare.

Același fenomen a avut loc și are loc în continuare în comunitățile noastre. Pentru mulți dintre noi, Cristos nu este decât un taumaturg, un vindecător; dacă s-ar întoarce între noi, i-am cere să facă minuni. Pentru mulți credința nu este decât o umbrelă care protejează pe timp de ploaie: când vremea devine frumoasă, umbrela se pune deoparte. Greșim atunci când ne credem prea repede de partea bună a lucrurilor. Prea des ne comportăm asemenea concitadinilor lui Isus, declarându-ne discipoli ai săi, dar refuzându-l în faptele vieții noastre. Îi admirăm cuvintele, însă nu înțelegem că ele se împlinesc astăzi pentru noi, și lăsăm astfel să treacă pe lângă noi oferta mântuirii fără a ne-o însuși. Poate că admirăm cele spuse de Isus, dar nu integrăm în viața noastră mesajul său.

Timpurile în care trăim pretend ca credința noastră să nu fie doar o tradiție, un obicei moștenit de la părinți și manifestat prin intermediul unor practici religioase și de cult, ci să devină o cucerire personală, rod al reflecției, al rugăciunii și al exercițiului. O credință doar tradițională în ziua de astăzi nu mai este în stare să reziste bombardamentului continuu de idei antievangelice care vin din toate părțile. Trebuie să fim înzestrați cu un spirit critic de discernământ între bine și rău, între ceea ce este adevărat și ceea ce este fals, care să fie iluminat de o credință conștientă și vie.

În acest sens, îndemnul stăruitor al sfântului Paul de a aspira la carisme mai înalte este, așadar, adresat tuturor. Pentru a sluji mai bine comunității, fie ea cea eclezială sau cea civilă, trebuie să fim sfinți. Dragostea, caritatea, care este unire cu Dumnezeu, devine automat iubire de aproapele. Caritatea este animată de credință. Cu cât credința este mai profundă, cu atât mai mult ea devine operantă în caritate.

Într-o zi, în mănăstirea din Lisieux, sfânta Tereza, gândindu-se la sfințenie, se întreba care ar fi vocația cea mai potrivită pentru a o dobândi. Ar fi dorit să fie în același timp preot, apostol, doctor sau martiră, dar cum putea împlini toate acestea când nu era decât o simplă călugăriță? A ajuns astfel să deschidă Scrisorile sfântului Paul pentru a căuta un răspuns. Ochii i-au căzut pe cuvintele pe care le-am auzit astăzi în lectura a doua și atunci a înțeles în sfârșit că vocația sa era iubirea. Iubirea este singura realitate în stare să ne lumineze. Fără nici o excepție, noi suntem toți făcuți pentru a fi iubiți și pentru a iubi, pentru că iubirea este însuși numele lui Dumnezeu și expresia cea mai profundă a ființei sale. Această iubire trebuie să o primim cu toată inima noastră, să-i răspundem prin viața noastră întreagă și să o împărtășim cu toți frații noștri.

Aceeași învățătură o afirmă și sfânta Biserică la numărul 12 din Constituția Dogmatică *Lumen gentium* a Conciliului al II-lea din Vatican: „Poporul sfânt al lui Dumnezeu participă și la misiunea profetică a lui Cristos, aducându-i o mărturie vie, mai ales printr-o viață de credință și iubire și oferind lui Dumnezeu o jertfă de laudă, rodul buzelor care mărturisesc numele lui”. Caritatea este scopul către care trebuie să aspirăm cu toții, trăind în cuvântul lui Dumnezeu și respectând carismele fraților noștri. A ne simți chemați la iubirea pe care Dumnezeu, fără compromisuri, o revarsă asupra tuturor presupune a lucra cu noi înșine, cu credința noastră, pentru a fi mereu noi în mărturisirea iubirii.

Augustin PUȘCAȘU

DUMINICA A V-A DE PESTE AN

Is 6,1-8

1Cor 15,1-11

Lc 5,1-11

Prin intermediul liturghiei cuvântului de astăzi, Domnul ni se adresează cu un mesaj nou. Domnul ne cheamă să-l urmăm și să-l ascultăm așa cum au făcut apostolii, ba, mai mult, ne cheamă să-i fim apostoli în lumea în care ne aflăm.

Și după cum vedem în Evanghelie, Isus este acela care se apropie de noi și ne adresează chemarea sa. Mai întâi de toate, el vine la noi și ne roagă să-i facem loc în barca vieții noastre, pentru ca, prin intermediul nostru, el să fie acela care să vorbească oamenilor însetați, ca și pe timpul lui Isus, de cuvântul și învățătura sa.

Odată acceptat în viața noastră, Domnul nu rămâne străin de toate problemele și încercările vieții noastre, ci, dimpotrivă, ne adresează invitația: *Duc in altum*, „înaintați în larg” (*Lc 5,4*). Isus vrea ca noi să înaintăm cu încredere deplină în el pe marea învolburată a vieții. Bine ar fi ca la această invitație a sa să avem atitudinea lui Petru, care la invitația lui Isus, chiar dacă toată noaptea nu prinsese nimic, cu încredere în cuvântul lui, a aruncat din nou năvoadele în mare. Evanghelistul Luca subliniază cuvintele lui Petru: „Pentru cuvântul tău, voi arunca năvoadele” (*Lc 5,5*), în ciuda oboselii și a faptului că invitația venea de la un necunosător într-ale pescuitului.

În apostolat și în viața de zi cu zi, credința și ascultarea cuvântului lui Dumnezeu sunt indispensabile. La

nimic nu ne-ar sluji, oricât de mult ne-am strădui să facem un lucru, dacă nu am conta pe Dumnezeu. Chiar și cea mai îndrăzneată faptă ar rămâne deșartă, dacă vom trece peste dorința de a împlini voia Domnului, căci ne spune sfântul Ioan Crizostom: „Dumnezeu nu are nevoie de munca, ci de ascultarea noastră”.

Și am văzut în Evanghelie care a fost rodul credinței și al ascultării lui Petru: năvoadele s-au umplut de pește, încât erau gata să se rupă (cf. *Lc* 5,6). Această minune cuprinde în sine o învățătură profundă: numai atunci când ne recunoaștem propria inutilitate și nimicnicie și ne încredem în Dumnezeu, folosind în același timp toate mijloacele omenești ce ne stau la dispoziție, apostolatul nostru, în lumea în care ne aflăm, va fi eficient și roadele sale numeroase, deoarece, așa cum ne învață Conciliul al II-lea din Vatican: „Întreaga rodnicie a apostolatului depinde de unirea vitală cu Cristos” (*Apostolicam actuositatem* 4).

În fața acestei minuni, Petru este adânc mișcat și i se adresează lui Isus spunându-i: „Îndepărtează-te de mine, Doamne, că sunt un om păcătos” (*Lc* 5,8). Petru recunoaște, astfel, atât măreția lui Dumnezeu, cât și neputința și păcătoșenia sa. Domnul îi răspunde dezvăluindu-i un alt sens al vieții: „nu te teme, de acum înainte vei fi pescar de oameni” (*Lc* 5,10).

Aceeași atitudine a lui Petru în fața măreției lui Isus Cristos o întâlnim și la profetul Isaia în prima lectură de astăzi: „Vai de mine! Sunt pierdut, căci sunt un om cu buze necurate” (*Is* 6,5). Dar Domnul știe cine suntem și așa cum a făcut cu Isaia și cu mulți alții pe care i-a chemat în slujba sa, ne va curăța și nouă buzele și inimile.

În acest sens, papa Ioan Paul al II-lea, în omilia din 6.02.1983, ne spune: „Cunoașterea sfințeniei lui Dumnezeu și a condiției noastre de păcătoși nu-l îndepărtează

pe om de Dumnezeu, ci îl apropie. În plus, omul convertit se transformă în confesor și apostol, intențiile lui Dumnezeu îi par apropiate și pline de iubire, iar viața sa dobândește un sens și o valoare mai deplină”.

Atât în cazul lui Petru, cât și în cel al profetului Isaia, Dumnezeu răspunde recunoașterii micimii lor printr-o chemare: aceea de a fi martorii și mesagerii lui în lume, de a fi pescari de oameni. În acest sens, ne spune clar Cristos: „Nu voi m-ați ales pe mine, ci eu v-am ales pe voi” (*In* 15,16). Dumnezeu îi alege tocmai pe cei slabi în ochii lumii, ca să-i fie colaboratori la opera de răscum-părare a lumii. Dumnezeu așteaptă în schimb de la noi disponibilitate totală. Să lăsăm toate asemenea apostolilor: Petru, Iacob și Ioan, din Evanghelie, și să-i răspundem asemenea profetului Isaia: „Iată-mă, trimite-mă pe mine!” (*Is* 6,8).

Prin urmare, Isus Cristos ne cheamă pe toți să-i fim apostoli. Dar cum putem fi noi apostoli? Unde să fim și ce să predicăm?

În lectura a doua de astăzi, sfântul apostol Paul ne arată clar ce trebuie să mărturisim lumii: „Cristos a murit pentru păcatele noastre, potrivit Scripturilor, și a fost îngropat; a înviat a treia zi, după cum spun Scripturile” (*1Cor* 15,3-4). E un mesaj scurt, dar care conține în sine o mulțime de învățăminte. Acest mesaj trebuie să-l facem cunoscut lumii întregi, dar în mod special, în mediul în care ne aflăm: în familie, la locul de muncă, în comunitatea din care facem parte, prietenilor și cunoșcuților etc. Dar în mod deosebit, Dumnezeu așteaptă de la noi ca acest mesaj de iubire și îndurare din partea lui Dumnezeu să-l facem cunoscut prin însăși viața noastră, prin cuvintele, faptele și exemplul nostru.

În cadrul unui pelerinaj apostolic, papa Ioan Paul al II-lea a fost întrebat de câțiva copii: „De ce faci atâția

sfinți?” Papa a răspuns: „Nu papa îi face pe sfinți, ci Dumnezeu; eu proclam doar faptul că avem alți ocrotitori în Paradis. De ce atâția sfinți și sfinte astăzi, mai mulți decât ieri? Pentru că avem nevoie de exemple bune. Niciodată nu am avut nevoie mai mult decât astăzi!”

Într-adevăr, aceste cuvinte, adresate de sfântul Părinte copiilor, ne pot fi pe bună măsură adresate și nouă astăzi, căci, într-adevăr, lumea de astăzi are mare nevoie de exemple bune: exemple de soți buni care să-și trăiască viața de familie în spiritul dragostei și al credinței; exemple de tineri buni însuflețiți de speranță și dragoste curată; exemple de copii buni „cu conștiința de a fi membre vii și active ale poporului lui Dumnezeu” (*Apostolicam actuositatem* 30), ca și modele de bătrâni buni cu o viață exemplară. Altfel spus, lumea de astăzi are nevoie de exemple de creștini catolici buni care se străduiesc să-și îndeplinească bine îndatoririle lor în societate și în Biserică.

Și unde putem fi exemple bune? Tocmai acolo unde suntem: în familie, la școală, în societate. Vom putea spune că suntem cu adevărat apostolii lui Cristos doar atunci când noi vom fi exemple bune pentru ceilalți prin îndeplinirea îndatoririlor și misiunilor pe care le avem în lume și în Biserică.

Petru ANTONICĂ

DUMINICA A VI-A DE PESTE AN

Ier 17,5-8

1Cor 15,12.16-20

Lc 6,17.20-26

„Binecuvântat să fie omul care-și pune încrederea
în Domnul, a cărui speranță este Domnul”

(Ier 1,7)

Aceste cuvinte pline de încurajare ale profetului Ieremia ne pun în fața unei realități vii: bucuria de a fi cu Domnul. În viața de fiecare zi, avem momente în care simțim nevoia de a fi fericiți, dar trebuie să fim conștienți că adevărata fericire o găsim numai în Domnul. El ne umple cu adevărat inima de bucurie.

În rugăciunea de la intrare de astăzi ne adresăm lui Dumnezeu cu cuvintele: „Fii mie stâncă de apărare și cetate întărită ca să mă mântuiești”. Domnul este tăria și siguranța în mijlocul atâtor slăbiciuni din interiorul și din exteriorul nostru. Pentru ca Dumnezeu să fie mereu cu noi, nouă nu ni se cere decât să ne punem încrederea în el, adică să avem credință. Isus însuși ne asigură că puterea credinței este atât de mare încât poate muta și munții din loc.

Cel care se încrede în Domnul „este ca un pom sădit lângă ape, care-și întinde rădăcinile spre râu; el nu se teme când vine arșița zilei, frunzele lui rămân verzi, el nu este îngrijorat în timp de secetă și nu încetează să aducă roade” (*Ier 17,8*). Profetul Ieremia ne îndeamnă să avem încredere în Domnul, mai ales atunci când suntem încercați și loviți din toate părțile. Speranța și scăparea noastră să fie mereu în Domnul.

Pe lângă descrierea omului credincios, asemănat cu simbolul vieții și al prosperității, Ieremia ne descrie chipul celui păcătos, al necredinciosului, asemănat cu moartea, ariditatea și nefericirea. Cel necredincios, în opoziție cu cel credincios, este blestemat de Dumnezeu: „Blestemat să fie cel care își pune încrederea în om, care-și face din trup sprijinul său, iar inima și-o îndepărtează de Domnul. El va fi ca ciulinii în pustiu: nu va vedea fericirea, el va locui în arșița pustiului, în pământ neroditor și nelocuit” (*Ier 27,5-6*). Unul dintre motivele celui mândru de a-și căuta lauda este lipsa trăirii interioare, pentru că el se bazează doar pe slăbiciunile lui, și nu pe Domnul. Lipsind Dumnezeu din viața lor, necredincioșii devin neroditori și nefericiți. Numai cel umil și credincios își caută speranța și tăria în Domnul.

Creștinii care se încred în Domnul își cunosc și-și acceptă propria slăbiciune și nu se încred în puterile proprii. Ei știu că în orice lucru trebuie să se folosească de toate mijloacele omenеști ce le stau la îndemână pentru a se mântui, recunoscând și acceptând cu bucurie că tot ceea ce au este de la Domnul. Simplitatea interioară ne face să ne simțim copii ai lui Dumnezeu și, în calitate de copii, să ne rugăm mereu lui și să-i cerem ajutorul, fiind siguri că ne va asculta.

Asupra acestui dualism mântuitor, binecuvântare și blestem, din prima lectură se prezintă și structura fericirilor lucane. Spre deosebire de evanghelistul Matei, care prezintă fericirile ca fiind date pe munte, evanghelistul Luca ni le prezintă ca fiind date la câmpie, după ce stătuse o noapte pe munte, în rugăciune. Fericirile vor să ne prezinte o sinteză a creștinismului, fiind și un apel radical și sistematic pentru cei care deja au făcut prima alegere pentru Isus și pentru împărăție. Spre deosebire de evanghelistul Matei care ne prezintă nouă fericiri,

evangelistul Luca ne prezintă doar patru fericiri, urmate de acel vai, tot de patru ori, complet lipsit din evangelistul Matei.

Cu cine vorbește Isus? Cui i se adresează el când proclamă fericirile? Pentru a arăta în mod concret la cine se referă Isus când proclamă fericirile, evangelistul Luca se folosește de acel *voi*, direct și imediat, folosit pentru ascultătorii diferiți, dar generali: „Feriți-vă sunteți voi, cei săraci, căci a voastră este împărăția lui Dumnezeu” (Lc 6,20). Isus nu vorbește impersonal, el adresează aceste binecuvântări și blesteme atât celor care-l urmează, cât și celor care trăiesc după legea trupului. Dacă acești *voi* sunt acum în situații de sărăcie, de foamete, de persecuții, atunci fericirea lui Cristos este deja în inima lor. Dacă, în schimb, sunt bogați, sătui, veseli și lăudați, ei rămân mereu sub amenințarea lui „vai vouă”. Aceștia din urmă trebuie să verifice modul în care-l urmează pe Cristos pentru că, în realitate, viața lor este numai ipocrizie. Dacă ei își întorc fața de la Dumnezeu, și Dumnezeu își va întoarce fața de la ei, osândindu-i pe vecie. Ei își pot îndrepta viața numai prin fapte de caritate față de cei săraci, bolnavi, suferinzi și persecutați.

Fericirile din Evanghelie ne descriu chipul și iubirea lui Isus. Ele luminează faptele și atitudinile caracteristice ale vieții creștine; sunt făgăduințele care susțin speranța în încercări, vestesc binecuvântările și răsplățile pe care le vom primi în cer. Fericirile răspund dorinței naturale de fericire, sădite în inima omului de către Dumnezeu. Acest lucru ni-l descrie sfântul Augustin în Confesiunile sale, spunând: „Așadar, cum se face că te caut, Doamne? De vreme ce căutându-te, caut viața fericită; fă-mă să te caut ca sufletul meu să trăiască, fiindcă trupul meu trăiește din sufletul meu, iar sufletul meu trăiește din tine”. De aici observăm cum omul este atras de Dumnezeu

pentru că numai el îl poate satisface, dându-i adevărata fericire. Această chemare la fericire se adresează fiecăruia dintre noi, dar, mai ales, Bisericii întregi care a primit făgăduința și trăiește din ea, în credință.

Fericirea este cea care ne face „părtași la firea dumnezeiască” (2Pt 1,4) și la viața veșnică. O asemenea fericire depășește inteligența și puterile noastre de gândire. Ea este rodul unui dar gratuit din partea lui Dumnezeu. Adevărata fericire nu se află în bogăție sau bunăstare, în slavă omenească sau în putere, ci numai în Dumnezeu, izvorul oricărui bine și a toată fericirea.

Bogații măsoară fericirea după avere, crezând că sunt împliniți, însă nu este așa. Fericirea ne cere să îmbinăm sărăcia și bogăția în mod constructiv, dacă dorim să aparținem împărăției. Altfel, lucrurile ne vor invada și ne vor stăpâni, transformându-se în idoli, care cer sacrificarea noastră și a celorlalți. Când însă suntem liberi de sclavia posesiei, de dorința de a avea mai mult, atunci crește dorința noastră de a ne angaja pentru ca fiecare ființă umană să aibă tot ceea ce cere demnitatea ei de persoană.

Pe data de 20 septembrie 1854, în timpul unei furtuni, un vapor arctic s-a ciocnit cu un alt vas. Fiind în mare primejdie, marinarii au coborât mai întâi în bărcile de salvare copiii și femeile. Un pasager bogat, văzându-se amenințat cu moartea, a oferit marinarilor o sumă mare de bani, dacă îl vor include și pe el în aceste bărci. Însă, din cauza condițiilor nefavorabile, barca, pentru că avea prea mulți pasageri, s-a scufundat. Banii nu l-au putut salva pe bogat, i-au adus multă suferință și apoi moartea.

Putem vedea foarte bine cum viața omului nu depinde de bogăția lui, ci de încrederea pe care și-o pune în Domnul. De aceea, spune psalmistul: „Fericit este cel care-și pune încrederea în Domnul” (Ps 39,5), căci numai

el îl poate izbăvi de orice rău și salva din orice primejdie. Suntem noi oare pregătiți să-l întâmpinăm pe Domnul? Avem noi încredere deplină în el? Să nu așteptăm clipa morții ca să ne dăm seama că bogățiile acestei lumi nu au nici o valoare, pentru că adevărata bogăție este bucuria de a fi cu Domnul.

În a doua lectură de astăzi, sfântul Paul ne descrie cel mai mare mister al creștinismului: Învierea lui Isus. Apostolul scoate în evidență rolul fundamental al învierii lui Cristos în viața fiecărui creștin, deoarece negarea învierii noastre atrage cu sine negarea învierii lui Cristos și a rolului său mântuitor. Negarea învierii lui Cristos atrage cu sine negarea gloriei sale și a divinității sale și, deci, a însăși credinței creștine. Negarea credinței creștine atrage cu sine negarea mântuirii și a speranței noastre, iar viața noastră nu mai are nici un sens. Toate acestea nu sunt absurde, deoarece Biserica dă mărturie de eliberarea noastră de rău. Cristos este în mod real înviat și lucrează la refacerea planului lui Dumnezeu, a umanității întregi pe care și-a asumat-o prin întrupare. Înviind din morți, Cristos este cel dintâi om care intră în glorie, ducând cu sine pe frații săi întru credință.

Lecturile din această duminică ne descriu calea pe care trebuie s-o urmăm, aici, pe pământ, pentru a ajunge în împărăția cerească. Noi, susținuți de harul Duhului Sfânt, ne îndreptăm spre ea pas cu pas, prin faptele noastre zilnice. Să-l rugăm pe Dumnezeu ca, prin cuvântul lui, să aducem roade în Biserică pentru slava lui Dumnezeu, pentru ca astfel să ne bucurăm alături de el în împărăție.

Adrian CHILI

DUMINICA A VII-A DE PESTE AN

1Sam 26,2.7-9.12-13.22-23

1Cor 15,45-49

Lc 6,27-38

În viața noastră de zi cu zi, totul vorbește de iubire, cântă iubirea, plânge iubirea, strigă după iubire. În numele iubirii oamenii se ostenesc o viață întreagă, se îmbrățișează sau se bat, dau viață sau se ucid. Istoria omenirii nu este decât o impresionantă căutare a iubirii, presărată cu reușite, dar și cu eșecuri. Dacă omul a fost creat de Dumnezeu din iubire și pentru iubire, el nu poate să se dăruiască decât în iubire. Totuși, există numeroase neînțelegeri cu privire la iubire.

Este foarte ușor, poate chiar firesc, să-i iubim pe cei dragi nouă: pe părinți, pe frați sau prieteni, dar ne este greu să avem aceeași atitudine față de cei care ne urăsc, față de dușmanii noștri. La aceasta ne invită Biserica astăzi să reflectăm prin lecturile biblice care au ca temă principală „iubirea față de dușmani”.

Prima lectură de astăzi, luată din prima carte a lui Samuel, ne prezintă exemplul de iubire al lui David față de regele Saul care îi era dușman de moarte. Acesta fuge din fața lui Saul care, din cauza invidiei și a geloziei, căuta să-l ucidă. Lui David însă i se oferă posibilitatea să se răzbune și să-l omoare pe Saul chiar în cortul acestuia în timp ce dormeau, atât el, cât și gărzile lui. Respingând îndemnul generalului său Abisai de a-l ucide pe Saul, David se mulțumește doar să-i sustragă acestuia lancea și vasul cu apă. Moartea regelui ar fi însemnat, fără îndoială, pentru David calea cea mai scurtă de a scăpa de

primejdii și de a ajunge la tron. Dar el a ales calea iertării, dăruindu-i viața lui Saul, arătându-se aici, ca și în multe alte ocazii, un om cu suflet mare, dobândind astfel admirația și prietenia dușmanului său de moarte, precum și a poporului. Mai presus de toate, însă, a câștigat prietenia lui Dumnezeu. David a văzut în regele Saul nu un om oarecare, ci pe unsul lui Dumnezeu, de aceea, nu a îndrăznit să-și ridice mâna asupra lui, fiind convins de faptul că Dumnezeu este acela care face întotdeauna dreptate.

Una dintre cele mai profunde tendințe ale oamenilor este egoismul: îl iubesc pe altul numai în măsura în care celălalt reprezintă o valoare pentru viața mea. Ceea ce a făcut David regelui Saul, cu siguranță, ar putea face oricine: îl iubesc pentru ca și el să mă iubească, nu-i fac rău ca să nu-mi facă și el; dar ceea ce Cristos ne învață în Evanghelia de astăzi nu e așa de ușor de pus în practică.

Fragmentul din Evanghelia după Luca (6,27-38) ne plasează în inima mesajului lui Cristos și ne descoperă adevăratul sens al omului. Contrar concepției teologice din timpul său, conform căreia porunca iubirii față de aproapele se reducea numai la cei care făceau parte din poporul ales, Cristos universalizează porunca iubirii la toți oamenii, fără deosebire de națiune, rasă sau limbă. Ca și profeții care l-au precedat, Isus s-a străduit să recupereze punctul central al voinței lui Dumnezeu, adică primatul dragostei. Totul trebuie citit în lumina acestui punct central, totul trebuie evaluat în funcție de acesta.

Isus ne îndeamnă să-i iubim pe dușmani și să ne rugăm pentru ei, să fim dispuși a ierta totul atât oamenilor de lângă noi, cât și celor mai îndepărtați. A merge prin lume păstrând în inimă lista cu jignirile ce ne-au fost aduse este o mare povară. Așa cum Isus este mereu

dispus să ierte totul tuturor, și dispunerea noastră de a ierta trebuie să fie nelimitată. Trebuie să avem o inimă mare asemenea lui, să-i binecuvântăm pe cei care ne blestemă, să ne rugăm pentru cei care ne fac rău, să facem binele fără a aștepta ceva în schimb. Prin moartea sa pe cruce, Isus a realizat suprema dragoste a lui Dumnezeu pentru om, de aceea, sfântul Paul, în cea de a doua lectură de astăzi (cf. *1Cor* 15,45-49), ne spune că Isus, prin moartea și învierea sa, a devenit „omul nou”, „omul spiritual”, noul Adam care este strămoșul unei lumi noi, iar cei care-l urmează devin și ei oameni noi, oameni spirituali capabili de fapte pline de iubire față de aproapele. Acesta e sentimentul care trebuie să anime dorința de așteptare, pe care-l scoate în relief Evanghelia din această duminică; nu setea de răzbunare, nici ura, ci rațiunea, căutarea adevărului, respectul față de fiecare persoană, chiar și față de cel mai rău criminal. Modelul spre care trebuie să tindem este perfecțiunea Tatălui ceresc, deoarece spune psalmistul: „Domnul este îndurător și milostiv, el este îndelung răbdător și plin de dragoste” (*Ps* 102,8).

„A ști cum trebuie să-ți iubești dușmanii înseamnă a începe să înțelegi ce este Dumnezeu” (Mons. Vladimir Ghika). Esența iubirii lui Dumnezeu și a apropielii constă într-o largă, liberă și totală dăruire de sine. Iubirea nu se reduce numai la lumea interioară, ea se prelungește și se concretizează în exterior prin acțiunile de iubire, prin faptele caritative. Cel mai sigur mijloc de a cunoaște în ce relații suntem noi cu Dumnezeu este de a privi care este purtarea noastră față de frații noștri.

În timpul celui de-al doilea război mondial, într-o închisoare nazistă a fost aruncat un nou deținut în celula în care erau închiși creștinii. Era tuns, murdar și slab.

La început nu l-a cunoscut nimeni, dar după câteva minute cineva a exclamat: „Este căpitanul Karl!”. Acesta era unul dintre cei mai cruzi prigonitori ai creștinilor. Arestase și bătuse pe mulți dintre cei cu care acum împărțea celula închisorii. Creștinii s-au adunat în jurul lui și, mirați, l-au întrebat cum de a ajuns la închisoare. Cu lacrimi în ochi, le-a povestit cele întâmplate. Cu câteva luni în urmă, în timp ce ședea în biroul său, un copil de doisprezece ani a intrat ținând în mână un buchet de flori pe care dorea să-l dea soției căpitanului. „Domnule căpitan, dumneavoastră sunteți cel care i-ați trimis pe părinții mei la închisoare. Astăzi este ziua de naștere a mamei mele. De fiecare dată în această zi îi dădeam un buchet de flori. Din cauza dumneavoastră, mama mea nu este aici ca să-i pot face această bucurie, dar ea este creștină și m-a învățat să-mi iubesc dușmanii și să răsplătesc răul cu bine. De aceea, m-am gândit să aduc o floare pentru mama copiilor dvs. Vă rog să-i dați acest buchet de flori și să-i spuneți despre dragostea mea și dragostea lui Dumnezeu”.

A fost prea mult pentru acest ofițer. L-a îmbrățișat pe copil, a încetat să-i mai prigonească pe creștini și, ca atare, nu și-a mai putut îndeplini datoria și a fost închis. Acum el considera un privilegiu să fie închis cu aceia pe care el însuși i-a închis.

Atitudinea acestui copil trebuie să ne caracterizeze pe fiecare dintre noi. Iubirea față de dușmani este o notă specific creștină. Iubirea pe care această inimă tânără a învățat-o de la mama sa vrea să o sădească și Biserica în fiecare dintre noi atunci când ne spune: „Respectul și iubirea trebuie să se extindă și asupra acelor care gândesc sau acționează diferit de noi în cele sociale, politice și chiar religioase” (*Gaudium et spes* 28).

În lumea noastră construită artificial, există o mare greșeală. S-a uitat ceva fundamental care nu se poate înlocui cu nimic. S-au emis legi, s-au deschis birouri, s-au organizat servicii, dar s-a uitat că toate acestea rămân fără sens dacă în spatele ghișeelor, a birourilor și a munților de acte nu se mai simte nici o inimă omească. A fost uitat cel mai important lucru: nu ducem lipsă de competență, de cunoștințe și de știință, ci ducem o mare lipsă de iubire. Să-l rugăm, deci, pe Dumnezeu să aprindă în fiecare dintre noi focul iubirii sale cerești, ca să putem fi mântuiți și să devenim mântuitori pentru cei din jurul nostru.

Petru ANTICI

DUMINICA A VIII-A DE PESTE AN

Sir 27,4-7

1Cor 15,54-58

Lc 6,39-48

Încă de la începuturile Bisericii, creștinii au șocat întregul ambient păgân prin trăirea iubirii față de aproapele și chiar prin trăirea iubirii față de dușmani. Această iubire dezinteresată predicată de Cristos, atât prin faptele sale minunate, cât și prin asemănările și parabolele utilizate în discursul său, dezvăluie caracterul social pe care îl conține mesajul său salvific. Cu greu ne putem imagina o trăire intensă a învățaturii lui Cristos fără să ne raportăm la semenii noștri, la cei care ne-au dat viață, la cei care ne-au făcut bine, la cei care ne iubesc. Domnul Cristos ne cere însă mai mult, ne cere o iubire dezinteresată, o iubire demnă de fiii lui Dumnezeu, pentru cei care ne-au făcut bine și chiar pentru dușmanii noștri, deoarece și „el este bun și cu cei nerecunoscători și răi” (*Lc 6,35*). Pentru a ne deschide ochii asupra importanței iubirii față de aproapele, Cristos se folosește de termeni clari și direcți, atingând și aspectele negative ce ne îndepărtează de adevărata iubire: „Nu judecați și nu veți fi judecați; nu condamnați și nu veți fi condamnați” (*Lc 6,37*).

Ascultând cu atenție cuvântul din Evanghelia sfântului Luca, ne dăm seama că argumentele folosite de Cristos nu ne sunt străine. Ele fac parte din relația noastră zilnică cu aproapele și ne ating personal. Parabola de care se servește Isus în această situație nu depășește logica umană, ci ne arată clar mersul firesc al lucrurilor: „Poate

un orb să conducă un alt orb? Nu vor cădea amândoi în groapă?” (*Lc 6,39*). Totul este firesc și perfect până când intervin mândria și invidia, atitudini de care omul se folosește pentru a-și satisface plăcerile egoiste. În acest moment, Cristos ne uimește cu un limbaj foarte dur: „Fățarnicule, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea limpede să scoți paiul din ochiul fratelui tău” (*Lc 6,42*). Cu acest vocabular evanghelistul Luca nu intenționează să clasifice prefăcătoria, ci judecata nedreaptă care nu recunoaște adevărul. Aceasta pentru a ne semnală gravele implicații ale păcatului mândriei în relația noastră cu aproapele. Cu siguranță, nerecunoașterea darurilor și a lipsurilor fiecăruia face ca relația interumană să degenereze în ură și invidie.

Trei criterii de cunoaștere a omului ne propune prima lectură din această duminică, folosindu-se de asemănări: sita, cuptorul și roadele. După cum sita alege grâul de impurități și focul probează trăinicia oalelor, la fel ispita și vorbele probează bunătatea și răutatea oamenilor. Tot astfel, gândurile și inima oamenilor se aseamănă cu roadele pomului care reflectă calitatea acestuia: „Fiecare pom se recunoaște după fructe... Omul bun scoate binele din comoara inimii sale... Ceea ce spune gura provine din bogăția inimii” (*Lc 6,44-45*). Cateheza autorului sacru examinează viața morală din societate, după ce a examinat-o pe cea din interiorul familiei. Această meditație asupra vieții sociale este alimentată de Lege și de Profeți, care denunțau păcatele comise împotriva dreptății și iubirii aproapelui. Siracide, autorul sacru al pericopei din Vechiul Testament, acordă o mare importanță cuvântului și urmează astfel doctrina tradițională. El cunoștea foarte bine deficiențele limbii, conflictele care pot provoca jurămintele pripite, minciunile, bârfele, falsitatea, calomnia.

De aceea, îndemnul sfântului Paul adresat corintenilor în lectura a II-a ne este propus și nouă. Să fim statornici și să lucrăm în Domnul, și astfel, toate strădaniile noastre morale, toate suferințele noastre zilnice nu vor fi zadarnice. Într-adevăr, „în Domnul truda noastră nu va fi zadarnică” (1Cor 15,58), căci prin Domnul Isus Cristos, Dumnezeu ne dă biruința asupra păcatului și a morții.

Un celebru vânător a fost chemat să-și demonstreze talentul și dibăcia în mânuirea puștii. Ucenicul său la acel moment era un om bogat și plin de sine, care dorea să-și adauge plăcerea vânatului multelor sale pasiuni deșarte. Ochind ținta, vânătorul nu dădu greș. Apoi, legându-se la ochi, încercă din nou să doboare ținta. Dar spre marea surprindere și satisfacție a ucenicului, glonțul a rătăcit departe de obiectiv. Atunci vânătorul, privindu-și cu înțelegere ucenicul, i-a atras atenția acestuia spunându-i că doar atunci când va ține ochii deschiși, va putea nimeri ținta. Acest vânător ne pune în față un adevăr simplu de recunoscut: pentru a vedea clar, trebuie să ținem ochii deschiși. Să nu încercăm să ghicim lucrurile, mai ales când este vorba despre aproapele nostru. Cu adevărat, doar atunci când vom ține ochii deschiși, vom observa atât defectele și calitățile fratelui nostru, cât și defectele și calitățile noastre. În felul acesta vom reuși să scoatem paiul din ochiul aproapelui nostru, după ce am scos mai întâi bârna din ochiul nostru și vom înțelege că iubirea față de aproapele este una necondiționată, o iubire pentru care nu stabilim noi criterii egoiste.

La prima vedere, liturgia cuvântului din duminica de astăzi ne oferă o lecție de morală. Dar morală creștină depășește spațiul arid pe care îl ocupă respectarea exterioară a legii. Porunca iubirii față de aproapele, propusă

astăzi de Cristos, ne conduce la o trăire interioară a sfaturilor evanghelice, la imitarea iubirii lui Dumnezeu în iubirea dezinteresată față de aproapele nostru. Conciliul al II-lea din Vatican, abordând problema respectului față de persoana umană, ne învață, în constituția pastorală *Gaudium et spes*, că „fiecare trebuie să-l considere pe aproapele, fără nici o excepție, ca pe un alt el însuși” (GS 27). Oamenii, înzestrați cu suflet rațional și creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, au aceeași natură și se bucură de aceeași lucrare divină. De aceea, egalitatea fundamentală dintre ei trebuie recunoscută tot mai mult.

Ideea comună a lecturilor de astăzi se poate rezuma la raportul dintre cuvântul proclamat și viața concretă, care se reflectă în faptele credinței, rugăciunea zilei din începutul Liturghiei de astăzi atingând acest aspect: „Dăruiește, te rugăm, Doamne, ca mersul lumii să fie călăuzit de orânduirea ta călăuzitoare de pace și Biserica ta să cunoască bucuria de a te sluji în liniște”. În acest mod, liturgia cuvântului ne retrimite la dimensiunea iubirii la care suntem invitați să reflectăm în această duminică, și care ne stimulează la o luare de atitudine conștientă ce trebuie să caracterizeze viața creștinului. Să ne rugăm, aşadar, Domnului care, în iubirea sa nemărginită, îi înfruntă pe cei mândri, iar celor smeriți le dă harul său, ca să avem puterea de a-i mulțumi pentru darurile sale. Măcar o zi pe lună să treacă prin fața ochilor noștri toate binefacerile sale față de noi și să ne arătăm recunoscători lui.

Ciprian PETRE

DUMINICA A IX-A DE PESTE AN

1Rg 8,41-43

Gal 1,1-2.6-10

Lc 7,1-10

Poporul evreu, având conștiința că este poporul ales al lui Dumnezeu, și-a pus încă de la începutul istoriei sale problema locului în care să se reunească pentru a aduce cult lui Dumnezeu.

În timpul exodului și al peregrinării prin pustiu, evreii au construit un cort unde au așezat Arca alianței, care era semnul prezenței lui Dumnezeu în mijlocul poporului. În acest cort poporul se aduna pentru a aduce jertfe lui Dumnezeu și pentru a se ruga. După ce au intrat și s-au stabilit în Țara promisă, evreii au păstrat Cortul alianței ca loc de întâlnire cu Dumnezeu. În acest context apare dorința regelui Solomon de a construi un templu în Ierusalim.

Pericopa care începe astăzi liturgia cuvântului (*1Rg* 8,41-43) este luată din marea rugăciune rostită de Solomon în ziua sfințirii templului (*1Rg* 8,22-61). După ce a comunicat poporului circumstanțele care l-au determinat să construiască templul, Solomon se adresează lui Dumnezeu rugându-l să primească cu bunăvoință sacrificiile și rugăciunile pe care poporul lui Israel, dar și străinii, le vor înălța în templu. Fiind considerat casă a lui Dumnezeu, templul putea fi considerat și casă a întregului popor. În templu se celebrau marile evenimente săvârșite de Dumnezeu în istoria poporului, de aceea, evreii experimentau tot mai mult faptul că formează un popor consacrat în slujba Domnului. Acest

lucru nu îi determina să se închidă într-un exclusivism incomod. Dacă Dumnezeu lui Israel este singurul Dumnezeu, Creatorul și Tatăl tuturor oamenilor, atunci nici un om nu putea fi exclus din casa sa: „dacă un străin care nu aparține de poporul tău va veni să se roage în acest templu, Tu, Doamne, îndeplinește-i toate cererile” (1Rg 8,41- 43), se roagă regele Solomon.

Această optică este deja schimbată în timpul lui Isus, deoarece evreii erau tributari Cezarului de la Roma. De aceea, cei care nu făceau parte din poporul lui Israel prin legături de sânge erau considerați păgâni. Isus, însă, nu se lasă intimidat de această mentalitate și se apropie de fiecare om, fără a ține seama de rangul sau de apartenența sa etnică.

Evenimentul relatat de textul evanghelic proclamat astăzi (cf. *Lc* 7,1-10) se petrece pe o stradă din Cafarnaum. Interlocutorul principal al lui Isus este un centurion, o persoană oficială importantă, ce își are probabil locuința în Cafarnaum. Acesta are mai mulți slujitori, dar dintre ei, un slujitor se bucura de o stimă deosebită; acest slujitor s-a îmbolnăvit grav și era în pragul morții. Profund neliniștit și marcat de situația în care se afla slujitorul său, centurionul se gândește la minunile săvârșite de Isus în Cafarnaum și în regiunile învecinate.

Dacă unii străini, după cum am auzit în prima lec-tură, își înălțau rugăciunile lor către Dumnezeu lui Israel în templul din Ierusalim, acum, acest centurion, după ce a auzit de Cristos, crede cu tărie că singura salvare pentru slujitorul său iubit este Isus Cristos. Vrea să îl roage cu umilință pe Învățător ca să vină să îi scape slujitorul din brațele morții, deoarece credea că Isus trebuie să vină la locul unde se află bolnavul pentru a-l vindeca. Dar își dă seama de îndrăzneala sa: în acel timp, nici un iudeu nu intra în casa unui păgân și nici

nu stătea de vorbă cu el. Așadar, nu se putea prezenta în fața lui Isus pentru a-i cere intervenția sa taumaturgică, dar trimite câțiva bătrâni pentru a-i cere vindecarea.

Isus nu a găsit nimic de obiectat la cererea prezentată de bătrâni și pleacă imediat cu ei. Dar când Isus s-a apropiat de casa centurionului, acesta a trimis câțiva prieteni pentru a-l opri să intre. Această atitudine se explică, pe de o parte, prin nevrednicia de a-l primi pe Isus sub acoperișul său, iar pe de altă parte, centurionul avea o foarte mare încredere în cuvântul lui Isus: „spune numai un cuvânt și servitorul meu se va vindeca” (*Lc 7,7*). În fața acestei mărturii de credință, Isus exclamă: „vă spun, nici chiar în Israel nu am întâlnit o asemenea credință” (*Lc 7,9*).

Cererea miracolului se transformă într-o mărturisire de credință, iar darul vindecării slujitorului muribund devine o proclamare a iubirii cu care Dumnezeu îi îmbrățișează pe toți oamenii. Acolo unde acționează credința, iubirea se transformă în fapte: centurionul crede, iubește și construiește o sinagogă, iar speranța că iubirea și credința sa nu pot fi zadarnice îi aduce bucuria de a-și găsi slujitorul vindecat.

Isus Cristos a întâlnit credința trainică și autentică la un păgân. De aceea, episodul evanghelic trebuie să ne pună în fața unui serios examen de conștiință: încercăm și noi să ne asumăm credința pe care Isus a descoperit-o la acest străin de neamul lui Israel? Încercăm și noi să ne punem calitățile, posibilitățile și autoritatea în slujirea celorlalți, depășind interesele personale și venind în sprijinul celor care ne cer ajutorul? Trebuie să ne întrebăm dacă în raportul nostru cu Dumnezeu există acel echilibru necesar între credință și așteptare, între ceea ce credem și ceea ce cerem?

Un scriitor a primit de la părinții săi încă din copilărie o educație religioasă solidă. Prin scrierile sale, i-a încurajat pe cei care, din diferite motive, doreau să abandoneze credința. El era convins de faptul că năzuința spre Dumnezeu este înscrisă în inima omului, căci omul este creat de Dumnezeu și pentru Dumnezeu, care nu încetează să îl atragă pe om spre sine. Înainte de a muri, a lăsat scris în testamentul său următoarele cuvinte: „Mor în pacea și bucuria lui Cristos. Recunosc că fără credință și fără primirea sacramentelor nu m-aș fi bucurat de cea mai mare fericire și de pacea care mă fac să îl binecuvântează pe Dumnezeu, pe Dumnezeu bucuria mea”.

Fericirea și pacea sunt, așadar, rodul credinței în Dumnezeu. Credința este mijlocul indispensabil pentru comuniunea cu Dumnezeu și de realizare a comuniunii în comunitatea noastră parohială. În acest sens, sfântul Augustin spunea că „omul fără credință este ca un călător fără destinație, este ca unul care luptă fără speranță de victorie”. De aceea, fericirea și pacea care izvorăsc din credința în Dumnezeu și din trăirea autentică a evangheliei trebuie să caracterizeze viața noastră creștină, trebuie să fie fundamentul vieții familiale și al vieții noastre comunitare.

Aceasta este tema centrală a lecturii a doua proclamată astăzi la liturgia cuvântului (cf. *Gal* 1.1-2.6-10). Sfântul Paul îi avertizează pe galateni de riscul de a trece la altă evanghelie și accentuează faptul că adevăratul izvor al mântuirii este trăirea evangheliei predicată de el. Acest mesaj al sfântului Paul trebuie să devină pentru noi, astăzi, un apel pentru o convertire autentică. Trebuie să ne întrebăm dacă practicile noastre religioase sunt determinate de iubire și credință. Împotriva tentațiilor de a adapta evanghelia astfel încât să trăim o

viață comodă, sfântul Paul ne îndeamnă să păstrăm intactă evanghelia pe care am primit-o, chiar dacă uneori ea ne provoacă în conștiință.

Să ne rugăm astăzi Domnului Dumnezeuului nostru să ne dăruiască harul de a ne încrede în Cristos, Mântuitorul nostru, să păstrăm și să propovăduim evanghelia mântuirii tuturor acelor care nu cred sau care nu mai cred în Cristos.

Vasile URECHE

DUMINICA A X-A DE PESTE AN

1Rg 17,17-24

Gal 1,11-19

Lc 7,11-17

Liturgia cuvântului din duminica de astăzi ne manifestă bunătatea, milostivirea și iubirea lui Dumnezeu. Prima lectură, din cartea întâi a Regilor, ne relatează episodul învierii fiului văduvei din Sarepta Sidonului. În a doua lectură, luată din Scrisoarea către Galateni, apostolul Paul ne prezintă originea divină a evangheliei sale. Evanghelia vestită de sfântul Paul este cu totul particulară și exlude orice origine omenească, pentru că el însuși a fost obiectul revelației care s-a împlinit în Isus: „Fraților, voi trebuie să știți că evanghelia pe care o vestesc nu este de origine omenească, pentru că nu am primit-o sau am învățat-o de la vreun om, ci am primit-o printr-o descoperire a lui Cristos” (*Gal 1,11-12*).

Evanghelia de astăzi ne prezintă învierea tânărului din Naim de către Isus, Mântuitorul nostru. Învierea din prima lectură a fost posibilă doar prin intervenția profetului Ilie, care l-a implorat pe Dumnezeu zicându-i: „Doamne, Dumnezeul meu, te implor, redă-i acestui copil viața” (*1Rg 12,21*). În schimb, învierea din Evanghelia a fost făcută de Isus însuși, adică de însuși Dumnezeu. Putem spune că liturgia cuvântului de astăzi e marcată profund de evenimentul învierii. Părăsind localitatea Cafarnaum, unde îl vindecase pe servitorul centurionului, Isus vine în Naim. Credința centurionului îl fascinează pe Isus și-l face să afirme că nici în Israel nu a găsit

credință ca a sa. Cuvintele centurionului au rămas în Biserică ca semn perpetuu de credință, fiind introduse în liturgie și proclamate de întreaga comunitate creștină. Ajungând în Naim, chiar la intrare, la poarta cetății, Isus întâlnește convoiul ce ducea pe ultimul drum un tânăr. Acesta era fiul unic al unei văduve.

În prima lectură, femeia din Sarepta Sidonului, care l-a găzduit pe Ilie, omul lui Dumnezeu, crede că acesta a intrat în casa sa pentru ca Dumnezeu s-o pedepsească pentru fărădelegile sale: „Ce faci aici, omul lui Dumnezeu? Ai venit la mine să-mi aduci aminte de nelegiurile mele și să-mi ucizi fiul?” (*1Rg 17-18*). Femeia l-a învinuit pe profet de moartea fiului ei, dar bucuria revine pe chipul său atunci când i l-a readus la viață. Ea i-a spus profetului: „Acum știi că ești omul lui Dumnezeu și că, într-adevăr, cuvântul Domnului e pe buzele tale” (*1Rg 17,24*).

Isus se simte întotdeauna mișcat de durere și suferință. El putea să ocolească convoiul care ducea pe ultimul drum acel tânăr, sau ar fi putut aștepta să fie strigat ori rugat. Dar după cum ne spune Evanghelia, el acționează prompt: nici nu așteaptă, nici nu pleacă, ci preia inițiativa, mișcat de durerea văduvei, lipsită acum de unicul ei sprijin. Sfântul Luca accentuează faptul că lui Isus i s-a făcut milă: „Văzând-o, Domnului i s-a făcut milă” (*Lc 7,13*). Isus știa că miracolul pe care-l va înfăptui va produce multă uimire și venerație din partea celor din jur. El însă nu a ținut cont de ceea ce aveau să spună oamenii, ci, mișcat cu adevărat de suferința femeii, s-a apropiat de ea spunându-i: „Nu plânge” (*Lc 7,13*), de parcă ar fi vrut să-i spună: nu vreau să te văd îndurerată, deoarece am venit să aduc pe pământ bucuria și pacea. Înviiindu-l pe acel tânăr, Isus și-a manifestat

nu numai durerea, ci și puterea, blândețea și bunătatea care sunt expresia inimii omului lui Cristos. Isus este acela care învinge moartea și este, totodată, mântuirea noastră. Nu trebuie să ne temem de moarte, deoarece „fie că trăim, fie că murim, ai Domnului suntem” (*Rom* 14,9). Isus însuși ne asigură spunând: „Eu sunt învierea și viața. Oricine trăiește și crede în mine nu va muri în veci” (*In* 11,25). Domnul nostru Isus Cristos este mijlocitorul perfect al mântuirii noastre. Cristos este învingătorul morții. Pentru sfântul Luca, învierea săvârșită în Naim este un semn al sosirii timpurilor mesianice. Minunea pe care Isus o săvârșește, chiar dacă revelează stăpânirea morții, este totuși numai un semn, întrucât reanimarea unui cadavru este numai o victorie momentană, nu definitivă. Eliberarea totală de moarte și de orice rău, deci și mântuirea definitivă a vieții, este numai învierea lui Isus. Învierea lui Isus este actul dumnezeiesc prin care Dumnezeu ne mântuiește astăzi pe noi și întreaga omenire, în existența noastră umană.

Mântuitorul ne îndeamnă astăzi să ne încredem cu toată ființa noastră în persoana sa plină de blândețe, putere, compasiune și iubire. Ne îndeamnă ca și noi, asemenea lui, să fim atenți la suferințele aproapelui nostru și să avem o inimă ca a lui. Ce fapte de milostivire am făcut până acum aproapelui nostru? Am acționat noi asemenea lui Isus? Sau am trecut pe lângă cei în suferință, indiferenți și reci? Dacă, din păcate, uneori, l-am ignorat sau chiar l-am desconsiderat pe aproapele nostru, Biserica ne îndeamnă astăzi să-l imităm pe Cristos prin cuvinte și fapte pline de compasiune și iubire. Isus ne învață că iubirea nu se limitează doar la vorbe, ci la fapte. În acest sens, apostolul Ioan ne spune: „Copilașii mei, să iubim nu cu vorba și cu limba, ci cu fapta și adevărul” (*1In* 3,18).

Un exemplu față de suferința aproapelui ni-l dă Maica Tereza de Calcutta. Odată mergea pe străzile unui oraș din India împreună cu surorile sale, pentru a-i lua pe cei abandonați. Mergând, descoperă într-un tufiș un bărbat. Acesta, plin de răni și lipsit practic de orice umanitate, își aștepta moartea. Suferea cumplit. Plină de afecțiune maternă, Maica Tereza l-a transportat pe acel bărbat la casa lor pentru bolnavi. Acolo s-a îngrijit personal de rănilor și durerile lui. În pofida acelor îngrijiri minuțioase, acel bărbat a murit. Înainte de a muri, însă, i-a zis Maicii Tereza: „Soră, nu trebuia să vă mai osteniți pentru un neisprăvit și pentru un om de nimic ca mine! Până acum n-am știut ce este un pat moale, dar acum, datorită dumneavoastră, mor chiar și în cearșafuri albe”. Maica Tereza i-a spus să stea liniștit, deoarece și el este un fiu al lui Dumnezeu.

Maica Tereza dă un exemplu cât se poate de elocvent. Biserica ne îndeamnă să avem milă de cei care suferă, mai ales de cei abandonați, care și ei sunt fii ai lui Dumnezeu. Datoria noastră creștinească este de a-l imita pe Isus în fapte de milostivire și pline de iubire. Trebuie să avem o inimă asemenea Maicii Tereza, care a văzut chiar și în acel om sărman un fiu al lui Dumnezeu. Toți suntem fii ai lui Dumnezeu și trebuie să dovedim acest lucru prin comportamentul nostru. José Maria Escrivá de Balaguer (sfânt recent canonizat), în cartea sa *Es Cristo que pasa*, spune că „trebuie să-i cerem Domnului să ne dea o inimă bună, în stare de a fi mișcați de suferințele făpturilor și de a înțelege că pentru a îndepărta chinurile sufletelor pe această lume, adevăratul balsam este iubirea, caritatea”. Într-adevăr, compasiunea și iubirea sunt acelea care l-au făcut pe Isus să-l învie pe acel tânăr. Asemenea lui, și Maica Tereza de Calcutta,

animată de compasiune și iubire, i-a redat zâmbetul pe buze celui sărman om.

Să-l implorăm pe Cristos să ne ajute ca și noi, asemenea lui, să vedem în fiecare om chipul lui Dumnezeu și, animați de bunătate, compasiune, dar mai ales de iubire, să facem și noi adevărate minuni față de frații noștri.

Daniel MEDVEȘ

DUMINICA A XI-A DE PESTE AN

2Sam 12,7-10.13

Gal 2,16.19-21

Lc 7,36-8,3

Liturgia cuvântului din această duminică ni-l descoperă, pe de o parte, pe Dumnezeu plin de iubire și îndurare față de omul care a păcătuit și care vrea să se întoarcă și, pe de altă parte, ne lămurește în privința atitudinii omului mereu greșitor în fața lui Dumnezeu, iubitor și dispus mereu să ierte.

Iertarea e una dintre temele fundamentale ale creștinismului și atinge însăși rădăcinile existenței umane. Iertarea, în strânsă legătură cu iubirea, fixează coordonatele unei adevărate vieți creștine și ne arată calea care duce la Cristos. Cristos însuși ne dă mărturie că el a venit în lume să ierte și să iubească. Despre aceasta ne vorbește și Evanghelia de astăzi, care prezintă întâlnirea dintre Isus și femeia păcătoasă, episod bogat în semnificații, episod care aproape că nu are nevoie de comentarii.

Isus se afla în casa unuia dintre farisei. O femeie păcătoasă veni, se așeză la picioarele lui Isus și, cu lacrimi de pocăință, i le spală și i le șterse cu părul capului ei. Iertarea este darul lui Dumnezeu, dar pe care nu-l refuză celui care se convertește. Isus putea foarte simplu să-i spună femeii să plece, să-l lase în pace, dar nu a făcut aceasta pentru că el este Iubirea Tatălui, trimis să vindece lumea păcătoasă; el nu părăsește oița pierdută, ci o caută cu grijă, o aduce înapoi în staul și se bucură pentru ea (cf. *In* 10,11-16).

Această scenă în care femeia păcătoasă, cu umilință, și-a recunoscut păcatele, îl scandaliză pe fariseu care, tributar mentalității tagmei din care face parte, a condamnat atitudinea binevoitoare a lui Isus. Isus a răspuns printr-o parabolă în care, pornind de la logica umană, descoperea logica divină a iertării: „Iertate îi sunt păcatele ei multe, căci mult a iubit” (*Lc 7,47*). Iubirea este măsura iertării. Cu cât iubim mai mult cu atât iertăm mai mult și ni se iartă mai mult.

Iubirea femeii păcătoase este o iubire mare, pentru că este atât o iubire concretă, cât și o iubire sinceră. Iubirea ei nu se manifestă prin simple cuvinte, prin vorbe goale, ci ea face ceva concret: îi spală picioarele lui Isus, i le șterge și i le unge. Apoi această iubire este sinceră pentru că ea izvorăște din sufletul ei și nu ține cont de cugetarea fățarnică a fariseului și nici de persoanele ce sunt de față. Ea iubește mult și i se iartă mult.

Astfel, ajungem la ideea centrală a Evangheliei de astăzi: Isus este singurul care iartă păcatele. În el se descoperă adevăratul Tată care iubește, în el lucrează lumina Duhului care ocrotește și inspiră. Și ceea ce Isus a realizat în această femeie continuă și astăzi să se reverse prin preoți, în sacramentul Spovezii. Preoții nu iartă păcatele, dar prin ei lucrează harul Treimii, astfel încât „dezlegarea pe care preotul, slujitor al iertării, o acordă penitentului e un semn eficace al acțiunii lui Dumnezeu în fiecare dezlegare, precum și al învierii din moartea spirituală, înviere ce se reînnoiește ori de câte ori se săvârșește sacramentul Pocăinței” (Ioan Paul al II-lea, *Reconciliatio et Poenitentia*, 31).

Dumnezeul cel îndurător și milostiv nu refuză niciodată celui păcătos harul iertării. El este Tatăl care îl așteaptă mereu pe fiul risipitor, dispus să-i ofere totul.

Și oamenii, pentru a dobândi această iertare, trebuie să-și mărturisească păcatele pe care le-au săvârșit, să se căiască pentru ele și să promită că nu vor mai păcătui.

Despre aceasta ne vorbește lectura întâi, luată din cartea a doua a lui Samuel, care îl are ca protagonist pe David, regele Israelului. Contextul din care a fost luat acest fragment se referă la păcatul lui David. Acesta, ca s-o aibă de soție pe Betsabea, îl ucide în mod indirect pe Urie, soțul ei. Această faptă este neplăcută în fața Domnului și, de aceea, Domnul îl trimite pe profetul Natan ca să-i atragă atenția. Profetul, prin intermediul parabolei omului bogat și a oiței săracului, îl face pe David să-și recunoască păcatul. Și astăzi am ascultat tocmai aceste cuvinte de reproș ale profetului: „Tu ești omul care a făcut aceasta” (2Sam 12,7), tu ești bogatul care, deși avea atâtea turme, a luat singura oiță a săracului pentru a o găti oaspeților săi. Și cum reacționează David? David își recunoaște în mod sincer păcatul și cere iertare de la Dumnezeu cel iubitor: „Am păcătuit împotriva Domnului” (2Sam 12,12). Această iertare este acordată imediat; pentru că „Domnul a ridicat păcatul tău, tu nu vei muri” (2Sam 12,13).

Atitudinea sinceră a lui David l-a salvat de sabia morții, l-a salvat de pedeapsa pe care i-a pregătit-o Domnul. La fel și noi, pentru a scăpa de sabia morții spirituale a păcatului, trebuie să ne recunoaștem păcătoși, să ne asumăm păcatele și să le mărturisim printr-o spovadă bună, promițând că nu le vom mai repeta.

Prin harul iertării, noi redobândim împărăția lui Dumnezeu pe care am pierdut-o prin păcat. Cristos vine în inimile noastre, ne recucerește astfel încât el este în noi și noi suntem în el. Sfântul Paul ne dă mărturie despre aceasta în lectura a doua de astăzi, luată din

Scrisoarea către Galateni. Și după ce le explică galatenilor că îndreptarea și iertarea noastră vin numai de la Cristos, și nu din lege, căci „legea ne-a fost doar călăuză spre Cristos” (*Gal 3,24*), cel care ne-a fost făgăduit, Paul mărturisește: „Nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine” (*Gal 2,20*). Experiența iertării umple omul de Cristos și această putere de sus, prin milă și har, scoate făptura din întunecimea morții și a încrâncenării și-i descoperă lumina biruitoare a beznei de pe Golgota.

Un învățat musulman, cunoscut prin atitudinea sa ostilă față de Biblie, susținea o serie de conferințe care aveau ca subiect Biblia. El încerca prin toate mijloacele să dovedească faptul că ea nu înseamnă nimic, că este pură fantezie. Argumentele sale și-au pierdut soliditatea atunci când unul dintre auditori i-a pus această întrebare: „Domnule, dar dumneavoastră ați citit Biblia?”. Învățatul nu citise Biblia. Ajuns acasă, a început imediat s-o răsfoiască și s-o citească. Textul care i-a căzut prima dată în fața ochilor a fost chiar Evanghelia pe care am proclamat-o astăzi: întâlnirea dintre Isus și femeia păcătoasă. Și ce s-a întâmplat în interiorul lui? Chiar dacă nu s-a convertit la creștinism, cel puțin atitudinea ostilă pe care o manifestase înainte dispăruse. Acum vorbea despre Biblie nu ca despre o carte oarecare, ci vorbea despre cartea vieții, cartea salvării, cartea iertării.

Iertarea, pe care o cerem și o invocăm de la Dumnezeu, nu o putem primi dacă la rândul nostru nu iertăm. Iertarea duce la iertare. Așadar, dacă noi nu iertăm unii altora, cum să ne ierte Dumnezeu? Poate oare profesorul să-l învețe pe elev dacă acesta nu vrea și nu are pic de interes pentru a învăța? Sigur că nu! De aceea, să învățăm iertarea, pentru ca și noi să fim iertați. Să învățăm, așa cum ne spun lecturile, o iertare totală care implică și

uitarea. O iertare neînsoțită de uitare nu înseamnă nimic, este vorbărie goală. Auzim des aceste cuvinte: „Te iert, dar nu te uit; te iert, dar cu prima ocazie mă voi răzbuna”. Aceasta nu este o adevărată iertare, pentru că a ierta înseamnă a iubi și iubirea nu umblă cu jumătăți de măsură. Desigur că uitarea nu e ușoară, așa cum nu este ușor să întorci și obrazul celălalt când primești o palmă. Uitarea este o condiție *sine qua non* pentru ca iertarea să fie deplină.

Acest har al iertării nu poate fi dobândit fără rugăciune. Rugăciunea este calea pe care omul se întâlnește cu Dumnezeu, cale care duce la iertarea aproapelui și la iertarea omului de către Dumnezeu. Prin rugăciune ne pregătim atât să iertăm celor care ne-au greșit, cât și să primim iertarea lui Dumnezeu. De aceea, să cerem de la Dumnezeu harul său, așa cum am făcut-o la rugăciunea zilei: „Dumnezeule, tăria celor ce nădăjduiesc în tine, ascultă cu bunătate rugăciunile noastre; noi suntem slabi și nu putem face nimic fără tine: dăruiește-ne pururi ajutorul harului tău, pentru ca, împlinindu-ți poruncile, să fim plăcuți în gânduri și în fapte”.

Cristian IGNAT

DUMINICA A XII-A DE PESTE AN

Zah 12,10-11

Gal 3,26-29

Lc 9,18-24

Trăind în lumea de azi, o lume robotizată, bombardată la tot pasul de știri care mai de care mai diferite și senzaționale, putem pierde foarte ușor legătura cu Dumnezeu, putem să idolatrizăm anumite lucruri în care credem mai mult decât în Creatorul ce ne-a suflat viața în mădu-lare. De aceea, sfânta Biserică, prin lecturile pe care ni le-a propus la liturgia cuvântului din această a XII-a duminică din timpul de peste an, ne interpelează pe fiecare dintre noi asupra alegerii fundamentale și întrebării pe care Cristos a pus-o apostolilor: „Dar voi cine spuneți că sunt eu?” (*Lc 9,20*)

Liturgia de astăzi, prin textele pe care ni le propune, vrea să ne ajute să-l acceptăm pe Cristos ca pe o persoană importantă, indispensabilă pentru noi, care a parcurs înaintea noastră calea de fidelitate față de Tatăl, cale care trece prin cruce și trebuie să fie și calea Bisericii. Liturgia creștină reactualizează misterul central al credinței noastre: misterul nașterii, al morții și al învierii Domnului nostru Isus Cristos. Credința în Cristos devine alegerea concretă, după care urmează calea crucii, pentru că drumul lui Cristos trebuie să devină drumul Bisericii și al discipolilor săi.

Isus a voit să le dea ucenicilor săi un concept exact despre persoana și misiunea sa, anunțându-i că va trebui să sufere. Această revelație din partea lui Isus, a identității sale adevărate de Mesia și a dimensiunii sale

pascale are loc la sfârșitul primului an al misiunii sale. Isus adună ucenicii în jurul lui și, după un moment de rugăciune, îi întreabă care e opinia mulțimii cu privire la el. Răspunsul l-am auzit deja în Evanghelie: unii îl considerau un profet de altădată, alții spuneau că este Ioan Botezătorul sau Ilie. Dar Cristos merge mai departe și îi întreabă pe apostoli: „Dar voi, cine spuneți că sunt eu?” (*Lc 9,20*). Isus aștepta de la ei un răspuns concret, deoarece ei au fost alături de el, au fost martorii minunilor sale, ei au fost destinatarii privilegiați ai doctrinei sale. Petru, însă, răspunde în numele tuturor: „Tu ești Cristosul lui Dumnezeu” (*Lc 9,18-20*).

În continuarea Evangheliei, Isus vorbește prima dată despre suferința sa: „Fiul Omului va trebui să sufere, să fie dat la moarte” (*Lc 9,22*). El se prezintă ca slujitor al lui Dumnezeu, care, disprețuit fiind de oameni, va trebui să fie ucis pentru a îndeplini planul lui Dumnezeu și după trei zile va învia. Dar cei ce îl cunoșteau așteptau un „Mesia eliberator” de sub jugul roman și, de aceea, Isus le impune apostolilor tăcerea, pentru că această revelație era tulburătoare. Cristos merge mai departe cu o provocare, cu o normă: „Dacă vrea cineva să vină după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea zilnic și să mă urmeze” (*Lc 9,23*). Așadar, persoana lui Isus, drumul suferinței și al morții sunt norma supremă pentru toți cei care cred în el și îl iubesc. Isus ne dă exemplu pentru ca și noi să-l imităm în fiecare zi, lepădându-ne de noi înșine, de voința noastră, de poftele noastre, și să-l urmăm ducându-ne crucea suferințelor și bucuriilor cotidiene până la jertfa supremă: să ne dăm viața pentru dușmanii noștri, din iubire pentru aceștia.

Cum trebuie să ne purtăm crucea? Este o problemă pe care și-o pune astăzi fiecare. Cum pot să-l urmez întru totul pe Cristos când mi se fac atâtea nedreptăți? Modelul

unic este Cristos, chiar dacă uneori ni se pare că este mult prea complicat acest model și nu-l putem înțelege.

A lua crucea înseamnă că discipolul trebuie să-l urmeze pe maestrul său și să fie dispus la orice destin de suferință. De aceea, Cristos, care este maestrul nostru, ne spune: „Cine-și va pierde viața pentru mine, o va salva” (*Lc* 9,24). Aceste cuvinte sunt norma practică pentru a-l urma pe Cristos zi de zi. Această alegere trebuie făcută cu inima plină de credință și cu privirea ațintită spre cel care s-a jertfit pentru noi și cu care „noi am fost îmbrăcați prin botez” (*Gal* 3,27), după cum ne spune sfântul Paul în a doua lectura de astăzi.

Ce vrea sfântul Paul să ne spună prin această expresie? Cei care am fost botezați am fost îmbrăcați cu suferința și moartea lui Cristos. Creștinul care a fost botezat în moartea lui Cristos trebuie să trăiască după imaginea lui. După cum suferința lui Cristos a fost înlocuită cu bucuria învierii, astfel creștinul, care-și va purta crucea până la sfârșit, va găsi în ea bucuria, va primi moștenirea pe care Dumnezeu ne-a promis-o – viața cea veșnică – căci cine moare pentru Cristos va trăi în veci.

„Adevărata dragoste de Dumnezeu este aceea de a fi înclinat să alegi, ceea ce poate fi mai aspru și mai dureros, atât din partea lui Dumnezeu, cât și a lumii” (Ioan al Crucii, *Urcarea Carmelului*, II, 7,5). Referitor la Cristos, profetul Zaharia, prin fragmentul din prima lectură, ne spune că va fi mare plânset în Ierusalim, pentru că însuși Isus a plâns asupra lui. Profetul ne vestește un trimis care va avea de suferit din partea poporului ales, îndurând chiar moartea. Sfântul Ioan Evanghelistul, care era de față la moartea lui Isus, își va aminti de cuvintele profetului Zaharia și le va pune în Evanghelia sa pentru a confirma că în Cristos răstignit și străpuns cu sulița s-au împlinit Scripturile (cf. *In* 19,37).

Zaharia vorbește despre era mesianică în care Dumnezeu va trimite asupra lui Israel „un duh al harului și al mângâierii” (*Zah* 12,10), dar această mângâiere va fi tulburată de moartea celui trimis, adică Cristos, pe care tot poporul îl va plânge amar.

Odată, un om disperat de viață din cauza morții fiului său i s-a adresat lui Dumnezeu spunându-i: „Doamne, ia-mă și pe mine la tine, pentru că nu mai am nici un rost să trăiesc pe acest pământ!” Zicând acestea, se îndreptă către un râu pentru a se sinucide. Soția lui, văzându-l de departe, s-a apropiat de el și i-a spus: „Dragul meu soț, te rog, nu-mi mai arde și tu inima. Știi prea bine că am pierdut unicul nostru fiu. Acum vrei să te pierd și pe tine?”. Soțul i-a răspuns: „Nu înțelegi că sunt supărat, deoarece această cruce pe care ne-o dă Dumnezeu este prea grea?” „Ba da”, i-a răspuns soția. „Și eu sunt supărată. Dumnezeu ne-a dat fiecăruia câte o cruce de purtat în lumea aceasta. Noi trebuie s-o purtăm cum se cuvine, iar în încercările grele ale vieții trebuie să ne încredem în Isus care și-a purtat crucea până la capăt, și-a purtat-o fără șovăire”. După cele spuse, cei doi soți au plecat liniștiți acasă.

Să privim și noi la acest model și să-l imităm, gândindu-ne că, dacă ne purtăm cu bucurie crucea de fiecare zi, facem voința lui Cristos. Crucea este instrument de mântuire. Suferința lui Cristos trebuie să fie întotdeauna punctul de sprijin, de întărire pentru suferința creștinului, deoarece la capătul ei ne așteaptă învierea. Crucea, după ce Cristos a fost răstignit pe ea, a devenit instrumentul victoriei; moartea, după ce a fost învinsă de Cristos, a devenit ziua gloriei, a vieții veșnice în plinătatea ei.

„Crucea este cea mai frumoasă carte și cine nu știe să citească din ea este mai nefericit decât analfabeții, care nu știu să citească”, spunea sfântul Iosif Cotelengo. Să ținem și noi deschisă această carte și să citim din ea în fiecare clipă a existenței noastre. Astfel, să nu ne lăsăm niciodată descurajați în momentele grele ale vieții. Să nu ocolim crucea pe care o avem de purtat, căci numai prin cruce există mântuire.

Ciprian BARTICEL

DUMINICA A XIII-A DE PESTE AN

1Rg 19,16b. 19-21

Ps 15

Gal 5,1. 13-18

Lc 9,51-62

Iată-ne adunați cu toții în casa Domnului, în jurul altarului său, pentru a celebra și pentru a participa la jertfa răscumpărătoare a lui Cristos care se înfăptuiește pe altar.

Din lecturile citite ne-am putut da seama de tema centrală a acestei duminici, care e chemarea sau vocația. Fiecare om, fiecare creștin în parte, are o chemare specifică, fiecare este chemat să realizeze și să ocupe un loc deosebit în societate și în planul lui Dumnezeu. De altfel, fiecare dintre noi avem o chemare extraordinară: unii sunt chemați la viața de apostolat, alții sunt chemați la viața consacrată, iar alții sunt chemați la viața de familie. Însă toți suntem chemați la o viață de slujire, atât a lui Dumnezeu, cât și a aproapelui. Dar cum putem să-l slujim pe Dumnezeu și pe aproapele nostru fără ajutorul harului Duhului Sfânt? La această întrebare primim răspuns chiar în a doua lectură din această duminică a sfântului apostol Paul către Galateni: „Lăsați-vă conduși de Duhul lui Dumnezeu” (*Gal* 5,16).

În prima lectură a acestei duminici, luată din cartea întâi a Regilor, ne este prezentat un model de chemare specific Vechiului Testament. Avem aici o chemare pe care profetul Ilie o face în numele lui Dumnezeu. El o face cu un gest simbolic aruncând asupra lui Elizeu mantia sa, simbolul investirii acestuia ca profet. Elizeu înțelege

că este chemat de Dumnezeu și nu-i refuză chemarea, dimpotrivă, el e prompt în hotărârea sa. El lasă totul și-l urmează pe Ilie, însă îi cere un singur lucru: „Îngăduie-mi să-mi iau rămas bun de la tatăl meu și de la mama mea și apoi te voi urma” (*IRg* 19,20).

În cea de-a doua lectură, sfântul apostol Paul ne vorbește despre libertatea creștină, o libertate înscrisă în inimă, și care, înainte de-a fi normă, este principiu de acțiune. Isus le cere celor chemați la viața de apostolat o libertate totală și face din ei continuatorii misiunii sale: este o libertate care comportă dezrădăcinarea de pământ, de părinți, de propria cultură, de propriile obișnuințe. Mai mult, libertatea pe care Cristos o cere de la noi vine de la Duhul Sfânt.

Evangelhia propusă astăzi continuă tema începută în prima lectură, aceea a chemării. Însă aici sfântul Luca ne propune spre meditare trei modele de chemare. Primul model este acela al unui discipol ce se oferă pe sine pentru a-l urma pe Cristos. Această urmare a lui Cristos nu cere altceva decât sacrificiu și suferință, însă pentru un scop nobil, acela de a ajunge în împărăția lui Dumnezeu.

Isus Cristos îl cheamă pe cel de-al doilea prin cuvintele: „Urmează-mă!” (*Lc* 9,59). Acesta este hotărât să-l urmeze pe Cristos, însă cu o condiție: aceea de a-l îngropa pe tatăl său. Răspunsul lui Isus la această rugămintă pare crud și inuman: „Lasă morții să-și îngroape morții lor. Tu du-te și vestește împărăția lui Dumnezeu” (*Lc* 9,60). Cu alte cuvinte, aceasta este exigența cea mai mare a chemării ucenicului, de a-l recunoaște și de a-l accepta ca alegere de viață, de a fi gata să împărtășească viața și destinul lui Isus și de a-i predica evanghelia.

Și cel de-al treilea interlocutor al lui Isus îi pune o condiție înainte de a-l urma, aceea de a-și lua rămas bun de la ai săi. Isus îi răspunde cu aceeași exigență

cu care i-a răspuns și celui de-al doilea interlocutor: „Nimeni dintre cei care pun mâna pe plug și se uită înapoi nu este bun pentru împărăția lui Dumnezeu” (Lc 9,62). La chemarea lui Cristos trebuie să fim prompti și hotărâți, fără a ne uita înapoi. Cristos nu acceptă de la noi jumătăți de măsură, ci dorește o urmare imediată și fără restricții. În împărăția cerurilor nu există timp pentru a privi înapoi.

Făcând o comparație între prima lectură și Evanghelia, constatăm o asemănare izbitoare. Atât Elizeu, cât și discipolul cer aceeași favoare, aceea de a-și lua rămas bun de la ai lor. Dar pe cât de mare este asemănarea, pe atât de mare este neasemănarea. Dacă Elizeu primește învoirea, celălalt n-o primește. Dacă Ilie a fost îngăduitor cu Elizeu, Isus adoptă o altă metodă. El refuză orice întârziere și orice indecizie. El dorește să fim fermi în decizia de a-l urma cu stăruință. Chemarea, înainte de toate, solicită dăruirea totală de sine și a propriilor energii pentru cauza împărăției.

Un exemplu concludent în această privință îl avem în viața sfântului Carol Lwanga. El, împreună cu însoțitorii săi, a răspuns afirmativ chemării lui Dumnezeu, dându-și viața pentru împărăția lui Dumnezeu și pentru credința în Isus Cristos. Ei au fost arși de vii în Uganda la finalul veacului al XIX-lea. Cel care le-a dat foc și care i-a torturat a fost chiar unchiul sfântului Carol. Acesta i-a spus sfântului: „Renunță la credință și vei fi liber!” El i-a răspuns: „Nu unchiule, aceasta nu este posibil”. „Te ajut să fugi!”, îi spuse călăul. Însă răspunsul sfântului a fost foarte prompt: „Nu, vreau să stau cu însoțitorii mei”. Astfel, sfântul Carol împreună cu însoțitorii săi au fost arși de vii într-un mod foarte sadic, începând de la picioare în sus. În timp ce a fost ars, sfântul Carol a fost preocupat mai mult de sufletul călăului său,

vorbindu-i acestuia de focul cel veșnic care-l așteaptă. După această predică, călăul avea să se convertească.

Urmarea lui Cristos, așadar, cere și aduce cu sine suferința. Sfântul Carol Lwanga și însoțitorii săi au știut să răspundă chemării lui Dumnezeu și să îndure tortura pentru Cristos. Dar noi suntem în stare de așa ceva? Suntem noi în stare să dăm mărturie în public despre Cristos? Desigur, unii ar dori un creștinism fără pericole, fără mărturii în public, fără dimensiunea sa martirică. Dar atunci ce-ar mai rămâne din învățătura și exemplul lui Cristos?

Astăzi, într-o lume nouă față de trecut, este nevoie de vocații la fel de noi. Putem spune că vocația este însăși inima noii evanghelizări, mai ales acum când am intrat în cel de-al treilea mileniu, este apelul lui Dumnezeu adresat omului pentru o nouă perioadă de adevăr și de dreptate. Noua evanghelizare nu comportă un cuvânt nou, ci acest cuvânt trebuie să ne facă să privim într-un mod nou la realitatea Bisericii, care este cu totul altceva decât o Biserică veche. Ea este comunitate de credincioși chemați la o sfințenie universală. Mai mult, Suveranul Pontif, în scrisoarea enciclică *Redemptoris missio*, spune: „Fiecare credincios e chemat la sfințenie și la misiune”.

Biserica de astăzi are nevoie, mai înainte de toate, de o sfințenie deosebită pe care o cere momentul actual, originală și oarecum fără precedent. Astăzi, mai mult ca oricând, este nevoie de tați și mame deschiși către viață și către darul vieții, de soți și soții care să celebreze frumusețea iubirii umane binecuvântate de Dumnezeu, de persoane capabile de dialog, de profesioniști și persoane simple, de preoți cu o inimă mare ca aceea a Bunului Păstor, de persoane consacrate, de adevărați apostoli ai zilelor noastre. Cu alte cuvinte, lumea are nevoie de noi mărturisitori ai credinței, de martori care

să fie credincioși autentici, dar, mai mult, are nevoie de comunități sfinte. Toate aceste vocații să le vedem în Biserică ca daruri ale Duhului Sfânt. Fără ajutorul său, nu putem să trecem de toate obstacolele. Chiar dacă unii ne opresc sau încearcă să pună piedici chemării noastre, harul Duhului Sfânt ne ajută să fim fideli și statornici. O Biserică este cu atât mai vie cu cât în ea vocațiile sunt mai bogate și mai variate.

Privind la sfânta Fecioară Maria ca Mamă și model al fiecărei vocații, să vedem în ea femeia în care Sfânta Treime își poate manifesta pe deplin libertatea sa de alegere. Să-i cerem și noi harul de a rămâne statornici în chemarea noastră, de a duce o viață de slujire lui Dumnezeu și aproapelui, atât pentru mântuirea noastră, cât și a lumii întregi.

Marcel LUNGEANU

DUMINICA A XIV-A DE PESTE AN

Is 66,10-14c

Gal 6,14-18

Lc 10,1-12.17-20

În această duminică, a XIV-a de peste an, Biserica ne propune să medităm despre mesajul de pace și bucurie (în prima lectură) și despre trimiterea celor 72 de ucenici (Evanghelie).

În Evanghelie am auzit citindu-se: „Secerișul e mare, dar lucrătorii sunt puțini”. Această expresie exprimă un sentiment de bucurie și, în același timp, un sentiment de tristețe. Bucurie pentru abundența secerișului și tristețe pentru că secerătorii necesari pentru seceriș sunt insuficienți. Bucuria din Evanghelie o găsim și în prima lectură de astăzi, unde profetul Isaia ne invită la o bucurie în Domnul: „Bucurați-vă împreună cu Ierusalimul și veseliți-vă cu el toți cei care ați plâns împreună cu el” (v.10). Este o făgăduință de mângâiere, iar invitația la bucurie are legătură cu ultima parte a Evangheliei, când Isus le spune ucenicilor să nu se bucure că au făcut minuni și au scos diavoli, ci să se bucure că numele lor au fost scrise în ceruri (cf. *Lc 10,20*). Dumnezeu a promis prin profetul Isaia că va hrăni poporul și-l va satura, îl va mângâia cum își mângâie mama copilul; va îndrepta pacea spre Ierusalim, ca un șuvoi și bogăție multă îi va da lui (cf. v.12). Profetul anunță bucuria Ierusalimului. Acesta este centrul istoriei lui Israel, poporul lui Dumnezeu, și cetatea pe care el a ales-o pentru a locui în ea numele său. Cuvântul lui, prezentat nouă prin gura

profetului Isaia, este însoțit de puterea Duhului Sfânt și a darurilor sale.

„Preamăriți-l pe Dumnezeu toți locuitorii pământului”, am cântat în psalmul responsorial (*Ps 65*). Dacă în prima lectură am remarcat invitația la bucurie, aici, în psalmul 65, autorul sacru ne îndeamnă să-l laudăm, să-l preamărim și să-i dăm slavă lui Dumnezeu. De asemenea, autorul ne dă și motivele pentru care trebuie să-l preamărim pe Dumnezeu. Unul dintre motive este cel al creației: „El a prefăcut marea în pământ uscat” (v.6). Un alt motiv este acela că el ascultă întotdeauna rugăciunile noastre. Nu am întâlnit persoană care să se fi rugat lui Dumnezeu cu adâncă credință și intenție dreaptă și Domnul să n-o fi ascultat. Domnul nu uită niciodată promisiunile sale și iartă toate păcatele omului dacă acesta se căiește și se mărturisește. Putem, deci, spune că participarea la sacramente este singurul mod prin care îl putem „obliga” pe Dumnezeu să ne asculte rugăciunile.

În a doua lectură de astăzi, sfântul Paul ne îndeamnă spre a ne lauda cu crucea Domnului nostru Isus Cristos (cf. v.14). Sfântul Paul este pentru noi un model de umilință. El este unul dintre cei mai mari protagoniști în transformarea omului și a lumii, cu noutatea Evangheliei. Să nu ne laudăm cu lucruri deșarte, cu faptele noastre, cu inteligența noastră sau cu ceea ce nu ne aparține, căci ce avem noi, fără să ne fi fost dat de sus? Dacă ne laudăm, în Domnul să ne laudăm, căci de la el avem totul și prin el ne vine totul. Pentru sfântul Paul, tăierea împrejur nu ocupă un loc privilegiat sau foarte important în procesul mântuirii. Exista în vremea aceea, în Israel, mentalitatea că numai cei tăiați împrejur se vor mântui, lucru care nu este nici pe departe adevărat.

Isus îi cheamă la mântuire pe toți oamenii: sclavi sau oameni liberi, săraci sau bogați, inteligenți sau mai puțin inteligenți, tăiați împrejur sau netăiați împrejur. Prin botez, toți suntem chemați și renăscuți la o viață nouă în Isus Cristos.

Tema principală a Evangheliei după sfântul Luca adună diferite directive pe care Isus le adresează ucenicilor săi, arătându-le modul în care trebuie să-și desfășoare misiunea lor în lume. Dumnezeu trimite în misiune 72 de ucenici după ce în prealabil îi trimisese pe cei doisprezece apostoli. Sfântul Luca ne sugerează o situație critică, de necesitate, a trimiterii celor 72 de ucenici; parcă a pregătit o armată și a trimis-o în luptă cu sarcini precise. În misiune, Cristos trimite discipoli pentru a predica vestea cea bună, pentru a schimba mentalitatea ebraică, pentru a semăna sămânța evangheliei. Această generație nouă, prin schimbarea vieții și a relațiilor interpersonale, stă la baza construirii împărăției lui Dumnezeu, a reînnoirii umanității.

Misiunea de a anunța și a construi împărăția lui Dumnezeu nu este dată doar celor 72 de ucenici, ci este încredințată tuturor oamenilor, tuturor celor botezați în orice loc și în orice timp. Se vorbește tot mai des în zilele noastre de misiunea și apostolatul laicilor. În virtutea botezului, toți suntem preoți, profeți și regi; dar fiecare își exercită această triplă funcție în felul său. Datoria celui trimis nu e de a forța cu orice preț inima omului; n-a făcut-o nici măcar Cristos. Datoria celui trimis se limitează la vestirea cuvântului și este eficace în măsura în care este clară și provocatoare.

Într-o zi, ieșind din convent, sfântul Francisc de Assisi îl întâlnește pe fratele Giuseppe, un frate simplu și bun pe care sfântul Francisc îl iubea mult. Îi spune:

„Frate Giuseppe, vino cu mine; hai să predicăm”. Fratele, indignat, îi răspunde: „Știi bine că eu nu sunt instruit, cum aș putea să vorbesc eu lumii?” Dar sfântul Francisc insistă și fratele Giuseppe acceptă. Se învârtiră prin tot orașul, rugându-se în liniște pentru toți cei care lucrau în piețe și curți. Zâmbiră copiilor, în special celor săraci, schimbară câteva vorbe cu câțiva bătrâni, îngrijiră câțiva bolnavi și ajutară o doamnă să ducă un vas cu apă. După ce au traversat de mai multe ori orașul, sfântul Francisc spune: „Frate Giuseppe, este timpul să ne întoarcem în convent”. „Și predica noastră?”, întrebă fratele Giuseppe. „Am făcut-o deja”, răspunse zâmbind sfântul. Ce putem învăța din această mică istorisire? Putem învăța că noi suntem predica, ceea ce putem noi să facem cu faptele noastre este mai mult decât faptul de a spune câteva cuvinte. Chiar dacă nu suntem toți chemați ca să predicăm, putem face mult mai mult bine prin faptele noastre bune; ajutându-l pe aproapele nostru care are nevoie de noi, de bunăvoința noastră, asemenea sfântului Francisc și fratelui Giuseppe.

În Evanghelia de astăzi, Isus ne vorbește despre *rugăciune*. Ucenicul adevărat, nevrednic de misiunea care i-a fost încredințată, trebuie să se roage stăpânului secerișului ca acesta să trimită cât mai mulți lucrători la seceriș, pentru că: „De secerat este mult, iar lucrătorii sunt puțini” (v. 2). Imaginea secerișului era folosită pentru a indica viitorul împărăției mesianice.

Isus îi trimite pe ucenicii săi, în condiții de neputință extremă. Știe că lupta discipolilor împotriva răului este inegală: „Iată, eu vă trimit ca mieii în mijlocul lupilor” (v. 3), dar eficacitatea predicii ucenicului nu este garantată de zestrea sa naturală, ci de lucrarea harului și de puterea mesajului pe care îl poartă.

„Nu luați cu voi nici bani, nici desagă, nici sandale”, spune Isus (v. 4). Ceea ce convinge întotdeauna nu sunt cuvintele, ci faptele și comportamentul în viață, acesta din urmă facilitând convertirea. Discipolul este sărac și expus, este bogat numai în credința adevărului vestirii sale. Adevăratul discipol al lui Isus pune la dispoziție toate ale sale în mod gratuit (credința sa, timpul său, prietenia sa) și o face convins fiindcă și lui i-au fost date de Dumnezeu și posedă toate acestea din abundență.

Adevăratul apostol este un împărțitor al păcii sufletești, în orice timp și în orice cadru se găsește. „În orice casă veți intra, veți spune întâi: «Pace acestei case!»”, este sfatul lui Isus (v. 5). Apostolul nu trebuie să intre forțat într-o casă și să predice. El va merge numai acolo unde va fi primit. Când nu va fi primit, atunci va pleca din acel oraș și își va scutura praful de pe picioare ca semn împotriva lor; iar soarta acelui oraș va fi mai dură decât a Sodomei și a Gomorei. Misiunea apostolului este aceea de a-i ajuta pe frații săi să se împace cu Dumnezeu și între ei.

Dumnezeu cheamă și trimite în misiune; discipolii trebuie să răspundă, să ia o decizie fermă, pentru că a-l urma pe Maestrul lor înseamnă, în același timp, a-și lua crucea. E dificil de a duce un mesaj de pace într-o lume plină de violență și de răutate.

Conciliul al II-lea din Vatican, în decretul privind activitatea misionară a Bisericii în lume, *Ad gentes*, ne învață că „Biserica înțelege că mai are încă de îndeplinit o lucrare misionară uriașă. Într-adevăr, două miliarde de oameni încă nu au auzit sau abia dacă au auzit mesajul evangheliei; o parte dintre ei urmează una dintre marile religii, alții rămân străini de însăși cunoașterea lui Dumnezeu, alții îi neagă în mod expres existența, ba

chiar uneori o atacă. Pentru a putea oferi tuturor misterul mântuirii și viața adusă de Dumnezeu, Biserica trebuie să se însereze în toate aceste grupări, din același impuls din care Cristos însuși, prin Întrupare, s-a legat de condițiile sociale și culturale concrete ale oamenilor printre care a trăit” (AG 10).

Așadar, să-l rugăm pe stăpânul secerișului să trimită lucrători în secerișul său, ca să ajungă la toate popoarele vestea cea bună a împărăției lui Dumnezeu.

Petrică BUTNARIU

DUMINICA A XV-A DE PESTE AN

Dt 30,10-14

Col 1,15-20

Lc 10,25-37

Într-una dintre marile sale opere, poetul român Mihai Eminescu se întreba: „Unde voi găsi cuvântul ce exprimă adevărul?” Constatăm, aşadar, că problema sa consta în a găsi expresia potrivită pentru a putea exprima adevărul pe care, lasă să se înţeleagă, îl cunoştea. Chiar dacă ar putea părea prezumtiv să-l contrazicem pe marele poet, cred totuşi că dificultatea omului nu constă în găsirea unei expresii potrivite pentru comunicarea adevărului, ci dificultatea constă în a afla adevărul însuşi: adevărul despre sine, adevărul cu privire la sensul lumii, adevărul cu privire la Dumnezeu şi la raportul nostru cu el. Conciliul recunoaşte la numărul 18 din Constituţia pastorală despre Biserică în lumea contemporană, *Gaudium et spes*, tot acest zbucium al omului, precizând că neliniştea omului nu este legată atât de suferinţă, de degradarea progresivă a trupului, cât, mai mult, de teama dispariţiei sale definitive, şi în aceasta culminează enigma condiţiei umane.

În diferite culturi şi rituri, vedem cum omul a încercat să se apropie de Dumnezeu, izvorul şi temeiul existenţei. Aşadar, întrebarea învăţătorului legii din Evanghelia de astăzi: „Ce trebuie să fac, ca să dobândesc viaţa veşnică?”, nu trebuie să ne surprindă; ea nu este expresia unui zbucium interior particular, izolat, ci este expresia unei tensiuni spirituale a umanităţii întregi, a umanităţii de ieri şi, cu mult mai mult, a umanităţii de astăzi. În pofida

atâtor răspunsuri a falșilor profeți ce s-au succedat de-a lungul secolelor, întrebarea învățătorului legii persistă și astăzi în inima omului; în atitudinea învățătorului legii atingem cu mâna drama credinței noastre: pe de o parte, preocuparea pentru o împlinire cât mai riguroasă a legii, pe de altă parte, insatisfacția spirituală, nemulțumirea inimii căutătoare de Dumnezeu; iar răspunsul cu privire la tot acest zbucium nu este o filosofie, nu este o doctrină, ci este o Persoană; o Persoană care se prezintă drept cale, adevăr și viață (cf. *In* 14,6), este Isus Cristos care ne vorbește și astăzi.

Cu siguranță că dintre toate parabolele întâlnite în Evanghelii, cea de astăzi este una dintre cele mai cunoscute; este o parabolă care place oricui o ascultă. Însă dincolo de frumusețea narativă, trebuie să știm că parabola de astăzi nu este o istorioară ca oricare alta, ci este o istorie adevărată, o istorie grandioasă, mare cât lumea: este însăși istoria umanității. Una dintre primele interpretări ale sfinților Părinți și a scriitorilor Bisericii cu privire la această parabolă consideră că „.... omul care cobora este Adam; Ierusalimul este paradisul ceresc; Ierihonul este lumea; tâlharii sunt puterile vrăjmașe ale iadului; preotul este Legea lui Moise; levitul reprezintă profeții; samariteanul milostiv este Cristos; hanul care îi primește pe toți cei care vor să se vindece este Biserica; cei doi dinari sunt Tatăl și Fiul; hangiul este păstorul Bisericii; vinul și uleiul pus peste răni este Duhul Sfânt Mângâietorul; faptul că samariteanul promite că se va întoarce arată cea de-a doua venire a lui Isus Cristos, pe norii cerului, cu mărire și slavă, la sfârșitul lumii” (Origene, *Hom. in Lc.*, 34).

Chiar dacă la prima vedere cele două lecturi nu prea par să aibă legătură cu textul evanghelic, totuși ele ne ajută să descoperim caracterul profund al Evangheliei

de astăzi. În prima lectură am auzit învățătura lui Moise cu privire la cuvântul lui Dumnezeu: „Legea e în inima ta și pe buzele tale” (v. 14). Asemeni samariteanului din Evanghelie, care se apropie de cel căzut, la fel și Dumnezeu se apropie de om. El nu rămâne izolat în transcendența sa asemenea divinităților celorlalte religii, ci sălășluiește în inima omului prin această lege nescrisă, sădită în om încă de la începuturi. Răspunsul omului la acest pas de iubire făcut de Dumnezeu trebuie să fie tot iubirea; de altfel, iubirea este câmpul în care omul se poate manifesta în toată libertatea sa. Faptul că legea este în inima omului (este vorba despre porunca iubirii) exprimă gândul că iubirea nu este imposibilă: „Ea nu este în ceruri ca tu să spui: cine se va urca în cer ca să ne-o aducă și să ne-o vestească, pentru ca noi s-o putem împlini?” (v.12); generozitatea totală nu este utopie: „Cuvântul acesta este chiar lângă tine, pe buzele tale și în inima ta, ca tu să-l poți împlini” (v.14). Această lege este, așadar, aproape de om, iar omului nu-i rămâne altceva decât, căutând-o, să o găsească, deoarece, găsind-o, îl află pe Dumnezeu, după cum am cântat în psalmul responsorial: „Domnul este aproape de cel care îl caută” (*Ps* 68,14).

În lectura a doua, sfântul Paul continuă ideea primei lecturi completând că Dumnezeu s-a apropiat de om prin persoana lui Isus Cristos. Dumnezeu cel transcendent, Iahve cel înfricoșător, depărtat prin maiestatea sa, coboară în mijlocul oamenilor pentru a împăca cele din cer și cele de pe pământ, pentru a uni cerul cu pământul „prin sângele său vărsat pe cruce” (v. 20). Omul rănit de păcat îl sensibilizează pe Dumnezeu cel milostiv, iar acesta se apropie să-l vindece. Așadar, în figura samariteanului din parabola evanghelică, Biserica ne îndeamnă să-l vedem pe însuși Cristos; și nu poate trece neobservat

cu câtă afecțiune Isus descrie scena, aceasta deoarece el însuși avea să o îplinească prin jertfa sa. Întreaga istorie a mântuirii ne arată faptul că Isus Cristos este adevăratul samaritean milostiv, el, care este iubirea Tatălui.

Însă parabola de astăzi nu trebuie doar să ne ajute să vedem iubirea lui Dumnezeu pentru noi; nu este suficient numai atât, dar ea trebuie să se reflecte în viața noastră de fiecare zi. După cum am putut auzi, parabola se încheie cu îndemnul: „Mergi și fă și tu la fel” (v. 37); e, de fapt, mesajul duminicii de astăzi. Comportamentul bunului samaritean reprezintă practic emblema fraternității creștine, o fraternitate ce nu ține cont de diferența de rasă, diferența politică sau religioasă.

Cine este aproapele nostru? - acest lucru ne-am putea întreba și noi. Prin parabola de astăzi, Isus ne răspunde că aproapele este cel de lângă noi, cel pe care poate nu ne place să-l privim, cel pe care îl lăsăm să treacă pe lângă noi, sau pe lângă care trecem, fără să-l vedem. Scriitorul rus Feodor Mihailovici Dostoievski spunea: „Când mă gândesc la aproapele, îl iubesc; însă când văd chipul unui anumit om, îl detest”. Același lucru ni se poate întâmpla și nouă; însă trebuie să fim atenți întrucât sfântul apostol Ioan ne spune în prima sa scrisoare că Dumnezeu vrea ca noi să iubim cu fapta, nu cu vorba (cf. *1In* 3,18). Și nu trebuie să așteptăm situațiile cele mai extraordinare pentru a ajuta aproapele, ci să-l ajutăm la tot pasul, prin gesturi mici. Aproapele nu este o noțiune ce exprimă un datum limitat în funcție de capriciile noastre, dar este o categorie universală. Aproapele nu este ceva abstract, despre care am putea discuta doar în urma unor scilipiri de geniu ale inteligenței noastre, ci este cineva pe care-l întâlnim în cele mai diferite situații.

Într-o celebră istorioară citim povestea unei fetețe, vândătoare de lumânări, care moare de frig în noaptea

de Crăciun. Doamne elegante, însoțite de cavaleri bogați, trec pe lângă ea îndreptându-se spre o petrecere organizată cu scop caritabil. Una dintre aceste doamne, ne relatează povestea, o vede pe micuță tremurând de frig și, fiind cuprinsă de milă, dorește să se oprească pentru a o ajuta, dar își dă seama că este târziu și nu-și permite să întârzie la petrecere, petrecere a cărei organizatoare era chiar ea. Ajunge în sala balului și, în timp ce toți o aplaudă pentru nobila intenție a organizării petrecerii, își amintește de fetița din stradă și, reproșându-și dorința de vanitate, iese și se îndreaptă spre locul unde era sărmana, pentru a o ajuta. Însă, încheie autorul anonim, era prea târziu...

Un exemplu trist, dar atât de grăitor! Tot în acest sens, într-una dintre predicile sale, sfântul Vasile cel Mare spunea: „Dacă unul dezbracă pe altul se numește hoț; cine nu îmbracă pe cel gol, când o poate face, merită alt nume?!”

Iubirea față de cel sărman poate îmbrăca diferite aspecte, însă niciodată ea nu trebuie să rămână doar o teorie frumoasă despre care ne face plăcere să discutăm; ea trebuie să devină faptă. Filozoful austriac Ludwig Wittgenstein spunea că iubirea creștină nu e o doctrină, nu este o teorie, ci este un eveniment real împlinit în viața omului.

De la Cădere, Dumnezeu, asemeni unui samaritean milostiv, întinde omului rănit de păcat mâna sa, mână care este Fiul său atârând pe Cruce, Mort și Înviat. Să acceptăm mâna sa iubitoare – pentru unii poate ea stă întinsă de ani! – și acceptând vindecarea pe care ne-o oferă, ascultând glasul său, să facem și noi la fel (cf. *Lc 10,37*), adică să devenim, la rândul nostru, un alt samaritean pentru cel de lângă noi.

DUMINICA A XVI-A DE PESTE AN

Gen 18,1-10

Col 1,24-28

Lc 10,38-42

Ne aflăm împreună, în jurul altarului, în cea de-a șaisprezecea duminică din timpul de peste an, zi în care Cristos ne cheamă din nou să-l întâlnim prin intermediul cuvântului evanghelic și al sfintei Euharistii.

După ce duminica trecută parabola Bunului samaritean ne-a învățat iubirea de aproapele, astăzi sfânta Biserică ne propune să medităm despre iubirea de Dumnezeu, înțeleasă și practică în moduri diferite.

Prima lectură, luată din cartea Genezei, ne înfățișează imaginea lui Abraham, care este vizitat de trei bărbați. Ne frapază poate ospitalitatea sa, care este în întregime rodul generozității și al iubirii, deoarece până la sfârșitul mesei el nu a cunoscut natura divină a vizitatorilor săi. Abraham este pentru noi un model de slujire dezinteresată, iar Domnul îl răsplătește dându-i harul unui fiu și împlinindu-și totodată făgăduința de a face din el un popor mare.

A doua lectură, din Scrisoarea sfântului Paul către Coloseni, ne prezintă un alt tip de slujire, la baza căreia se află însă aceeași iubire care l-a animat și pe Abraham. Sfântul Paul este un slujitor al lui Dumnezeu și al evangheliei, iar misiunea sa se desfășoară în întregime în folosul Bisericii lui Cristos. Întrucât în limba greacă cuvântul slujitor, adică diakonos, are sensul direct de slujire la masă, Apostolul ne apare ca acela ce împarte hrana. Nu este vorba aici de o hrană obișnuită, ci de o hrană spirituală. El trebuie să vestească din plin

Cuvântul, adică pe Cristos, hrana sufletelor noastre. Paul îndură suferințele în locul Bisericii și pentru Biserică, dar se bucură pentru acest lucru. Astfel, el ne învață că esența vieții și a propovăduirii noastre este și trebuie să rămână cuvântul crucii. Acest cuvânt ne conduce la desăvârșire, care înseamnă „a-l avea pe Cristos în noi”, și ne ajută să descoperim „marea taină a lui Dumnezeu”. Numai prin acest Cuvânt vom putea fi părtași ai vieții lui Cristos în împărăția cerurilor.

Fragmentul evanghelic aparținând sfântului Luca cuprinde episodul vizitei lui Isus la cele două surori: Marta și Maria. La prima vedere, faptul la care se face referire poate fi considerat ca o simplă întâlnire personală, într-un ambient de prietenie și afecțiune, între Isus și această familie, însă atitudinile diferite ale celor două surori ne arată aspecte fundamentale ale felului de a-l primi și iubi pe Dumnezeu.

Întrucât a fi creștin înseamnă a-l primi permanent pe Cristos, noi avem datoria de a învăța foarte bine acest lucru. Și iată că astăzi, prin intermediul sfintei Evanghelii, Biserica ne propune două moduri de a-l primi pe Cristos: slujirea și ascultarea. Astăzi, Maria și Marta vor să ne învețe arta de a-l primi și iubi pe Cristos.

În textul evanghelic am remarcat diferența de atitudine dintre cele două surori: Maria, așezată la picioarele lui Isus împreună cu ucenicii, ascultându-l pe Mântuitorul, este preocupată de cuvânt, asemenea lui Paul care ne-a vorbit în cea de-a doua lectură; Marta, tot timpul în picioare, ocupată cu pregătirea mesei și a celor necesare, este preocupată de slujire, asemenea lui Abraham, despre care am auzit vorbindu-se în prima lectură.

Deși e posibil ca în urma intervenției Mântuitorului să avem impresia că cele două atitudini se exclud reciproc, nu e deloc așa. „Primirea-slujire” și „primirea-ascultare”

sunt două aspecte apropiate și interdependente. Atât slujirea fără ascultare, cât și ascultarea fără slujire pot împiedica nașterea sau dezvoltarea unui adevărat raport de iubire cu Dumnezeu și cu frații.

Prin cuvintele sale, Cristos nu exclude slujirea, ci doar o subordonează ascultării. Nu critică activitatea Martei, dar o invită pe aceasta să petreacă scurtul timp al vizitei sale în comuniune și dialog. Totodată, noi trebuie să evităm disputa milenară între viața activă și viața contemplativă, cu Marta și Maria prezentate ca modele în contrast. Atitudinile lor, deși sunt diferite, exprimă dragostea unică ce trebuie să se găsească în orice tip de viață, activă sau contemplativă.

Isus acordă o importanță mai mare ascultării și o așază pe primul loc, pentru că altfel am risca să alegem „partea” care nu este cea mai bună și care poate fi pierdută, am risca să considerăm că acțiunea este unicul nostru scop și să neglijăm ascultarea lui Dumnezeu.

Ascultarea cuvântului și a voinței lui Dumnezeu trebuie să fie cea care alimentează și dă sens vieții noastre. Fără ascultare nu există creștere în viața interioară, nici adevărată dezvoltare a persoanei umane. Ascultarea este cea mai sigură cale care garantează împlinirea și libertatea omului. Conciliul al II-lea din Vatican, în decretul *Perfectae caritatis*, la numărul 14, ne spune că „ascultarea, departe de a umbri demnitatea persoanei umane, o aduce la maturitate, sporind libertatea fiilor lui Dumnezeu”.

Ascultarea merită primul loc, deoarece ei îi urmează credința, din care, mai apoi, se naște fapta. Este vorba, deci, în Evanghelia de astăzi, de prioritatea cuvântului față de faptă, de prioritatea tăcerii în fața activității.

Atitudinea de ascultare și tăcere a Mariei este o provocare pentru oamenii zilelor noastre care sunt striviți

de gălăgia grijilor și preocupărilor zilnice. Comportamentul Mariei trebuie să devină cât mai des și comportamentul nostru. Conștienți că „ascultarea face mai mult decât jertfele” (1Sam 15,22), va trebui să facem liniște în sufletele noastre ca să-l putem asculta pe Cristos și prin mărturia noastră să ne împlinim datoria de a-l face ascultat și de alții. Va trebui să facem liniște în sufletele noastre pentru a-l auzi pe Cristos care bate și a-i putea deschide ușa inimii noastre.

Chiar dacă Isus ne spune că Maria „și-a ales partea cea mai bună, care nu i se va lua”, adică și-a ordonat corect prioritățile în viață, el nu exclude, nu neagă activitatea Martei, adică slujirea. Însuși Cristos, care ne-a dat exemplu de ascultare, împlinind voința Tatălui, este pentru noi un model de slujire atunci când spală picioarele ucenicilor. Avem nevoie de ascultare tocmai pentru a avea forța de a sluji. Avem nevoie de acel „singur lucru” pe care și l-a ales Maria, pentru că el e rădăcina acelor „multe lucruri” de care se ocupa Marta.

Deși astăzi nu ne mai putem manifesta ospitalitatea asemenea lui Abraham sau Martei, trebuie să-l slujim pe Cristos din frații noștri flămânzi, bolnavi sau goi. Cristos sosește la noi prin intermediul acelor oameni care ne schimbă planurile sau ne strică programul, iar noi avem datoria de a-l sluji, pentru că, uneori, un simplu gest de-al nostru poate schimba cursul unei vieți.

Se spune despre un bătrânel ateu că a mers într-o zi la un preot renumit pentru a-și rezolva problemele de credință. Ajuns acolo, s-a văzut nevoit să aștepte, întrucât preotul era ocupat, dar a primit imediat din partea acestuia un scaun, pentru ca așteptarea să nu devină pentru el o povară prea grea. Mai târziu, după o lungă discuție pe care a avut-o cu preotul, bătrânelul și-a manifestat dorința de a deveni creștin. Plăcut surprins, preotul l-a

întrebat care dintre argumentele aduse de el l-a convins că Dumnezeu există și că Isus a înviat. Răspunsul său a fost la fel de surprinzător ca și hotărârea de a se converti: „Gestul prin care mi-ați adus scaunul ca să nu obosesc așteptându-vă, acesta m-a convins”.

Așadar, iată cât de strânsă este legătura dintre ascultare și slujire și cât de puternice sunt ambele atunci când conlucrează în vederea realizării aceluiași scop. Acest exemplu ne sugerează cel mai bine soluția pe care trebuie să o urmăm. Nu trebuie să alegem unul dintre modelele Marta sau Maria, ci trebuie să facem o sinteză între cele două comportamente ale lor. În aceeași persoană trebuie să se găsească Marta împreună cu Maria și Maria împreună cu Marta. Vom fi mai mult Marta sau mai mult Maria în funcție de felul vieții pe care o vom trăi.

În același timp, sfânta Evanghelie de astăzi ne învață care trebuie să fie atitudinea noastră atunci când participăm la sfânta Liturghie. Avem datoria de a asculta cu atenție ceea ce Dumnezeu ne spune în liturgia cuvântului pentru a-i putea pregăti lui Isus, care ni se dăruiește în mod sacramental, o masă și un loc de odihnă în sufletul nostru. Acesta este cel mai frumos gest pe care îl putem face față de Cristos care ne slujește zilnic, pregătindu-ne banchetul euharistic la care el însuși se oferă ca hrană pentru sufletele noastre.

Să-l rugăm pe Dumnezeu să ne ajute ca, ascultând și iubind Cuvântul, asemenea lui Paul și Mariei, să putem sluji din iubire asemenea lui Abraham și Martei. Numai în acest fel vom putea să răspundem pozitiv la întrebările pe care Cristos le adresează zilnic fiecăruia dintre noi: Mă ascuți?... Mă iubești?... Mă slujești?

DUMINICA A XVII-A DE PESTE AN

Gen 18,20-32

Col 2,12-14

Lc 11,1-13

Ne amintim cu siguranță textul evanghelic al duminicii trecute, care ni-l prezenta pe Isus în atmosfera plăcută a locuinței prietenilor săi din Betania: Marta, Maria și Lazăr. Aceeași atmosferă plăcută de prietenie învăluie și liturgia cuvântului de astăzi, fie că este vorba de prima lectură, unde-l vedem pe Abraham discutând cu Dumnezeu, fie că este vorba de Evanghelie, în care ne este prezentat Cristos. Acest cadru spiritual prietenesc este prilejul folosit de Isus pentru a-i învăța pe ucenici, și totodată pe noi, cei de astăzi, arta rugăciunii.

Sunt sigur că avem încă proaspăt în minte chipul Mariei, sora Martei: la picioarele lui Isus, copleșită de prezența lui, fără să rostească vreun cuvânt. Nici intervenția și reproșul Martei nu sunt capabile să o smulgă din contemplarea Mântuitorului. Maria, citind pe chipul lui Cristos intensitatea vieții sale interioare, ar vrea parcă să spună ceva, să-l întrebe ceva, dar pare incapabilă de a găsi cuvintele. Intuia probabil că acela care era atât de drag inimii sale avea un secret al vieții, și poate că se întreba care este acest secret.

În Evanghelia de astăzi, locul Mariei îl iau ucenicii, care sunt martori ai unui moment de rugăciune aparte pe care Învățătorul lor și-l permite. Poate au vrut să-l deranjeze pentru a-l întreba câte ceva legat de organizarea vieții lor zilnice, dar au preferat să aștepte ca Isus să-și termine rugăciunea. Această așteptare a fost, probabil,

timpul în care și-au formulat întrebări despre modul cum se roagă Maestrul lor. L-au văzut, cu siguranță, de mai multe ori retrăgându-se pentru a se ruga. De fiecare dată revenea transformat, dar nu le spunea nimic despre ceea ce trăise. Și acum, este imposibil ca timpul petrecut în rugăciune să nu-și fi pus amprenta pe chipul său. Aceasta a fost clipa în care ucenicii, uitând de orice alte probleme, i-au cerut să le spună secretul său: Doamne, învață-ne să ne rugăm! Dacă Maria nu a apucat să rostească nici un cuvânt, deși simțea intensitatea vieții interioare a lui Cristos, ucenicul o face. Dar... ca și cum cuvintele i-ar fi scăpat fără să-și dea seama, se justifică parcă zicând: ...așa cum și Ioan Botezătorul i-a învățat pe ucenicii săi.

Este momentul în care inima lui Isus se descarcă. Ar fi putut să ia el inițiativa aceasta; putea să le impună dinainte ucenicilor săi niște formule de rugăciune spre a le învăța. Dar nu o face; așteaptă clipa în care inima lor va simți nevoia de a vorbi lui Dumnezeu. Acum însă, ajunsă clipa, le spune secretul adevăratei rugăciuni. Ne putem da seama cu ce spirit le vorbea, cu câtă convingere, dat fiind faptul că tocmai făcuse experiența rugăciunii; nu făcea decât să reverse în cuvinte preaplinul inimii sale. Cristos, așadar, îi învață pe ucenicii săi, și pe noi totodată, cum să ne rugăm.

El dă mai întâi o formulă de rugăciune, formulă pe care noi toți o știm atât de bine și o recităm deseori. Dar știm noi ce cerem sau cum să cerem? Îmi este teamă că, de prea multe ori poate, rostim doar cuvinte, inima și mintea fiindu-ne în altă parte. Cristos însă, îndată ce a încheiat formula rugăciunii propriu-zise, a continuat să le vorbească ucenicilor pentru a-i face conștienți și capabili de a înălța această rugăciune cu un spirit adecvat. Fără acest spirit, pe care vrea să-l împărtășească ucenicilor,

nu le-ar fi încredințat decât niște cuvinte goale. Este drept, cuvintele folosite sunt foarte sugestive, rugăciunea este foarte frumoasă; este considerată chiar rugăciunea exemplară, rugăciunea model. Sfântul Augustin exprimă profunzimea și complexitatea acestei rugăciuni astfel: „putem să ne rugăm cu cuvinte diferite, dar nu putem cere lucruri diferite de cele exprimate în rugăciunea Tatăl nostru, învățată de Isus”. Această afirmație este foarte adevărată, dar ea nu se referă numai la textul rugăciunii, ci, mai ales, la spiritul ei, adică la inima din care se înalță aceste cereri: aceasta e exemplară, purtând înseși sentimentele Fiului lui Dumnezeu. Trecând, deci, dincolo de textul rugăciunii, vă propun să ne deschidem inima pentru a descoperi și a primi spiritul ei.

„Sinteză a întregii evanghelii”, după cum o numește Tertulian, rugăciunea „Tatăl nostru” ne raportează la dubla poruncă a iubirii: față de Dumnezeu și față de aproapele, punându-ne în raportul filial și fratern în același timp. Cu referire la nevoile materiale și la cele spirituale, rugăciunea exprimă încredințarea totală în grija Tatălui ceresc. Dar mai importantă este relația de prietenie, de intimitate, pe care o presupune. Acesta este unul dintre aspectele rugăciunii autentice: a-i fi aproape lui Dumnezeu. A-i vorbi de la inimă la inimă este atitudinea de bază a oricărei rugăciuni. Această atitudine o găsim reflectată și în prima lectură ascultată astăzi, unde ne este prezentat Avram dialogând cu Dumnezeu.

După ce a avut bucuria de a-l avea ca oaspete la masă pe Dumnezeu, Avram îl petrece, așa cum se cuvine să facă o gazdă bună cu oaspeții. Pe drum, ca pentru a-i răspunde amabilității arătate, Dumnezeu îi face cunoscute preocuparea și intenția ce le are față de Sodoma și Gomora, cele două orașe a căror răutate devenise scandaloasă. Avram încearcă să schimbe destinul acelor orașe și insistă

în favoarea lor, dar o face atât de mult încât ajunge pur și simplu să se „târguiască” cu Dumnezeu. Este impresionant faptul că Dumnezeu nu arată deloc supărare. Cum este posibil acest lucru? Datorită prieteniei, relației aparte existente între Dumnezeu și Avram. La o atare relație, intimă, de prietenie, ne cheamă și pe noi Dumnezeu prin Cristos. Acest raport, departe de a fi meritul omului, este darul lui Dumnezeu, după cum reiese din lectura a II-a, luată din Scrisoarea sfântului apostol Paul către Coloseni: Dumnezeu v-a dat viață împreună cu Cristos, iertându-vă păcatele. Noi eram certați cu Dumnezeu și vânduți prin păcat Diavolului. Cristos, însă, ne-a împăcat cu Tatăl și, pironind pe cruce dovada scrisă a datoriei noastre, adică păcatul, a anulat-o. Prietenia cu Dumnezeu nu este, așadar, rezervată unora, ci este o invitație adresată tuturor. Propriile căderi nu trebuie să ne sperie; Avram însuși e conștient de starea sa de nimicnicie, căci zice: „Voi îndrăzni să vorbesc cu Domnul, eu, care nu sunt decât praf și cenușă”; dar aceasta nu-l descurajează în încercarea de a-i salva pe frații săi. Intimitatea cu Dumnezeu este, așadar, fundamentul rugăciunii.

După ce Cristos le face cunoscut ucenicilor care este fundamentul rugăciunii, adică intimitatea cu Dumnezeu, el le vorbește despre atitudinea ce dă putere rugăciunii; aceasta este perseverența.

Imediat după ce le-a dat ucenicilor textul propriu-zis al rugăciunii, încearcă să le transmită spiritul ei, modul cum trebuie să se roage, și anume cu insistență. Exprimă importanța acestei atitudini mai întâi într-un mod mai puțin direct, folosind o asemănare. Îi face astfel pe ucenici protagoniștii ipotetici ai unei situații de viață: este vorba de un om care, aflat în impas, apelează cu multă încredere la un prieten al său pentru a fi ajutat. Ora

târzie, deranjul pe care-l presupune intervenția sa, refuzul inițial, toate acestea sunt depășite de convingerea ce o are că rugămintea lui va fi ascultată și va fi ajutat. Folosind acest exemplu, Isus ne indică în mod magistral că insistența aduce roade mai mari chiar decât prietenia, și ne dă garanția că cel care se roagă cu perseverență va obține, ca și omul din pildă, tot ce are nevoie. După ce exprimă acest lucru prin exemplificarea făcută, îl afirmă în mod precis: „Cereți și vi se va da, căutați și veți găsi, bateți și vi se va deschide!” Iar după aceasta, ca și cum nu ar fi fost suficient, întărește cele spuse: „Căci cel care cere, primește, cel care caută, găsește, și celui care bate i se va deschide!” Dar, ca și cum ar citi în inimile ucenicilor îndoiala ce o au privind cele spuse de el, le și argumentează, făcând o comparație grăitoare între bunătatea omului și cea a lui Dumnezeu: căci dacă omul, cu inima sa îngustă, limitată, știe să se arate generos față de cei dragi lui, cu atât mai mult Dumnezeu, a cărui dragoste și bunătate sunt fără margini, își va arăta generozitatea față de cei care îl caută.

Acum, în strânsă legătură cu perseverența de care am vorbit, vreau să vă atrag atenția asupra unui lucru la fel de important. Rugăciunea nu trebuie să fie în viața noastră zilnică doar ceva ocazional. Există obișnuința de a rezerva rugăciunea momentelor de dificultate din viață. Este foarte greșit. Rugăciunea nu este doar o formulă de cerere. Ea este, de asemenea, cuvânt de laudă și mulțumire. Ea corespunde perfect stărilor noastre sufletești. Nu există trăire interioară care să nu poată face obiectul rugăciunii noastre. Așadar, rugăciunea trebuie să fie mereu prezentă în viața noastră. În mod particular însă, în momentele de dificultate, de ispită, de deznădejde, ea trebuie să fie atuul nostru. Dacă Diavolul se apropie de noi, cu ea îl îndepărtăm; dacă

el ne atacă, prin ea îl învingem; ea este arma creștinului, o armă sigură și eficientă. Și așa cum luptătorul nu se desparte niciodată de arma sa, nici creștinul nu trebuie să se despartă de rugăciune.

Îmi amintesc un dialog întâlnit în jurnalul spiritual al scriitorului elen Nikos Kazantzakis, operă intitulată *Raport către El Greco*. Autorul povestește:

Un bătrân din Creta mi-a zis odată:

Când o să ajungi la porțile raiului și n-or să se deschidă, nu bate cu ciocanul. Ia arma de pe umăr și trage!

Crezi că Dumnezeu o să se teamă și o să deschidă? l-am întrebat eu.

Nu, băiete, el nu poate fi înfricoșat, dar o să deschidă pentru că va înțelege că te întorci de la luptă.

Rugăciunea, așadar, atunci când este mereu prezentă în viața noastră, nu numai că este arma care ne garantează victoria pe acest neîntrerupt câmp de luptă care este viața pământească, dar în clipa din urmă devine „trâmbița” prin care ne anunțăm sosirea la porțile raiului și „cheia” cu care le deschidem. Ea este siguranța vieții noastre veșnice.

Exemplificările lui Isus din încheierea textului evanghelic fac referință și la obiectul cererilor noastre din rugăciune. Cred că fiecăruia dintre noi i s-a întâmplat să ceară ceva în rugăciune și să nu fi simțit că a primit. Înălțând o rugăciune de cerere și nesimțind că suntem ascultați, nu cred să nu fi fost puțin intrigati: De ce nu mă ajută Dumnezeu? Aflând că trebuie să fim mai insistenți, am continuat să ne rugăm, dar poate în zadar. Dacă s-a întâmplat sau vi se va întâmpla acest lucru, vreau să știți că totul se poate datora obiectului cererii noastre. Această problemă, a obiectului rugăciunii de cerere, a stat foarte mult timp în atenția particulară a Bisericii.

Au existat preocupări care au dus la concluzii diverse: fie că putem cere numai bunuri spirituale, fie că putem cere și bunuri materiale. Dar dincolo de toate acestea, trebuie să nu uităm un lucru: orice am cere, Dumnezeu știe deja de ce avem nevoie. Încrederea în Dumnezeu, așadar, este fundamentală. Acceptarea voinței sale trebuie să fie murmurul minții și refrenul inimii noastre. Atunci vom spune cu psalmistul:

„Îți voi mulțumi, Doamne, din toată inima, căci ai ascultat cuvintele mele/ În ziua în care te-am chemat, m-ai ascultat”.

Cât despre obiectul propriu-zis al cererilor noastre, dincolo de orice bun material sau spiritual, trebuie să fie invocat Duhul Sfânt. Aceasta trebuie să fie rugăciunea înaintemergătoare oricărei rugăciuni, căci știm foarte bine că fără Duhul Sfânt nu putem spune nici măcar Abba (Tată). Cristos însuși, în Evanghelia de astăzi, ni-l prezintă pe Duhul Sfânt ca darul suprem al lui Dumnezeu față de oameni și, mai mult, ne asigură că Dumnezeu îl va oferi acelor care i-l cer.

Iată-ne adunați împrejurul mesei euharistice. Cristos, mai prezent ca oricând, se află în mijlocul nostru, înălțând împreună cu noi rugăciuni Părintelui ceresc. El însuși, Maestrul nostru, poartă intențiile noastre la tronul Tatălui său dumnezeiesc. Dar pentru ca aceste rugăciuni ale noastre să fie primite, ele trebuie să fie înălțate într-un singur glas, dintr-o singură inimă, într-un singur spirit, acela pe care ni l-a dat Isus. Să-l rugăm, deci, pe Duhul Sfânt să ne transforme într-un singur popor plăcut Domnului, popor care să suspine neîntrerupt: Doamne, învață-ne să ne rugăm!

Paul BUTNARU

DUMINICA A XVIII-A DE PESTE AN

Qoh 1,2;2,21-23

Col 3,1-5.9-11

Lc 12,13-21

Am ascultat împreună cuvântul lui Dumnezeu pe care Biserica ni-l propune spre reflecție astăzi, în această duminică. Ne transmite un mesaj cât se poate de limpede: atitudinea pe care un creștin trebuie să o aibă față de bunurile materiale. Este o temă extrem de actuală. Deschideți, dacă doriți, televizorul pe orice canal, radioul pe orice post sau răsfoiți la întâmplare un ziar, ori vorbiți cu orice om de pe stradă și veți constata că gândul și fapta omului de astăzi se concentrează într-o foarte mare măsură în jurul unei singure realități: banii, sau, dacă vreți, averea, averea, averea. Sau încercați să vă readuceți în minte gândurile, neliștile și speranțele ce vi le-ați făcut, de exemplu, ieri, și mulți dintre dumneavoastră veți rămâne surprinși cum lucruri ca salarii, pensii, prețuri, scumpiri, cumpărături, investiții etc. ocupă un loc destul de important în preocupările dumneavoastră.

Este bine? Este rău? E normal sau anormal? Trebuie să fiu îngrijorat de acest lucru sau, dimpotrivă, pot să-l cultiv? Sunt întrebări care ne vin spontan în minte și la care vom încerca să răspundem ascultând ceea ce Isus însuși ne spune despre acestea prin textele sacre.

Sfântul Luca ne relatează cum, în timp ce predica, Isus e rugat de un anonim din mulțime să rezolve un litigiu legat de o moștenire. Isus refuză să o facă în maniera în care se aștepta persoana respectivă și pune în discuție adevărata problemă a acelui om. Și o face, ca aproape întotdeauna, spunându-ne o frumoasă parabolă.

Un om era atât de bogat încât bogăția sa însăși constituia o problemă. Pământul lui rodise atât de mult încât nu mai avea unde să-și pună produsele. Și tot gândindu-se și reflectând, găsește în cele din urmă o soluție la această dilemă existențială: „Voi dăruia totul” – își zice el – „și voi construi niște hambare mai mari. Voi putea, astfel, să trăiesc fericit până la adânci bătrânețe”. La acest mod al lui de a gândi, Isus oferă un răspuns care surprinde pe toată lumea: „Dacă mâine vei muri, cu ce te vei prezenta înaintea lui Dumnezeu?”

Cui se adresează Isus prin aceste cuvinte ale sale? În primul rând, observăm care sunt adevărații destinatari ai parabilei. Deoarece ea ne vorbește despre un om bogat, iar relatarea ei e determinată de intervenția tot a unui om bogat, am fi tentați să credem că se adresează oamenilor prosperi din punct de vedere material. Și întrucât Isus ia atitudine împotriva celui în cauză, am putea considera într-un mod simplist: a fi bogat înseamnă în sine a fi greșitor înaintea lui Dumnezeu. Or, Isus nu ia atitudine împotriva bogăției omului ca atare, ci împotriva modului acestuia de a se raporta la ea. Isus nu-i judecă pe cei ale căror hambare sunt pline, ci pe cei care au mintea plină de avere și inima de lăcomie. El se ridică împotriva tuturor acelor care, indiferent de situația lor materială, consideră faptul de a avea drept singura valoare vrednică de luat în seamă.

Apoi, în parabolă și în celelalte texte putem identifica anumite consecințe pe care instinctul de a poseda mereu mai mult le are asupra omului.

Prima și cea mai importantă consecință ne-o spune sfântul Paul în a doua lectură: distrugeți în voi acea goană după averi, pentru că ea e o slujire la idoli (cf. *Col* 3,5). Este drama cu care astăzi ne confruntăm cel mai des. Omul, prins în vârtejul mentalității moderne, consumiste,

l-a uitat pe Acela care i-a dat viață, l-a uitat pe Cel ce l-a salvat, l-a uitat pe Cel care i-a fost dăruit să-l conducă pe cărarea vieții sale. Omul, în nebunia sa l-a alungat din sufletul său pe Dumnezeu, pentru a-i face loc acestui zeu al ultimelor timpuri: banul. Și, nerecunoscător fiind, l-a alungat tocmai din acea parte a sa care a fost creată după chipul celui izgonit. Pentru acest om care consideră ca și singură valoare hambarul propriu, Dumnezeu a murit. De aceea, putem spune că pofta de avere duce în ultimă instanță la pierderea credinței.

O a doua consecință a acestei atitudini. Dacă citim în Evanghelia lui Luca tot contextul din care este extras fragmentul de astăzi, observăm că, prin intervenția celui om anonim, curgerea obișnuită a ideilor este ruptă. Isus vorbea mulțimii despre mărturia pe care trebuie să o dea orice ucenic adevărat despre el, iar la un moment dat un om ridică o problemă care nu are nici o legătură cu ceea ce Isus spusese înainte. Sigur, acest lucru se poate explica prin modul în care sfântul Luca și-a redactat Evanghelia, prin tradițiile pe care el le-a folosit. Dar, în același timp, îi putem da și o interpretare specială: pentru omul respectiv, cuvintele frumoase ale lui Isus despre împărăție nu aveau nici o valoare. El avea în mintea sa o problemă care nu mai lăsa loc și pentru altceva. Această obsesie a lui legată de moștenire constituia pentru el problema supremă. Moștenirea nu mai era un lucru care trebuia să-i aparțină lui, ci el aparținea acestei moșteniri, cum se exprimă sfântul Ambroziu.

Ce vrea să însemne acest lucru? În modul lui obișnuit de a fi, omul poartă în sine o tensiune spre Dumnezeu, spre Creatorul său, tensiune ce primește o nouă orientare și forță prin botez. Iar acest lucru se recunoaște în toate gândurile și faptele sale. În momentul în care el îl înlocuiește pe Dumnezeu cu o realitate dorită de

el – așa cum am văzut mai înainte – tot ce va imagina și realiza de acum înainte va purta amprenta acestei realități. Ea va deveni pentru el categoria, unghiul din care va vedea realitatea. Una dintre legile lui Murphy spune: „Cine are în mână un ciocan vede în jur numai cuie!”. Înclocuiți ciocanul cu dorința de a poseda și cuiele cu bunurile materiale și veți avea în față chipul desfigurat al multora dintre contemporanii noștri. Am întâlnit în viață mulți oameni ce nu erau capabili să vadă dincolo de mașina pe care o conduc, casa în care locuiesc și banii pe care și-i doresc. Pentru ei nu mai există suflet, nu mai există cer, nu mai există veșnicie. De aceea, pofta de avere duce în cele din urmă la pierderea speranței.

Și a treia consecință. Atunci când vede că a obținut o recoltă foarte bună, bogatul din parabolă nu-și spune: „Mă duc să duc o jertfă la templu ca să-i mulțumesc lui Dumnezeu pentru acest dar”, sau nici măcar: „Îmi voi chema prietenii, familia pentru a ne bucura împreună de acest succes al meu”. Ci, dimpotrivă, își zice: „Suflete, ai adunat bunuri suficiente pentru mulți ani. Odihnește-te, mănâncă, bea și desfată-te”. Rămas fără Dumnezeu, fără speranță, omului nu-i mai rămâne decât bucuria propriei desfătări egoiste. Este exact ca în acel exemplu în care un copil își întreabă tatăl cu inocența-i caracteristică: „Tată, ce sunt banii?” Iar tatăl, pentru a-i explica, se folosește de o imagine. Își duce fiul la fereastră și-l întreabă: „Ce vezi?” „Munții, pădurea, cerul”, răspunde acesta. Apoi acoperă fereastra pe partea exterioară cu bani, și-l întreabă din nou: „Acum ce vezi?”. La care copilul îi răspunde mirat: „Mă văd pe mine însumi!” Acoperită pe una din părți, fereastra devenise o oglindă în care copilul își contempla propriul chip. Același lucru se întâmplă cu acela care nu vede mai departe de bunurile pe care le posedă. Ochii săi nu mai sunt capabili

să vadă viața, lumea, oamenii. De aceea, instinctul de a avea tot mai mult duce la pierderea dragostei.

Acesta este omul pe care Isus îl judecă azi în Evanghelie. E omul care „năzuie la cele de pe pământ”, și nu „la cele de sus”. Pentru el, Dumnezeu a murit, cerul e prea departe, iar omul – un rival. Acest om e caracterizat de Isus printr-un singur cuvânt: nebun.

Așadar, să revenim la întrebările de la început: e bine să ne preocupăm de cele materiale? Da, pentru că și ele fac parte din viața noastră și ne ajută să trăim și să ne împlinim. Dar nu într-atât încât să devenim nebuni înaintea lui Dumnezeu, căci va veni o zi în care ne vom întreba și noi cu cuvintele Ecclesiastului din prima lectură: „Cu ce se alege omul din toată averea și din tot zburciul lui, pentru care s-a trudit sub soare?”

Mihai BLAJ

DUMINICA A XIX-A DE PESTE AN

Înt 18,6-9

Evr 11,1-2.8-19

Lc 12,32-48

Liturgia cuvântului din această duminică ne vorbește despre așteptarea escatologică a realităților promise de Dumnezeu. Prima lectură ne spune că evreii așteptau cu credință eliberarea din robia Egiptului, promisă lor de Dumnezeu. În a doua lectură am văzut cum Abraham, întărit de credință, aștepta „cetatea al cărei arhitect și constructor este însuși Dumnezeu”. În Evanghelie, Isus ne vorbește de atitudinea creștinului față de realitățile escatologice, folosindu-se de pilda stăpânului și a slujitorului.

Știm că Biserica este moștenitoarea promisiunilor făcute de Dumnezeu poporului israelit. Acesta aștepta țara făgăduită încă de la Abraham, care și-a părăsit patria la chemarea lui Iahve. Biserica, noul Popor al lui Dumnezeu, a preluat aceste făgăduințe, dar într-o lumină nouă. În Vechiul Testament, așteptarea poporului israelit se referea la țara făgăduită ca la o împărăție mai mult politică. În contextul Bisericii, așteptarea are ca obiect împărăția lui Dumnezeu, inaugurată de Isus Cristos, și care se va desăvârși la împlinirea timpurilor. Astăzi, cele trei lecturi ne spun cum au așteptat Abraham și poporul israelit împlinirea promisiunilor lui Dumnezeu și cum trebuie să așteptăm noi a doua venire a lui Isus Cristos.

Mântuitorul ne spune că trebuie să fim gata, îmbrăcați și cu făcliile aprinse. Poporul israelit a experimentat din plin această condiție a omului, călător pe acest pământ.

Să ne aducem aminte de Abraham care și-a părăsit țara atunci când Dumnezeu i-a cerut-o. Să ne amintim de poporul evreu care a plecat din Egipt și a părăsit 40 de ani prin pustiu. Isus ne cere să avem aceeași atitudine pe care au avut-o evreii în prima noapte pascală. Iahve le-a poruncit prin gura lui Moise să mănânce mielul de Paști având mijlocul încins, încălțăminte în picioare și toiagul în mână. Această pregătire anticipă trecerea la o altă stare: de la sclavie la libertate. La fel, în Evanghelie, Isus ne spune că trebuie să fim pregătiți pentru trecerea din această viață pământească la viața suprafirească.

Dar ca să fim pregătiți pentru această trecere, Isus ne învață că trebuie să avem o atitudine corespunzătoare față de bunurile acestei lumi. Ele nu trebuie să devină scop în sine, ci mijloace pentru împlinirea omului. Altfel, riscăm ca averile să devină pentru noi o obsesie și să ne conducă viața, așa cum am văzut duminica trecută. Ideal ar fi să ne folosim de aceste bunuri pentru a ne procura o comoară în ceruri.

Inegalitățile sociale trebuie să ne dea mereu de gândit. Iată cum se adresa odată un preot american enoriașilor săi: „Când văd atâtea mașini în fața bisericii, mă întreb: oare unde or fi săracii parohiei noastre? Dar când mă uit la darurile pentru cei nevoiași, mă întreb: oare unde or fi cei bogați din parohia noastră?” În contextul nostru actual, inegalitățile sociale nu sunt atât de flagrante, însă omul se poate alipi de bunurile sale fie că are mult sau puțin, și să uite astfel de ceilalți. Iar când vine vremea să părăsim această lume, ne vom asemana cu bogatul din Evanghelia de duminica trecută.

În al doilea rând, Isus ne îndeamnă la veghere și o face în mod insistent, comparând-o cu vegherea slujitorului care își așteaptă stăpânul. Acesta poate să vină

la orice oră, iar slujitorul trebuie să fie gata să-i deschidă. Uneori, această veghe este înțeleasă în mod greșit. Ea nu este cea obsesie a iminentei venituri a lui Cristos. Mulți știu că, odată, Don Bosco a întrebat un copil care se juca: „Ce ai face dacă ai ști că mâine este sfârșitul lumii?” Iar acesta a răspuns: „M-aș juca în continuare”. Cel care veghează este cel care poate spune: „Sfârșitul lumii poate să vină oricând; eu sunt pregătit”. Acest lucru nu îl poate spune decât cel care este în relații bune cu Dumnezeu și cu conștiința curată. Iată, deci, ce înseamnă a veghea.

Isus abordează apoi tema responsabilității. Am auzit cum un slujitor este pus peste ceilalți slujitori pentru a le da porția de mâncare la timpul convenit. Diversitatea carismelor în Biserică e un lucru cunoscut. Despre acest lucru ne vorbește și sfântul Paul în Scrisoarea către Corinteni. Fiecare a primit un dar anume pe care trebuie să-l pună în comun pentru a-l folosi toți, așa cum auzul sau văzul folosesc întregului trup. Responsabilitatea este în funcție de darul pe care l-am primit. Ea este mai mare în cazul celui care trebuie să împartă hrana materială sau spirituală. Isus poate cere oricând socoteală, răsplătind pe fiecare după cum merită. Servitorul credincios va fi pus administrator peste întreaga avere. Răspătata întrece cu mult meritul. Servitorul rău însă, va fi pedepsit cu asprime.

Nimeni nu se poate sustrage de la datoria față de ceilalți. Cain a încercat să facă acest lucru atunci când i-a răspuns lui Dumnezeu care l-a întrebat unde este Abel: „Sunt eu oare păzitorul fratelui meu?” (*Gen 4,9*). Da, suntem responsabili pentru frații noștri. Nu putem spune că îl iubim pe Dumnezeu și în același timp să nu ne pese că cel de lângă noi se află în mizerie materială sau morală. Cuvintele lui Isus se adresează tuturor, unora mai mult, altora mai puțin.

În finalul Evangheliei, Isus face o afirmație care ne-ar putea nedumeri. Servitorul care, fără să-i cunoască voința, a făcut ceva vrednic de pedeapsă va primi puține lovituri. Dar de ce să fie pedepsit cel care nu cunoaște voința lui Dumnezeu? Papa Leon al XIII-lea afirma în enciclica *Libertas praestantissimus*: „Legea naturală este scrisă și gravată în sufletul tuturor și al fiecărui om, pentru că ea este rațiunea umană care îi poruncește să facă binele și îi interzice să păcătuiască”. Iată că toți, într-o măsură mai mică sau mai mare, putem și trebuie să cunoaștem voința lui Dumnezeu. Chiar și cei care nu cunosc voința lui Dumnezeu trebuie să asculte de conștiința lor, împlinind astfel voința divină.

În fața atâtor exigențe am putea să ne descurajăm. Acest lucru i s-a întâmplat și lui Petru care întreabă la un moment dat: „Doamne, atunci cine se mai poate mântui?” (Lc 18,26). Iar Isus îi răspunde: „La Dumnezeu nimic nu este cu neputință” (Lc 18,27). Abraham a sperat împotriva oricărei speranțe și a crezut că Dumnezeu își va ține promisiunea. Același lucru ni-l cere și nouă astăzi Cristos: să avem făcliile credinței aprinse, pentru că prin botez noi am devenit fii ai luminii și ai zilei, după cum ne spune sfântul Paul în Scrisoarea către Tesaloniceni (cf. 1Tes 5,4-5). Să așteptăm, așadar, cu credință și speranță împărăția lui Dumnezeu și să ne orientăm întreaga existență spre ea.

Marian DASCĂLU

DUMINICA A XX-A DE PESTE AN

Ier 38,4-7.9-10

Evr 12,1-4

Lc 12,49-53

Observăm în viața noastră de zi cu zi că suntem înconjurați de tot felul de evenimente, de știri care mai de care mai zguduitoare. La radio, la televiziune, în ziare, pe internet, de peste tot suntem bombardați cu știri despre diferite revolte, calamități, atentate, despre tot felul de nedreptăți sociale, economice și politice. Omul aflat în această situație încearcă să-și găsească anumite refugii, anumite locuri unde să nu mai audă de această latură negativă a societății, unde să găsească liniște și pace, iar locul cel mai indicat în acest sens pare a fi Biserica.

Dacă un asemenea om ar veni astăzi pentru prima oară în mijlocul nostru și ar auzi cuvintele Evangheliei, ar zice, cu siguranță: „M-am înșelat! Nici măcar la Biserică nu-ți mai poți găsi liniștea. Până și aici auzi de foc, de dezbinare”. De fapt, ce vrea să ne spună Cristos prin cuvintele: „Am venit să aduc foc pe pământ”, „Trebuie să primesc un botez”, „Nu am venit să aduc pacea, ci dezbinarea”?

Foc, botez, dezbinare. Iată cuvintele care, la o analiză mai atentă, sintetizează mesajul Evangheliei de azi. „Am venit să aduc foc pe pământ și cât aș vrea ca el să fie deja aprins”. În accepțiunea biblică, focul are diferite conotații. În primul rând, vrea să semnifice iubirea lui Dumnezeu. În Cartea Cântarea Cântărilor este reliefată această idee acolo unde se spune: „Iubirea este tare ca moartea, iar săgețile ei sunt săgeți de foc și flacăra ei

ca fulgerul din cer” (*Ct* 8,6). O imagine puțin diferită față de aceasta ne-o oferă Cartea profetului Ieremia. Aici ne este prezentat cuvântul lui Dumnezeu ca un foc aprins, închis în oasele profetului (cf. *Ier* 20,9). Aceeași imagine ne-o oferă și Moise. În Cartea Exodului, cuvântul lui Dumnezeu apare ca un rug aprins care arde, dar nu se mistuie. Așadar, prezența focului semnifică prezența lui Dumnezeu, o prezență purificatoare. De aceea, Isus dorește ca acest foc să topească gheața indiferenței și cea crustă a răului care pune stăpânire pe sufletele oamenilor. Iar dorința ca focul să fie deja aprins este o dorință care durează încă și este mai vie acum ca niciodată, pentru că acest foc nu s-a aprins o dată pentru totdeauna, ci așteaptă să se aprindă din nou de fiecare dată.

Acest foc trebuie să se aprindă în viața fiecărui creștin. El a fost aprins cândva la botezul nostru. Se identifică cu Duhul Sfânt pe care l-am primit atunci la botez și, mai târziu, la mir cu virtuțile teologale: credința, speranța și dragostea. Dar, totodată, se știe că un foc poate fi stins sau, cel puțin, poate fi acoperit de un strat de cenușă și atunci este ca și cum nu ar fi. Din păcate, aceasta este situația în care se află flacăra Duhului și a iubirii lui Dumnezeu în inimile multor creștini: îngroapată, ineficace, fără să le lumineze viața și fără să producă cea bucurie a unei vieți cu adevărat creștine.

Într-un mod surprinzător, Isus prezintă imediat după imaginea focului cea imagine a botezului. „Trebuie să primesc un botez și cât mă apasă așteptarea împlinirii lui!” Ca și focul, și apa curată, purifică, dă viață. În limba greacă, *baptizomai* înseamnă „a scufunda”. Pentru Cristos și pentru apostolii săi, însă, această scufundare nu se face în ape limpezi, în ape dulci, conform unui ritual idilic de fecunditate cum se făcea în cultul greco-roman

al zeului Pan. Nu se face nici așa cum făceau călugării de la Qumran din timpul lui Isus, călugări care făceau zilnic băi rituale de purificare în Marea Moartă.

Scufundarea, botezul pe care Cristos îl propune este în sângele patimii sale. El vrea ca noi să fim curățați de întinarea păcatului prin acest botez al sângelui. Dar aceasta el nu o poate face fără voința noastră. Mântuitorul ne cere să facem, așadar, o alegere. Ori suntem cu el, ori suntem împotriva lui. Origene, parafrazând câteva cuvinte ale lui Isus, spunea: „Cine este aproape de mine este aproape de foc; cine e departe de mine este departe de împărăția lui Dumnezeu”.

Totodată, această alegere implică un risc, acela de a fi tăgăduit tocmai de cei la care ții poate cel mai mult și din partea cărora nu te aștepti. „Credeți că am venit să aduc pacea în lume? Vă spun, nu, ci, mai degrabă, dezbinarea. De acum încolo se vor dezbinda tatăl împotriva fiului și fiul împotriva tatălui; mama împotriva fiicei și fiica împotriva mamei”.

Isus a simțit acest gust amar al neînțelegerii, al lepădării, al dezbinării. Intrând în satul său natal, provoacă dezbinare și scandal prin vestirea adevărului; anunță pacea și iubirea și este întâmpinat de ura preoților și a fariseilor; anunță apartenența la aceeași familie a lui Dumnezeu și ai săi consideră că a înnebunit și-l reneagă, nu-l mai consideră ca pe unul de-al lor.

Faptul că va produce dezbinare se știa încă de la prezentarea sa la templu, când bătrânul Simeon a profețit: „Acest copil va fi spre ridicarea și căderea multora în Israel și ca un semn care va stârni împotriviri”.

Aceeași imagine a lui Cristos o întâlnim în persoana profetului Ieremia din prima lectură. Evenimentele care ne sunt relatate aici s-au petrecut în anul 586 î.C.

Armata regelui Nabucodonosor ridică asediul împotriva Ierusalimului pentru a înfrunta armata egipteană a faraonului Kohfra. Era un moment de ușurare, dar și de încredere în forțele proprii pentru locuitorii Ierusalimului. Se ridică însă Ieremia profetînd căderea Ierusalimului și distrugerea completă a acestuia. Este acuzat de trădare și de demoralizarea soldaților prin vorbele sale. Este, așadar, aruncat într-o fântână în care nu era apă, ci numai mîl, și unde era sortit să moară de foame, dar va fi salvat de către un străin, etiopianul Ebed-Melek.

Observăm așadar că viața lui Cristos se aseamănă cu cea a lui Ieremia. Cristos nu spune că a venit să aducă pacea, ci dezbinarea. Cuvântul lui Dumnezeu este tranșant. Cere o angajare imediată. Această pronunțare pro sau contra lui nu lasă loc la altă soluție. Ne cere să ne dăruim lui cu toată ființa așa cum i s-a dăruit mulțimea imensă de mărturisitori despre care vorbește Scrisoarea către Evrei. Autorul acestei scrisori ne invită să ne debarasăm de tot ceea ce ne împovărează, în primul rând, de păcat. Atunci vom parcurge cu perseverență cursa de alergare care ne stă în față, cu ochii fixați asupra lui Isus, începutul și ținta credinței noastre.

În această luptă împotriva păcatului trebuie să ne aruncăm cu toate forțele, să ne împotrivim până la sânge. Se spune despre poetul rus Serghei Esenin că, în pragul sinuciderii, merge la un han și se retrage într-o cameră pentru a-și pune planul în aplicare. Dar, deodată, simte dorința de a mai scrie încă un poem, ultimul. Se așază la masă, ia o foaie de hârtie și o pană de scris, însă, spre surprinderea lui, constată că nu are cerneală. Atunci ia un cuțit, își crestează brațul, iar cu sângele care se scurge își scrie ultimul său poem. Ascultând această istorioară, rămânem impresionați de gestul poetului, de pasiunea

sa, de sacrificiul și dăruirea până la sânge pentru a scrie o poezie.

Tot la fel, botezul creștinului nu trebuie să fie atât unul notat cu cerneală într-un registru din arhiva parohială, ci trebuie să fie unul scris, gravat în carnea noastră, în trupul nostru, precum ne spune sfântul Paul: „Noi trebuie să fim o scrisoare a lui Cristos, scrisă nu cu cerneală, ci cu Spiritul Dumnezeului celui viu, nu pe table de piatră, ci pe tablele inimii, cele de carne” (2Cor 3,3).

Focul, botezul, dezbinarea. Isus adună aceste trei imagini ca într-un șirag pe care îl oferă discipolilor săi ca semn distinctiv. Un singur fir unește aceste trei imagini: acela al unei decizii prompte și sigure pentru împărăția lui Dumnezeu.

Să nu ne sfiim să-i cerem Mântuitorului acest șirag distinctiv. Să avem puterea și hotărârea de a spune: Doamne Isuse, aprinde în mine acest foc, reînnoiește-mă în adâncul inimii; vreau să trăiesc o nouă experiență – aceea a iubirii și atotputerniciei tale; sunt și eu printre cei „osteniți și împovărați”; sunt și eu „oase goale” – cum ne spune profetul Ezechiel – dar știu totodată că, dacă mă descopăr în fața ta, tu poți să-mi redai frumusețea și viața pe care le-am pierdut din cauza păcatului. Această viață ar fi pentru mine o viață nouă, iar pentru tine aș fi un discipol nou.

Iar în momentele în care voi simți că nu mai pot să rezist pe drumul trasat de tine să am acea încredere în Dumnezeu a psalmistului care strigă: „Doamne Dumnezeule, vino repede în ajutorul meu!”

Daniel IORDACHE

DUMINICA A XXI-A DE PESTE AN

Is 66,18-21

Evr 12,5-7. 11-13

Lc 13,22-30

Constituția dogmatică despre Biserica *Lumen gentium*, la numărul 2, ne învață că „Părintele veșnic, în planul total liber și tainic al înțelepciunii și bunătății sale, a creat lumea întreagă și a hotărât să-i ridice pe oameni la împărăția sa divină”. Acest lucru se realizează în „Cristos, cuvântul făcut trup prin care oamenii pot ajunge la Tatăl în Duhul Sfânt și se fac părtași la firea dumnezeiască” (*Dei Verbum* 2).

Tema lecturilor din liturgia cuvântului de astăzi reprezintă pentru noi toți o invitație la mântuire. Dumnezeu, voind să deschidă calea mântuirii, s-a descoperit încă de la început protopărinților noștri, iar după căderea lor, atunci când totul părea pierdut, le-a făgăduit răscumărarea, dându-le din nou speranța mântuirii. Acest lucru Dumnezeu îl realizează după un plan bine stabilit. La vremea stabilită, l-a chemat pe Abraham ca să facă din el părintele unui popor mare pe care după patriarhi l-a învățat prin Moise și profeți ca să-l recunoască drept singurul Dumnezeu viu și adevărat. În cele din urmă, Dumnezeu l-a trimis pe Fiul său care, prin cuvinte și fapte, prin semne și minuni, dar, mai ales, prin moartea sa și prin glorioasa înviere din morți, ne-a deschis nouă tuturor „poarta” mântuirii.

Prima lectură de astăzi prezintă una dintre cele mai frumoase teme ale lui Isaia: manifestarea măreață a gloriei lui Iahve prin atragerea generală a neamurilor

păgâne ca să participe cu preoți și leviți la noua teocrație mesianică. „Chiar și dintre ei voi lua preoți și leviți” (*Is 66,21*), am citit în prima lectură de astăzi. Tema este descrisă cu un limbaj de tip escatologic, prin care se anunță convertirea popoarelor păgâne. Profetia conține în sine sămânța Rusaliilor, moment în care ia naștere noul popor al lui Dumnezeu. Semnul pe care-l statornicește Dumnezeu în mijlocul poporului e Cristos. Apostolii, întăriți de Duhul Sfânt, pornesc să facă cunoscut numele său și slava sa la toate popoarele, împlinind astfel mandatul misionar: „Mergeți în lumea întreagă și predicați evanghelia” (*Mc 16,15*), așa după cum am cântat la psalmul responsorial. Primind evanghelia, vestea cea bună a mântuirii, prin botez, toți devenim fii ai lui Dumnezeu, iar ca fii ne bucurăm din partea lui de toată considerația. Și care este cea mai mare dorință a unui tată, dacă nu aceea de a-i avea lângă sine pe fiii săi?

Lectura a doua face referire la o înțeleaptă pedagogie a lui Dumnezeu care, prin încercările vieții, îi purifică pe credincioșii săi. Aceste încercări, chiar dacă pe moment provoacă durere, se vor transforma, cu siguranță, în cele din urmă, în bucurie profundă. Scrisoarea este scrisă către comunitatea din Ierusalim, pentru acei creștini a căror credință se află în criză și vor să „dezerteze”. Ea vrea să sublinieze faptul că proba credinței este suferința. Autorul sacru face aici o afirmație care la prima vedere pare contradictorie: „pe cine-l iubește Dumnezeu îl pedepsește și-l bate cu varga pe fiul care îi este drag” (*Evr 12,6*). Afirmația ar putea să ne scandalizeze, mai ales în contextul actual în care societatea încearcă prin toate mijloacele să se opună violenței de orice tip. În lumina credinței, însă, încercările vieții fac parte din pedagogia părintească a lui Dumnezeu pentru fiii săi. Argumentul se bazează pe noțiunea biblică a educației. Termenul

grecesc *paideia*, pe care autorul sacru îl folosește aici, înseamnă instruire prin corectare, pedepsire. Pedepsa este percepută ca o corectare care presupune și manifestă iubirea lui Dumnezeu. Atunci când Dumnezeu îl pedepsește pe un fiu al său, o face doar ca să-i atragă atenția; pentru ca, întorcându-și privirea spre Dumnezeu, fiul să poată citi în gestul său iubirea. Dumnezeu pe toți ne-a predestinat spre mântuire. Această mântuire, însă, ne este propusă ca dar gratuit din partea sa, dar pe care fiecare dintre noi este liber să-l accepte sau să-l refuze.

Pericopa evanghelică pe care tocmai am proclamat-o cuprinde mai multe cuvinte ale lui Isus, de tip escatologic, care se referă la cele de pe urmă ale omului, subliniind condamnarea lui Israel care a refuzat mesajul său de mântuire. În dialogul dintre Isus și interlocutorii săi se desprinde următoarea întrebare: „sunt puțini cei care se mântuiesc” (*Lc 13,23*)? Întrebarea este plină de mister și responsabilitate și atinge în nucleul său însuși scopul vieții, care este mântuirea. Totuși, această întrebare pune accentul pe număr, pe cantitate: câți sunt cei care se mântuiesc? Sunt mulți?.. Sunt puțini? În răspunsul pe care-l dă Isus observăm că accentul nu cade asupra cantității, ci asupra modului în care se dobândește împărăția Cerului. Întrebarea, deci, care trebuie pusă este cum se câștigă împărăția Cerului.

Aceeași atitudine o întâlnim și la discipolii lui Isus. Vorbindu-le despre parusie, ucenicii îl întreabă când va veni Fiul Omului, iar Isus le răspunde indicând cum trebuie să se pregătească pentru acea întoarcere. Isus vrea să-i educe pe discipolii săi să nu mai gândească din perspectiva curiozității, ci din cea a înțelepciunii în ceea ce privește problemele importante care îi preocupă pe oameni cu privire la împărăție. Isus folosește ocazia în această evangheliă să-și învețe discipolii despre

modul în care se dobândește mântuirea. Problema ne interesează în mod natural și pe noi, discipolii de astăzi, cei care ne aflăm în fața aceleiași probleme.

Faptul apartenenței la un popor determinat, a unei rase, a unei tradiții sau faptul de a aparține poporului ales din care provine Mântuitorul, „noi am mâncat și am băut împreună cu tine, iar tu ai învățat în piețele noastre...Vă spun adevărul: nu știu de unde sunteți” (*Lc 13,26*), nu garantează cu nimic dobândirea mântuirii. Rămăși pe dinafară, ne spune Evanghelia, va fi plângere și scrâșnire din dinți, deoarece nu va fi împlinită acea chemare, acea dorință care se află în străfundul inimii omului de a fi în preajma Creatorului său, de a se putea bucura de măreția pentru care a fost creat. Bucuriile vieții viitoare ne sunt descrise în Evanghelie prin imaginea ospățului la care sunt invitate să participe toate popoarele, desființând acea idee restrictivă pe care și-o formase poporul israelit de unic destinatar al mântuirii. Astfel, popoarele păgâne, deoarece s-au convertit, au dobândit în ordinea mântuirii întâietate față de poporul israelit. În relatarea sfântului Luca, cei care vorbesc și revendică privilegii sunt iudeii. La sfântul evanghelist Matei, cadrul se lărgeste; suntem noi, cei de astăzi, în contextul Bisericii. Aici, creștinii sunt cei care avansează aceleași pretenții: „Nu am profetizat în numele tău, nu am alungat diavoli în numele tău și nu am făcut atâtea minuni în numele tău? Atunci le voi declara: «Niciodată nu v-am cunoscut. Îndepărtați-vă de mine, voi, care săvârșiți nelegiuirea!»” (*Mt 7,22-23*). Unii creștini cred că se vor mântui întrucât aparțin Bisericii vizibile a lui Cristos, deoarece sunt botezați și și-au botezat copiii sau pentru faptul că discută cu prietenii probleme religioase. Toate acestea le par ca fiind suficiente pentru a se mântui. Cât de bine se potrivește pentru aceștia

un gând al economistului Schumpeter care spune că „nimic nu este mai înșelător decât ceea ce pare evident”!

Prin „poarta strâmtă”, Isus vrea să spună că drumul mântuirii este legat de o dedizie personală, de un efort: „Dați-vă silința să intrați pe poarta cea strâmtă” (*Lc* 13,24). Dumnezeu i-a creat pe oameni în vederea participării la viața sa divină. După ce protopărinții noștri au păcătuit, neascultând de porunca lui Dumnezeu cu privire la pomul cunoașterii binelui și al răului, au fost izgoniți din paradis, iar calea de acces, poarta, a fost închisă. Poarta e strâmtă pentru că la mijloc este păcatul. Vestirea împărăției și convertirea constituie miezul prediciei lui Isus, iar el a deschis calea întoarcerii spre Paradis pe calea *kenozei* și a crucii și a înăbușit acea revoltă a omului de la început.

Dar noi ce trebuie să facem pentru a intra pe această poartă? În Primul Război Mondial au fost chemați pe front și tineri care abia împliniseră optsprezece ani. În gara unui mare oraș din Italia se aflau pe peron un grup de soldați însoțiți de părinții și prietenii lor care se îmbrățișau plângând; mulți poate se vedeau pentru ultima oară. Undeva mai retras era un om care strângea mâna fiului său și încerca zadarnic să-i poată spune adio. Măinile îi tremurau și nu reușea să vorbească. Era singurul său fiu și-l iubea din toate puterile. Însă ce putea să-i spună? Ce anume putea să-l readucă acasă în siguranță? Iată că însă trenul sosește și la semnalul acestuia soldații urcă în vagoane. Trenul se pune în mișcare, iar mulțimea își agită brațele în semn de salut. Omul, neliniștit, l-a fixat cu privirea pe fiul său care-l saluta de la fereastră. La un moment dat, începe să alerge pe lângă tren și-i strigă acestuia: copilul meu, stai aproape de general!

Unde stau generali, riscul de a fi surprins de inamic este foarte mic. Tatăl a înțeles acest lucru. Acesta este,

de fapt, îndemnul pe care ni-l face nouă astăzi Biserica: să rămânem aproape de Cristos și vom avea garanția vieții viitoare. Cei care intră pe această poartă sunt cei care traversează calea lui Isus, cei care îi stau mereu alături cu umilință. Creștinii care trăiesc într-adevăr credința, care se roagă, care colaborează la răspândirea împărăției, care se străduiesc să-i iubească pe frații lor. Despre aceștia spune Isus că sunt puțini.

În scurt timp vom celebra Euharistia. Dumnezeu ni l-a dăruit pe Fiul său, iar Euharistia confirmă acest lucru și este garanția că Dumnezeu ne vrea mântuiți. Să unim, aşadar, jertfa noastră de fiecare zi, încercările cu care ne confruntăm cu sacrificiul lui Cristos. Să-l rugăm pe Dumnezeu Tatăl să ne dăruiască plinătatea Duhului Sfânt ca să devenim un singur trup și un singur suflet în Cristos, iar Duhul Sfânt să facă din noi un prinos veșnic plăcut Tatălui, să facă din noi o Euharistie împreună cu Cristos. Astfel oferită viața noastră lui Dumnezeu, vom fi invitați, cu siguranță, în sala ospățului său veșnic.

Emanuel LUCACI

DUMINICA A XXII-A DE PESTE AN

Sir 3,19-21.30-31

Evr 12,18-19.21-24a

Lc 14,1.7-14

„Cine se înalță va fi umilit
și cine se umilește va fi înălțat”

Aceste cuvinte sunt o sinteză a întregului mesaj pe care Cristos ni-l propune în Evanghelia de astăzi.

Umilința ce reiese din acest motto este tema principală a liturgiei cuvântului din duminica de astăzi, a XXII-a de peste an. Isus ne invită să fim umili, căci numai prin umilință vom putea intra în împărăția lui Dumnezeu.

Prima lectură luată din cartea lui Ben Sirah este un preludiv la tema Evangheliei de astăzi: „Cu cât ești mai mare, cu atât să te umilești mai mult și vei afla har înaintea Domnului, pentru că el este preamărit de cei umili!” (*Sir 20-21*).

O imagine clară a umilinței o găsim în parabola din Evanghelia de astăzi, a locurilor la masă. Isus este invitat la masă de unul dintre mai-marii fariseilor. El nu este invitat din iubire, ci pentru a fi prins în vorbă, pentru a fi pus la încercare, pentru a i se găsi cusururi. Sfântul Luca este singurul evanghelist care povestește că Isus acceptă invitația la masă a fariseilor. Isus, stând la masă, observă comportamentul celorlalți invitați și îi îndeamnă să nu ocupe locurile din față pentru că ar exista posibilitatea să fie rugați de cel care i-a invitat (stăpânul casei) să se retragă pe locurile din urmă, și astfel ar fi o rușine pentru ei. Pentru Isus nu este vorba

doar de o regulă înțeleaptă, doar de o regulă de bună conviețuire. Este, în primul rând, o regulă a împărăției lui Dumnezeu care dorește să descrie adevărata atitudine religioasă a omului. Isus oferă o regulă de comportament pentru împărăția lui Dumnezeu, o regulă de comportament în fața lui Dumnezeu și, în consecință, de comportament în interiorul comunității, între noi. Banchetul despre care vorbește Isus în parabolă nu este un banchet lumesec, ci este banchetul escatologic unde cei umili vor ocupa locurile din față. Observăm în parabolă cum este condamnată siguranța orgolioasă a omului, prezumția sa de a fi drept. Această aroganță nu denaturează doar raportul cu Dumnezeu, ci și pe cel cu oamenii.

Isus încheie parabola sa cu următoarele cuvinte: „Cine se umilește va fi înălțat”. Dar ce înseamnă umilința? Ce înseamnă să fii umil? Dacă punem una dintre aceste întrebări unui grup de persoane, vom afla diferite răspunsuri. Un soț va răspunde: „Pentru mine, a te umili înseamnă a nu face pe șeful în casă, a nu te impune cu violență”; o soție poate răspunde: „Să fiu supusă soțului, să-mi fac datoria de mamă”; o fetiță poate răspunde: „Să nu fiu orgolioasă, să ascult de părinți, să învăț bine”; un preot poate răspunde și el: „Să folosesc un limbaj simplu la predică, să-mi recunosc păcatele și lipsurile, să fac pocăință”.

Toate aceste răspunsuri conțin un sâmbure de adevăr, dar ele nu sunt esența și nu pătrund conceptul de umilință în profunzimea lui.

Pentru a descoperi care este adevărata umilință și ce trebuie să facem noi ca să fim umili, trebuie să-l întrebăm pe Cristos. El oferă întotdeauna răspuns întrebărilor noastre și rezolvare problemelor noastre. El spune: „Învățați de la mine, căci sunt blând și umil cu inima”. Ce

a făcut Isus ca să fie umil? Isus s-a comportat ca cel care slujește. „Nu am venit ca să fiu slujit, ci ca să slujesc”. Isus a spălat picioarele apostolilor; s-a umilit pe sine luând firea de rob, s-a umilit până la moarte, și încă moartea pe cruce; s-a umilit nu cu vorba sau cu sentimentele, ci cu fapta. Isus se umilește coborând pe altar în sfânta Euharistie la sfânta Liturghie. A te umili nu este un lucru atât de complicat. A te umili înseamnă a avea aceleași sentimente ca Isus, a te comporta așa cum Isus s-a comportat. Despre umilință nu se vorbește, umilința trebuie trăită. Umlința este slujire, disponibilitate, dorința de a ajuta și de a munci pentru ceilalți, și nu pentru avantaje materiale sau pentru onoare și cinste.

O rugăciune a sfântului Francisc spune: „Tu ești unul și întreit, Dumnezeu. Tu ești bunătate, ești înțelepciune și umilință”. Dumnezeu e umilință pentru că din poziția în care este nu poate decât să se umilească. Nu se înalță pentru că nu este nimic deasupra lui. Ori de câte ori Dumnezeu se manifestă în fața poporului israelit, face un act de umilință; creația este un act de umilință, inspirarea Scripturii și traducerii în limbaj uman este un alt act de umilință, trimiterea Duhului Sfânt este iarăși un act de umilință al lui Dumnezeu și exemplele ar putea continua. Actul suprem de umilință al lui Dumnezeu este trimiterea lui Isus Cristos ca jertfă pentru iertarea păcatelor noastre. Ori de câte ori Dumnezeu vine la noi, ne vizitează cu harul său, face acte de umilință.

Dar de ce trebuie să ne umilim? Ne umilim pentru că Cristos s-a umilit; pentru a fi frații lui și fiii Tatălui nostru ceresc, pentru a ne mântui sufletele. Umlința este fundamentul tuturor virtuților, este calea spre sfințenie.

Sfântul Augustin spune: „Cu cât vrei să fie mai înalt edificiul sfințeniei, cu atât trebuie să pui la bază mai multă umilință”. Dar umilința despre care ne vorbește

sfântul Augustin nu este o umilință sau o supunere totală și oarbă față de toți ceilalți, ci este umilința din perspectiva împărăției lui Dumnezeu.

Regina Victoria, suverana Angliei, era mult atașată de soțul ei Albert. Deși se iubeau mult, într-o zi s-au certat, iar Albert a intrat în camera sa și nu mai voia să iasă. După puțin timp, Victoria bătu la ușă. Albert întrebă: „Cine este?” Răspunsul veni numaidecât: „Sunt Regina Angliei”. Ușa a rămas închisă. Soția bătu la ușă. Albert întrebă cine este și soția răspunse: „Regina Angliei”, și ușa rămase închisă. Într-un sfârșit, Regina Angliei bătu la ușă. Albert întrebă: „Cine este?” Regina Angliei răspunse: „Sunt soția ta, deschide-mi”, și ușa se deschise. De atâtea ori Dumnezeu bate la ușa inimii noastre iar noi întrebăm: „Cine ești”? „Sunt Dumnezeuul tău”, vine întotdeauna răspunsul și ușa inimii noastre rămâne închisă. În sfârșit, la chemarea lui Dumnezeu am întrebat: „Cine ești”? „Sunt Tatăl tău”, vine răspunsul, iar ușa inimii noastre se deschide.

Ce putem învăța noi din această istorisire? Putem învăța, în primul rând, că Dumnezeu se umilește ca să ne câștige pe noi, iar noi trebuie să ne umilim, la rândul nostru, pentru a-l câștiga pe Dumnezeu și pentru a-i câștiga pe ceilalți asemenea Victoriei.

În a doua lectură de astăzi, luată din Scrisoarea către Evrei, în versetul 19, autorul descrie manifestarea divină de pe Sinai. Totul e învăluit în teroare. Se poate observa contrastul cu noua alianță care aduce pacea și bucuria. Imaginii înspăimântătoare de pe Sinai i se opune cea a alianței mesianice: muntelui Sinai, pământesc, i se opune Ierusalimul ceresc. Contrastul nu este între Moise și Isus, ci între beneficiarii (auditorii) celor două alianțe. Prima alianță reglementează viața pe pământ, a doua alianță ne introduce în cer.

În concluzie, textul luat din Scrisoarea către Evrei face legătura între modul în care era privit Dumnezeu în Vechiul Testament (ca un Stăpân suprem, căruia nu aveai voie nici măcar să-i rostești numele) și modul cum trebuie văzut Dumnezeu în lumina Noului Testament (ca un Tată milostiv și iubitor care l-a trimis pe Fiul său Isus Cristos pentru mântuirea noastră).

Isus i-a zis celui care l-a invitat: „Când dai un ospăț la prânz sau la cină, invită-i pe cei săraci, pe schilozi, pe șchiopi și pe orbi. Ei nu au cu ce să te răsplătească și îți vei primi răsplata la învierea celor dreapți” (*Lc 14,13*).

Sfatul pe care Isus îl dă gazdei e, pur și simplu, revoltător, contrar tuturor obiceiurilor. Luca enumeră ca invitați: pe cei săraci, pe șchiopi, pe schilozi și pe orbi, deci toate categoriile de marginalizați. Cine invită astăzi la prânz sau la cină măcar una dintre aceste categorii? Cei mai mulți le ignoră sau nici nu vor să audă că există și astfel de persoane. Comportamentul nou pe care ni-l propune Isus este de a aboli fiecare marginalizare. Înaintea lui Isus nimeni nu e marginalizat, fiecare este aproapele nostru.

Criteriul de alegere a invitaților la nuntă trebuie să fie dragostea lui Dumnezeu, și nu vechea dreptate a lumii.

Să-l rugăm pe Dumnezeu să ne lumineze mintea, să avem puterea să invităm la masă pe cei marginalizați, să fim umili așa cum Cristos este și să-l privim pe Dumnezeu în toată milostivirea și în toată umilința sa.

Petrică BUTNARIU

DUMINICA A XXIII-A DE PESTE AN

Înț 9, 13-19

Fil 9,10.12-17

Lc 14, 25-33

... în dorul unei aspirații ample spre *adevăr*, în conștiința intimității omului cu o realitate ce transcende datele imediate ale acestei lumi, se naște în inima capodoperei întregii creații farmecul discret al iubirii față de adevăratul spirit al lui Dumnezeu, spirit din care încolțește, cu o inefabilă intensitate, dorul după cele veșnice, dorul după Creatorul său; din acest moment, omul este angajat de Dumnezeu într-o aventură extraordinară ce îl conduce să descopere planurile sale statornicite din veșnicie. Însă, în fața misterului divin, omul își simte nimicnicia, neputința inimii de a scruta adevărurile veșnice și, parcă resemnat, se întreabă: „Cine poate cunoaște planul lui Dumnezeu, sau cine poate înțelege voința Domnului?” (*Înț* 9,13)

Din cele mai vechi timpuri, omul încearcă, în diferite moduri, să dea răspuns acestei întrebări ce pare că a marcat traseul istoriei omenirii. Atașamentul față de legea naturală îl apropie pe om de acest dor, însă nu-l poate satisface. Ce răspuns poate da legea unuia care își consideră viața, asemeni psalmistului, „ca iarba trecătoare: dimineața înverzește și înflorește, seara este cosită și se usucă?” (*Ps* 89,5-6); lipsește indicarea unui sens pentru a trăi: nu se trăiește pentru a observa legea, ci se observă legea pentru a trăi. Astfel, psalmul responsorial exprimă drama acută a omului din Vechiul Testament, care este apoi aceeași dramă a omului modern, care își pierde credința și trăiește ca și cum Cristos nu ar fi venit; această dramă este sintetizată de psalmist în

următoarea constatare: „Anii noștri sunt ca pânza unui păianjen; zilele anilor noștri sunt șaptezeci de ani; iar de vor fi în putere optzeci de ani și ce este mai mult decât aceștia osteneală și durere; că trece viața noastră și ne vom duce” (vv. 10-11). În fața acestei constatări amare, omul cade în disperare, și spune ceea ce a spus materialistul din toate timpurile: „Să bem și să mâncăm, căci mâine vom muri”! (cf. *Is* 22,13; *1Cor* 15,32). Despre aceeași realitate ne vorbește și scriitorul francez Albert Camus: „Lumea în care trăiesc îmi repugnă. Ceea ce nu pot ierta societății contemporane este faptul de a fi o mașină ce îi face pe oameni să dispare”. Fără credința în viața veșnică, această constatare nu are răspuns și orice consolare este doar un remediu temporar.

Omul biblic, însă, se refugiază în rugăciune și îi cere lui Dumnezeu să-i dăruiască înțelepciunea inimii; această cerere este practic firul călăuzitor al liturgiei cuvântului de astăzi. Această înțelepciune a inimii ne-a fost dăruită nouă prin Cristos; înțelepciunea împărtășită nouă de Dumnezeu prin Cristos nu este speculație, ci este viața trăită în credință și supunere la voința sa. Omul înțelept, în lumina experienței creștine, este cel ce reușește să salveze în orice circumstanță primatul lui Dumnezeu și al spiritului, cel ce nu riscă totul pentru parte, eternul pentru tranzitoriu, ceea ce este important pentru ceea ce este doar urgent. Omul sacrifică, în general, ceea ce e important pentru ceea ce este urgent, dar nu important; este aceeași greșeală care a comis-o și acel om care a mers să-și vadă ogorul, sau cel care s-a dus să-și probeze boii abia cumpărați, în loc să meargă la banchetul Regelui (cf. *Lc* 14,18-21). Aceasta se repetă și astăzi în diferite moduri: Liturgia duminicală, spre exemplu, aproape toți o consideră „ceva important”, însă tot timpul avem altceva mai urgent de făcut; rugăciunea e ceva important,

a vizita un bolnav este ceva important, dar sunt mereu alte „urgențe”, și astfel se amână aceste lucruri importante; se amână și sfârșim prin a nu face lucrurile importante ale vieții.

Înțelepciunea creștină nu e erudiție, nu e nici o simplă știință (o cunoaștere rațională, obținută printr-o cercetare aprofundată și metodică într-un anumit domeniu). Înțelepciunea creștină este un mod de a ști special, care presupune o experimentare a ceea ce se cunoaște; este un mod de a ști operativ, orientat spre a acționa; înseamnă a traduce ceea ce se știe în alegeri concrete de viață. Înțelepciunea creștină este alegere; și ce alegere! Este alegerea lui Isus deasupra oricărui lucru; este adeziune, nu mintală, ci a inimii, a întregii persoane, căci nu alegem doctrina lui Isus, ci pe Isus; este, așadar, o alegere existențială, după cum am putut auzi în discursul lui Isus din fragmentul evanghelic de astăzi.

La o primă lectură, textul din Luca nu consolează, ba, dimpotrivă. Însă este necesar, pentru o mai bună înțelegere a textului, să-l încadrăm în contextul său. Cuvintele sunt adresate discipolilor, adică celor care deja au spus „da” lui Isus și evangheliei și l-au urmat. Ele nu pun în discuție dacă să-l urmeze pe Isus sau nu, ci cum trebuie discipolul să-l urmeze, care sunt exigențele acestei urmări. Acceptarea lui Isus și a împărăției ce el o aduce nu este ceva superficial, ci este o alegere decisivă, în ea este cuprins omul întreg, „omul privit în unitatea și integralitatea sa, omul cu trupul și sufletul, cu inima și conștiința, cu mintea și voința sa” (*Gaudium et spes* 3). În alt context, Isus cere a renunța chiar la mână, la ochi, dacă este necesar, pentru a dobândi viața (cf. *Mt* 18,8-9). Când Luca scria acest text, erau mulți care nu luau în serios această alegere; își făceau iluzii: credeau că, dacă Isus era Mesia, a-l urma însemna doar triumf, și nu erau

pregătiți pentru cruce. Credeau, poate, că a-l urma pe Isus era ceva într-adevăr important, însă nu într-atât încât să-și schimbe modul de viață.

Ne întrebăm, aceste lucruri îi priveau doar pe discipolii care trăiau în jurul lui Isus, sau, cel mult, pe cei din timpul lui Luca, sau ne privesc și pe noi? Încă ne mai bucurăm astăzi că avem bisericile pline, că trăirea creștiniei pare a fi pe făgașul cel bun, însă nu putem să nu ne întrebăm: avem de-a face cu un creștinism autentic sau e vorba de un creștinism de masă? Mai sunt prezente în inimile noastre exigențele pe care le-am auzit astăzi în Evanghelie, sau poate mergem în virtutea obișnuinței, a tradiției? Discursul lui Isus ne reamintește care sunt datoriile noastre de creștini, și e cât se poate de tranșant: „Dacă vine cineva la mine și nu mă iubește mai mult decât pe tatăl său, pe mama sa, pe soția sa, pe copiii săi, pe frații și surorile sale, și chiar decât viața sa proprie, nu poate fi ucenicul meu” (v. 26). Isus nu vrea să spună că nu trebuie să ne iubim familia; nu, ci vrea să exprime un raport nou, o nouă viziune pentru cel ce primește mesajul evanghelic. Așadar, Isus nu abolește porunca a IV-a, ci o împlinește, subordonând-o iubirii față de el. Apoi, „acela care nu își poartă crucea și nu mă urmează nu poate fi ucenicul meu” (v. 27); nu este o cerință dură, ci de o tandrețe infinită, ca a lui Cristos, care a luat crucea în locul nostru, care s-a lăsat răstignit, din dragoste, pentru noi, pentru a se oferi Tatălui. Și este interesant de remarcat cum, spre deosebire de Matei, care folosește expresia „a lua crucea” (cf. *Mt* 10,38), Luca spune „a purta crucea” (*Lc* 10,27), adică este vorba de o alegere continuă, cotidiană. Crucea stă în inima creștinismului; este un „jug plăcut”, pentru că Isus însuși a purtat-o și o poartă pentru noi. Crucea trebuie să fie prezentă în fiecare zi a vieții noastre; *vía crucis* nu durează doar

în Vinerea Sfântă: „Isus este în agonie până la sfârșitul veacurilor” (Blaise Pascal); iar viața creștinului nu este altceva decât o *imitatio Christi*, adică trebuie să ne purtăm mereu crucea, ceea ce înseamnă a fi gata să părăsim totul pentru a rămâne fideli, a fi gata să pierdem totul pentru a-l câștiga pe el, pe care sfântul Augustin îl numește „*Deus meus et omnia*”. Alegerea lui Cristos este așadar radicală, e ca un râu ce trebuie să irige tot terenul vieții noastre.

Scriitorul rus Lev Tolstoi povestește despre un mare proprietar de terenuri ce a hotărât să-și răsplătească un slujitor ce i-a fost fidel timp de patruzeci de ani. Și-a chemat slujitorul și i-a spus: „Măine, străbate pământurile mele: tot terenul ce vei reuși să-l străbați din zori și până seara va fi al tău”. Servitorul, care avea peste șazeci de ani, toată noaptea nu putu dormi tot gândindu-se cât de mult ar putea stăpâni. De la prima oră a dimineții a început să străbată grăbit pământurile stăpânului său. Când soarele strălucea mai puternic, rudele îl sfătuiau să stea, să-și tragă puțin sufletul, să bea puțină apă; el nici nu voia să audă, mergea mai departe, grăbit. După-amiază, au vrut să-i ofere ceva să mănânce pentru a-și reîmprospăta forțele; el, nimic, mergea mai departe, din ce în ce mai ostenit. Spre seară, încheie autorul, se prăbuși la pământ și muri, arătând astfel că devotamentul său nu era decât de suprafață, devotamentul său, chiar timp de patruzeci de ani, nu s-a dovedit a fi făcut din convingere.

La fel ni se poate întâmpla și nouă să-l urmăm pe Cristos, însă doar la suprafață, superficial, iar inima noastră să fie cucerită de spiritul bogățiilor și plăcerilor acestei lumi.

Noutatea pe care evanghelia o aduce e aceea de a-l urma pe Cristos și crucea sa, iar din aceasta se naște

o dragoste tandră pentru frați, o altă caracteristică a înțelepciunii creștine. Sfântul Ioan Crisostomul spunea: „Un lucru e sigur: nu te poți mântui fără să fi făcut ceva pentru frați”.

Lectura a doua este cât se poate de ilustrativă: „Să-l primești nu ca pe un sclav... ci ca pe un frate preaiubit” (v. 16). În Evanghelie, Isus ne spune că adeziunea la credință transformă raporturile interpersonale; sfântul Paul scrie galatenilor că „în Cristos nu mai este nici sclav, nici om liber” (*Gal 3,28*); iar romanilor: „Iubiți-vă între voi cu dragoste frățască” (*Rom 12,10*). Așadar, creștinul trebuie să fie mereu în apărarea libertății, a drepturilor, a demnității fiecărui om, pentru că în cauză este mereu un frate al său și al lui Cristos, un fiu al lui Dumnezeu; sfântul Paul cere și el coerență între ceea ce se crede și viață.

Să nu deformăm mesajul evangheliei; să nu treacă nici o zi în care să nu arătăm prin faptele noastre că trăim așa cum ne cere Isus. Să arătăm prin viața noastră frumusețea mesajului său; în caz contrar, ar fi ca și cum am încerca să prezentăm unui om neavizat frumusețea unei pagini muzicale scrise – până nu o va asculta interpretată de un artist nu-l vom putea convinge de valoarea ei. „Iubirea nu admite a fi povestită: trebuie trăită în bucurie, atunci se răspândește de la sine” (M. Ghandi).

Să ne rugăm mereu, asemeni psalmistului, ca Domnul să ne dea înțelepciunea inimii, și astfel, să putem conlucra la mântuirea noastră, și nimeni nu va putea râde de noi că nu ne-am dus lucrarea la capăt, asemeni omului din Evanghelie (cf. *Lc 14,29-30*). Doar astfel viața noastră va putea prezenta mereu lumii frumusețea și profunzimea mesajului de mântuire adus de Cristos.

DUMINICA A XXIV-A DE PESTE AN

Ex 32,7-11.13-14

1Tim 1,12-17

Lc 15,1-32

„Ai milă de mine, Dumnezeule, după marea ta bunătate, și după mulțimea îndurărilor tale, șterge fărădelegea mea!”

Cuvintele psalmului responsorial sunt propuse astăzi ca o rugăciune bineplăcută lui Dumnezeu și mult folosită omului. Aceste cuvinte trebuie să se găsească pe buzele oricărui creștin, de la răsăritul până la apusul soarelui, de la începutul până la sfârșitul vieții. Aceste cuvinte, pe care le rostește omul Vechiului și Noului Testament, primesc un răspuns generos din partea lui Dumnezeu în liturgia cuvântului de astăzi. Așadar, mesajul pe care dorește să ni-l transmită Biserica astăzi este de a ne îndrepta privirea și inima spre milostivirea divină, rod al iubirii lui Dumnezeu și izvor al convertirii omului.

Prima lectură, din cartea Exodului, ne prezintă unul dintre numeroasele momente dureroase în care poporul ales s-a îndepărtat de Dumnezeu. Moise este înștiințat de Domnul că poporul pe care l-a scos din Egipt a căzut în păcatul idolatriei și că hotărârea sa este aceea de a-l distruge. În această situație, Moise manifestă o atitudine de încredere totală în iubirea milostivă a lui Iahve. El se roagă mijlocind iertarea pentru poporul său, iar Dumnezeu renunță la pedeapsă. În acest fel mijlocirea sa devine o prefigurare a mijlocirii lui Cristos care, prin moartea și învierea sa, ne-a dobândit mântuirea.

Despre această mântuire a celor păcătoși, pe care a înfăptuit-o Cristos prin venirea sa în lume, ne vorbește

și sfântul Paul în cea de-a doua lectură luată din Scrisoarea întâi către Timotei. Paul ne dă exemplu de umilință, considerându-se cel mai mare dintre păcătoșii pe care i-a mântuit Cristos. El evocă milostivirea lui Dumnezeu care l-a întâmpinat dăruindu-i iertare și făcând posibilă astfel acea metamorfoză existențială care l-a făcut din prigonitor apostol.

Capitolul al XV-lea din Evanghelia sfântului Luca, pe care l-am proclamat în întregime, ne introduce într-o atmosferă în care l-am întâlnit des pe Cristos: în mijlocul vameșilor și păcătoșilor cărora le vorbea și blamat permanent de către farisei și cărturari. În acest context, Isus prezintă cele trei parabole despre care se spune că au convertit un mare număr de păcătoși.

Deși după logica umană atitudinile pe care le întâlnim aici sunt foarte greu de acceptat sau explicat, în ordinea logicii divine ele sunt explicabile, deoarece reprezintă revelarea iubirii milostive și iertătoare a lui Dumnezeu față de om și a bucuriei pe care o generează în ceruri întoarcerea păcătoșilor. Este greu pentru noi să înțelegem cum un păstor ar risca să-și piardă întreaga turmă pe care ar abandona-o pentru o singură oaie, sau cum o femeie săracă, după ce va fi insistat atât de mult în căutarea monedei pierdute, ar da o petrecere care să coste mai mult decât valoarea acesteia, sau cum un tată își poate iubi atât de mult fiii, iertându-le orice greșală. Este greu să înțelegem aceste comportamente pentru că le aplicăm de obicei omului, în vreme ce ele aparțin lui Dumnezeu, despre a cărui milostivire vrea să ne vorbească Evanghelia de astăzi.

Am văzut în prima lectură cum Dumnezeu își arată milostivirea iertându-l pe Israel, poporul pe care l-a ales fără meritele sale, stabilind cu el o alianță de fidelitate și de dragoste. Poporul pe care l-a ales fără meritele sale

este acum iertat fără meritele sale. Această idee ne este dezvăluită și de primele două parabole din fragmentul evanghelic, ce accentuează providența milostivă a lui Dumnezeu care nu lasă nici o clipă ca ceea ce a creat să piară. Ori de câte ori ne aflăm în situația oii sau a monedei pierdute, Dumnezeu ne caută, ne iese în întâmpinare, deși noi nu facem nimic pentru aceasta. Important este ca în acele momente să nu ne ascundem în locul cel mai greu accesibil sau în ungherul cel mai întunecat al casei, ci să spunem un „da” hotărât iubirii gratuite a lui Dumnezeu care vrea să ne ierte.

Dacă primele două parabole insistă asupra căutării din partea lui Dumnezeu, cea de-a treia parabolă, a fiului risipitor, deși este caracterizată de dorința lui Isus de a prezenta iubirea milostivă a Tatălui ceresc, evidențiază cel mai clar decizia personală a omului.

Cred că ne este foarte cunoscută această pildă a lui Isus nu doar pentru faptul că am ascultat-o sau citit-o adesea, ci pentru că este imposibil să nu ne regăsim în ea. Astăzi, Cristos ne îndeamnă să intrăm în noi înșine, în sufletul nostru, și să vedem că exemplele sale se potrivesc foarte bine fiecăruia dintre noi.

„Tată, dă-mi partea de avere ce mi se cuvine!” De câte ori nu i-am cerut lui Dumnezeu daruri pe care mai apoi nu le-am folosit așa cum ar fi trebuit? De câte ori nu am risipit averea primită de la Tatăl ceresc ducând o viață păcătoasă? Și ne amintim că în acele momente nu ne gândeam deloc la Dumnezeu. Nici fiul cel mic nu s-a gândit la tatăl său, la suferința și durerea pe care le-a provocat. Dar mai apoi a venit momentul întunericii, al tristeții, al umilirii, al singurătății, al foamei, o foame care nu este doar simbolul stomacului gol, ci o foame după dragoste, după siguranță, o foame după tată.

Abia acum își amintește el de tatăl său, de viața bună pe care o duc chiar și slugile sale. Abia acum a intrat în sufletul său și a văzut că în acel întuneric mai licărea un crâmpoi de speranță. Această speranță în mila și iubirea tatălui l-a ajutat așa cum l-a ajutat și pe sfântul Augustin, care se ruga adesea spunând: „Doamne, toată speranța mea o pun doar în marea ta milostivire”. Speranța i-a dat tăria de a se horări: „Mă voi ridica, mă voi duce la tatăl meu”, îi voi cere iertare și-l voi ruga să-mi permită ca să-l slujesc. Această decizie de a se desprinde de vechea viață pentru a începe o viață nouă reprezintă aportul fiului la propria convertire. Această decizie ne este cerută și nouă ori de câte ori ne aflăm în păcat, deoarece fără ea nu este posibilă convertirea. Ea reprezintă răspunsul nostru la harul divin și contribuția noastră la procesul reconcilierii.

Se spune despre un tânăr rege că, aflându-se într-o călătorie prin regat, împreună cu soția sa, a ajuns într-o localitate unde un condamnat la moarte urma să fie executat. Cuprins de milă și aflând că omul poate fi salvat dacă se plătesc o mie de ducați, a oferit toți banii care îi avea. Exemplul său a fost urmat de regină și în scurt timp de toți cei care se aflau de față, însă mai era nevoie de trei ducați. Deoarece nimeni nu mai avea bani, judecătorul a decis moartea condamnatului, dar exact înainte de execuție, regina i-a oprit și, apropiindu-se de cel osândit, a găsit asupra sa banii care lipseau. Astfel a fost posibilă grațierea celui ce refuzase până în ultima clipă să participe la salvarea propriei vieți.

Acest simplu gest de care nu a fost capabil condamnatul din exemplul pe care l-am auzit este cerut de Dumnezeu fiecăruia dintre noi. Această hotărâre de a ne schimba și de a cere iertare, pusă în practică, face posibilă salvarea noastră. Datorită unei astfel de hotărâri, fiul

cel mic poate pleca spre tatăl său, poate cere iertare, poate fi iertat.

Cu siguranță, atunci când a plecat spre tatăl său, fiul risipitor se temea că greșeala sa este prea mare și greu de iertat, dar speranța și hotărârea l-au ajutat să meargă până la capăt. Probabil își imagina că tatăl este supărat, că îl va pedepsi, dar el îi iese în întâmpinare, semn al faptului că îl aștepta, îl îmbrățișează și îl iartă. Cât de mult își dorise tatăl să poată trăi acea zi în care lacrimile sale de durere, preschimbate în lacrimi de bucurie, să se amestece în sărutul iertării cu lacrimile de căință ale fiului regăsit. Și iată că această zi vine, iar tatăl se bucură, și împreună cu el se bucură întreaga lui casă. Se bucură pentru că fiul cel tânăr este liber acum, pentru că onoarea lui a fost restabilită, dreptul lui de fiu a fost înnoit, pentru că jalea și sărăcia lui s-au sfârșit.

În acest fel se bucură și Dumnezeu și, împreună cu el, cerurile pentru un singur păcătos care se convertește. Dumnezeu cel neînchipuit de prietenos, de bun și milostiv ne redă demnitatea de fii ai săi și ne permite să-l numim Tată. Dumnezeu se bucură și ne invită și pe noi la bucurie, la bucuria convertirii noastre și la bucuria convertirii aproapelui.

Prin exemplul fiului cel mic, Cristos a dorit să se adreseze mai mult vameșilor și păcătoșilor care erau departe de casa Tatălui, dar de aici înainte, prin exemplul fiului cel mare, el se adresează mai ales fariseilor și cărturarilor care se considerau cei mai buni observatori ai legii și cei mai aproape de adevăr.

Chiar dacă fiul cel mare împlinea mereu voia tatălui său și îl slujea, el nu se poate bucura de întoarcerea fratelui său, nu poate vedea cu ochi buni reabilitarea acestuia și bucuria exagerată a tatălui. Acest fapt ne arată că atitudinea sa de până acum fusese falsă, ne

descoperă incoerența dintre gândirea și faptele sale. Înțelegem de aici că respectarea poruncilor tatălui și slujirea au fost pentru el o adevărată sclavie, fiind lipsite de spiritul iubirii. Aceasta este greșeala pe care o semnalează Cristos la fariseii și cărturarii acelor timpuri, dar de multe ori și la creștinii zilelor noastre.

Maica Tereza de Calcutta spunea că „la sfârșitul vieții nu vom fi judecați despre cantitatea de muncă pe care am făcut-o, ci despre calitatea iubirii pe care am pus-o în munca noastră”. Așadar, numai slujirea din iubire are valoare în fața Domnului și este într-adevăr folositoare nouă și fraților noștri.

Rugăciunea zilei din această duminică face foarte bine legătura dintre milostivirea divină și adevărata slujire: „Privește la noi, Dumnezeu, și, ca să simțim puterea îndurării tale, dă-ne harul să-ți slujim din toată inima”. Dacă atitudinea constantă a lui Dumnezeu față de om este milostivirea, omul are datoria de a sluji permanent din iubire asemenea sfântului Paul care, prin slujirea sa plină de dragoste, a devenit un exemplu pentru noi toți.

Așadar, astăzi, Dumnezeu, care ne-a revelat de-a lungul istoriei milostivirea sa nemărginită, ne cheamă la o adevărată convertire pentru a-l putea sluji din iubire și ne îndeamnă să ne bucurăm împreună cu el pentru frații noștri care se întorc în casa Tatălui. Îl rugăm pe Domnul, Părintele îndurărilor, să ne dea mereu harul căinței și să ne ajute să urmăm întotdeauna îndemnul profetului Isaia: „Cel rău să lase calea lui și omul cel nelegiuit răutățile lui și să se întoarcă spre Domnul, căci el se va milostivi de dânsul (*Is* 55,7).

Cătălin-Jenel CIOBANU

DUMINICA A XXV-A DE PESTE AN

Am 8,4-7

1Tim 2,1-8

Lc 16,1-13

Iată-ne din nou adunați în casa Domnului în această a XXV-a duminică din timpul de peste an. Liturgia cuvântului de astăzi, deși independentă de cea a duminicii trecute, este caracterizată de o actualitate frapantă. Prima lectură ne descrie o situație pe care o cunoaștem cu toții și, în unele cazuri, o trăim chiar. Textul paulin al lecturii a II-a, luat din Prima Scrisoare către Timotei, dă un răspuns foarte clar atitudinii noastre față de orânduirile sociale, politice sau economice în care trăim. Evanghelia, excelând în expresivitate și complexitate, ne pune înaintea unui mesaj al cărui ecou, deși mereu prezent în noi, nu-l lăsăm poate să urce și la urechea inimii pentru a nu ne tulbura cumva viața.

Sfânta Biserică, mai ales în ultimul secol, și-a făcut tot mai auzit glasul în fața problemelor sociale. Această implicare a ei în chestiuni de natură politică sau economică a fost deseori contestată. Obiectivul ei nu este realitatea materială, banul sau bunurile, ci persoana umană a cărei demnitate este subjugată scopurilor materiale ale unora. Lecturile propuse pentru duminica de astăzi prezintă raționamentele implicării Bisericii în organizarea societății și principiile sale călăuzitoare, principii primite de la Domnul ei. Ne indică, de asemenea, care trebuie să fie atitudinea creștinului față de bunurile materiale ale acestei lumi, precum și care este prioritatea și raportul în relațiile cu Dumnezeu și cu aproapele,

învățându-ne astfel cum să ne sfințim în această lume imperfectă în care trăim. Dovedindu-se foarte sensibilă față de realitatea contemporană, ea ne învață care este spiritul ce trebuie să ne anime pentru a ne dovedi adevărați fii ai Tatălui ceresc și moștenitori ai împărăției sale.

Profetul Amos prezintă în prima lectură imaginea și spiritul societății sale. Supranumit și „profet al dreptății divine”, el folosește un ton foarte vehement în critica ce o aduce contemporanilor săi. Deși a trăit acum 2800 de ani, realitatea descrisă de el corespunde bine vremurilor noastre. Ba chiar cred că, dacă s-ar adapta limbajul, acest text ar putea fi publicat cu ușurință într-unul dintre ziarele actuale. El descrie decăderea relațiilor umane sub amprenta setei de câștig a unora: pofta de avere – demon ale cărui victime nu vor putea fi numărate vreodată; pofta de avere – patimă a cărui victimă mai demnă de compătimit nu este cel sacrificat, ci cel care sacrifică și calcă în picioare pe fratele său pentru a-i lua bunurile; pofta de avere – cea mai la îndemână, sigură și actuală cursă a Diavolului. Această poftă de avere este cauza situației umilitoare a omului descrisă în prima lectură ascultată astăzi. Specula, ca strategie de îmbogățire, ajunsese pe timpul lui Amos foarte departe. Prețul celui sărac era o pereche de sandale. Deși o imagine, acest preț exprimă un grav dezechilibru social. Mai este actuală această imagine? Eu nu cred. Știți de ce? Pentru că mi-e teamă că există oameni care astăzi sunt nevoiți „să se vândă” pentru mai puțin de o pereche de sandale. Și zic aceasta având în minte nu puține dintre știrile prezentate de mass-media. Așadar, nu vă îngroziți doar în fața a ceea ce descrie Amos! Există timpuri și mai grele, iar unii dintre frații noștri le trăiesc.

Știu că dificultățile materiale nu sunt străine multora dintre noi. Sunt sigur că nedreptatea vă face de multe

ori să simțiți lipsa chiar și a celor necesare unui trai decent. Această situație se dovedește a fi un paradox, gândindu-ne la progresul tehnic și industrial realizat în ultimii ani, progres care permite o mai bună exploatare și fructificare a resurselor pământului. Dar aceasta nu pare să se întâmple. Cauza o reprezintă unii dintre frații noștri care dau dovadă de o dezumanizare scandaloasă. Papa Ioan Paul al II-lea, în documentul *Mulieris Dignitatem*, atrage atenția astfel: „În epoca noastră succesele științei și tehnicii permit să se obțină la un nivel până acum necunoscut o bunăstare materială care, în timp, pe unii îi favorizează, pe alții îi marginalizează. Astfel, acest progres unilateral poate duce chiar la o treptată dispariție a sensibilității omului față de ceea ce este esențial uman” (nr. 30). Se pare că teama exprimată de sfântul Părinte privind această posibilă desensibilizare a omului a dispărut, trecând de la posibilitate la realitate. Tragismul unei asemenea realități i-a condus pe mulți la îndoiala privind prezența lui Dumnezeu în viața noastră sau poate chiar la convingerea absenței lui. Dar nu trebuie să se lase nimeni păcălit. Dumnezeu nici nu lipsește, nici nu este indiferent. Prin gura profetului Amos, Dumnezeu vorbește și promite cu jurământ: Niciodată nu voi uita faptele lor rele! Așadar, Dumnezeu este prezent în fața acestor nedreptăți. Bineînțeles, este prezent, dar nu responsabil. Responsabilitatea este a oamenilor, a fraților noștri care, aflați în posturi de răspundere, nu folosesc cum se cuvine darurile încredințate lor, printre care cel mai mare este libertatea. Departate de a avea o atitudine de slujire față de aproapele, ei urmăresc doar interese egoiste, de multe ori călcând în picioare pentru ele demnitatea fraților lor. Și dacă acestora Dumnezeu le promite pedeapsă, celor nedreptățiți le promite răsplata, ridicarea, reabilitarea, dar cu o singură condiție:

să-și pună încrederea în el. Această garanție a asistenței și ajutorului divin este exprimată și în antifona de la intrare a Liturghiei de astăzi: „Mântuirea poporului sunt eu, spune Domnul. Din orice strâmtorare vor striga spre mine, îi voi asculta și voi fi Dumnezeu lor în veci”.

Psalmul pe care l-am cântat ne îndeamnă să-l laudăm pe Dumnezeu tocmai pentru că îl înalță pe cel sărac. Atitudinea lui Dumnezeu față de cel sărac nu e o bănuială sau autosugestie. Cristos a dovedit-o prin atenția deosebită arătată acestora în timpul vieții sale pământești și a dus până acolo această apropiere încât s-a identificat cu cei lipsiți: cu cei flămânzi, goi, bolnavi sau închiși. Dar sărăcia care ne face favoriții lui Dumnezeu nu este doar simpla lipsă materială. Este vorba, în primul rând, de sărăcia spirituală, adică de încredințarea în grija Tatălui ceresc. Această sărăcie spirituală este oarecum independentă de cea materială, putând să o însoțească sau nu, dar dacă nu o însoțește, atunci cealaltă pierde orice merit. Astfel, dacă în lipsurile materiale protestăm în loc să avem o inimă încrezătoare în Dumnezeu și să însoțim cu rugăciune toate eforturile noastre de reabilitare materială, suntem departe de o atitudine creștină. Pe de altă parte, suntem la fel de lipsiți de spiritul creștin dacă, având cele de trebuință vieții, nu îi mulțumim mereu lui Dumnezeu și nu ne ajutăm aproapele având continuu în minte fragilitatea bunurilor materiale. Așadar, conceptul sărăciei în Biblie nu se referă doar la lipsa materială, ci are, mai ales, o conotație spirituală: încredințarea în iubirea lui Dumnezeu. Nu trebuie să înțelegem cumva că trebuie să abandonăm eforturile în vederea câștigului și întreținerii, aruncându-ne într-un mod leneș în grija lui Dumnezeu. Nu astfel trebuie să acționăm, dar, prestând activități prin care să ne asigurăm cele de trebuință, nu trebuie să fim copleșiți de acestea și să uităm

de Dumnezeu. Trebuie să-i încredințăm lui toate eforturile pe care le întreprindem și mai ales problemele care apar. Pe scurt: trebuie să muncim ca și cum totul ar depinde de noi și să ne rugăm ca și cum totul ar depinde de Dumnezeu.

În psalm găsim și motivația pentru a urma îndemnul adresat de sfântul Paul în lectura a II-a: de a ne ruga pentru toți cei aflați în posturi de răspundere. Îmi este teamă că mulți dintre dumneavoastră m-ar putea asigura că acest lucru coincide pentru ei cu preceptul dat de Isus de a ne ruga pentru dușmani. Știu că nu este ușor să privim și să trăim lucrurile astfel. După experiența ultimilor ani, marcați de o continuă „trădare” a celor care ar fi trebuit să asigure stabilitatea și bunăstarea, sunt sigur că este foarte greu să-i privim cu înțelegere și încredere pe cei care ne conduc. Suntem totuși invitați la iubire, o iubire izvorâtă din credința că Domnul stăpânește peste toate neamurile; El își pleacă privirea să vadă ce se petrece în cer și pe pământ. În zilele noastre, a vedea lucrurile astfel este o mare probă de credință. Dar mințim dacă spunem că credem în Dumnezeu și nu-i recunoaștem atotstăpânirea. Pe fundamentul acestei credințe, rugăciunea pentru cei aflați în posturi de răspundere devine, de fapt, rugăciune înălțată pentru ca Dumnezeu să intervină în istoria noastră și, convertind inimile și luminând mințile celor responsabili, să ne ajute în eforturile ce le facem pentru un trai mai bun.

Descentralizarea economică ce a început după căderea vechiului regim a dus la o implicare tot mai mare a poporului în administrația economică a țării. Astfel, tot mai mulți dintre dumneavoastră au devenit administratori sau patroni. Noutatea deosebită, însă, este că acum a dispărut acel control scrupulos de înainte, administrarea lucrurilor bucurându-se de o libertate în care legile sunt

mai mult sau mai puțin respectate. În acest cadru, textul evanghelic de astăzi se bucură de o actualitate evidentă. E vorba de parabola administratorului înțelept. Cristos ne prezintă aici situația unui administrator care, avertizat că va fi scos din funcție, trebuie să-și asigure viitorul. El dovedește un pragmatism autentic: își dă seama de tragismul situației sale, dar, mai ales, este conștient că a-și plânge de milă nu este o soluție. Raționamentul său este admirabil. Profită de ultimele momente de autoritate ce le are și-și asigură viitorul, chiar dacă în paguba stăpânului său. Înțelepciunea lui este lăudată atât de stăpân, cât și de Cristos.

Prin această parabolă, Isus vrea să illustreze care trebuie să fie atitudinea noastră în fața bunurilor materiale. Pierderea administrației este imaginea caducității bunurilor pe care le avem. Această situație trecătoare a celor materiale este incontestabilă. Ne aducem aminte mai ales de avertismentul adresat omului căruia îi rodise pământul mult: Nebunule, în noaptea aceasta vei muri; și cele adunate ale cui vor fi? (*Lc* 12,20). Ne revine, de asemenea, în minte întrebarea răscolitoare a lui Isus: Ce i-ar folosi omului să câștige lumea întreagă dacă și-ar pierde sufletul? (*Mc* 8,36). Toate acestea trebuie să ne facă să înțelegem că avem datoria de a căuta să fim administratori înțelepți ale celor ce le avem, și nu posesori lipsiți de inimă și minte. Isus laudă înțelepciunea celui administrator. El nu promovează astfel hoția, căci nu pe aceasta o laudă, dar îl admiră pe acel slujbaş pentru că a știut să se folosească de cele prezente pentru a-și asigura cele viitoare. Ne îndeamnă să dăm dovadă de aceeași înțelepciune și noi, căci dacă acel administrator s-a îngrijit de viitorul său material, cu cât mai mult nu trebuie să o facem noi pentru a ne asigura viitorul spiritual, adică viața veșnică?

Isus ne arată astăzi care este adevărata valoare a bunurilor materiale pe care le avem: dincolo de valoarea materială, ele au o valoare religioasă, spirituală. Atâta timp cât vom ține cont doar de valoarea materială, riscul de a fi robiți de pofta de câștig este iminent. Însă această slujire a banului, a Mamonei, înseamnă sacrificarea vieții veșnice. Cristos ne arată o altă strategie: să ne facem prieteni cu ajutorul acestor bunuri trecătoare; aceasta este adevărata înțelepciune a fiilor lui Dumnezeu.

El este tranșant: a sluji lui Dumnezeu și Mamonei, banului, e imposibil. Contemporanii lui Amos o dovedesc. Ei cred că au găsit varianta perfectă: vor închide grânarul de sărbătoarea lunii noi și vor respecta sâmbăta pentru a-i aduce cult lui Dumnezeu, dar apoi vor recupera pierderile prin falsificarea măsurilor și înșelarea celui sărman. Se înșală și Dumnezeu îi asigură de asta: Niciodată nu voi uita faptele lor rele. Se înșală crezând că adevăratul cult arătat lui Dumnezeu este doar cel de la templu. Mai dureros este faptul că și mulți dintre oamenii de astăzi au aceeași părere greșită în această privință. Caută să-și asigure liniștea conștiinței printr-un simplu cult duminical, crezând că participarea săptămânală la Liturghie compensează fie nedreptatea făcută muncitorilor al căror salariu stă încă în buzunarul lor, fie duminicile pe care angajații lor le „sărbătoresc” muncind. Dar nu este așa! Cultul perfect adus lui Dumnezeu presupune și slujirea fraților. Această întrajutorare e dovada dezlipirii noastre de bogății. A spune că nu avem inima alipită de bunuri, dar a nega drepturile și a refuza ajutorul fraților noștri, înseamnă a minți.

Avem așadar prezentate trei strategii: aceea a contemporanilor lui Amos care slujesc banului; aceea a administratorului din parabolă care, slujind averii, își asigură viitorul material și cea indicată de Cristos: să ne pregătim

viața veșnică folosindu-ne de bunurile încredințate sau dobândite în această viață. Câștigul în primele două situații vă las pe dumneavoastră să-l calculați, relatându-vă o povestire ce aparține scriitorului de origine franceză Chantal Defelix.

O vulpe flămândă trecea pe lângă o grădină foarte bogată. Dorind să intre pentru a se înfrupta, o înconjură. Deși foarte bine îngrădită, împrejmuirea avea totuși, spre fericirea ei, o gaură. Încercând să intre, își dădu seama că gaura era cam mică, dar calculă că, dacă ar mai slăbi puțin, va putea intra. Zis și făcut. Trei zile tot dădu ocol flămânzind și gândindu-se cum se va înfrupta în curând. Slăbind astfel destul de bine, reuși să intre și începu să se înfrupte. După ce a mâncat pe săturate s-a hotărât să plece, satisfăcută de faptul că efortul său a dat roade: reușise să se înfrupte din toate acele bunătăți. Când să iasă, nu mică i-a fost surpriza să vadă că nu încăpea prin gaura prin care intrase, deoarece se îngrășase. A trebuit astfel să flămânzească pentru a slăbi și a putea ieși din acea grădină. Ajunsă afară, privi spre grădină și spuse: Grădină, grădină, ești frumoasă; roadele tale sunt pline de dulceață, dar ce câștig am avut de la tine? Cât de flămândă am intrat, așa am ieșit!

Așa este și cu bogățiile acestei lumi: facem eforturi pentru a le aduna, ne procurăm cu ele tot felul de plăceri și luxuri, dar nu ne alegem cu nimic de pe urma lor. Oricât de multă avere am avea pe acest pământ, ce putem lua cu noi la moarte? Nimic. Dacă însă vom investi aceste bunuri în slujirea fraților noștri, atunci le vom transforma în credite valabile și în viața veșnică. Investiți-vă, așadar, bine bunurile! Fiți administratori înțelepți!

A urma strategia propusă de Cristos înseamnă a deveni administratori înțelepți, conștienți că cele ce le avem aparțin tuturor fraților noștri, mai ales celor lipsiți, după

cum ne asigură sfântul Augustin: De la cine provine ceea ce dai, dacă nu de la Dumnezeu? Dacă tu ai oferi din ceea ce este al tău, aceasta ar fi pomană, dar întrucât dai din ceea ce este al lui, căci Dumnezeu este adevăratul posesor, nu este decât restituire! Ce ai, de fapt, fără să fi primit? Să căutăm așadar să fim administratori buni, adică să acționăm după dreptate, căci nu știm ziua când ni se va cere să dăm cont de administrația noastră.

Să-i cerem Duhului Sfânt darul înțelepciunii adevărate, pentru ca, slujind cu iubire pe Dumnezeu și pe aproapele, să ajungem la împlinirea Legii și să merităm, la rândul nostru, dreptatea lui Dumnezeu, adică viața veșnică. Iar primirea sfintelor Taine ce urmează a se săvârși pe altar să țină vie în noi conștiința că nu putem sluji lui Dumnezeu și banului și să ne înflăcăreze mereu dorința de a sluji doar lui Dumnezeu.

Paul BUTNARU

DUMINICA A XXVI-A DE PESTE AN

Am 6,1a.4-7

1Tim 6,11-16

Lc 16,19-31

Biserica ne propune spre reflecție astăzi trei lecturi care au drept temă iubirea față de aproapele, privită în unul dintre multiplele sale aspecte. De altfel, întregul mesaj al Noului Testament are în centru și propune acest lucru: un nou raport al omului cu Dumnezeu și cu semenul său. Diferite tipuri ale acestei relații le găsim îndeosebi ilustrate în parabole. Astfel, de exemplu, în parabola fiului risipitor, se accentuează bunătatea și iubirea paternă și recunoștința filială, în cea a samariteanului milostiv – după cum ne spune și titlul – milostivirea, și exemplele ar putea continua. Astăzi, sfântul Luca ne prezintă o altă perspectivă a acestui raport interpersonal, o perspectivă care, de altfel, îi este extrem de dragă și anume: dragostea față de semeni manifestată în ajutorarea celor săraci. Spun extrem de dragă pentru că Luca e cunoscut drept evanghelistul săracilor și al celor oprimați, Evanghelia sa fiind plină de teme cu caracter social. Și expune această perspectivă istorisind binecunoscuta parabolă despre Lazăr și omul cel bogat.

După cum am observat, această parabolă e structurată pe două planuri: în primul plan, acțiunea se petrece pe pământ, iar în cel de-al doilea, în cer. Primul plan dezvoltă practic ceea ce profetul Amos spusese cu bogăția limbajului său caracteristic în prima lectură. El ia atitudine împotriva contemporanilor săi care duceau o viață nu tocmai conformă cu legea Domnului. Spune profetul:

„Vai de cei care trăiesc fără griji în Sion și de cei care se cred în siguranță pe muntele Samariei! Culcați pe paturi de fildeș, tolăniți pe divanul lor, mănâncă mieii cei mai buni din turmă și vițeeii cei mai fragezi din staul, fredonează la sunetul harpei...” Și conchide în final: „Orgiile acestor petrecăreți vor înceta”, pentru că vor trebui să meargă în robie. Sfântul Luca ne prezintă aproximativ aceeași idee, însă o face într-un mod dramatic, adică punând-o într-o scenă ai cărei actori sunt un om bogat și unul sărac, plin de bube, pe nume Lazăr, nume care înseamnă „Domnul ajută”.

Cred că ne regăsim foarte bine în această imagine sugestivă. Nu-i nevoie să privim în istorie, unde găsim nenumărate exemple, ci e de ajuns să ieșim afară, dincolo de zidurile acestei biserici, și să vedem cum această scenă se joacă la fiecare colț de stradă, la fiecare pas. Mai ales la noi, în România, o țară aflată în tranziție și care, sub acest aspect, prezintă exemple din cele mai paradoxale. Mă opresc asupra unuia. De curând, revista „Capital” a publicat un top al primilor 100 cei mai bogați oameni din România. N-o să vă vină să credeți, dar într-o țară în care salariul mediu este de 80, în acest top conduce o persoană a cărei avere însumează circa 900 milioane de dolari.

Vă întrebați probabil ce legătură aveți majoritatea dintre dumneavoastră cu acești oameni sau cu paradigma lor din parabola noastră. Ei bine, avem cu toții o legătură pentru că, în general, mesajul evanghelic nu condamnă în mod direct categorii concrete de oameni, căci astfel, o dată cu dispariția lor, textul și-ar pierde actualitatea. Ci, dimpotrivă, luând poziție împotriva anumitor persoane, relatările biblice condamnă de fapt atitudini, modele de comportament ce le putem regăsi în orice epocă și în orice loc. Astfel, observăm că Isus condamnă în

textul sfântului Luca viața dusă în huzur de acest om bogat, dar el va fi osândit din cauza faptului că a fost orbit de această avere a sa și nu l-a mai văzut pe fratele său suferind și sărac. El va fi judecat în funcție de dragostea avută față de semenul său. Iar pe acest tărâm ne întâlnim toți, bogați și săraci.

În cel de-al doilea cadru al Evangheliei, observăm că acțiunea se mută în cer. Săracul Lazăr care, notează evanghelistul, „a primit cele rele” în viață e purtat de îngeri în „sânul lui Abraham”, pe când cel care primise tot ce era mai bun e aruncat în focul iadului. Aici, nemaifiind orbit de averea lui, își dă seama că greșeala lui a constat în a nu-i acorda nici o atenție semenului său și încearcă să și-o repare întrucâtva, rugându-l pe Abraham să-l trimită pe Lazăr pe pământ și să le descopere celor cinci frați ai săi rămași acolo adevărul. Într-unul dintre cei cinci frați ai acestui om bogat ne-am putea recunoaște fiecare dintre noi, cei aflați încă în această viață pământească. Iar răspunsul lui Abraham ne descoperă cum trebuie să fie adevărata noastră credință. „Dacă nu ascultă de Moise și de profeți, nu vor crede, chiar dacă ar învia cineva dintre morți”. Ce înseamnă acest lucru? Credința noastră nu trebuie să se fundamenteze pe nu știu ce miracole pe care adesea le implorăm, pe minunile săvârșite de sfântul Anton, de exemplu, sau pe vreo apariție cerească la care am asistat sau despre care am auzit vorbindu-se. Ele pot cel mult să întărească credința noastră, să-i dea un suflu nou, dar nicidecum să o fundamenteze. Pentru că unicul fundament al credinței noastre trebuie să fie persoana lui Cristos, trimis de Tatăl în lume și făcut mereu nouă cunoscut de către cel pe care ni l-a dăruit pe Duhul Sfânt. Cine nu crede în el nu crede cu adevărat nici în apariții sau minuni.

Dacă primul cadru al parabolei – am spus – ne este cât se poate de familiar, nu putem spune, din păcate, același lucru și despre acesta din urmă. Vorbiți cu oamenii de astăzi, în special cu cei mai tineri, despre realități ca cer, iad, îngeri, diavoli, „sânul lui Abraham”, învierea morților și mulți vă vor spune că acestea sunt simple povești, mituri pure de care omul modern sau postmodern s-a eliberat de mult timp. A mai crede azi în aceste realități înseamnă a fi catalogat un tradiționalist, un învechit, un bigot prăfuit. Dacă privim puțin în istoria dogmelor, în istoria formării adevărilor de credință, putem observa că ereziile care au apărut de-a lungul timpului urmează într-un anumit fel ordinea articolelor de credință din crezul nostru creștin. Astfel, a fost pusă în discuție mai întâi Sfânta Treime, apoi Isus Cristos, sfânta Fecioară, Duhul Sfânt, și în timpurile moderne, o dată cu reforma protestantă, Biserica. Pare că astăzi, ereziile postmoderne atacă tocmai aceste ultime articole din crez: împărtășirea sfinților, învierea morților și viața cea veșnică. Evanghelia de azi ne atrage atenția asupra acestui lucru și afirmă cu tărie că toate aceste realități există, iar noi, ca creștini, nu trebuie să uităm acest lucru și să ne pierdem în această mentalitate modernă confuză. A nega evidența acestor adevăruri înseamnă a nega existența lui Dumnezeu însuși.

Ce trebuie să învățăm noi în mod concret din acest mesaj de astăzi? Avem în față un om bogat care, orbit de averile sale și de viața trăită în lux, uită de fratele său care se afla la ușa sa, cerșindu-i dragostea. Pentru aceasta, el va fi condamnat, iar acesta din urmă, preamărit. Două lucruri mi se par a fi necesare. În primul rând, dezlipirea inimii de cele materiale. În acest sens, un posibil mod de a pune în practică acest lucru ni l-ar putea oferi sfântul Vasile, care spunea că dacă fiecare ar lua doar

ceea ce îi este de folos pentru nevoile proprii și ar lăsa nevoiașului ceea ce nu îi e necesar, nimeni n-ar fi sărac, nimeni n-ar fi bogat, nimeni n-ar fi în mizerie. Însă aș fi probabil considerat naiv pentru că astăzi, în plină mentalitate capitalistă care garantează fiecăruia dreptul la proprietate, la libertatea alegerii modului de a dispune de bunurile proprii, e greu de crezut că cineva mai poate face asemenea alegeri radicale. De aceea, cred că mai potrivită ar fi o istorioară relatată de Antony de Mello. Acesta povestește cum un om a avut un vis în care Dumnezeu i-a spus să se ducă a doua zi pe o anumită stradă unde, în dreptul unui copac, va întâlni un om care-i va dăruia o comoară. A doua zi, nerăbdător, omul nostru se duce la locul stabilit și găsește acolo un călugăr care se odihnea la umbra copacului. Îi povestește visul său, iar acesta din urmă caută în desagă, scoate un diamant strălucitor și i-l oferă, spunându-i că l-a găsit întâmplător și că oricum nu știa ce să facă cu el. Fericit, omul îl ia și se duce cu el acasă. Noaptea, neputând dormi, mai meditează și-și spune în cele din urmă că, de fapt, a fost păcălit de călugăr. Așa că dimineață se întoarce pe acea stradă, îl regăsește pe călugăr și îi spune: „Mi-ai dat ieri acest diamant. Dă-mi, te rog, adevărata comoară care te-a făcut să renunți cu o asemenea ușurință la un lucru de un așa mare preț”. Așadar, nu vă alipiți inima de cele materiale și iubiți-i pe semenii voștri, căci astfel îl iubiți pe Dumnezeu. Restul vine de la sine. Acesta este mesajul de astăzi.

Al doilea lucru: a crea în jurul nostru un climat de dreptate. Cuvintele sfântului Paul din a doua lectură sunt mai mult decât elocvente în acest sens: „Preaiubitule, tu, omul lui Dumnezeu, fugi de aceste lucruri și străduiește-te să fii drept și evlavios; trăiește în credință și iubire, în răbdare și blândețe”. Poate că mulți nu aveți

posibilitatea să-i ajutați pe acei oameni care trăiesc drama lui Lazăr, sau poate că unii chiar o experimentați. Ea nu e o creație a lui Dumnezeu, ci a omului nedrept. De aceea, să punem în practică aceste virtuți enumerate de sfântul Paul, căci ele înseamnă în ultimă instanță modul prin care noi contribuim la înlăturarea nedreptății din lume, singura care cauzează sărăcia. Numai așa îl vom preamări pe Dumnezeu care e, așa cum ni-l prezintă psalmul de astăzi, un Dumnezeu al dreptății.

Mihai BLAJ

DUMINICA A XXVII-A DE PESTE AN

Hab 1,2-3;2,2-4

1Tm 1,6-8.13-14

Lc 17,5-10

În această duminică, a XXVII-a de peste an, sfânta Biserică ne invită să reflectăm asupra misterului credinței și asupra imperativelor pe care le presupune trăirea ei. Din cauza nedreptății și a silniciei, profetul Habacuc strigă către Domnul care pare să nu ia în seamă ceea ce se întâmplă cu poporul său. Domnul, însă, îi răspunde că cel păcătos va fi pedepsit, iar dreptul din credință va fi viu. Această afirmație a fost preluată de sfântul Paul care a așezat-o la baza teologiei sale. El îl îndeamnă pe Timotei să păstreze adevărurile de credință pe care le-a primit și, la rândul său, să le transmită mai departe. Credința nu trebuie numai păstrată, ci trebuie trăită, trebuie să dea sens vieții. Acest lucru ni-l spune Isus în parabola de astăzi.

Ascultând prima lectură, mulți dintre noi am fi tentați să ne asemănăm cu profetul Habacuc. În fața încercărilor și greutăților vieții, suntem tentați să înălțăm același strigăt: „Până când, Doamne, voi striga către tine, fără ca să mă ascuți?” Ni se pare că Dumnezeu tace și permite să se întâmple ceea ce se întâmplă. Dar strigătul profetului nu rămâne fără răspuns. La timpul convenit, Domnul promite că-l va pedepsi pe cel nedrept. Prin Isus Cristos, și noi am primit un răspuns. Viața, cu toate neajunsurile ei, trebuie privită în lumina credinței, a promisiunilor făcute de Dumnezeu. Atunci când căutăm sensul vieții, gândul nostru trebuie să depășească ceea ce este trecător.

În prima lectură, profetul îi condamnă pe cei răi și puternici care se încred în propriile forțe, pe când cel drept îl are ca unic sprijin pe Dumnezeu, principiul vieții. „A crede în Dumnezeu înseamnă a vedea că viața are un sens”, spunea Ludwig Witgenstein. Fără credință, viața este ca un drum care nu știm de unde vine și nici încotro merge. Trebuie să trăim din credință, și nu din alte iluzii.

Parabola pe care am auzit-o astăzi ne vorbește despre credință și despre una dintre exigențele ei, care este slujirea. La prima vedere, parabola ne poate nedumeri. Cum poate fi asemuit Dumnezeu cu acel stăpân nemilos? Acest comportament ni se pare incompatibil cu iubirea lui Dumnezeu. Însă trebuie clarificat un lucru. Accentul parabolei nu cade pe comportamentul stăpânului, ci pe cel al slujitorului. Isus nu a dorit să ne arate o imagine a Tatălui său ceresc, ci să ne dea o imagine a ceea ce trebuie să fim și să ne considerăm noi.

Discursul lui Isus pornește de la cererea apostolilor: „Sporește-ne credința!” Răspunsul lui Isus ne face să înțelegem că accentul nu trebuie să se pună pe cantitate, ci pe calitate. Chiar dacă este numai cât un grăunte de muștar, credința poate dezrădăcina un copac dacă este adevărată. Dacă credința se bazează pe puterea lui Dumnezeu, și nu pe puterea omului, ea ajunge să facă imposibilul.

Isus nu a propus o credință miraculoasă, care face minuni. Nu după faptul că facem minuni se cunoaște că avem credință. Asemănarea cu bobul de muștar care dezrădăcinează copacul pune accent pe eficacitatea credinței. Toată viața noastră trebuie să fie însuflețită de credință. Într-o altă situație, Mântuitorul a folosit o imagine care se potrivește foarte bine și aici. Este imaginea drojdiei și a pâinii. Așa cum drojdia face să crească

pâinea, la fel, credința trebuie să însuflețească toate acțiunile noastre. Credința, oricât de mică ar fi, are puterea de a deșrădăcina ceea ce e solid, de a transforma istoria, de a schimba oamenii și societatea.

Auzind parabola de astăzi, unii ar putea zice că Isus se contrazice. Cu câteva duminici în urmă, am auzit cum stăpânul s-a încins și i-a servit pe slujitorii credincioși care l-au așteptat făcându-și datoria. Astăzi am auzit că slujitorul care se întoarce de la munca câmpului a trebuit mai întâi să-l servească pe stăpânul său și abia apoi să se așeze la masă. Nu este însă nici o contradicție între aceste două afirmații, pentru că se referă la două condiții diferite ale omului. Servitorul credincios va fi servit de către stăpânul său, dar în viața de dincolo, ca răsplată pentru fidelitatea sa. Pe acest pământ însă, suntem slujitori care trebuie să slujească. Iar Isus ne-a dat cea mai frumoasă pildă de slujire atunci când, la Cina de Taină, a spălat picioarele ucenicilor săi. Apoi, i-a îndemnat să facă și ei la fel.

Cristos ne mai spune în parabola de astăzi că, chiar dacă ne-am făcut datoria, trebuie să ne considerăm slugi nevrednice. Poate că unora această expresie li se pare dură, dar acesta este adevărul. Dumnezeu se poate lipsi de noi, dar mai important este că noi nu ne putem lipsi de el, de slujirea față de el. Pentru a ajunge să fim slujitori care sunt serviți, trebuie mai întâi să fim slujitori care slujesc, dovedind astfel credința noastră.

În a doua lectură am auzit cum Paul îl îndeamnă pe Timotei să-l vestească cu tărie pe Isus Cristos. Altfel, credința nu-și spune cuvântul care îi aparține. Credința se naște din cele auzite și, de aceea, apostolul Paul acordă o mare importanță vestirii cuvântului. Și profetului Habacuc, Dumnezeu i-a poruncit să scrie ceea ce a auzit, pentru ca toți să poată citi.

Trebuie să fim conștienți că apostolul Paul nu se adresează numai lui Timotei, ci și nouă. Și noi avem datoria de a da mărturie de credința noastră. Iată ce ne povestește un mare sculptor. Într-o zi s-a oprit în fața unei vitrine unde era expusă o lucrare ce reprezenta crucificarea. Și-a dat seama că un copil zdrențăros privea cu intensitate aceeași lucrare. Crezând că este un ignorant, sculptorul l-a întrebat cine este cel de pe cruce. „Este Mântuitorul nostru, Isus Cristos”, a răspuns imediat copilul explicând mai departe: „acea sunt soldații romani, iar femeia care plânge este mama lui”. Sculptorul a rămas uimit de tonul convingător al băiatului. „L-au omorât, domnule”, spunea copilul în timp ce sculptorul se îndepărta. Și după ce a făcut câțiva pași, se aude strigat: „Domnule! Să știți, însă, că a înviat. Da, domnule...și s-a înălțat!”

Exemplul acestui copil trebuie să ne pună pe gânduri. Cu siguranță, acel copil se confrunta cu lipsuri și greutăți întrucât era prost îmbrăcat. Totuși, credința lui în Isus Cristos mort și înviat era puternică. În această duminică, trebuie să ne întrebăm dacă credința noastră este autentică, dacă ne încredem mai mult în Dumnezeu decât în noi înșine. Trebuie să ne întrebăm dacă prin viața noastră dăm mărturie despre realitățile supranaturale. Să ne amintim că Mântuitorul și-a terminat una dintre predicile sale cu aceste cuvinte: „Dar Fiul omului va găsi credință pe pământ?” (Lc 18,8)

Marian DASCĂLU

DUMINICA A XXVIII-A DE PESTE AN

2Rg 5,14-17

2Tim 2,8-13

Lc 17,11-19

Dacă în duminica trecută, a XXVII-a de peste an, cuvântul de ordine era acela de credință, în această duminică a XXVIII-a cuvântul de ordine nu este altul decât cel de mulțumire. Observăm că această temă a mulțumirii străbate întreaga liturgie a cuvântului de astăzi. Dacă în prima lectură vindecarea sirianului Naaman este urmată de actul de mulțumire al acestuia, în Evanghelie se întâmplă același lucru: sunt vindecați zece leproși, dintre care unul se întoarce spre a-i aduce laudă și mulțumire celui ce l-a vindecat.

Practic, ce înseamnă a-i aduce mulțumire lui Dumnezeu? Observăm adesea o oarecare dificultate când trebuie să facem aceasta. Trebuie totuși să recunoaștem că această dificultate se datorează și faptului că noi nu știm să mulțumim nici celor asemenea nouă. Sunt puțini aceia care știu să mulțumească din toată inima. Vedem zilnic reclame, panouri și spoturi publicitare pe stradă sau la TV și, în majoritatea cazurilor, aceste reclame sunt însoțite de mulțumiri pentru alegerea făcută. S-a ajuns la o banalizare a expresiei: „mulțumesc”. Mulți dintre noi pronunțăm această expresie de nenumărate ori în timpul unei zile. Oare conștientizăm ce spunem sau suntem asemenea acelor copii care, atunci când primesc ceva, părinții imediat intervin: „Cum se zice?”, și copilul, mai mult din constrângere sau din obișnuință, spune repede: „Mulțumesc!”.

Acest tip de mulțumire e unul de suprafață, o mulțumire care se face numai cu buzele, pe când Dumnezeu vrea o mulțumire care să vină din inima omului, așa cum, de altfel, reiese din prima lectură luată din Cartea a doua a Regilor. Generalul sirian Naaman, bolnav de lepră, află de la o servitoare israelită de existența profetului din Samaria și vine la acesta pentru a fi vindecat. Se aștepta la o serie de gesturi mărețe și rugăciuni din partea profetului, însă acesta nici măcar n-a ieșit să-l vadă, ci a trimis vorbă printr-un slujitor să meargă și să se scalde de șapte ori în Iordan. La început generalul este indignat de atitudinea profetului, dar, în cele din urmă, la insistența slugilor, acceptă. Această umilire în fața lui Dumnezeu și această încredere în vorbele profetului îi vor aduce vindecarea. Văzându-se vindecat, vrea să-i ofere daruri omului lui Dumnezeu, însă Elizeu refuză orice cadou știind că ceea ce s-a făcut s-a făcut din voința lui Dumnezeu, iar Dumnezeu oferă în mod gratuit. Această minune îl determină pe Naaman să facă profesiunea de credință în unicul și adevăratul Dumnezeu al lui Israel: „Iată, știu acum că nu este alt Dumnezeu pe tot pământul decât cel al lui Israel”. Drumul spiritual al acestui păgân este emblematic: de la lipsa credinței, a marginalizării spirituale și fizice – datorate bolii de care suferea –, Naaman atinge punctul cel mai înalt la care poate ajunge inima omului: îl recunoaște pe Dumnezeul lui Israel ca unicul Dumnezeu, îl adoră și-i mulțumește.

În Evanghelie se întâmplă același lucru: în drumul său spre Ierusalim, Isus trece printr-un sat, s-ar părea că este vorba de satul Genin – aflat între Galileea și Samaria –, și este întâmpinat de zece leproși care, oprindu-se, de la distanță i-au strigat: „Isuse, învățătorule, ai milă de noi!”. E cea mai frumoasă rugăciune: nu este presumție,

nu este aroganță, ci este numai abandonarea umilă a aceluia care nu mai are nici o speranță în forțele proprii, a aceluia care se vede deja pierdut și care, în mod umil, se lasă în voia lui Dumnezeu, se încredințează în brațele lui și așteaptă. Isus răspunde acestei cereri, dar nu-i vindecă imediat, ci îi pune la probă: proba credinței. El le spune: „Mergeți și arătați-vă preoților!”, prin aceasta cerându-le să se încreadă în el. Bolnavii trec această probă, dar, imediat ce se văd vindecați, credința lor rămâne blocată în afară de cea a samariteanului care se întoarce să-i aducă mulțumire lui Cristos. Celui recunoscător Isus îi zice: „Ridică-te și mergi. Credința ta te-a vindecat”.

Ne punem întrebarea: de ce s-a întors acest samaritean? Răspunsul la această întrebare este următorul: ceilalți nouă s-au dus la preoții de la Templu care să constate vindecarea. În schimb, samariteanul se întoarce la Isus deoarece a înțeles lucrul cel mai important: Isus este noul Templu al lui Dumnezeu. În el a fost revelată milostivirea lui Dumnezeu. În Învățătorul din Nazaret, Dumnezeu și-a manifestat prezența sa salvifică, iar semnul care arată în Isus această prezență a atotputericiei lui Dumnezeu este că însuși Isus a realizat acest miracol al vindecării pe care, în conștiința ebraică, numai Dumnezeu putea să-l facă. Iată de ce acest samaritean s-a întors „preamărindu-l pe Dumnezeu cu glas tare; s-a aruncat cu fața la pământ înaintea lui Isus și i-a mulțumit”, aducând în felul acesta glorie lui Dumnezeu. Putem fi siguri de faptul că și ceilalți nouă îi erau recunoscători lui Isus pentru vindecarea fizică, însă mulțumirea samariteanului e susținută și de actul de credință cum că, în Cristos, el îi mulțumește lui Dumnezeu. Pe lângă vindecarea fizică, acesta primește, așadar, și

vindecarea spirituală atunci când Isus spune: „Ridică-te și mergi. Credința ta te-a mântuit!”

Sfântul Luca folosește doi termeni diferiți pentru a scoate în evidență cele două tipuri de vindecare. Dacă prima oară, când se referă la toți cei zece vindecați, folosește verbul „a curăța”, ceea ce înseamnă că sunt eliberați de această boală a leprei și de toate consecințele pe care ea le comportă, a doua oară, atunci când se referă la samaritean, verbul folosit este „a mântui”. În acest caz, verbul are sensul de eliberare deplină de rău și, în mod special, de răul interior, cel spiritual.

Dacă noi comparăm prima lectură cu fragmentul evanghelic, observăm o serie de asemănări. Mai întâi Elizeu nu iese din casă spre a-l întâmpina pe generalul sirian, dar nici Isus nu se apropie de leproși, nu pune mâna peste ei, ci stă la distanță, respectând astfel legile din Cartea Leviticului unde se spune clar că evreul nu are voie să atingă un lepros pentru a nu deveni și el necurat. Atât Elizeu, cât și Isus cer dovada unei credințe: profetul îl trimite pe Naaman să se scalde în Iordan, iar Isus le spune celor zece: „Mergeți și arătați-vă preoților!”. Atât în prima lectură, cât și în Evanghelie, cei bolnavi pleacă să împlinească cererea care li s-a făcut și ajung să fie vindecați. Această vindecare, însă, nu este la fel pentru toți. Pentru unii este doar o curățare trupească, pentru alții, însă, este mântuire.

În cea de-a doua lectură adresată lui Timotei, sfântul Paul scoate în evidență tocmai faptul că evenimentul specific al vieții creștine constă în a ne reaminti de misterul lui Cristos și de solidaritatea sa față de noi. A fi solidar cu Cristos înseamnă a împărtăși în mod spiritual moartea și învierea sa. Această armonie a vieții în Cristos, a trăirii zilnice în prezența sa, reprezintă gradul maxim

de mulțumire pe care îl putem aduce lui Dumnezeu. E ceea ce concluzionează rugăciunea colectei din această zi: „Te rugăm, Doamne, ca harul tău să ne întâmpine și să ne însoțească pururi, ca să nu încetăm niciodată de a face binele”.

Se spune despre Maica Tereza de Calcutta că, ieșind într-o zi, ca de obicei, de altfel, și mergând prin cartierele cele mai sărace ale orașului, găsi pe stradă un sărac aproape mort din cauza bolii de care suferea și a părăsirii sale de către tovarășii săi. Nu vorbea, nu reacționa la nimic. Maica îl luă în spate și-l duse la spitalul săracilor, înființat de ea, și-l întinse pe un pat. Apoi aduse un pahar de apă și îi duse paharul la gură. Bolnavul nu reuși să bea nici o picătură, dar fața i se luminează și cu un surâs larg spuse: „Mulțumesc!”. Acestea au fost ultimele sale cuvinte întrucât, imediat după aceea, a și murit.

Scriitorul rus Dostoievski spunea: „Viața e un paradis, dar oamenii nu o știu sau, mai bine zis, nu vor s-o știe”. Există atâta bine, dar nu știm să-l vedem. Suntem adesea predispuși să observăm acel ceva care lipsește, în timp ce nu suntem capabili să ne bucurăm de atâtea lucruri pe care le avem. De ce? Deoarece nu avem acea credință de a vedea și acea umilință de a recunoaște și de a mulțumi. Numai cel umil este capabil să mulțumească din adâncul inimii sale.

Suntem convinși că tot ceea ce avem îi datorăm lui Dumnezeu, că nimic din ceea ce suntem sau deținem nu ține de noi, ci este un dar al lui Dumnezeu, așa cum spune și sfântul Ignățiu de Loyola: „Primește, Doamne, libertatea mea, memoria mea, inteligența și toată voința mea, tot ceea ce posed. Tu mi le-ai dat, ți le restitui, totul este al tău, dispune de toate după voința ta. Dă-mi

numai dragostea ta și harul tău și acestea îmi sunt de ajuns”.

Să avem, aşadar, și noi acel spirit de recunoștință al samariteanului și să-i spunem Tatălui ceresc: Tată, îți mulțumim pentru miracolul vieții; îți mulțumim pentru că ni l-ai dat pe Cristos ca frate și mântuitor; îți mulțumim pentru speranța și iubirea pe care le-ai revărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt; îți mulțumim pentru simplul fapt că ne permiți să te numim: Abba, Tată!

Daniel IORDACHE

DUMINICA A XXIX-A DE PESTE AN

Ex 17,8,13

2Tim 3,14-42

Lc 18,1-8

Dacă încercăm să sintetizăm lecturile din liturgia cuvântului de astăzi, o putem face foarte simplu în două cuvinte: rugăciune și misiune. Între aceste două cuvinte există un raport de complementaritate deoarece rugăciunea adevărată provoacă misiunea, iar misiunea își află forța și siguranța în rugăciune. Înțelegem aici misiunea în sensul ei larg. Omul în rugăciune se înalță spre Dumnezeu, tinde să se împărtășească din iubirea lui Dumnezeu. Însă această dorință a omului de a-l iubi pe Dumnezeu se concretizează, în primul rând, în iubirea față de aproapele. Omul care se află în raport de prietenie cu Dumnezeu este trimis ca să-și slujească aproapele, iar una dintre formele de slujire ale aproapelui este și rugăciunea de mijlocire. Această formă de rugăciune este foarte bine scoasă în evidență de prima lectură de astăzi.

Poporul israelit, după eliberarea din sclavia Egiptului, își începe itinerariul său spiritual prin deșert, experimentând totodată riscul și responsabilitatea libertății pe care într-un prim moment nu pare pregătit să și le asume. După ce în câteva rânduri se revoltă împotriva lui Moise din cauza lipsei hranei și a apei, Dumnezeu le arată că încercările nu au luat încă sfârșit. De fapt, prin toate aceste încercări, Dumnezeu vrea să învețe poporul să renunțe la zeii străini, punându-și încrederea numai

în el; în același timp, vrea să învețe acest popor să prețuiască libertatea pe care el le-a dăruit-o. Lectura surprinde un nou aspect al încercărilor pe care poporul israelit va trebui să le îndure în drumul său spre țara făgăduită: împotrivirea celorlalte popoare. Are loc, așadar, primul război al lui Iahve. Cei care se opun de această dată Israelului în drumul spre țara făgăduită sunt amaleciții. În acest context, apare figura lui Moise care, în rugăciune, mijlocește pentru poporul său. Moise, urcat pe munte, se roagă cu mâinile întinse. Când mâinile îi sunt ridicate, sunt mai tari israeliții, însă când îi sunt oboseite și cad, sunt mai tari amaleciții. De aceea, Aron și Or au fost nevoiți să-i susțină brațele. Aluzia pe care o face aici autorul sacru cu privire la rugăciune pare să fie destul de clară: rugăciunea trebuie să fie statornică, continuă, chiar și în momentele de oboseală spirituală.

Unii scriitori bisericești, printre care și Origene, i-au dat acestei lecturi o interpretare spirituală. Amalec este simbolul forțelor ostile (răul, păcatul, lumea) care se opun poporului lui Dumnezeu. Când cel credincios se roagă, răul care se află în sine se întoarce împotriva sa. Dacă cel drept va rămâne statornic în suferințe, în persecuții și dubii, va fi, cu siguranță, un învingător. Amalec reprezintă senzualitatea, indolența, lăcomia, mânia și toate celelalte vicii care pun stăpânire pe om. Când însă cel credincios își lasă mâinile, când încetează să se mai roage, este învins. Multe exigențe ale vieții creștine par imposibile și superioare puterilor omenești, însă devin posibile cu ajutorul rugăciunii.

La rugăciune stăruitoare ne îndeamnă și Evanghelia de astăzi: Isus a spus o parabolă pentru a arăta ucenicilor săi că trebuie să se roage mereu fără să se descurajeze (cf. *Lc* 8,1). Calitatea fundamentală a văduvei din parabola de astăzi pare să fie insistența constantă care

ignoră tăcerea judecătorului. Isus se folosește de imaginea văduvei deoarece era familiară auditoriului său. În Vechiul Testament, văduva, orfanul și străinul se aflau sub ocrotirea specială a lui Dumnezeu. În cartea Deuteronomului întâlnim blestemul lui Dumnezeu asupra celui care se atinge de dreptul văduvei, al străinului și al orfanului: „Blestemat să fie cel care va judeca strâmb pe străin, pe văduvă și pe orfan” (*Dt* 27,19). Judecătorul nedrept, prin însuși faptul că refuză să-i facă dreptate văduvei, arată că nu se teme de Dumnezeu.

Trebuie să ne gândim la faptul că, pe timpul lui Isus, au existat și văduve foarte tinere, deoarece fetele israelite se puteau căsători la vârsta de paisprezece ani. Aceste văduve erau într-o situație foarte gravă, mai ales dacă nu aveau copii, deoarece în acest caz nu era nimeni care să le ocrotească. Astfel, putem înțelege insistența acestei văduve care cere să i se facă dreptate.

În această parabolă, Isus nu intenționează numai decît să facă o critică a societății iudaice din acel moment, dar ceea ce Isus vrea să sublinieze, în primul rând, este perseverența în rugăciune, care presupune încrederea totală în Dumnezeu care va face dreptate celor ce strigă neconținut către el.

Rugăciunea e o „aventură” misterioasă care în Sfânta Scriptură are frecvent imaginea unei lupte: lupta lui Iacob cu Dumnezeu, profetul Osea (cf. *Oz* 12,4-6) o interpretează ca pe un simbol al rugăciunii. De asemenea, sfântul Paul le spune romanilor: „Vă îndemn, fraților, ca împreună cu mine să luptați în rugăciune către Dumnezeu pentru mine” (*Rom* 15,30). În limba greacă, verbul *agonia* pe care sfântul Paul îl folosește desemnează o luptă decisivă, supremă. A ne ruga nu înseamnă pronunțarea unei formule magice așteptând ca aceasta să-și facă imediat efectul.

Faptul de a nu fi ascultați ni se poate datora nouă pentru că ne descurajăm atunci când Dumnezeu pare să întârzie în a interveni. Rugăciunea nu înseamnă a-l constrânge pe Dumnezeu să facă după voința noastră, care uneori s-ar putea să nu corespundă binelui nostru. De aceea, sfântul Ioan Damascenul spune că „rugăciunea este înălțarea sufletului către Dumnezeu sau cererea de la Dumnezeu a unor lucruri potrivite”.

Rugăciunea presupune, în același timp, umilința și încrederea totală în Dumnezeu care singur ne poate salva. Noi nu-l vedem pe Dumnezeu, însă avem încredere în el pentru că ne vede și ne ascultă.

Undeva în Franța era o familie care locuia la periferia unui oraș. Într-o noapte, un incendiu cumplit a cuprins interiorul casei. În panica ce s-a creat, părinții și copiii au ieșit afară, dar nimeni nu a observat că cel mai mic, în vârstă de șase ani, a rămas în casă. Deoarece focul se întindea și pompierii întârziiau să vină, părinții, dându-și seama de cele întâmplate, au rămas înmărmuriți. La un moment dat, de la etajul casei se auzi glasul fiului care striga după ajutor. Atunci tatăl îi strigă:

– Sari, căci eu te voi prinde!

– Dar nu te văd din cauza fumului, îi răspunse fiul.

Tatăl a reluat:

– Te văd eu, tu ai încredere și sari! Atunci fiul a sărit, iar tatăl l-a prins în brațele sale.

Exemplul ar putea părea banal, însă exprimă foarte bine atitudinea pe care noi trebuie să o avem în rugăciune: încrederea. În Evanghelia după Matei, Isus spune: „Tot ce veți cere în rugăciune veți primi” (Mt 21,22).

La sfârșitul Evangheliei de astăzi, Cristos pune o întrebare care face să vibreze întreaga noastră ființă: „Dar Fiul Omului, când va veni, va găsi el credință pe pământ?” (Lc 18,8) Cristos nu folosește aici o întrebare

retorică, ci, mai degrabă, se adresează fiecăruia dintre noi. Cristos ne cere cont de propria noastră credință și despre modul în care ne-o facem cunoscută. Un posibil răspuns la această întrebare îl putem găsi în cea de-a doua lectură luată din scrisoarea a doua a sfântului apostol Paul către Timotei. Sfântul Paul, aflat în închisoare la Roma în timpul celei de-a doua detenții în anul 67 d.C., cu puțin timp înaintea martirului său, îi adresează lui Timotei testamentul său spiritual, prin care îl îndeamnă să rămână în comuniune cu Cristos și să aibă curaj în activitatea sa evanghelică. Apostolul insistă să-și fundamenteze predica pe Sfânta Scriptură despre care afirmă că este în întregime inspirată de Dumnezeu. În virtutea acestei certitudini, Timotei este îndemnat să vestească cuvântul lui Dumnezeu conținut în scripturi în orice împrejurare potrivită sau nepotrivită.

Misiunea de a vesti cuvântul lui Dumnezeu nu revine numai miniștrilor sacri: episcopi, preoți sau diaconi, ci revine tuturor credincioșilor, deoarece prin botez toți sunt făcuți părtași la misiunea preoțească, profetică și regească a lui Cristos. Sfânta Biserică, fiind conștientă de importanța aportului tuturor credincioșilor în a vesti cuvântul lui Dumnezeu, subliniază deseori acest lucru în documentele Conciliului al II-lea din Vatican. „Îndatorirea și dreptul laicilor de a fi apostoli decurg din însăși unirea lor cu Cristos, Capul. Într-adevăr, integrați prin Botez în Trupul Mistic al lui Cristos, întăriți de puterea Duhului Sfânt prin mir, sunt trimiși la apostolat de Domnul însuși” (AA 3), se afirmă în decretul *Apostolicam Actuositatem*, pe care Conciliul îl dedică învățăturii cu privire la apostolatul laicilor. E de datoria fiecărui creștin să promoveze valorile vieții creștine atât în familie, cât și în societatea de astăzi, care pare mai mult ca oricând

impregnată de consumism și hedonism. Tot la sfântul evanghelist Matei întâlnim îndemnul lui Isus de a fi lumină pentru oameni: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre bune, să-l preamărească pe Tatăl vostru din ceruri” (*Mt* 5,16).

Mărturia creștină despre Cristos nu constă numai în mărturia vieții; adevăratul creștin caută ocazii de a-l vesti pe Cristos și prin cuvinte atât necredincioșilor pentru a-i readuce la credință, cât și credincioșilor pentru a-i instrui și a-i îndemna la o viață mai ferventă. Totodată, creștinii, prin cultul public și prin rugăciunea personală, prin pocăință și prin acceptarea liberă a trudei și a greutăților vieții prin care devin asemenea lui Cristos care suferă, pot contribui la mântuirea lumii întregi. Toate aceste moduri de trăire a credinței pot constitui un răspuns la provocarea pe care Cristos ne-o face în sfânta Evanghelie de astăzi.

Emanuel LUCACI

DUMINICA A XXX-A DE PESTE AN

Sir 35,15b- 17.20-22a

2Tim 4,6-8.16-18

Lc 18,9-14

La numărul 19 din *Gaudium et spes*, Conciliul al II-lea din Vatican afirmă că „temeiul cel mai profund al demnității umane rezidă în chemarea omului la comuniune cu Dumnezeu. Încă de la nașterea sa – continuă Conciliul – omul este invitat la dialog cu Dumnezeu”. E suficient să aruncăm o privire asupra marilor religii și vom constata că vocația omului este o vocație la rugăciune: pentru toți este ceva *natural* să se îndrepte spre Dumnezeu sau spre o ființă supremă și să instaureze un dialog.

Dacă deschidem cartea Genezei, citim că, la început, omul se afla într-o stare de comunicare directă cu Dumnezeu; însă omul a căzut, iar căderea a atras cu sine faptul de a nu mai putea fi în *contact direct* cu Creatorul său. Neaflându-și liniștea în lumea sa și văzând că Domnul nu-și retrace darurile față de el, omul își ridică gândul și inima spre Domnul și învață să se roage; este un salt calitativ din ordinea efemerului spre Cel de care știe că depinde ființial. Astfel, rugăciunea devine ceva esențial pentru om, pentru însăși ființa de om, creată după chipul lui Dumnezeu, și, deci, în posibilitatea de a se pune înaintea sa; desigur, ca o creatură înaintea Creatorului, dar și ca un tu-relațional al lui Dumnezeu. Această posibilitate de a realiza o relație cu Absolutul, de a putea fi în comuniune cu El, este constitutivul omului, care nu este cu adevărat el însuși dacă nu realizează această vocație specifică a sa. Înțeleptul indian M. Ghandi spunea

că, pentru suflet, rugăciunea e mai necesară decât hrana pentru trup, pentru că trupul poate posti, dar sufletul nu poate.

Rugăciunea e laudă, mulțumire, adorație. Însă pentru a-l putea lăuda și a-i mulțumi Domnului, trebuie, înainte de toate, să știm a-i culege prezența, cu uimirea aceleia care culege o realitate mare și misterioasă, care se revelează, dar nu se lasă întrutotul definită, atinge existența și o umple de sens, dar nu se epuizează în ea însăși. Constatăm că una dintre marile probleme ale omului de astăzi e aceea că trece pe la suprafața lucrurilor, situațiilor și persoanelor fără a pătrunde înlăuntrul lor. În felul acesta, vagabondăm pe la marginile existenței: suntem veșnici pelerini care-l lasă pe Dumnezeu la marginea drumului, pentru a urmări miraje. Scriitorul român M. Eliade spunea că, de la Întrupare, misterul e camuflat în evenimentele cotidiene, iar el trebuie căutat; astfel, viața ar fi un continuu proces de înțelegere a semnelor care ne conduc spre sfera transcendentă a divinului.

Nu-l putem lăuda pe Dumnezeu dacă nu remarcăm minunile pe care le săvârșește în fiecare zi în jurul nostru și în viața noastră: o boală vindecată pe neașteptate, fiul tău care este gata să cadă, dar se retrage la timp, o coincidență care te face să-l cunoști pe bărbatul vieții tale, un cuvânt gîngăș, o afacere care îți reușește...; în fiecare eveniment putem recunoaște amprenta divină care orientează și răscumpără. Însă Dumnezeu nu trece peste liberul nostru consimțământ. A spune „da” la inițiativa lui Dumnezeu, la anunțul din fiecare clipă, înseamnă a fi prezent total, înseamnă condiția pentru rugăciunea autentică, locul abandonării totale a trecutului și a viitorului în mâinile Domnului. Această lărgire a brațelor pentru a te pune la dispoziție, pentru a pune

la picioarele lui Dumnezeu existența ta, e tocmai atitudinea vameșului, așa cum ne-o prezintă Evanghelia de astăzi.

Parabola vorbește despre rugăciune, dar, în realitate, este în joc modul de a concepe existența religioasă, adică raportul cu Dumnezeu. Acesta e un dat evanghelic constant, explicat îndeosebi de Luca: rugăciunea este revelatoare a ceva ce merge mai departe de rugăciunea însăși. În consecință, ceea ce trebuie îndreptat nu este înainte de toate rugăciunea (ea este rodul a ceva ce o precede), ci modul de a-l concepe pe Dumnezeu și mântuirea sa, pe sine și pe aproapele.

Nu cred că exagerez afirmând că noi ne-am obișnuit să ascultăm parabolele lui Isus asemeni unor povestioare, a căror personaje le caracterizăm și emitem judecăți de valoare asupra lor. „Doi oameni au urcat la templu să se roage: unul era fariseu, iar celălalt vameș” (v. 10) – imediat noi ne gândim la un ipocrit și la un drept. În realitate, lumea care-l asculta pe Isus vedea în fariseu un credincios adevărat, dedicat respectării legii lui Dumnezeu, în timp ce vameșul era într-adevăr foarte puțin stimat din cauza ocupațiilor ce le avea. Fariseul este prezentat în timp ce îi mulțumește Domnului pentru ceea ce este și face: „Dumnezeule, îți mulțumesc pentru că nu sunt ca ceilalți oameni... Eu postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuală din toate veniturile” (vv. 11-12). Pentru noi e mai ușor să-l criticăm, pentru că spunem că se laudă, că este un prefăcut; dar să ne întrebăm: avem noi cel puțin credința sa? Postim noi de două ori pe săptămână? Dăm a zecea parte din salariul nostru pentru cei săraci? Respectăm noi legile lui Dumnezeu? – pentru că toate acestea fariseul le practica! Prin urmare, mai înainte de a-l disprețui, să ne comparăm cu el, care se angajează într-adevăr mult pentru a-i fi fidel lui

Dumnezeu. Și totuși, nu este suficient; el consideră că are credit la Dumnezeu: nu așteaptă milostivirea sa, nu așteaptă mântuirea ca pe un dar, ci, mai degrabă, ca pe o răsplată cuvenită pentru împlinirea datoriei. El spune: „Dumnezeule, îți mulțumesc...”, vrea să înalțe până la Dumnezeu, la urma urmelor, într-un mod oarecare, propria lui dreptate. Dar această conștiință a unei dependențe originare de Dumnezeu se pierde de-a lungul drumului; nu este pentru el punctul cel mai important în jurul căruia se nasc sentimentele, și nu de aici pornește rațiunea rugăciunii sale, nici criteriile pentru a-l judeca pe aproapele său. În această atitudine a sa nu este nimic din rugăciune; nu cere nimic, și Dumnezeu nu-i dă nimic.

După cum am auzit, fariseul stă în picioare, se consideră egal lui Dumnezeu, fapt ce contrastează total cu atitudinea sfântului Paul, după cum am putut auzi în cea de-a doua lectură. Paul preamărește activitatea lui Dumnezeu în toată viața sa, recunoscându-l pe Domnul său ca Mântuitor, autorul a tot binele: „Domnul însă mi-a stat alături; El m-a întărit ca să vestesc până la capăt evanghelia... Dumnezeu mă va scăpa și pe mai departe de orice rău...” (v. 17-18). Apostolul își încredințează viața în mâinile Domnului; același lucru îl face și vameșul din parabola lui Isus: „Dumnezeul meu, ai milă de mine, păcătosul!” (v. 13). El nu e un inocent, ci este efectiv un vinovat; și nici nu a săvârșit faptele bune ale fariseului, dar recunoaște propriul păcat, propria mizerie și sărăcie, condiția care-l umple de *totul* lui Dumnezeu. Vameșul este, cu siguranță, păcătos. Umiลินța sa nu constă în înjosire; poziția sa este exact aceea pe care o descrie, așa cum și respectarea legii de către fariseu era reală. Conștiința propriului păcat determină în om sensul dependenței sale de Dumnezeu, iar aceasta

implică o permanentă atitudine a spiritului atent la mâna întinsă a lui Dumnezeu, la planul său de iubire; și aceasta e atitudinea pe care Isus o laudă: nu laudă viața de vameș, precum nu disprețuiește faptele fariseului.

„Doi oameni au urcat la templu să se roage...” – noi suntem cei doi oameni, și unul, și altul în același timp, căci, asemeni vameșului, suntem cu adevărat păcătoși și, asemeni fariseului, ne considerăm drepti, autosuficienți, nu avem nimic a-i cere lui Dumnezeu. Autosuficiența omului modern are multe nume; lumea și-a redus din ce în ce mai mult capacitatea de a primi ajutorul lui Dumnezeu; și totuși, el ne așteaptă cu brațele întinse, iar destinul nostru se joacă în modul în care luăm act de atitudinea sa milostivă. În acest sens, se povestește că un om se rătăci în deșert și nu mai avea la el nici o provizie de mâncare și băutură. Merse o vreme, când, deodată, zări înaintea sa niște palmieri; se auzea chiar și susurul unui râu. Dar el se gândi: „Asta-i doar o nălucă, o fata morgana. În realitate, aici nu se află nimic”. Descurajat și pe jumătate ieșit din minți, se prăbuși la pământ. Puțin timp după aceea trecură pe acolo doi beduini și-l găsiră mort. „Poți să înțelegi una ca asta? - spuse unul către celălalt. Așa de aproape de apă; iar smochinele îi cresc aproape în gură! Cum a fost posibil așa ceva?” Și celălalt îi răspunse: „Cu siguranță, acesta era un om modern...” Ar putea părea puțin răutăcioasă această povestire, însă cât adevăr exprimă!

La antifona de după împărtășanie ne vom ruga : „Vom tresălta de mântuirea ta și ne vom bucura în numele tău, Doamne, Dumnezeul nostru” (*Ps 19,6*). Acesta să fie un îndemn care să ne însoțească mereu, să fie rugăciunea pe care să o înălțăm zi de zi către Tatăl care scrutează intimitatea inimii. Teologul și filosoful italian A. Rosmini spunea că nu există nimic mai plăcut lui

Dumnezeu decât o mare încredere în el; această încredere este cel mai bun mod de a-i aduce preamărire. Să nu ne lăsăm, deci, prinși de lațul propriei religiozități oferind doar un spectacol repetat de gesturi și activități inspirate din ascultarea față de un Dumnezeu pe care ni-l creăm noi, artizanal. „Credința inimii duce la dreptate, iar mărturisirea gurii la mântuire” (*Rom 10,10*); iar credința nu are alt pedestal decât umilința. Tot sfântul Paul ne învață că însuși Cristos s-a umilit; până la moarte (cf. *Fil 2,6-11*). Numai umilindu-ne asemeni lui ne vom înfățișa sinceri înaintea Tatălui și ne vom recunoaște păcătoși. Sfântul Grigore de Nyssa ne spune: „Dacă vei șterge murdăria care s-a așezat pe inima ta, va străluci din nou frumusețea divină”. Să îndepărtăm, așadar, toată mizeria prezumției, a mândriei, a autosuficienței, și să devenim săraci în fața Atotputernicului, căci doar astfel rugăciunea noastră va putea străbate norii, după cum am putut auzi în prima lectură, luată din cartea lui Ben Sirah.

„Voi lăuda pe Domnul întotdeauna, lauda lui va fi fără încetare pe buzele mele...” - am cântat la psalmul responsorial. Într-adevăr, viața fiecăruia dintre noi va trebui să devină o mărturie, să fie sacrificiul spiritual care se consumă zi de zi pe altarul misiunii noastre. Doar astfel, ca atleți învingători, asemeni sfântului Paul, vom putea aștepta și noi „coroana gloriei” promise, adică mântuirea definitivă în Cristos, pe care ne-o va oferi Domnul la sfârșitul pelerinajului credinței.

Claudiu IANUȘ

DUMINICA A XXXI-A DE PESTE AN

Înt 11.23-12,2

2Tes 1,11-2,2

Lc 19,1-10

Lecturile acestei duminici, a XXXI-a de peste an, au ca temă centrală chemarea universală la mântuire. Prima lectură, luată din cartea Întelepciunii, ne vorbește despre iubirea lui Dumnezeu pentru întreaga creație. Dacă Dumnezeu nu ar fi voit un lucru, nu l-ar fi creat. Dumnezeu, însă, a creat totul din iubire și continuă să se îngrijească de ceea ce a creat. Toți oamenii sunt chemați la mântuire, indiferent de condiția socială. Aceasta e ideea de fond a Evangheliei de astăzi. Cuvintele „astăzi a intrat mântuirea în această casă”, adresate unui vameș, dovedesc cu prisosință acest lucru. Același lucru reiese și din îndemnul sfântului Paul, îndemn pe care l-am auzit la a doua lectură.

Autorul Cărții Întelepciunii vrea să-i încurajeze în credință pe conaționalii săi, într-un context de criză materială și spirituală. Starea generală era aceea de pesimism. În fața acestei atitudini, autorul sacru scoate în evidență bunătatea lumii și a aceluia care a creat-o. Dumnezeu a creat lumea din iubire, iar această iubire înseamnă atenție, grijă, preocupare pentru binele lumii. De aceea, Dumnezeu nu pedepsește din ură, ci iartă ofensele pentru ca oamenii să se întoarcă. Mânia sa îl duce numai la milă. Mai departe, autorul sacru face o relectură a eliberării poporului israelit din Egipt. Dumnezeu pedepsește numai puțin câte puțin, și nu pentru a distruge, ci pentru a conduce la convertire. Este o aluzie la cele zece

plăgi succesive cu care Dumnezeu i-a lovit pe egipteni pentru a-i lăsa pe israeliți să-și urmeze chemarea.

Prima lectură este o premisă a Evangheliei pentru că ne oferă cheia de înțelegere a convertirii lui Zaheu. Iubirea universală a lui Dumnezeu se concretizează în acest episod. Prin convertirea lui Zaheu care provenea dintr-o clasă socială disprețuită, Isus ne dovedește că el nu face discriminări așa cum făceau fariseii sau, poate, cum facem și noi.

Ca să înțelegem mai bine dimensiunea și semnificația acestei convertiri, trebuie să vedem mai întâi cine era Zaheu. El făcea parte din tagma vameșilor, ba, mai mult, era chiar șeful lor. Vameșii erau disprețuiți de popor pentru că strângeau taxele pentru romani și, de multe ori, încercau să scoată mai mult pentru a băga în buzunarul propriu. Practic, ajungeau să se îmbogățească pe spatele poporului. De aceea, erau considerați păcătoși publici și excluși de la mântuire.

Iată că un asemenea om aude că Isus este în trecere și vrea să-l vadă. Ceea ce-l determină să facă acest lucru nu este numai curiozitatea. Textul nu ne precizează motivul, dar este clar că fusese sensibilizat dinainte cu privire la persoana lui Isus. Putem presupune că, fiind evreu, Zaheu cunoștea profețiile despre Mesia și voia să vadă dacă Isus este acela. Pentru el a fost un motiv suficient ca să se expună ridicolului și să se urce într-un copac. În plus, ni se spune că era mic de statură, iar mulțimea îl împiedica. Ceea ce urmează depășește așteptările lui Zaheu. Isus îl vede și îi cere să-l găzduiască. El nu poate trece cu vederea efortul pe care vameșul l-a făcut pentru a-l întâlni.

Gestul lui Cristos este interpretat în mod diferit. Pe de o parte, fariseii îl condamnă că a intrat să fie găzduit la un păcătos. Conform mentalității rabinice, Mesia trebuia

să-i alunge și să-i pedepsească pe cei păcătoși. Pe de altă parte, Luca accentuează ideea ospățului în casa unui păcătos. El îl pune destul de des pe Isus în apropierea celor marginalizați, pentru a sublinia că mântuirea este pentru toți și, în primul rând, pentru cei păcătoși. Cristos nu a venit să distrugă, ci să elibereze, nu să condamne, ci să ierte.

Evangelistul nu ne spune nimic despre discuțiile care au avut loc. Ne prezintă numai decizia lui Zaheu de a-și schimba viața și răspunsul lui Isus la această inițiativă. Urmând îndemnul pe care Isus îl dă celor bogați, Zaheu dă jumătate din averea sa săracilor și pe cei pe care i-a nedreptățit îi despăgubește împătrit. Această ultimă precizare ne dă de înțeles că Zaheu cunoștea legea, mai exact, porunca din Exod care cere ca cel ce face o nedreptate să dea înapoi împătrit. El își descoperă astfel vocația de membru al poporului ales, fapt confirmat de Isus care îl numește fiu al lui Abraham.

Pentru Zaheu, convertirea nu este ceva abstract. El nu rămâne la nivel de idee. Pentru el, convertirea se concretizează în schimbarea vieții personale și în repararea nedreptăților făcute față de semenii săi. Iată ce ne spune o povestire din timpul călugărilor anahoreți. După o perioadă de studiu și meditație, trei discipoli l-au părăsit pe bătrânul lor învățător pentru a începe propria lor misiune în lume. După o perioadă de timp, cei trei discipoli se întorc pentru a-i face o vizită învățătorului lor. Acesta îi invită să-și povestească propria experiență. „Eu am scris multe cărți și le-am vândut în multe exemplare”, a spus primul. „Tu ai umplut lumea de hârtie”, i-a răspuns învățătorul. „Eu am predicat în toate colțurile lumii”, a spus al doilea. „Tu ai umplut lumea de cuvinte”, i-a spus învățătorul. „Eu ți-am adus această pernă ca să-ți odihnești picioarele bolnave”, a spus al

treilea. „Tu l-ai descoperit pe Dumnezeu”, i-a spus învățătorul. Același lucru l-a descoperit și Zaheu. El a înțeles că iubirea față de Dumnezeu trebuie să se traducă în primul rând în fapte. Prin întâlnirea cu Isus care i-a arătat dragoste, el și-a dat seama că ceilalți oameni nu pot să-i rămână în continuare indiferenți. Iubirea lui Cristos pentru un păcătos l-a învățat că toți oamenii sunt egali în fața lui Dumnezeu și că toți sunt frați.

Putem afirma că această convertire este una tipică. Impresia de mișcare pe care o lasă textul nu se referă la o dimensiune spațială, ci la drama unui drum spre mântuire. Isus intră în cetate, dându-ne posibilitatea de a-l întâlni. Zaheu, care simbolizează condiția noastră păcătoasă, caută să-l vadă trecând peste eventualele piedici. Cristos răspunde căutării și acordă mântuirea.

Fragmentul evanghelic atinge încă o problemă, și anume cea a mântuirii celui bogat. Luca a pus acest episod lângă cel al bogatului nemilos și al tânărului bogat. Prin acestea trei, Luca ne oferă o idee completă a gândirii lui Isus despre bogăție. În comparație cu bogatul care nu-i dădea lui Lazăr nici măcar frimiturile, Zaheu dă jumătate din averea sa săracilor. Interesant este că Isus nu-i cere să dea toată averea săracilor așa cum i-a cerut tânărului bogat. El dă jumătate din averea sa, dar rămâne în continuare bogat și este totuși mântuit. Este clar că Isus condamnă proasta folosire a bunurilor. Prin faptul de a dărui, Zaheu a dovedit că și-a depășit avariția. În cazul tânărului bogat, Isus a afirmat că mai greu trece o cămilă prin urechea acului decât un bogat în împărăția cerurilor. Și totuși, astăzi ne-a arătat că există mântuire pentru cel bogat pentru că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință.

A doua lectură, luată din scrisoarea sfântului Paul către tesaloniceni, poate fi o concluzie a celorlalte două

lecturi. Dumnezeu, care a creat totul din iubire, ne cheamă pe toți la mântuire, chiar dacă ne simțim slabi și păcătoși. Urmând această chemare, contribuim la preamărirea lui Cristos care ne-a mântuit. „Gloria lui Dumnezeu este omul viu”, ne spune sfântul Irineu. Este, cu siguranță, cea mai religioasă definiție a omului. Ce este omul în comparație cu universul? Nimic. Dar când acest nimic aduce laudă lui Dumnezeu, întreg universul își dă seama de originea sa divină.

Marian DASCĂLU

DUMINICA A XXXII-A DE PESTE AN

2Mac 7,1-2.9-14

2Tes 2,16-17; 3,1-5

Lc 20,27-38

Ne apropiem cu această duminică, a XXXII-a de peste an, de sfârșitul acestui an liturgic și, deci, de sfârșitul itinerariului nostru anual în istoria mântuirii. Așa că nu trebuie să ne surprindă faptul că, după ce am meditat în tot acest timp despre creație, prin lecturile din cartea *Genezei* de la începutul anului, după ce ne-am pregătit pentru venirea Mântuitorului în lume, după ce l-am însoțit pe tot parcursul vieții sale, îndeosebi în patima, moartea și învierea sa, după ce am fost martorii înălțării sale la cer și a trimiterii Duhului Sfânt, după ce am văzut creșterea și viața Bisericii, iată că Biserica ne îndeamnă să medităm acum despre lucrurile de pe urmă, despre lucrurile care se vor întâmpla la sfârșitul timpurilor, îndeosebi despre învierea morților.

Lecturile din această duminică trasează un cadru complet al învățăturii neotestamentare și, implicit, al învățăturii Bisericii despre această credință. Evanghelia, luată din sfântul Luca, prezintă o polemică a lui Isus cu saduceii legată de tema învierii morților. Era o temă extrem de spinoasă în acel timp, o problemă destul de „fierbinte”. Și aceasta pentru că în Vechiul Testament, credința referitoare la învierea morților s-a conturat destul de târziu. La începuturile istoriei poporului israelit, evreul pios nu se gândea prea mult la ceea ce se va întâmpla cu el după moarte. Pentru el, speranța sa era intim legată de speranța poporului și cuprindea trei

lucruri: să poată trăi mulți ani – cât mai mult timp în mijlocul poporului său –, să aibă mulți copii – adică să aibă un viitor prin ei –, să nu fie îngropat în pământ străin – adică să rămână printre ai săi chiar și după moarte. Concepția comună atunci era că morții mergeau într-un sălaș al lor numit *Sheol* care, mai degrabă decât un loc al speranței, era văzut ca un loc al umbrelor.

Mai târziu, în perioada de după exil, începe să apară concepția că cei drepecți vor trăi după moarte alături de Dumnezeu. Această concepție se va maturiza treptat, astfel încât, în ultimele cărți ale Vechiului Testament, va fi mărturisită credința în învierea morților ca răsplată a celor drepecți. Această idee este conturată în special în cărțile Macabeilor, din care am ascultat și prima lectură de astăzi. Este vorba despre binecunoscuta scenă cu cei șapte frați și mama lor, care sunt persecutați în timpul prigoanei lui Antioh pentru credința lor și condamnați la moarte. În fața chinurilor groaznice la care sunt supuși și a iminenței morții, ei nu disperă pentru că au convingerea că Regele Universului îi va învia la o viață veșnică, viață pentru care ei mor, păzindu-i poruncile.

Revenind așadar la Evanghelie, spuneam că toate aceste idei erau aprig discutate pe timpul lui Isus, și acesta este și motivul pentru care saduceii vin la el tocmai cu această problemă. Acești saducei formau un partid religios, așa-numita aristocrație sacerdotală, care reprezenta teologia tradiționalistă în Israel. Fiind mai tradiționaliști, nu priveau cu ochi buni noile idei religioase care își făcuseră loc în aceste ultime timpuri, printre care se afla evident și credința în învierea morților. Acestei credințe i-o opuneau pe cea greacă în nemurirea sufletului. Astfel, pentru ei există viață după moarte, nu datorită atotputerniciei lui Dumnezeu care învie morții, ci datorită faptului că sufletul este nemuritor

și, deci, într-o zi va trebui să părăsească acest trup care e muritor. Pentru a vedea de partea cărei credințe se află Isus, vin la el și-i prezintă o problemă de logică specific rabinică. Ei pleacă de la așa-numita lege a levitatului din cartea Deuteronomului, adică acea lege care prescria că, dacă un bărbat căsătorit murea fără să fi avut urmași de parte bărbătească, fratele său trebuia să se căsătorească cu soția rămasă văduvă, pentru ca numele său să nu se piardă din Israel. Ducând această situație la extrem, întreabă a cui va fi la înviere acea femeie care în timpul vieții s-a căsătorit succesiv cu șapte frați? Este o întrebare foarte subtilă, deoarece, considerându-se că viața de dincolo reprezintă o simplă prelungire a celei de aici, această femeie ar fi avut după înviere șapte soți, fapt imposibil, întrucât știm că poli-gamia era interzisă. Prin răspunsul dat, Isus nu numai că afirmă că există o înviere a morților, dar ne și dă unele amănunte despre ea.

Așadar, cum va fi această înviere? Ne spune Isus că oamenii nu se vor mai căsători întrucât, fiind nemuritori, nu va mai fi nevoie să procreeze. Aceasta nu înseamnă că după înviere este distrus ceea ce în viață este pozitiv, ci sublimat, spiritualizat. Apoi știm că viața celor înviați nu se aseamănă cu cea de aici, ci cu aceea a îngerilor. Vom fi asemenea lor, părtași la gloria lui Dumnezeu. Așadar, viața de dincolo nu reprezintă doar o continuare a celei de aici, o prelungire a acesteia, ci este o realitate complet nouă. Dacă privim însă mai departe în Evanghelie, vom găsi și alte amănunte referitoare la această înviere, căci avem un exemplu în Isus, singurul care a înviat până acum. Astfel, știm că el, după înviere, avea un trup pentru că în mormântul său nu mai era nimic și pentru că ucenicii îl puteau vedea. Apoi știm că acest trup avea niște proprietăți deosebite: putea trece prin

ziduri, căci le-a apărut ucenicilor care erau încuiați de frica dușmanilor, putea mânca, căci a mâncat pește ca să le arate că este el, și nu o stafie. Însă dincolo de toate aceste detalii, observăm că accentul nu este pus pe *modul* în care vom arăta noi după înviere, ci pe *faptul* însuși al învierii. Isus ne pune în față o alternativă radicală: ori credem în învierea din morți, ori suntem ateï. Nu se poate crede într-un Dumnezeu ce a creat o istorie măreață a mântuirii, pentru ca apoi, omul, subiectul ei, să sfârșească în neant. Ar fi un Dumnezeu al morților, ar fi, deci, el însuși un Dumnezeu mort. Or Dumnezeu este, așa cum ne spune și Isus în Evanghelie, Dumnezeul celor vii. Este Dumnezeul care l-a înviat pe Cristos din morți, promițându-ne astfel că tot așa se va întâmpla și cu noi în ziua de apoi.

Această credință în învierea morților are pentru noi niște consecințe foarte importante, care sunt surprinse de sfântul Paul în cea de-a doua lectură de astăzi. În contextul așteptării celei de-a doua veniri a lui Cristos, Paul îi îndeamnă pe Tesaloniceni să se roage pentru el, pentru a putea vesti și altora evanghelia lui Cristos, să aibă încredere în Dumnezeu, care este fidel promisiunilor făcute, și să fie statornici în această așteptare a lui Cristos. Trei imperative pe care Biserica ni le cere și nouă astăzi.

Să vestim și altora credința noastră, credință din care, bineînțeles, face parte și convingerea că într-o zi vom învia. Și să o facem chiar dacă ne vine foarte greu. Este dificil să-i spui omului de azi, pentru care trupul a devenit un simplu obiect pe care își poate permite a-l multiplica la nesfârșit, clonându-l, a-i scurta viața, eutanasiindu-l, a i-o curma chiar, avortându-l, așadar e greu să-i spui unui asemenea om că acest trup, care pentru el nu

înseamnă mare lucru, va învia într-o bună zi și va fi și el, astfel, veșnic.

Pentru a mai crede astăzi acest lucru, e necesar să răspundem celui de-al doilea imperativ: să avem încredere în Dumnezeu, care este fidel promisiunilor făcute. Cred că vă este cunoscut exemplul cu acel om care l-a întrebat odată pe marele fizician Isaak Newton: „Credeți că omul, după ce prin moarte a devenit praf și cenușă, poate să învie din morți?”. Fizicianul îi răspunse: „Cred, cum să nu cred?”. Omul îl întreabă mai departe: „Puteți să-mi dovediți lucrul acesta?”. Newton îi răspunse: „Da, voi încerca”. El luă atunci un pumn cu nisip și unul cu pilitură de fier, le amestecă și apoi îl întreabă pe acel om: „Crezi că se poate despărți nisipul de această pilitură de fier?”. Omul îi răspunse: „Nu, cum să se poată!” Newton luă atunci un magnet, îl apropie de grămadă și adună laolaltă toată pilitura de fier, despărțind-o astfel de nisip. Apoi adăugă: „Dacă Dumnezeu a dat atâta putere acestui magnet ca să poată atrage toată pilitura de fier, nu va avea el oare atâta putere încât să-i poată învia pe oameni din morți? Cu siguranță că da”. Răspunsul dat de acest mare fizician este cât se poate de adevărat. Numai cu rațiunea e imposibil să credem că acest trup al nostru, care după moarte se transformă în țărână, va învia. Însă noi, creștinii, credem în Isus Cristos și, de aceea, trebuie să întrebăm și noi lumea de astăzi cu cuvintele sfântului Paul: „Dacă se vestește că Cristos a înviat din morți, cum spun unii dintre voi că nu există înviere din morți?” (*1Cor 15,12*). Învierea noastră este posibilă întrucât ne-a fost promisă de Dumnezeu în Isus Cristos. Iar Dumnezeu nu-și uită niciodată făgăduințele.

Și un al treilea imperativ: să fim statornici în această așteptare a lui Cristos. Noi, care credem că într-o zi vom

învia, că există viață veșnică, nu ne putem comporta ca și cum n-am ști aceste lucruri. Acest lucru angajează. Tot ceea ce facem trebuie să poarte amprenta viitorului nostru. Sfântul Ciril ne spune atât de frumos: „Orice suflet care crede în înviere are grijă de el însuși. Cine nu, se abandonează ruinei. Cine crede că trupul rămâne pentru înviere are grijă de el. Cine nu, se comportă ca și cum nu i-ar aparține”. Și cât de ușor ne va fi să trecem peste greutățile vieții atunci când suntem conștienți de răsplata care ne așteaptă dincolo! Gândiți-vă, de exemplu, cât de repede trece ziua pentru un soț care trudește din greu ca să-și susțină familia, atunci când știe că-l așteaptă acasă zâmbetul soției și o masă caldă. Foarte repede. Cu toate acestea, privirea noastră nu trebuie să rămână mereu ațintită asupra viitorului. Soțul, dacă s-ar gândi numai la soția sa, nu s-ar mai putea concentra la lucru. Lucrurile viitoare trebuie doar să inspire și să motiveze acțiunile noastre prezente, nu să le înlocuiască. Un echilibru între speranța întru cele viitoare și angajarea în cele prezente reprezintă atitudinea ideală a creștinului, atitudine pe care Biserica ne îndeamnă astăzi să ne-o însușim.

Și apoi, să nu uităm că suntem în luna noiembrie, lună în care ne gândim și ne rugăm într-un mod deosebit pentru răposații noștri. Să-l implorăm pe Dumnezeu să-i facă și pe ei părtași la slava și viața sa veșnică.

Mihai BLAJ

DUMINICA A XXXIII-A DE PESTE AN

Mal 3,19-20

2Tes 3,7-12

Lc 21,5-19

Cu duminica a XXXIII-a de peste an ne apropiem de sfârșitul anului liturgic. La sfârșit de an, orice om face un bilanț: ce a realizat în anul care a trecut, ce trebuia să realizeze și nu a realizat și, în concluzie, își ia o hotărâre asupra a ceea ce va face în anul care va începe. Bilanțul în cazul nostru privește participarea la sfânta Euharistie și, în general, la sacramente, participarea la masa cuvântului lui Dumnezeu și relațiile omului cu Dumnezeu și cu semenii săi.

Textele liturgice propuse pentru duminica aceasta sunt texte escatologice, escatologic însemnând lucrurile care privesc ultimele realități ale omului și ale lumii. Așadar, liturgia cuvântului ne propune să reflectăm despre realitățile de pe urmă.

Antifona de la intrare pe care am auzit-o la începutul acestei sfinte Liturghii ne-a făcut cunoscut faptul că Domnul se adresează poporului său și-i spune: „Gândurile mele sunt gânduri de pace, și nu de nenorocire”. Citind, de fapt, textul Evangheliei de astăzi, care este o parte din al doilea discurs escatologic al lui Isus, putem deduce anunțul venirii împărăției lui Dumnezeu, un anunț de pace, cu toate că în textul evanghelic sunt menționate războaie, lupte, familii distruse.

În acest discurs se evidențiază două căi:

– prima se inspiră din discursul lui Isus despre căderea Ierusalimului, ceea ce pentru evrei însemna sfârșitul

lumii, dar care, în optica evanghelistului Luca, însemna începutul Bisericii și activității sale de evanghelizare;

– a doua se inspiră din relatarea lui Isus despre sfârșitul lumii, văzut ca judecată pe care Dumnezeu o va pronunța asupra comportamentului creștinului, care a fost sau nu fidel evangheliei lui Cristos. Fiind fidel și perseverent în credința evangheliei, creștinul va întâlni judecata lui Dumnezeu pregătit și senin.

Isus a auzit cât de mult era lăudată măreția colosalei construcții a templului, care era simbolul măreției poporului lui Dumnezeu. Mulți își exprimau mirarea spunând cuvinte frumoase despre templu. Acesta era unul dintre cele mai frumoase obiective ale Ierusalimului, locul unde se aduceau jertfe Domnului, fiind împodobit cu pietre scumpe și considerat ca fiind a opta minune a lumii. Erau suficiente motive de a-l admira. Isus, într-o manieră surprinzătoare, conchide: „Nu va rămâne piatră peste piatră; totul va fi distrus!” Cuvintele lui Isus suscită reacția ascultătorilor săi, iar aceștia încearcă să-i înțeleagă cuvintele. Profetia lui Isus despre distrugerea templului este ca un viscol în mijlocul primăverii. Ea, însă, s-a împlinit. Astăzi, acest adevăr poate fi verificat. În locul fostului templu, astăzi găsim două moschei, iar din fostul templu nu se poate găsi nici o piatră.

Când Isus a prezis prăbușirea templului și venirea sfârșitului lumii, cei de față au întrebat: „Când va fi aceasta”? În discursul escatologic, Isus nu se preocupă de cifre, date, ci, dimpotrivă, el încearcă să scoată din suflete preocuparea pentru un sfârșit înfricoșător. Isus nu se grăbește să facă previziuni despre viitorul temporal. El nu a răspuns niciodată, de multe ori chiar respingând această întrebare. Revelația lui Dumnezeu și știința ne spun că viața odată și odată se va sfârși; dar când și cum va fi aceasta nimeni nu ne poate spune cu certitudine.

Astăzi nimeni nu poate să știe sau să calculeze o dată anume pentru evenimentele escatologice. Misterul sfârșitului acoperă și apără misterul însuși al existenței și al istoriei. Omul trebuie să se deschidă și să tindă spre viitorul său definitiv și conclusiv în care își găsește împlinirea. Viitorul definitiv al omului este Dumnezeu însuși. Totuși, omul trebuie să se deschidă și să tindă spre el cu teamă și iubire, cu încredere și mare speranță. În special trebuie să se orienteze și să se apropie de destinul său cu umilință și pietate, cu venerație și pasiune arzătoare.

Un înțelept evreu, care a primit premiul Nobel, spunea: „Când vom muri și vom merge în cer și-l vom întâlni pe Creatorul nostru, el nu ne va întreba: de ce nu ai devenit un Mesia? de ce nu ai descoperit leacul contra cancerului? de ce nu ai fost acesta sau acela? Unicul lucru de care vei da cont este: de ce nu ai devenit tu însuși? Noi trebuie să fim noi înșine și să ne îndeplinim misiunea pe care o avem pe acest pământ”.

„Care va fi semnul care anunță venirea împărăției?” La această întrebare Isus a răspuns celor care îl întrebau, zicându-le să fie atenți ca să nu fie duși în eroare. Isus a prezentat două semne premergătoare evenimentelor escatologice: unul legat de Biserică (amăgirea care este mai gravă decât prigoana) și unul legat de omenire (războaie, răzcoale). Precizează însă că nu acesta era sfârșitul. După războaie și răzcoale mai urmează multe altele. Istoria omenirii va dura mult mai mult decât cred chiar unii dintre creștini.

Căderea Ierusalimului și sfârșitul timpurilor sunt descrise în Evanghelia lui Luca ca evenimente care închid o epocă a istoriei mântuirii, cea legată mai profund de lumea ebraică și de începerea timpului Bisericii. Dorința lui Dumnezeu nu este aceea de a aduce sfârșitul lumii,

ci aceea de a începe o nouă epocă, epoca Bisericii, comunitatea de credință înființată de Isus Cristos. Timpul Bisericii e oferit creștinilor pentru a duce mai departe, până la marginile pământului, vestea cea bună. Toți trebuie să vegheze în credință și să vestească evanghelia la toate popoarele. În situațiile de criză, Isus promite că va fi în mijlocul nostru și ne va da nouă în acel moment ceea ce trebuie să spunem.

Prima lectură, luată din cartea profetului Malahia, ne introduce în atmosfera zilei lui Iahve. Această expresie, „ziua lui Iahve”, încearcă să exprime intervenția definitivă a lui Iahve în istorie, care va însemna salvare pentru cei dreapți și condamnare pentru cei păcătoși. *Condamnarea* e descrisă cu imaginea focului care arde păcătoșii precum paie, mistuindu-i, iar *salvarea* cu imaginea soarelui care luminează și dă viață tuturor. Aceste imagini au influență în tradiția ebraică, dar și în cea creștină, care identifică condamnarea definitivă cu focul și salvarea cu lumina din paradis. Nimeni, așadar, nu poate scăpa de ziua lui Iahve. Toți trebuie să dăm socoteală de ceea ce am săvârșit în această lume.

A doua lectură, luată din A doua scrisoare a sfântului apostol Paul către Tesaloniceni, prezintă concepția primei comunități creștine care credea că venirea iminentă a lui Isus trebuia să aibă loc în această generație de credincioși; de aceea, ei nu mai munceau, umblau de colo-colo și trăiau din cerșit. Unii dintre membrii comunității din Tesalonic, probabil din grupul leneșilor, la care Paul face aluzie în Prima scrisoare către Tesaloniceni, au provocat panică și toți așteptau parusia, venirea împărăției. Pentru a curma toate aceste devieri de la evanghelie, Paul le scrie cea de-a doua scrisoare. El îi îndeamnă pe toți locuitorii Tesalonicului la încredere în viața creștină și la angajare

activă în slujba evangheliei. Așadar, Paul i-a pus la muncă și la trăirea evangheliei. În textul pe care l-am citit, Paul însuși spune că a lucrat din greu zi și noapte ca să nu fie povară pentru nici unul dintre ei; acest lucru îl știm din mai multe izvoare. Paul spune: „Cine nu muncește nici să nu mănânce!” (2Tes 3,10) Paul se opune cu desăvârșire lenei, care este prilej de păcat.

Astăzi se menționează adesea necesitatea și demnitatea muncii, atât cea intelectuală, cât și cea fizică. Trebuie să știm să oferim munca noastră lui Dumnezeu. Munca este participare la acțiunea creatoare a lui Dumnezeu.

Dumnezeu lucrează șase zile, iar a șaptea zi se odihnește, stabilind astfel timpul de lucru și de odihnă. Isus însuși a muncit la Nazaret, ajutându-l pe sfântul Iosif. Așadar, munca îl înobilează pe om, ea este pentru om, și nu omul pentru muncă. Dacă vom ști să trăim bine sensul muncii, dacă vom oferi munca noastră lui Dumnezeu, el ne va răsplăti în această viață și mult mai mult în viața de dincolo

Sfântul Francisc de Salles spune că trebuie să facem cu bucurie tot ceea ce facem: acesta este adevăratul mod de a face binele, și de a-l face bine.

Domnul cere fiecăruia de a ne face bine datoria acum și aici, fără a amâna pe mâine sau pentru altădată. Să-l rugăm pe Domnul să ne dea harul său pentru ca cei din jurul nostru să poată vedea în noi o persoană religioasă, o persoană care îl slujește sincer pe Dumnezeu.

Petrică BUTNARIU

DUMINICA A XXXIV-A DE PESTE AN ISUS CRISTOS, REGELE UNIVERSULUI

2Sam 5,1-3

Col 1,12-20

Lc 23,35-43

Ne aflăm iarăși împreună pentru a-l preamări pe Dumnezeu și a ne hrăni la masa cuvântului și a Trupului său. În această duminică, a XXXIV-a, ultima din timpul de peste an, Biserica ne propune să celebrăm solemnitatea lui Cristos, Regele Universului. Această sărbătoare, care a fost instituită de Papa Pius al XI-lea, în anul 1925, se plasează la sfârșitul anului liturgic, pentru că mesajul pe care îl conține, referitor la regalitatea și împărăția lui Cristos, privește în mod deosebit împlinirea finală a istoriei lumii și a omului. Sărbătoarea de astăzi este ultima etapă a drumului pe care l-am început cu prima duminică din Advent, un drum de-a lungul căruia ne-am străduit să medităm și să pătrundem mai adânc taina mântuirii noastre.

Probabil mulți dintre noi se întreabă de ce îl mai sărbătorim pe Cristos ca rege în aceste timpuri, când monarhia este înlocuită cu alte forme de guvernare și când regele, acolo unde mai există, păstrează în cele mai multe cazuri doar prerogative onorifice. Poate că unii, auzind de această sărbătoare, se gândesc imediat la politică, la un conducător mai bun care să rezolve mai repede problemele materiale și să mențină pacea. Poate că pentru cei mai tineri, conceptele de rege, regalitate, împărăție nu mai au semnificație, deoarece aceste concepte nu mai corespund în totalitate realității de astăzi.

În ciuda acestor neclarități și întrebări ce pot să apară, Biserica propune o sărbătoare a lui Cristos Rege tocmai pentru a ne demonstra că regalitatea și împărăția lui Cristos transcend această lume, nefiind niciodată influențate de transformările istorice sau de mentalitățile schimbătoare ale omului.

Liturgia cuvântului de astăzi ne prezintă tabloul regalității lui Cristos în trei momente diferite. Mai întâi, în prima lectură, ne este înfățișat regele David ca prefigurare a Regelui Cristos. În al doilea moment, fragmentul evanghelic surprinde domnia lui Cristos pe cruce și trecerea sa prin moarte pentru a ne deschide calea spre împărăția sa. În al treilea moment, cea de-a doua lectură ne arată gloria lui Isus Cristos, în care toate au fost create și în care toate își vor afla desăvârșirea.

În Vechiul Testament, ideea privitoare la regalitatea lui Iahve nu a fost prezentă de la început, ci a apărut după stabilirea poporului în Canaan (cf. *Jud* 8,23). De asemenea, nici dorința evreilor de a avea un rege pământesc, care să-i judece și să-i conducă în războaie, nu a existat de la început, ea manifestându-se în fața pericolului filistenilor (cf. *1Sam* 8,19). Saul, primul rege al evreilor, a fost uns de Samuel care inițial a respins ideea unui astfel de rege. Tot Samuel, din porunca Domnului, i-a dat și lui David prima dintre cele trei ungeri pe care acesta le-a primit. Această primă ungere, făcută în secret, în casa lui Iese, la Betleem, pe când încă mai trăia Saul, a avut un caracter de anunț, de preconizare a adevăratei sale domnii (cf. *1Sam* 16,1-13). A doua ungere, primită de David în Hebron, l-a consacrat ca rege peste casa lui Iuda (cf. *2Sam* 2,4-7). A treia ungere, pe care a primit-o David, cea care i-a conferit plinătatea domniei, făcându-l rege peste întregul Israel, ne este prezentată în prima lectură, luată din Cartea a doua a lui Samuel.

Această regalitate a lui David, care e voită de întregul popor, este voită și de Dumnezeu. Dumnezeu este cel care îl constituie ca păstor al poporului și cap al lui Israel. Ungerea este semnul alianței pe care David o încheie cu poporul în fața Domului, iar domnia sa la Ierusalim, cetatea care simboliza întregul popor, e semnul unității. Biserica ne propune această imagine strălucitoare a lui David, în calitatea sa de simbol mesianic, ca o prefigurare a regalității glorioase și universale a lui Cristos.

Fragmentul evanghelic din sfântul Luca pare a fi în contradicție totală cu imaginea regalității, pe care au încercat să o zugrăvească celelalte lecturi, deoarece ne prezintă un rege și o împărăție care sunt greu de înțeles sau de acceptat. Evanghelia ultimei duminici a anului liturgic ni-l prezintă pe Cristos crucificat, Cristos a cărui domnie nu se manifestă printr-un act triumfal, ci prin umilință, nu prin judecată, ci prin iertare.

Poporul a fost de față ca la orice eveniment important. Unii și-au bătut joc de Isus, unii l-au jelit, alții poate nu au știut ce atitudine să adopte; totuși, majoritatea au fost de acord că Isus trebuia să se salveze pe sine de la moarte. Poporul nu numai că aștepta un gest spectaculos dar era dispus să creadă mai degrabă într-un Cristos „egoist” decât într-unul care-și dădea viața pentru el.

Observăm că și în ultimele momente ale vieții sale pământești, Isus se află în compania acelor oameni mici, a celor disprețuiți, după ce toată viața s-a aflat alături de cei săraci, bolnavi sau păcătoși. Isus este condamnat să moară asemenea tâlharilor și chiar împreună cu ei. Cei doi tâlhari răstigniți împreună cu Cristos au două atitudini diferite pe care le întâlnim și în noi înșine.

Prima atitudine, pe care trebuie să o evităm, este cea a tâlharului care, împreună cu căpeteniile și soldații, îl batjocorea pe Cristos, îl insulta și îl ispitea așa cum

l-a ispitit Diavolul în pustiu. Și noi facem același păcat atunci când refuzăm credința, atunci când așteptăm de la Cristos minuni care să ne convingă sau când îi cerem numai bunuri trecătoare. Dacă vom proceda așa, nu-l vom recunoaște niciodată pe Cristos ca rege, ba, mai mult, el va rămâne pentru noi doar un om mort atârnat pe o cruce.

A doua atitudine, și totodată aceea pe care o dorește Cristos de la noi, este cea a tâlharului căit. Acesta nu numai că nu participă la batjocură alături de celălalt tâlhar, dar chiar îl înfruntă. El se alătură lui Pilat și Irod, declarându-l pe Cristos nevinovat (cf. *Lc* 23,14-15). Însă cel mai important lucru este că, prin căință și rugăciune, reușește să îndepărteze vâlul necredinței din fața ochilor săi și îl proclamă pe Cristos ca rege. Astfel, devine conștient de iluzia unei împărății a lui Dumnezeu pe pământ și recunoaște împărăția lui Cristos, împărăția veșnică, la care este făcut părtaș.

Sunt frumoase cuvintele prin care sfântul Ioan Gură de Aur își exprimă admirația față de tâlharul căit. „El l-a văzut pe Cristos chinuit și l-a adorat ca și cum ar fi fost în slavă, l-a văzut pironit pe cruce și l-a implorat ca și cum ar fi stat pe tron, l-a văzut condamnat și i-a cerut o favoare asemenea unui rege. „O, admirabile răufăcător! Ai văzut un om răstignit și l-ai proclamat Dumnezeu!”

Astăzi suntem chemați să-l recunoaștem și să-l preamărim pe Cristos, Regele Universului. Ar fi ușor să facem acest lucru dacă imaginea lui Isus Cristos ar semăna cu imaginea lui David din prima lectură sau dacă l-am vedea în strălucirea gloriei sale, așa cum ni-l prezintă sfântul Paul în cea de-a doua lectură. Cristos, însă, se află în suferință, el este atât de aproape de noi, atât de asemănător cu noi, încât ne este foarte greu să-l recunoaștem fără o credință puternică.

Se povestește că, într-o țară îndepărtată, o vrăjitoare a turnat otravă în fântâna din care beau apă locuitorii aceluși ținut. Din acest motiv, au înnebunit toți, în afară de rege și de familia sa, care aveau o fântână separată. În această situație, regele a încercat să ia unele măsuri, dar toți supușii săi au început să-l considere pe el nebun, deoarece ei vedeau lucrurile cu totul altfel. Soluția pe care a ales-o regele a fost ca el și familia sa să bea din fântâna otrăvită, pentru a fi asemenea cu ceilalți. În acest fel a reușit să restabilească pacea și înțelegerea în regatul său.

Așa cum acest rege a renunțat la sine, la sănătatea sa, pentru a fi alături de poporul său, la fel, Regele Cristos a renunțat la măreția sa pentru a ne salva de la moarte. El s-a umilit, a luat firea robului, a trecut prin moarte, cu alte cuvinte, s-a făcut în toate asemenea omului, în afară de păcat, pentru mântuirea noastră. Cristos, însă, nu se oprește la a fi om, ci îl transformă pe acesta spălându-l în sângele său și deschizându-i porțile împărăției sale veșnice.

Faptul că împărăția lui Cristos e veșnică, și nu pământească sau trecătoare, așa cum așteptau mulți, reiese din episodul evanghelic de astăzi. Tronul lui Cristos e crucea, curtea sa e reprezentată de o mulțime curioasă și ostilă, miniștrii săi sunt doi tâlhari, omagiile regale sunt înlocuite de batjocura soldaților, iar suveranitatea sa este afirmată în mod ironic de sentința capitală atârnată deasupra capului său. Putem deduce cu ușurință de aici că ceea ce a spus Isus în fața lui Pilat este adevărat: „Împărăția mea nu este din această lume”.

Totuși, caracterul extramundan și escatologic al împărăției nu este exclusiv. Împărăția lui Cristos nu este din această lume, ci ea se află prezentă în lume în diferite forme. Trebuie să o descoperim în Biserică și în noi înșine.

Prefața euharistică a acestei sărbători conține o prezentare completă a acestei împărății: o împărăție veșnică și universală, împărăția adevărului și a vieții, împărăția sfințeniei și a harului, împărăția dreptății, a iubirii și a păcii.

Prin jertfa sa, Cristos ne cheamă, ne oferă posibilitatea de a intra în împărăția sa, dar nu ne poate primi fără aportul nostru. Pentru a putea avea parte de fericirea vieții veșnice în împărăția lui Cristos, Dumnezeu ne cere o atitudine identică cu cea a tâlharului căit. Va trebui să purificăm viziunea noastră despre împărăția lui Cristos de elementele umane și speranțele pământești exagerate, pentru a-l putea recunoaște pe Cristos, a cărui regalitate se manifestă prin slujire și jertfă.

De asemenea, avem nevoie de căință și de o convertire sinceră, avem nevoie de credință, speranță și dragoste, pentru a-l identifica și sluji pe Cristos, care domnește în frații noștri aflați în dificultate. Trebuie să ducem o viață sfântă pentru a-l adora și primi pe Regele nostru în Euharistie. Toate acestea reprezintă o pregustare a împărăției veșnice și o pregătire pentru plinătatea vieții, armonia și fericirea de care vom avea parte la sfârșitul acestei vieți. Trăind în acest fel, ne vom putea alătura sfântului Paul laudându-l pe Cristos cel glorios și lucrând pentru ca întregul univers să-și atingă desăvârșirea în Cristos.

Să-l rugăm pe Dumnezeu să ne dea harul unei căințe adevărate, pentru ca, în momentul hotărât de dânsul, să auzim și noi cuvintele pe care Cristos le-a adresat tâlharului convertit: „Îți spun adevărul: astăzi vei fi cu mine în paradis”.

SFÂNTUL IOSIF

2Sam 7,4-5a. 2-14a.16

Rom 4,13.16-18.22

Mt 1,16.18-21.24a

Putem constata în viața fiecăruia dintre noi anumite evenimente calitativ superioare comparativ cu restul faptelor, întâmplărilor și situațiilor care alcătuiesc pelerinajul nostru pe acest pământ. Este adevărat, fiecare astfel de moment are un caracter formativ, educativ, în acest itinerar de devenire, însă nu toate au aceeași densitate, nu toate ne purifică în același mod și la același nivel. Același lucru îl putem constata și în ceea ce privește pelerinajul credinței noastre: anumite evenimente s-ar putea să ne ajute mai mult în drumul nostru, în procesul nostru de asemănare cu Cristos, modelul oricărui creștin. De altfel, și Biserica a rânduit în viața sa liturgică mai multe grade pentru sărbătorile pe care le celebrează; astfel, avem sărbătorile de poruncă, avem solemnitățile anumitor sfinți, avem simple sărbători sau diferite comemorări. Astăzi, sfânta Biserică ne propune Solemnitatea sfântului Iosif, soțul Preasfintei Fecioare Maria.

De-abia în anul 1621 întâlnim în calendarul bisericesc al Occidentului sărbătoarea de poruncă închinată sfântului Iosif, însă cinstirea pe care Biserica i-a adus-o acestui sfânt este mult mai veche, ea dovedind simțul poporului lui Dumnezeu de a da laudă acelor care au fost credincioși, care au fost statornici în împlinirea misiunii lor. Această sărbătoare arată locul deosebit și rolul special pe care sfântul Iosif îl are în marea familie a poporului lui Dumnezeu. În anul 1870, papa Pius al IX-lea l-a declarat pe sfântul Iosif patron al Bisericii Universale;

în anul 1889, Papa Leon al XIII-lea a dedicat o encicloică sfântului Iosif: *Redemptoris custos*. Același papă dăduse în anul 1883 decretul de înființare al Arhidiecezei Cato-lice de București; catedrala, terminată în 1885, a fost închinată tot sfântului Iosif.

Puține lucruri știm din sfintele Evanghelii despre sfântul Iosif, dar ceea ce găsim în Scripturi ne trimite spre esențialul care a format viața acestui om drept și credincios: Pruncul Isus și Fecioara Preasfântă. În împlinirea misiunii sale de protector a Mariei și de tată purtător de grijă al lui Isus, se regăsește întreaga dimensiune a vieții lui Iosif; el venise pe lume ca să fie ca un tată pentru Isus și soț cast al Mariei, la fel ca orice om care vine pe lume cu o însărcinare anume din partea lui Dumnezeu, pe care se va întemeia tot sensul vieții sale. Atunci când îngerul îi va vesti misterul concepției neprihănite a lui Isus, Iosif își va accepta pe deplin misiunea, căreia îi va rămâne credincios până la moarte. Citim într-o predică a sfântului Augustin: „Cum era Iosif tată? Era tată cu atât mai profund cu cât mai castă era paternitatea lui”.

Iubirea lui Iosif pentru Maria fusese foarte mare; cu siguranță, o iubise foarte mult și cu o mare generozitate, căci, cunoscându-i dorința de a se păstra pentru Dumnezeu, consacrându-i-se, Iosif preferă să renunțe la urmași chiar, doar pentru a putea trăi lângă aceea pe care o iubea atât de mult. Iubirea lui pentru Maria era o iubire curată, gingașă, o iubire profundă, fără urmă de egoism. Dumnezeu însuși pecetluisese unirea lor în mod definitiv – ei erau uniți prin logodnă, de aceea și îngerul îi spusese: „nu te teme să o iei la tine pe Maria, logodnica ta” (v. 20); dar Dumnezeu i-a unit printr-o legătură și mai puternică: destinul lor comun de a avea grijă pe pământ de Mesia.

E adevărat, între Maria și Isus există o relație unică, particulară, la care nimeni nu a putut participa; nici măcar Iosif, „martorul tăcut”, cum îl numea papa Ioan Paul al II-lea în omilia din timpul Liturghiei de Crăciun, în anul 1978. Iosif contemplă cu admirație, tăcut și plin de respect, pe copil și pe mama sa. El va fi primul, după Maria, care îl va contempla pe Fiul lui Dumnezeu făcut om; el va participa la această taină prin cunoașterea care-i fusese dată prin revelația îngerului cu privire la misiunea pe care el trebuia să o împlinească pe lângă aceste două ființe deosebite. Dacă ne vom apropia de Iosif, el ne va ajuta să contemplăm acest mister inefabil al cărui martor tăcut a fost: „Maria ținându-l în brațe pe Fiul lui Dumnezeu făcut om”. Iosif contempla și el fericirea aceleia care era soția lui, fericirea femeii care îi fusese încredințată. Sfântul Iosif a înțeles că întreaga rațiune a vieții sale era acel copil care, copil fiind, avea atâta nevoie de ajutor și protecție; precum și Maria, pe care însuși Dumnezeu i-o încredințase pentru a o primi în casa lui și a-i oferi sprijin și protecție. Misiunea lui în această viață a fost aceea de a fi capul Sfintei Familii. Toată gloria și fericirea sfântului Iosif va consta în aceea că a știut să înțeleagă ceea ce a dorit Domnul de la el și a reușit să ducă totul la bun sfârșit cu credință. El este numit *omul înțelept*; această înțelepciune este, de fapt, sinteză de adevăr și de dreptate, credință și speranță.

Lecturile de la sfânta Liturghie ne readuc în memorie două figuri deosebite: Abraham și Iosif. Vechiul Testament, la începutul părții sale istorice, ne pune în fața ochilor exemplul lui Abraham, părintele credinței, care a știut să spere împotriva oricărei speranțe. La începutul Noului Testament întâlnim, pe de altă parte, figura lui Iosif cel drept, care și el știe să spere împotriva oricărei speranțe. La cuvintele îngerului, sfântul

Iosif acceptă că Dumnezeu lucrează într-adevăr în viața sa și că ceea ce se întâmplă nu e altceva decât o faptă minunată a misterului lui Dumnezeu; el apare în fața noastră ca un om drept: om drept care, treptat, a descoperit modul cum Dumnezeu lucrează în viața sa și în viața și istoria lumii.

Sfântul Iosif oferă un strălucit model părinților: a-i învăța pe copii să creadă; a ști să păstreze valoarea credinței și să recurgă la ea așa cum se recurge la un izvor de putere, la o sursă de lumină, la o flacără de speranță. Între Maria și Iosif era o relație sfântă, un spirit de slujire, înțelegere, dorința de a-și face viața fericită unul altuia. Astfel este familia lui Isus: sfântă, exemplară, model de virtute umană, dispusă a împlini cu exactitate voința lui Dumnezeu. Căminul creștin trebuie să fie o imitare a celui din Nazaret: un loc unde Domnul să-și aibă locul și unde să se afle în centrul iubirii familiale.

În Noua Guinee există un frumos ritual de cununie. Mireasa pune mâna stângă pe altar, mirele pune și el mâna stângă peste cea a miresei; apoi urmează celelalte două mâini drepte, la fel. După aceasta, preotul ia puțin lut moale și leagă mâinile mirilor de altar.

Acest gest simbolic ar trebui să exprime realitatea de fapt a fiecărei familii creștine: legătura soților cu Dumnezeu și între ei. Credința soților față de vocația lor matrimonială îi va face să poată cere pentru copiii lor vocația pentru a se dedica cu abnegație slujirii Domnului. Conciliul al II-lea din Vatican ne spune la numărul 11 din *Lumen gentium* că „părinții trebuie să fie pentru copiii lor primii educatori ai credinței, prin cuvânt și exemplu personal”.

Familia din Nazaret, spunea papa Paul al VI-lea, la 5 ianuarie 1964, este școala unde începe să se înțeleagă

viața lui Isus, este școala unde începe să se înțeleagă cunoașterea evangheliei sale. Aici învățăm să observăm, să medităm, să pătrundem sensul profund și misterios al acestei simple, umile și încântătoare manifestări a Fiului lui Dumnezeu între oameni.

Sfântul Iosif, așa cum a avut un rol deosebit în sânul sfintei familii din Nazaret, la fel are un rol special în Biserică; după cum a fost chemat de Dumnezeu să aibă grijă de Pruncul Isus și de Fecioara Preasfântă, la fel a primit misiunea de a veghea asupra Familiei mari din această lume: Biserica lui Cristos. Iosif apără viața pruncului: Evangheliile prezintă doar un început; în realitate, este o istorie ce durează până la parusie; el apără acum viața lui Cristos în inimile acelor care alcătuiesc poporul său. Aceasta este *marea misiune* a lui Iosif: de a apăra pruncul, Fecioara, familia sfântă și, acum, Biserica lui Cristos.

Liturghia de astăzi începe cu aceste cuvinte: „Iată slujitorul înțelept și credincios pe care Domnul l-a pus în fruntea familiei sale” – ne gândim mai întâi la familia din Nazaret: acolo a fost pus mai întâi în fruntea familiei sale; apoi la familia mare a Bisericii: în fruntea ei a fost pus Iosif cel drept, cel credincios, cel prudent. De fapt, rugăciunea zilei din cadrul Liturghiei începe cu aceste cuvinte: „Doamne, care ai încredințat ocrotirii fidele a sfântului Iosif începutul misterelor răscumpărării noastre... ajută Biserica să păstreze cu fidelitate aceste Taine răscumpărătoare”.

Să-i cerem sfântului Iosif astăzi să vegheze mai departe drumul nostru de credință, fiind siguri că acest drum ne leagă între noi și ne leagă cu Dumnezeu, de la care așteptăm toată mântuirea.

SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAUL

Fap 12,1-11

2Tim 4,6-8.17-18

Mt 16,13-19

Ne-am adunat astăzi în această biserică pentru a cinsti memoria a doi mari apostoli și martiri ai Bisericii Universale. E vorba de sfântul Petru, piatra de temelie a Bisericii Universale, și sfântul Paul, apostolul neamurilor. Ei nu s-au născut sfinți, dar, folosindu-se de darurile extraordinare primite de la Dumnezeu, au devenit mari sfinți și mărturisitori ai credinței.

Simon Petru era un sărman pescar, care își câștiga pâinea umblând pe mare pentru a prinde și apoi pentru a comercializa pește. Trăia într-o condiție socială modestă, nu era un om învățat asemenea lui Paul. Simon Petru, neavând o credință matură, după ce a stat mai mult timp în preajma lui Isus și neînțelegându-l, ajunge să-l trădeze. Sigur că a greșit mult, dar i s-a iertat mult pentru că a iubit mult. Isus îi schimbă numele și îl pune temelie a noii comunități de credincioși adunate de el însuși. Isus îi încredințează lui Petru o misiune cu totul deosebită; în numele Domnului și împreună cu ceilalți ucenici, e desemnat să învețe și să judece, după cum arată imaginea cheilor și expresia „a lega și a dezlega”. Biserica Catolică citește în textul evanghelic de astăzi primatul lui Petru și necesitatea ca el să se perpetueze în Biserică.

Ceea ce știm despre sfântul Paul știm din scrisorile sale și din Faptele Apostolilor. „Eu sunt iudeu, născut în Tarsul Ciliciei”. Așa se prezintă Paul în fața tribunalului roman, cu ocazia arestării sale. El era un învățat, crescut

la școala lui Gamaliel. La Tars avea meseria de confecționar de corturi.

Sfântul Paul nu numai că l-a trădat pe Isus, dar l-a și persecutat; i-a persecutat pe creștini și pe apostoli. La porțile Damascului, i-a apărut Isus și l-a întrebat: „Saule, Saule pentru ce mă prigonești?” După acest eveniment s-a convertit și, din persecutorul Bisericii, atins de harul lui Dumnezeu, devine *apostolul neamurilor*. El este cel care a deschis spațiul de convertire la păgâni.

Acești doi apostoli sunt pentru noi modele de credință, de slujire și de martiriu. Ei și-au dat viața pentru Cristos, pentru evanghelia sa, pentru Biserica sa. Au fost asemenea nouă, oameni normali, greșitori ce pot păcătui.

Când vorbim despre un sfânt, ne vin pe buze următoarele cuvinte: ferice de el, ferice de el pentru că a reușit să devină sfânt. Dar cum a reușit el să devină sfânt? Cum reușim noi, în ziua de azi, să devenim sfinți? Știm noi ce este sfințenia spre care toți tindem? Sfințenia, prin natura sa, este un mister. Sfințenia este un scop ce nu se realizează niciodată, tindem spre sfințenie, dar nu știm cât vom putea realiza, la ce grad de sfințenie vom putea ajunge.

Încercând să înțelegem ce este sfințenia, ne vin în minte mai multe idei. Una dintre ele ar putea suna în felul următor: sfințenia este prietenia cu Dumnezeu, adică să ai harul său, să fii într-un raport liniștit și drept de seninătate cu Dumnezeu, să te privești în ochi cu el; și privindu-l pe Cristos în ochi, să nu ajungem să spunem: ochii lui Cristos nu-mi spun nimic. Trebuie mai degrabă să vedem în ochii lui Cristos aceste întrebări pe care ar vrea să ni le pună: Pentru ce m-ai vândut? Pentru ce nu-mi ești credincios? Pentru ce nu renunți la mândria ta, la patimile tale? Eu sunt Dumnezeul tău și sunt

lângă tine, ce vrei mai mult? Ți-am dăruit viața, te-am făcut fratele meu, fiul lui Dumnezeu Tatăl, membru al Bisericii. Tu cum răspunzi la bunătatea mea?

În momentul trădării lui Isus, Petru a fost cuprins de slăbiciune, a fost prins pe picior greșit, am spune noi astăzi. Fiind în pericol, simțind că viața lui este în pericol, și pentru că tremura de frică, a răspuns acuzatorilor săi: „Eu nu l-am văzut niciodată pe acest om”. După ce a cântat cocoșul, Petru, aducându-și aminte de cuvintele lui Isus, și-a plâns amarnic păcatul. Lacrimile lui Petru trebuie să fie și lacrimile noastre, lacrimi care provin dintr-o căință adevărată. La fel și-a plâns păcatul Paul, după episodul de la porțile Damascului; a promis atunci: „Te voi urma, Doamne, voi fi ucenicul tău”. Cu această convertire a lui Paul s-a deschis un capitol nou al evanghelizării, destinată nu numai evreilor, ci și păgânilor.

Există și alți sfinți, cum ar fi Augustin, Ignățiu de Loyola, Ioan al lui Dumnezeu, care au fost păcătoși, dar și-au plâns păcatul; ei nu și-au pierdut curajul, nu și-au pierdut speranța și au ajuns unii dintre cei mai mari sfinți pe care îi are Biserica. Au fost păcătoși care l-au descoperit pe Cristos, care au redescoperit dragostea față de Biserica lui Cristos prin suferință, mai ales prin suferința trupului, asemenea celor doi apostoli pe care îi sărbătorim astăzi: sfântul Petru și sfântul Paul. Ei l-au cunoscut pe Isus și l-au iubit și, iubindu-l, l-au slujit împlinindu-i dorința, aceea de a duce evanghelia sa la toate popoarele. Și știm cât de mult a călătorit Paul, câte comunități a înființat și cât de departe a ajuns să predice evanghelia lui Cristos. A fost un apostol devotat care și-a dat viața împreună cu Petru pentru Cristos și pentru evanghelie.

Sfinții au știut să-și exprime credința lor. Ei au fost gata să-și dea chiar viața pentru Cristos; de aceea, ei

sunt monumente vii pentru că și-au lăsat amprenta de dragoste și caritate, amprenta credinței. Sfinții sunt cei care de-a lungul vieții lor au dus o muncă neobosită de purificare și, astfel, ei au devenit transparenți pentru lumina lui Dumnezeu. Orice sfânt, din orice timp și spațiu, emană și face să se vadă harul, iubirea și milostivirea lui Dumnezeu.

Petru și Paul au trăit cu mult timp înaintea noastră și, cu toate acestea, sunt mereu actuali, au devenit pentru noi învățătorii credinței. Drumul lor de slujire a lui Cristos poate și chiar trebuie să fie și drumul nostru.

Venind astăzi la sfânta Liturghie, înseamnă că vrem să îi oferim lui Dumnezeu măcar puțin din timpul nostru. Este posibil ca atunci când o persoană vine la spovadă să spună: de atâta vreme nu am venit la sfânta Liturghie. Ce vrea să spună această persoană? Nu vrea ea să spună, de fapt, că de atâta timp nu i-a oferit lui Dumnezeu nici măcar o oră pe săptămână? Să aplicăm acest exemplu unui cuplu. Dacă soțul i-ar spune soției: de atâta vreme nu mă mai gândesc la tine, nici măcar o oră pe săptămână. Ce s-ar întâmpla? Ar fi confirmarea unei valori distruse; ar fi realitatea unei iubiri terminate. Ar fi un dezastru care s-ar încheia probabil cu un divorț.

Exact același lucru îl facem și noi cu Dumnezeu. Este un fenomen care îi cuprinde pe toți, trădarea credinței inundă lumea de azi. În anumite circumstanțe, omul ajunge să nu-i ofere lui Dumnezeu nici măcar o oră pe săptămână, ajunge să spună: nu-l cunosc pe Cristos.

În unele țări din Occident, mulți dintre creștini se declară ateii pentru a se sustrage plăților, impozitelor introduse de stat pentru religie. Nu este și aceasta o formă de trădare a lui Cristos? Să nu ne fie teamă de a ne recunoaște ceea ce suntem cu adevărat. Să nu ne fie rușine să spunem public că suntem creștini, membri ai Bisericii

Catolice, frați ai lui Cristos și fiii aceluiași Tată din ceruri. Dacă îl recunoaștem pe Cristos ca fiind fratele nostru, și el, la rândul lui, ne va prezenta în fața Tatălui ceresc, la judecata de apoi, ca frați ai lui.

Să-l rugăm pe Dumnezeu, prin intermediul sfinților Petru și Paul sărbătoriți astăzi, să ne ajute să ne trăim credința asemenea lor, să fim mărturisitori ai credinței asemenea lor și, dacă e nevoie, să ne dăm viața pentru credință așa cum și-au dat-o ei, pentru că spune Isus: „Cine își va pierde viața pentru mine, acela o va salva”.

Petrică BUTNARIU

ADORMIREA MAICII DOMNULUI

Ap 11,19a;12,1.3-6a.10ab

1Cor 15,20-27

Lc 1,39-56

„Lucruri mari s-au spus despre tine, Marie; astăzi ai fost înălțată deasupra corurilor de îngeri și iei parte pentru veșnicie la triumful lui Cristos”.

Suntem din nou împreună în această zi în care Biserica ne propune să celebrăm ridicarea cu trupul și sufletul la cer a Preacuratei Fecioare Maria. Astăzi sărbătorim ziua în care Dumnezeu a răsplătit în cel mai înalt grad ascultarea, credința și slujirea Mariei. Astăzi o sărbătorim pe aceea care, fiindu-i lui Dumnezeu Mamă pământească, a devenit pentru toți oamenii Mamă cerească.

Această solemnitate, cunoscută și sub numele de Adormirea Maicii Domnului sau Sfânta Maria Mare, e sărbătoarea prin excelență a Preacuratei Fecioare Maria. Deși sunt multe momentele în care ne amintim de sfânta Maria, nici unul dintre acestea nu întrece în amploare, expresivitate și frumusețe sărbătoarea de astăzi.

Termenul *adormire* este cel mai vechi care se folosește în legătură cu sfârșitul vieții pământești a sfintei Fecioare. În secolul al VII-lea, sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului a fost introdusă în Orient printr-un decret imperial. În același secol, sărbătoarea a fost introdusă și la Roma de către papa Sergiu I. Ulterior, termenul de *adormire* a cedat locul altor termeni mai expresivi cum ar fi: *asumpțiune*, *ridicare* sau *înălțare*.

În Sfânta Scriptură nu există o relatare explicită, istorică, a evenimentului ridicării Preacuratei Fecioare

Maria la ceruri, însă, încă de la început, creștinii au crezut și au comemorat acest fapt. Credința în învierea și înălțarea la cer a sfintei Maria a cunoscut o continuitate neîntreruptă în tradiția apostolică și de-a lungul istoriei Bisericii. Totuși, dogma ridicării cu trupul și sufletul la cer a Presfintei Fecioare Maria a fost proclamată abia în anul 1950 de către papa Pius al XII-lea. În bula papală *Munificentissimus Deus*, documentul prin care acest adevăr a fost declarat dogmă, citim: „...proclamăm, declarăm și definim ca dogmă revelată de Dumnezeu că Maria, Neprihănită Mamă a lui Dumnezeu, pururea fecioară, la sfârșitul vieții sale pământești, a fost înălțată cu sufletul și cu trupul la slava cerească”.

Așadar, acesta este conținutul sărbătorii și motivul bucuriei noastre de astăzi: faptul că sfânta Fecioară Maria a fost înălțată cu trupul și sufletul la gloria cerească alături de Fiul ei. Comemorarea acestui eveniment ne amintește tuturor de scopul pe care îl avem, acela de a ajunge la Dumnezeu. Mărturisind acest adevăr, ne exprimăm convingerea și speranța că și noi, asemenea sfintei Fecioare, ne vom bucura de Dumnezeu.

Sfânta Fecioară Maria, cea care atât în Răsărit, cât și în Apus ocupă primul loc în rândul sfinților, cea pe care o implorăm în rugăciunile noastre ca Regină a tuturor sfinților, reprezintă pentru noi modelul suprem în imitarea și urmarea lui Cristos. În același timp, în Maria întâlnim cel mai puternic mijlocitor pe care îl are omul la Dumnezeu. Maria, Noua Evă, care prin disponibilitatea sa a zdrobit capul Șarpelui și a făcut posibilă intrarea în lume a Noului Adam, Cristos, este pentru noi cel mai bun exemplu de prețuire a harului divin și de trăire a unei vieți cu adevărat creștine.

În primul rând, de la Maria învățăm ascultarea. Răspunsul pe care ea l-a dat îngerului – „Fie mie după

cuvântul tău” – reprezintă momentul în care acceptă și începe să-și realizeze vocația, aceea de Mamă a lui Dumnezeu și Mamă a oamenilor. De fapt, Maria și-a dat consimțământul unei duble chemări: prima, cea a arhanghelului Gabriel care îi vestea că va fi Mama lui Dumnezeu, iar a doua, cea a lui Isus, răstignit pe cruce, care îi vestea că va fi Mama tuturor oamenilor, în Biserică. Ascultarea desăvârșită a Mariei face posibilă împlinirea profeției lui Isaia: „Iată, Fecioara va zămisli și va naște un fiu și se va numi Emanuel” (*Is 7,14*). Prin ascultare, Maria acceptă să colaboreze la planul de mântuire al lui Dumnezeu și devine corăscumpărătoare a noastră, alături de Fiul ei, Cristos. Pentru a-l primi pe Fiul lui Dumnezeu în ființa ei, Maria și-a eliberat sufletul de orice încătușare pământească, de orice putere în afară de aceea a lui Dumnezeu, ale cărui cuvinte le-a urmat fără șovăire. Cu siguranță, ne impresionează atitudinea de ascultare a Mariei, însă acest lucru nu este suficient. Trebuie să privim la noi înșine, să verificăm comportamentul nostru. Noi am spus vreodată Domnului „fie mie după cuvântul tău?” Și dacă i-am spus, ne-am străduit să împlinim cuvântul său? Am acordat spațiu ca acest cuvânt să se realizeze, să lucreze, să ne schimbe?

În al doilea rând, de la sfânta Maria învățăm credința: „Fericită ești tu, care ai crezut că se vor împlini cele spuse ție de Domnul”. Aceste cuvinte din Evanghelia de astăzi, pe care Elisabeta le-a rostit inspirată de Duhul Sfânt, confirmă faptul că sfânta Fecioară a trăit toată viața sa sub imboldul credinței. Totodată, credința ne este prezentată ca motiv și condiție a fericirii. Fericirea Mariei poate deveni și fericirea noastră dacă ascultăm cuvântul lui Dumnezeu în credință, pentru că Dumnezeu își împlinește întotdeauna făgăduințele. Maria a dat dovadă de credință și fidelitate în întreaga sa viață, chiar

și în momentele cele mai dificile. În acest sens, citim în *Lumen Gentium*, la numărul 58, că „sfânta Fecioară a înaintat în peregrinarea credinței și a păstrat cu fidelitate unirea cu Fiul său, până la picioarele crucii”. Credința ne poate oferi și nouă liniștea, asemenea Mariei. Credința este comoara cea mai mare pe care o avem și de aceea, trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru a o păstra, pentru a o face să crească, pentru a o traduce în fapte și a o transmite și altora.

În al treilea rând, de la sfânta Maria învățăm slujirea: „Iată slujitoarea Domnului”. Acesta este modul în care sfânta Fecioară își manifestă dăruirea totală lui Dumnezeu. Ea acceptă cu bucurie voința și planurile Domnului, renunțând la orice dorință sau proiect propriu. Slujirea Mariei este caracterizată de umilință, după cum am auzit și în Evanghelia de astăzi: „căci a privit la umilința slujitoarei sale”. A fi umili înseamnă a fi conștienți de locul pe care îl ocupăm înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, înseamnă a recunoaște că tot binele ce se află în noi îi aparține lui Dumnezeu, căci în el am primit toate (cf. *1Cor* 1,5). Mai mult, umilința este cea care stă la baza carității, după cum spunea și sfântul Augustin: „casa carității este umilința”. În măsura în care omul se uită pe sine însuși, el se poate preocupa de Dumnezeu și de ceilalți. Maria a uitat de sine și și-a manifestat generozitatea față de Dumnezeu prin dăruire și printr-o iubire desăvârșită a fraților. Un exemplu de slujire în umilință și caritate pe care ni l-a lăsat Fecioara este chiar vizita la Elisabeta, pe care ne-a relatat-o sfântul Luca în Evanghelia de astăzi, sau episodul de la nunta din Cana, când Fecioara l-a rugat pe Isus pentru cei aflați în dificultate. Dacă vom sluji și noi asemenea Mariei, în umilință și caritate, vom realiza cel mai important lucru: o viață bazată pe Cristos și orientată spre împărăția sa.

Fragmentul evanghelic de astăzi ne-o înfățișează cel mai bine pe Maria ca model de rugăciune: „Sufletul meu preamărește pe Domnul”. Cântul de laudă și de bucurie pe care Maria îl înalță către Domnul este răspunsul ei la profeția Elisabetei. Acest imn de laudă devine rugăciunea Bisericii din toate timpurile, pentru că în el este preamărită bunătatea lui Dumnezeu față de toți cei care se încred în el. Prin rugăciunea ei, Maria îi pregătește lui Dumnezeu un loc mai mare în inima sa și în inimile oamenilor. Maria ne amintește că rugăciunea către Dumnezeu nu înseamnă doar cerere, ci ea trebuie să cuprindă și lauda, mulțumirea pentru darurile primite de la Domnul.

Așadar, viața pământească a sfintei Fecioare Maria ne poate ajuta să ducem o viață plăcută lui Dumnezeu. Dar ajutorul pe care Fecioara ni-l oferă nu se oprește aici. Maria, în calitatea sa de Mamă a oamenilor și a Bisericii, este prezentă în această lume prin puterea ei de mijlocire, prin binecuvântările pe care le aduce de la Dumnezeu pentru noi, pentru Biserică și pentru lumea întreagă. Sfânta Fecioară ne poate ajuta să ajungem mai ușor la Cristos, să-l cunoaștem mai bine. În acest sens, Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea, în scrisoarea apostolică *Rosarium Virginis Mariae*, ne spune: „Dacă din punct de vedere divin, Duhul este învățătorul interior care ne conduce la adevărul deplin al lui Cristos, printre ființele omenești, nimeni nu-l cunoaște pe Cristos mai bine ca ea, nimeni nu ne poate iniția mai bine decât Maria în cunoașterea adâncă a misterului său”.

Există în istorie diferite situații, diferite semne prin care Maria s-a apropiat de noi și ne-a arătat disponibilitatea sa de a ne ajuta. Ca orice mamă, ea se preocupă de soarta fiilor ei și dorește să le fie aproape. Mai mult, sfânta Fecioară, mama noastră cerească, dorește să ne

poarte în casa Tatălui, alături de Fiul său. Trebuie, însă, să înaintăm și noi spre sfânta Fecioară, conștienți fiind că orice pas făcut spre Maria și împreună cu ea înseamnă un nou pas făcut spre Cristos.

Într-un loc de pelerinaj dedicat sfintei Fecioare Maria se afla odată o familie venită dintr-un oraș îndepărtat. Noaptea, pe când toți se aflau în bazilică, în rugăciune, cel mai mic membru al familiei, un copil de cinci ani, a întrebato pe mama sa: De ce ne rugăm sfintei Fecioare Maria la această oră târzie? Ea nu doarme? Răspunsul pe care acea mamă l-a dat fiului ei trebuie să umple de încredere inimile noastre, ale tuturor celor care alergăm spre sfânta Fecioară: Dragul meu, după cum sfânta Fecioară a fost alături de Isus de-a lungul întregii sale vieți pământești, ea se află alături și de noi indiferent de momentul în care o rugăm.

Astăzi este momentul să reîmprospătăm devoțiunile și rugăciunile noastre către sfânta Fecioară Maria, în special sfântul rozariu, rugăciune căreia sfântul Părinte îi acordă un loc deosebit în viața fiecărui creștin. Astăzi e momentul să reînnoim iubirea noastră pentru sfânta Fecioară. Apropierea de sfânta Maria ne va face mai puternici în încercările vieții, ne va face mai statornici în credință, ne va da tăria de a-l urma pe Cristos pe drumul crucii și curajul de a-l sluji și mărturisi chiar cu prețul vieții.

În ziua de ieri, Biserica ne-a propus exemplul sfântului Maximilian Maria Kolbe. Acesta a dus o viață sfântă și a preferat să moară în lagărul de la Auschwitz pentru a salva viața unui tată de familie. Ne întrebăm, poate, ce a stat la baza acestui curaj de a se jertfi pentru aproapele său. Răspunsul este foarte simplu: credința puternică în Cristos și iubirea față de sfânta Fecioară Maria, căreia i-a închinat întreaga sa viață, l-au condus

la acest gest suprem de iubire. Încrederea și iubirea față de sfânta Fecioară reprezintă calea pe care ne putem apropia mai ușor de Dumnezeu și de oameni. Prin mijlocirea Mariei, vom trăi și noi o viață sfântă și, la sfârșit, ne vom putea bucura de fericirea veșnică alături de ea și de Fiul ei.

Să o rugăm pe Mama noastră cerească să implore de la Dumnezeu pentru noi ocrotire și ajutor, fiind încrezători întotdeauna în cuvintele sfântului Bernard: „Nu vei pierde drumul dacă o vei urma, nu vei dispera dacă o vei ruga, nu te vei pierde dacă te gândești la ea. Dacă ea te ține de mână, nu vei cădea; dacă te apără, nu ai de ce te teme; nu vei osteni dacă ea îți va călăuzi pașii; vei ajunge fericit în port dacă ea îți va arăta calea.

Cătălin Jenel CIOBANU

NAȘTEREA PREASFINTEI FECIOARE MARIA

Rom 8,28-30

Ps 86,1-3.4-5.6-7

Mt 1,18-23

În viața unei familii există unele momente în care membrii ei se adună în mod special pentru a lua parte împreună la diferitele evenimente care au loc în interiorul acesteia, împărtășind împreună atât bucuriile, cât și necazurile. Un moment de bucurie și de imensă satisfacție este mai ales atunci când copiii se adună pentru a sărbători împreună ziua de naștere a părinților, în special ziua aceleia care le-a dat viață și i-a înconjurat pe parcursul întregii vieți cu multă dragoste și gingășie. Aniversarea mamei e o ocazie deosebită pentru copii de a-și arăta dragostea și de a-i mulțumi aceleia care și-a închinat viața îngrijirii lor, care le-a stat mereu alături, împărtășind cu ei bucuria și suferința, care a vegheat asupra lor când erau bolnavi și s-a bucurat împreună cu ei de reușitele lor; care i-a încurajat cu vocea ei blândă atunci când erau descurajați și i-a îndemnat cu surâsul ei să facă binele.

Ca o familie, ne-am adunat și noi astăzi pentru a-i aduce omagiul nostru celei care în ordinea harului este mama noastră. Ne-am adunat pentru a-i mulțumi pentru grija ce ne-o poartă în calitatea ei de mamă, de mijlocitoare și de avocată a omenirii pe lângă Fiul ei. Asemenea unei mame, sfânta Fecioară Maria veghează asupra fiecărui dintre noi, ne însoțește și ne ajută în toate încercările vieții. Și cine dintre noi poate spune că nu a simțit în viața sa acest ajutor minunat venit din partea sa?

Se spune că odată un copil l-a întrebat pe profesorul de religie: Dacă sfânta Fecioară este mama noastră, de ce nu simțim întotdeauna prezența și ajutorul ei? Ascultă, îi răspunse profesorul. Când o mamă vrea să-l învețe pe micuțul său fiu să meargă, îl ia și-l ține de mâini aproape de ea, ca să nu cadă. Astfel, copilul merge spre mama sa. Cum ajunge la mama sa, aceasta se dă puțin mai în spate, îl lasă liber și ține mâinile întinse, și asta se repetă până când copilul, încet-încet, începe să meargă în picioare. Asemenea acestei mame este și sfânta Fecioară. Ea ne însoțește mereu în drumul nostru de creștere spirituală și umană, fiind gata să ne salveze atunci când suntem în pericol de a cădea. Și atunci când se întâmplă să cădem, ea ne întinde mâinile și ne ajută să ne ridicăm.

Având un ajutor atât de însemnat în persoana sfintei Fecioare, Biserica ne invită astăzi, în ziua ei de naștere, la bucurie. Motivul bucuriei noastre, însă, trebuie să fie cu atât mai mare, deoarece sărbătorim nașterea aceleia care l-a adus în lume pe Mântuitorul. „Să celebrăm cu bucurie nașterea Fericitei Fecioare Maria, ne invită antifona de la începutul acestei sfinte Liturghii, căci din ea a răsărit Soarele dreptății, Cristos, Dumnezeuul nostru”.

Sunt puține informațiile pe care le avem despre sfânta Fecioară. Nici chiar Sfânta Scriptură nu ne oferă prea multe detalii despre viața sa; o bună parte din informațiile pe care le avem provin din tradiție. În sfintele Evanghelii, orice scenă cu Maria e prezentată în strânsă legătură cu întruparea lui Cristos, cu copilăria sa, cu viața sa publică, cu patima și cu moartea sa. Ea ni l-a dat pe Mântuitorul, l-a însoțit în opera sa salvifică până pe cruce, împărtășind chinurile agoniei și ale morții prin care Cristos a împlinit mântuirea omenirii; și chiar

lângă cruce, în ultima clipă a vieții sale, Cristos a proclamat-o ca mamă a noastră și a întregii omeniri.

Dat fiind rolul important asumat de sfânta Fecioară în opera de răscumpărare a lumii, creștinii din primele veacuri au încercat să exprime nașterea sa într-un mod extraordinar. Astfel, Protoevanghelia lui Iacob ne spune că părinții sfintei Fecioare, Ioachim și Ana, erau foarte bogați, însă nu aveau nici un copil, ceea ce reprezenta o ocară în cadrul poporului israelit, și, din acest motiv, tristețea le măcina viața. De aceea, Ioachim s-a retras în pustiu și a postit timp de patruzeci de zile și patruzeci de nopți hotărât să nu se mai întoarcă la soția sa până când Domnul nu-i va promite un copil. În tot acest timp, soția sa Ana s-a rugat neîncetat Domnului în templu. Atunci Domnul s-a îndurat de ei și a trimis un înger al său care să-i anunțe că ziua întristării lor a luat sfârșit pentru că vor avea un copil. Ana s-a bucurat nespus de vestea îngerului și a promis că pe acest copil îl va închina Domnului.

În realitate, tradiția ne spune că sfânta Fecioară s-a născut la Nazaret, nașterea ei fiind un mic eveniment de bucurie familială. În privința celorlalte date rămânem nesiguri până astăzi. Nu știm nimic despre familia ei, care putea aparține oricăruia dintre triburile lui Israel. Despre părinții ei știm doar că erau sfinți și în această calitate îi cinstește Biserica indicându-i cu numele de Ioachim și Ana, după cum îi numește Protoevanghelia lui Iacob. Ceea ce știm cu siguranță este că numele dat copilei a fost Maria, nume care, dacă se ia în considerare originea egipteană a cuvântului, se traduce cu *cea iubită de Dumnezeu*. Și totuși, această copilă, a cărei naștere nu promitea nimic deosebit, avea să joace un rol deosebit în planul lui Dumnezeu de mântuire a omului. Maria este opera plăsmuirii minunate a lui Dumnezeu, operă

pe care mâna lui Dumnezeu a modelat-o de-a lungul veacurilor, în vederea întrupării Fiului său.

Într-adevăr, Maria a fost un vas prețios în mâna lui Dumnezeu, în care Dumnezeu a revărsat întreaga sa iubire și milostivire. Căci care dintre făpturile ce se află sub soare a mai fost învrednicită să poarte numele de Născătoarea lui Dumnezeu? Maria este numită mama Aceluia care este din veșnicie. Ea este chemată să conlucreze cu Dumnezeu la marea sa lucrare de mântuire. În pofida unei demnități atât de sublime, Maria rămâne o creatură care, ca urmare a originii sale din Adam, are nevoie de mântuire și de har. Însă datorită Fiului ei care va fi răstignit și pentru ea, Maria este răscumpărată în mod sublim în vederea misiunii încredințate. Acest mod sublim al răscumpărării sale arată că Dumnezeu a ferit-o de vina strămoșească, de păcatul originar, datorită meritelor Fiului ei.

Sfânta Fecioară și-a asumat un rol important în actul de răscumpărare a omenirii. De aceea, ea este comparată mereu cu Eva, cea care a participat la aducerea păcatului în lume. După cum o femeie a participat la moartea neamului omenesc, tot astfel, o femeie a participat și la viața acestuia. Sfântul Augustin ne spune că „veninul a fost prezentat de femeie bărbatului înșelat; pentru a vindeca omul, mântuirea vine tot de la femeie”.

Și sfinții părinți afirmă cu bucurie, în predicarea lor, că nodul neascultării Evei a fost desfăcut de ascultarea Mariei; astfel, ceea ce fecioara Eva a legat prin necredința ei, Fecioara Maria a dezlegat prin credința ei și, comparând-o mereu cu Eva, ei o numeau pe Maria mama celor vii, spunând deseori „moarte prin Eva, viață prin Maria”. Putem afirma, deci, că, așa cum Eva a participat activ împreună cu Adam la pierderea mântuirii pentru specia umană, Maria a participat activ cu Cristos

la mântuirea ei. Noua Evă a împărțit și îndurat, împreună cu noul Adam, sacrificiul Calvarului, punctul culminant al operei salvifice împlinite pentru noi, fiii lui Adam. Noua Evă își atinge astfel plinătatea de co-mântuitoare pe Calvar, îndură cu Mântuitorul în inima ei de mamă și oferă amara pătimire a Fiului împreună cu compasiunea ei maternă, devenind cauză a mântuirii pentru ea însăși și pentru toți oamenii.

Co-mântuitoare cu Mântuitorul la picioarele crucii, Mariei îi este dat de către Fiul ei darul prețios de mijlocitoare pentru Poporul lui Dumnezeu, deoarece acest popor e frate cu Fiul ei și încă rătăcitor printre primejdii și suferințe, până când nu va fi condus în patria fericirii. Conciliul al II-lea din Vatican ne învață că, după ce Femeia de la picioarele crucii a fost înălțată la cer, „ea nu și-a încheiat funcția de mijlocitoare, continuă să ne obțină darurile mântuirii eterne, prin multipla ei mijlocire”. (*Lumen gentium* 60) În acest sens, e de remarcat un gând al sfântului Petru Damian care ne spune că „de vreme ce Fiul lui Dumnezeu a plănuit să coboare la noi prin tine, Marie, așa și noi trebuie să ajungem la el prin mijlocirea ta”.

Unul singur este mijlocitorul nostru, ne spune sfântul Paul, însă funcția maternă a Mariei de mijlocitoare față de oameni nu umbrește și nici nu diminuează în vreun fel mijlocirea unică a lui Cristos, ci, mai degrabă, îi demonstrează eficacitatea. Sfântul Louis Marie Grignon de Montfort ne spune că „Dumnezeu, în persoana Fiului, a transmis mamei lui tot ceea ce acesta a dobândit prin intermediul vieții și morții sale, iar Cristos a făcut-o pe Maria vistiernică peste tot ceea ce Tatăl i-a dat drept moștenire”.

Întreaga operă a Mariei este o operă de mijlocire. Ea ne-a mijlocit întruparea Fiului lui Dumnezeu, ne-a

arătat puterea ei de mijlocire la nunta din Cana, când a intervenit pe lângă Fiul ei în favoarea mirilor care au rămas fără vin, și continuă să mijlocească de la Dumnezeu harurile de care avem atâta nevoie. Drept condiție, ne adresează și nouă cuvintele pe care le-a adresat slujitorilor de la nuntă: „faceți tot ceea ce vă va spune el” (*In 2,5*). Sfânta Fecioară ne invită, așadar, să dăm ascultare și să urmăm cele spuse de Cristos, având un model în persoana sa; evanghelistul Luca ne spune că „Maria păstra toate cuvintele în inima ei și le medita” (*Lc 2,19.51*).

Având un model desăvârșit în Maria, să învățăm și noi să dăm ascultare cuvântului lui Cristos pe care Biserica continuă să-l proclame până în zilele noastre. Avem un ajutor puternic în Maria: să învățăm să apelăm la mijlocirea ei în toate problemele vieții, știind bine că Fiul nu-i poate refuza nimic mamei sale.

Emanuel LUCACI

SOLEMNITATEA TUTUROR SFINŢILOR

Ap 7,2-4; 9-14

1In 3,1-3

Mt 5,1-12a

Sărbătoarea de astăzi este una dintre cele mai vechi sărbători ale Bisericii. Deşi într-o formă puţin diferită, originea sa se găseşte în primele secole ale erei creştine. Astfel, înainte de secolul al IV-lea, Biserica din Antiohia îi comemora în prima duminică de după Rusalii pe toţi martirii, adică pe toţi acei fii ai Bisericii care şi-au arătat fidelitatea faţă de Cristos prin sacrificiul propriei vieţi. Fixarea acestei comemorări a martirilor după duminica Rusaliilor nu era deloc întâmplătoare. Ea exprima convingerea că puterea martiriului, a jertfei supreme pentru credinţă, e darul Duhului Sfânt care este cu adevărat prezent în Biserică şi acţionează în membrii ei.

În secolul al IV-lea, sărbătoarea e adoptată de Biserica din Roma. Faptul că se celebra în fostul Panteon roman care acum purta denumirea de Biserica Sancta Maria ad martyres (adică sfânta Maria a martirilor) e dovada că semnificaţia sa rămâne legată de comemorarea martirilor.

În secolul al IX-lea, sărbătoarea capătă fizionomia pe care o cunoaştem astăzi. Astfel, în anul 835, papa Grigore al IV-lea mută sărbătoarea martirilor, deja foarte familiară, la data de 1 noiembrie şi îi lărgeste conţinutul, de acum luând numele de Sărbătoarea Tuturor Sfinţilor. Alegerea noii date la sfârşitul toamnei este foarte semnificativă. Aşa cum sfârşitul toamnei este momentul în care lumea se bucură de roadele materiale, de darurile pământului, la fel, sărbătoarea acestei zile este o invitaţie

la a contempla și a ne bucura de roadele spirituale, de darurile pe care Dumnezeu le-a făcut Bisericii sale, și anume viața sfântă a atâtor fii ai săi. Dar, de fapt, cine sunt sfinții?

Există cel mai adesea obișnuința de a asocia identitatea sfinților cu persecuții și momente grele din viața Bisericii. În calendarul nostru există foarte multe comemorări ale unor astfel de sfinți. Sărbătoarea de astăzi însă, fără a-i neglija pe aceștia, propune spre cinstire, mai ales, pe aceia dintre fiii săi care, împlinind voința lui Dumnezeu, au ajuns la vederea feței sale, însă pe care Biserica nu-i poate sărbători într-o comemorare particulară, cel mai adesea pentru că nu-i cunoaște. Toți aceștia, care nu au trăit în vremuri eroice, dar care au trăit în mod eroic viața lor simplă, sunt dovada faptului că sfințenia nu este nici rezervată, nici condiționată de un anumit timp, spațiu sau împrejurare. Poate că unii dintre creștinii de astăzi consideră sfințenia ca pe o exigență imposibilă și neactuală; ea rămâne pentru mulți caracteristica unui timp aproape mitic și oricum îndepărtat de prezent.

Vă invit să ne îndreptăm însă atenția asupra conținutului sărbătorii de astăzi, din a cărui bogăție putem surprinde câteva aspecte cu ajutorul textelor pe care deja le-am ascultat. Interpretând corect semnificația acestor texte, vom putea înțelege faptul că sfințenia este posibilă și necesară, faptul că suntem invitați la a trăi o viață sfântă și, mai ales, cum putem trăi o astfel de viață.

Prima lectură pe care am ascultat-o e luată din cartea Apocalipsului sfântului apostol Ioan. Ne este prezentată o scenă în care se află servitorii lui Dumnezeu, adică sfinții săi. Piatra de poticnire a acestui text este pentru mulți numărul 144 000. Reducându-l la o interpretare

literară, acest număr de cele mai multe ori descurajează, pentru că dintre miliardele de oameni care au fost deja, care sunt și care vor fi, orice om își dă seama că a fi în „elita” celor 144 000 este foarte dificil, dacă nu chiar imposibil, numărul acestora putând fi deja de mult timp completat. La o astfel de interpretare, literară, se rezumă foarte multe dintre sectele care sunt astăzi în lume. Însă nu astfel trebuie înțeleasă această cifră. Biblia este plină de imagini și de expresii simbolice. În mod particular, cărțile profetice sunt cele mai bogate în construcții de acest fel, iar cifrele sunt cele mai expuse interpretării eronate. În situația de față avem de-a face atât cu o carte profetică, precum și cu o cifră; iată de ce este atât de expus textul de astăzi înțelegerilor greșite. Cifra menționată nu caută nicidecum să reducă numărul celor mântuiți, adică al celor sfinți, ci, dimpotrivă, exprimă tocmai numărul lor nelimitat și universalitatea lor ca origine. Cifra 12 este în limbajul biblic simbol al plinătății, al totalității; amplificat cu el însuși și cu 1000, alături de precizarea „din toate triburile lui Israel”, formează o expresie ce sugerează tocmai nelimitarea numărului celor sfinți. A reduce numărul acestora la cifra precisă de 144 000 este și contradictoriu cu „mulțimea pe care nimeni nu o poate număra”, menționată în același text. Expresia „toate națiunile, triburile, popoarele și limbile” nu trebuie să lase spațiu nici unei interpretări reducționiste de tip spațial, temporal sau de orice altă natură, a celor care se mântuiesc. Să înțelegem, deci, că posibilitatea mântuirii, a sfințirii, nu este rezervată sau limitată, ci este universală: toți suntem chemați, putem și trebuie să ne mântuim, adică să fim sfinți.

Sunt unii însă care, deși recunosc faptul că se pot sfinți, consideră că sfințenia nu este obligatorie. Este

însă greșită o astfel de perspectivă, căci sfințenia nu este o alternativă a vieții, ci este un imperativ, o caracteristică a vieții creștine autentice. Această obligație provine din demnitatea de fii ai lui Dumnezeu pe care o avem cu toții, așa cum ne spune și sfântul Ioan, în lectura a doua de astăzi: „vedeți câtă dragoste ne-a dăruit nouă Tatăl, să ne numim copii ai lui Dumnezeu, precum și suntem”. Darul și măreția unei asemenea demnități sunt cele care ne obligă să trăim conform cu starea noastră de fii ai lui Dumnezeu. Datoria de a trăi într-un mod sfânt e tocmai datoria de a ne comporta în viața noastră zilnică asemenea unor fii ai lui Dumnezeu. Este, de aceea, greșit atât a crede că ne putem sustrage de la această obligație, de a fi sfinți, precum este greșit și a crede că putem trăi astfel doar prin puterile noastre. Așa cum demnitatea filială ne este dăruită de Dumnezeu, la fel capacitatea de a trăi conform ei ne este dăruită tot de Dumnezeu prin Duhul Sfânt pe care ni-l oferă.

Sfințenia nu este doar posibilă; viața sfântă nu este doar o obligație, însă ea este și obiectul unei invitații. Cred că nu este greșit să considerăm lucrurile astfel, mai ales având conștiința faptului că de ea este legată și răsplata care va fi dată celor care împlinesc voința lui Dumnezeu. De răsplată ne vorbește atât fiecare dintre lecturile de astăzi, precum și psalmul responsorial. Lectura întâi ne prezintă pe cei mântuiți care îi aduc laudă lui Dumnezeu și îi contemplă fața neconținut. Vederea chipului lui Dumnezeu este și răsplata celui curat cu inima, așa cum am auzit în antifona de la psalm. Împărțirea lui Dumnezeu este răsplata aceluia pe care lumea cel mai adesea îi disprețuiește, dar pe care Isus îi proclamă fericiți, așa cum am auzit în textul evanghelic. Sfântul Ioan, în lectura a doua, dovedind o viziune mai profundă, nu vorbește doar de o acțiune exterioară care

să îi caracterizeze pe cei ce trăiesc ca adevărați fii ai lui Dumnezeu, ci arată că mântuirea, sfințenia, reprezintă, în primul rând, o stare de viață cu totul nouă: „acum suntem fii ai lui Dumnezeu, dar ce vom fi nu s-a arătat încă; știm însă că atunci când se va arăta el, vom fi asemenea lui”. Toate acestea vor să fie o invitație la sfințenie, o invitație fundamentată pe obligația ce decurge din demnitatea filială ce o avem și este hrănită și de garanția răsplății, a unei recompense atât de mari că acum nici măcar nu o putem asemăna cu ceva din ceea ce cunoaștem. De acest lucru ne asigură și sfântul Paul: „ochiul nu a văzut și urechea nu a auzit, nici la inima omului nu s-a suit ceea ce a pregătit Dumnezeu celor care îl iubesc” (1Cor 2,9).

Cred că acum fiecare dintre noi a înțeles atât faptul că putem, cât și faptul că trebuie să fim sfinți. Rămâne însă o întrebare: cum ne putem sfinți? Primul lucru pe care trebuie să-l înțelegem este acela că dobândirea sfințeniei nu este legată de un timp sau un loc anume; că nu este condiționată din exterior, ci este o stare interioară, o atitudine, în primul rând, plină de credință. Sărbătoarea de astăzi îi cinstește, mai ales, pe sfinții „anonimi”, adică pe acei fii ai Bisericii care nu s-au remarcat în mod deosebit în ochii lumii, acei oameni care și-au meritat sfințenia lucrând în tăcere. Aceasta vrea să ne arate că drumul sfințeniei nu este atât un drum deja bătătorit, ci este un drum propriu fiecăruia și pe care orice om trebuie să-l facă să conducă la sfințenie. Acest drum este cel pe care-l parcurgem zilnic, presărat cu diferitele obligații pe care fiecare dintre noi le are, la serviciu sau acasă, în familie sau în lume, în zi de lucru sau în zi de sărbătoare. Este drumul pe care întâlnim bucurii și greutăți, lipsuri și împliniri; este drumul pe care îl parcurgem senini sau uneori triști, entuziaști sau obosiți. Acest drum este

specific fiecăruia, dar ca fiecare mergând pe drumul său să poată ajunge la sfințenie, este necesară o atitudine comună. Aceasta presupune să avem privirea ațintită mereu spre Cristos, să căutăm a împlini întotdeauna voința lui Dumnezeu și să avem o adevărată atitudine plină de încredere în iubirea Tatălui.

Drumul spre sfințenie nu este ușor. Realismul lecturilor de astăzi este evident: lectura întâi îi recunoaște pe cei sfinți ca pe „cei veniți din strâmtorarea cea mare”; lectura a doua exprimă în mod implicit această dificultate prin faptul că lumea nu îi cunoaște pe fiii lui Dumnezeu. Evanghelia este și mai concretă. Oare sărăcia, tristețea, foamea, nedreptatea, lacrimile, prigoana nu sunt ele expresii ale suferinței? Cei pașnici, cei blânzi, cei milostivi oare nu sunt aceștia cei care preferă să piardă de multe ori lauda lumii sau câștigul imediat, dar având mereu încredere în dreptatea și bunătatea lui Dumnezeu? Așadar, drumul sfințeniei este greu, dar pe cât de evidentă e dificultatea sa, cu mult mai sigură e răsplata promisă de Dumnezeu. Pe acest drum interior spre sfințenie alții au mers deja. Cinstindu-i astăzi, într-o unică sărbătoare pe toți aceștia, Biserica ni-i propune ca modele și prieteni care să ne ajute să ajungem și noi la bucuria pe care ei deja au primit-o.

Importanța și necesitatea propriei sfințiri este exprimată și de magisteriul Bisericii. Pe lângă faptul că acestea reies din fiecare dintre documentele conciliare, un capitol întreg al constituției dogmatice despre Biserica este dedicat exclusiv exigenței sfințeniei. Acest capitol este intitulat „Chemarea universală la sfințenie”. În acest text este, în primul rând, atrasă atenția asupra faptului că trebuie depășită acea concepție greșită conform căreia sfințenia ar fi rezervată doar preoților sau persoanelor consacrate. Subliniind chemarea tuturor la sfințenie,

precizează că aceasta trebuie realizată întotdeauna prin urmarea lui Cristos în împlinirea voinței Tatălui, mișcați mereu de Duhul Sfânt. Sfințenia se dobândește conform stării specifice a fiecăruia, trăind întotdeauna în spiritul virtuților și al sfaturilor evanghelice. Iată o parte din textul conciliar: „Toți credincioșii se vor sfinți din zi în zi tot mai mult în condițiile lor de viață, în îndatoririle lor și în împrejurările în care se află și prin toate aceste condiții, îndatoriri și împrejurări, dacă primesc toate cu credință din mâna Tatălui ceresc și conlucrează cu voința divină, arătând tuturor, în însăși îndeplinirea activităților pământești, iubirea cu care Dumnezeu a iubit lumea” (*Lumen gentium* 41) Așadar, calea prin care lucrăm propria sfințire nu este fuga de responsabilități și obligații, ci împlinirea lor cu iubire. Astfel, trăind și muncind realizăm propria sfințire. Ceea ce ne sfințește este iubirea; ea ne confirmă ca fii ai lui Dumnezeu, fii ai luminii, după cum spune și sfântul Augustin: „Copiii lui Dumnezeu nu se deosebesc cu nimic de fiii întunericului decât doar prin iubire”.

Poate în mintea unora există întrebarea dacă o asemenea sărbătoare mai este actuală, dacă a propune imaginea unor sfinți mai este eficient în timpul nostru. Iată ce spune despre acest lucru Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea. Într-unul dintre pelerinajele sale apostolice, el a fost întrebat de câțiva tineri: „De ce faci atât de mulți sfinți?” Papa a răspuns: „Pe sfinți îi face Dumnezeu, nu Biserica; eu doar proclam faptul că avem noi protectori în Paradis. De ce atâtea sfinți și atâtea sfinte astăzi, mai mulți decât ieri? Pentru că avem nevoie de exemple bune. Nu am avut niciodată nevoie mai mult ca astăzi”. Iată, deci, că a-i comemora pe frații noștri mai mari în credință este atât necesar, cât și folositor. Ei sunt modele pentru

fiecare dintre noi pe drumul credinței, dar sunt și protectori, ajutoare eficiente care ne mijlocesc harurile trebuincioase.

În această lumină putem vedea sărbătoarea de astăzi și cea de mâine, când ne vom ruga pentru frații noștri decedați, ca o întrunire a întregii Biserici: cea luptătoare (adică noi), cea suferindă (adică frații noștri aflați în purgatoriu) și cea glorioasă (sfinții din ceruri, pe care îi sărbătorim astăzi). Această întrunire este o adevărată adunare de familie, iar o astfel de adunare de familie trebuie să fie caracterizată de bucurie. Bucuria trebuie să izvorască din dorința tot mai aprinsă de a fi sfinți. Iar mijlocul cel mai eficient și sprijinul cel mai puternic îl aflăm în împărtășirea cu Cristos. El este acela în a cărui omenitate a locuit sfințenia deplină și care ne-a făcut vrednici de a primi viața divină prin jertfa sa. Să ne apropiem, așadar, cu încredere de ospățul euharistic ce urmează a se celebra pentru a putea ajunge odată și noi la bucuria ospățului ceresc.

Paul BUTNARU

NEPRIHĂNITA ZĂMISLIRE A PREASFINTEI FECIOARE MARIA

Gen 3,9-15.20

Ef 1.3-6.11-12

Lc 1.26-38

Primele indicii ale sărbătorii de astăzi se găsesc prin secolul al VIII-lea. Atunci, la Bizanț se celebra o sărbătoare a „zămislirii sfintei Ana”, care a trecut apoi în Occident ca sărbătoare a „zămislirii Mariei”, introdusă în calendarul Roman în anul 1476. De când papa Pius al IX-lea a definit în 1854 ca dogmă de credință că Maria, „printr-un har și privilegiu unic al lui Dumnezeu, este scutită de orice pată a păcatului original încă din prima clipă a zămislirii sale”, sărbătoarea este celebrată cu numele de „Neprihănita Zămislire a Preasfintei Fecioare Maria”. Patru ani mai târziu de la definirea dogmei, însăși sfânta Fecioară, în aparițiile sale la Lourdes, în anul 1858, se autodefinește Neprihănita Zămislire.

Dar în ce constă păcatul de care sfânta Fecioară a fost scutită? Înainte de toate, trebuie să înțelegem că păcatul nu constă numai în lipsa de respect față de legea morală. Păcatul își are rădăcina sa cea mai ascunsă și cea mai vicleană în pretenția de a fi Dumnezeu, de a i se substitui. Așadar, Adam, care a mâncat din pomul oprit pentru a „deveni ca Dumnezeu și a cunoaște binele și răul”, reprezintă pe fiecare dintre noi care, deși ne vedem fragili, slabi și nesiguri de puterile noastre, în încăpățănarea noastră, vrem să ne arătăm puterile. Din păcate, onestitatea, cinstea cu noi înșine ne lipsește. Păcatul primilor oameni s-a repetat, s-a răspândit, a contaminat neamul omenesc, încât a fost transmis din tată în fiu.

În prima lectură am ascultat una dintre paginile cele mai cunoscute din Biblie, în care e vorba despre păcatul protopărinților noștri. Poate am asistat la proclamarea acestei lecturi cu un fior rece și, cred eu, nici nu se putea altfel. Până acum Dumnezeu cobora în grădina Edenului pentru a dialoga cu omul, capodopera mâinilor sale! Însă de această dată coboară pentru a-l judeca: Unde ești? Cine ți-a spus că ești gol? Ce ai făcut? Apoi urmează sentința. Însă lectura se termină cu câteva rânduri care i-au făcut pe Adam și pe Eva ca printre lacrimile de părere de rău să strecoare și câteva lacrimi de speranță: „Vrăjmășie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei. Aceasta îți va strivi capul, iar tu îi vei zdrobi călcâiul”. Este ca și cum după o iarnă lungă și friguroasă, pe coasta unui deal răsare un fir de ghiocel anunțând venirea primăverii.

Pentru acest motiv, Biserica, în liturgia cuvântului de astăzi, ne propune un psalm în care laudăm iubirea nemărginită a lui Dumnezeu: „Am văzut, Doamne, minunile iubirii Tale, strigați către Domnul cu strigăte de bucurie toți locuitorii pământului, izbucniți în strigăte de veselie și cântări de laudă”.

Ei bine, Dumnezeu este un tată iubitor care nu se lasă învins, în ciuda trădărilor continue ale fiilor săi. Surprinde plăcut acest Dumnezeu care, în ciuda păcatului, îl caută totuși încă insistent pe om: Unde ești? Unde ești? Bineînțeles, glasul lui Dumnezeu nu l-a auzit nimeni, însă în relația ta cu tăcerea poți asculta ecoul cuvintelor lui Dumnezeu, și cu cât ești mai prieten cu tăcerea, cu atât ecoul devine mai descifrabil. Iubirea lui Dumnezeu îl ridică pe om din groapa păcatelor. Cineva scria în jurnalul său: „Am rezistat judecății urii, a invidiei, a auto-suficienței, a needucării, a dreptății și a nedreptății. Însă judecata cea mai aspră și mai grea a fost atunci când

m-a judecat iubirea. Pentru că iubirea transformă, caută până găsește, căci pentru iubire și cea mai lungă stradă este scurtă”.

Isus este răspunsul iubirii pe care Dumnezeu îl oferă omului păcătos, omului care se ascunde pentru că a trădat, a renegat acea iubire caldă, sinceră, tandră a unui Dumnezeu care vrea să ne mântuiască, care nu se descumpează în fața îndărătniciilor noastre iresponsabile. De aceea, Dumnezeu a intervenit în istorie. Intervenția sa a fost decisivă, eliberatoare, chiar dacă neobișnuită, la prima vedere stranie, iar pentru unii chiar de neînțeles.

Dar gândurile lui Dumnezeu nu sunt gândurile noastre, alegerile sale descumpănesc, ba chiar distrug logica noastră. Astfel, Dumnezeu s-a întrupat în sânul unei femei simple, o copilă am putea spune, având în vedere că tinerele evreice se căsătoreau la vârsta de 16-17 ani, o copilă, așadar, care trăia la Nazaret, un sătuc pierdut într-o regiune din Orient.

În Evanghelia pe care am ascultat-o am văzut cum sfânta Fecioară, la vestea îngerului Gabriel, a dat un răspuns uluitor, care demonstrează o credință mare, sinceră și simplă: „Iată slujitoarea Domnului, fie mie după cuvântul tău”. Din această evanghelie ne dăm seama că pentru a avea credință nu este necesar să știi multe lucruri, sau să fii o persoană cu un rol important în societate; ci este necesară despuierea de sine pentru a ne lăsa umpluți de voința lui Dumnezeu. Așa a procedat mama lui Isus, care a preferat umilința, dându-și seama că gloria e moneda cea mai falsă pe care o poate poseda un pământean.

Maria este într-adevăr noua femeie, noua Evă, mama noului Adam, a unei noi omeniri. Din Eva cea rebelă, care a voit să fie ca Dumnezeu, se naște un om care își ucide fratele; din Maria, umila slujitoare a lui Dumnezeu,

se naște omul care își oferă liber viața pentru ca fratele să trăiască. Prin păcatul său, Eva pierde omenirea; Maria, prin ascultarea ei, este mama tuturor acelor care, prin credința pusă în Cristos, vor trăi pentru veșnicie.

Vorbind despre Maria, papa Ioan Paul al II-lea spunea: „Maria este creatura ideală, cum Dumnezeu a visat-o: o creatură în care nu a fost niciodată un minimum de obstacol voinței divine. Pentru faptul că este în întregime pătrunsă de har în interiorul sufletului său, totul este armonie și frumusețea ființei divine se reflectă în ea în maniera cea mai emoționantă”.

Îndemnul pe care ni-l dă Biserica în liturgia de astăzi este un îndemn la credință statornică, asemenea Mariei, care în ciuda atâtor fapte pe care nu le înțelegea s-a abandonat în mâinile lui Dumnezeu, chiar și atunci când pe Golgota i-a fost pus pe nedrept Fiul ucis în brațe. Maria este model de umilință, care deși primind vestea îngerului Gabriel că va naște pe Mântuitorul lumii, în umilința ei profundă a răspuns: „Iată roaba Domnului”.

Dacă vrei să vezi de ești mai sfânt decât fratele tău, atunci cântărește-ți umilința cu a lui. Dar nu uita că în însuși faptul de a dori să vezi dacă ești mai sfânt decât alții se ascunde sâmburele mândriei.

Apoi, sfânta Fecioară este model de curăție. Încă de la începutul creștinismului, nenumărați tineri și tinere, pentru a imita virtuțile Mariei, au înfruntat cu destul curaj până și moartea. Este de ajuns să ne gândim la tinerele fecioare din primele secole ale creștinismului, sau la exemplul compatrioatei noastre Veronica Antal, o terțiară franciscană, care în secolul trecut, pentru a nu călca promisiunea de curăție făcută lui Dumnezeu, a preferat să moară. Și când i-au găsit trupul neînsuflețit, Veronica ținea în mâna dreaptă un rozariu, de acum înroșit de propriul sânge.

Chiar dacă trăim într-o epocă unde totul pare permis, iată o tânără a vremurilor noastre care, prin exemplul ei, ne spune că practicarea acestei virtuți este posibilă. Astăzi fecioria este disprețuită mai mult ca oricând. Însă ori de câte ori întâlnești o persoană care o practică ești cuprins de admirație și respect. Căci cele mai frumoase flori sunt rare, iar în cazul nostru acestei „flori” nu-i priește orice ploaie, ci are nevoie de ploaia rugăciunilor și de roua harului divin.

Fecioria este un tezaur, o bogăție care nu cunoaște preț pe acest pământ. Valoarea ei se transformă în lacrimi pentru cei care au pierdut-o și într-un mister în care se complac cei ce o păstrează în propriul trup și în propria inimă. Fecioria tace, iar tăcerea vorbește și vorbele sale umplu inimile de admirație. Tăcerea nu numai că ține locul cuvintelor, dar spune și ceea ce cuvintele nu reușesc să spună.

Întrucât lui Dumnezeu i-a plăcut și îi place să se folosească de lucrurile mici și de persoanele neînsemnate în ochii celorlalți, tot astfel face și Neprihănita. La sărbătorile naționale, președinții de state își scot la defilare ceea ce au mai puternic: soldați, tancuri și avioane de luptă care garantează apărarea țării. Însă sfânta Fecioară, la sărbătorile sale, în marile sanctuare cum ar fi: Lourdes, Fatima și altele, își arată armata cu care apără Biserica lui Cristos. Și din ce-i formată această armată? Este formată din sute și mii de bolnavi așezați pe cărucioarele lor de suferință!

Sfânta Fecioară este o mamă miloasă și duioasă, la care nimeni nu a făcut apel în zadar. Să alergăm la ea fără rușine sau frică din cauza sărăciei noastre și a nenumăratelor păcate săvârșite. Soarele este simbolul lui Cristos de la care provine orice vietate, iar luna este simbolul

Neprihănitei care alungă întunericul nopții și dă bucurie și speranță călătorilor rătăciți.

În acea noapte în care s-a născut Cristos, un înger a dat de știre acest lucru unor păstori. La auzul acestei vești, păstorii au pregătit câte un mic cadou pentru a-l oferi pruncului Isus. Toți aveau în brațe ba un miel, ba un caș, ba o bucată de stofă pentru a o oferi ca scutec. Însă unul dintre ei era atât de sărac încât nu avea absolut nimic, și pentru acest motiv le-a spus celorlalți:

– Eu nu mă pot duce cu voi pentru că nu am absolut nimic și ar fi urât din partea mea să mă prezint cu mâinile goale în fața lui Isus. Însă ceilalți păstori au insistat atât de mult încât păstorul sărac a acceptat să meargă cu tovarășii săi. Când au intrat în grajd au văzut-o pe Maria cu pruncul Isus în brațe. Păstorii i s-au închinat până la pământ în tăcere, după care i-au spus sfintei Fecioare să primească darurile lor. Iar sfânta Fecioară care stătea cu pruncul în brațe, pentru a avea mâinile libere să poată strânge darurile, puse pruncul în brațele celui care avea mâinile goale. Iată cum sfânta Fecioară e mama tuturor, dar nimeni nu se bucură atât de mult de maternitatea ei ca aceia care în această lume au rămas orfani; de iubirea ei ca aceia care sunt urâți de lume; de zâmbetul ei ca acei care plâng; de prezența sa ca acei care se simt singuri.

Ne vom întreba: Dar de ce trebuie să suferim ca Maria să ne iubească? Să ne amintim că sfântul apostol Ioan de abia la picioarele crucii a auzit cuvintele lui Isus adresate Mariei: „Femeie, iată fiul tău”.

Irinel-Iosif IOSUB

SFÂNTUL ȘTEFAN, PRIMUL MARTIR

Fap 6,8-10; 7,54-60

Ps 30,3-4.6.8.16-17

Mt 10,17-32

„Porțile cerului i s-au deschis sfântului Ștefan, care a fost învrednicit să fie cel dintâi în ceata martirilor și, de aceea, a primit cununa biruinței în ceruri”.

Poate ni se pare ciudat faptul că după celebrarea Nașterii Domnului, liturgia de astăzi ne propune sărbătoarea unui martir ca și cum ar vrea parcă să mai tempereze starea euforică a bucuriei Crăciunului. Ieri am adorat cu toții Pruncul, pe Cristos înfășat în scutece, iar astăzi sărbătorim nașterea pentru cer a sfântului Ștefan. Martiriul sfântului Ștefan nu trebuie să constituie însă pentru noi un motiv de tristețe, căci el este primul care și-a vărsat sângele pentru adevăr, pentru Cristos cel trimis de Tatăl în lume ca să mântuiască omenirea; pentru Cristos, Cuvântul făcut trup, om între oameni, care a pășit în mijlocul alor săi învățând și făcând bine la tot poporul, care a pățimit, a murit și a înviat salvându-ne de moartea păcatului. Faptul că Dumnezeu l-a trimis pe Fiul său în lume este dovada iubirii sale. Sărbătoarea sfântului Ștefan, pusă imediat după sărbătoarea Crăciunului, nu este lipsită de sens prin locul pe care l-a primit în calendar. Sărbătorindu-l astăzi, în a doua zi de Crăciun, noi vedem că și omul, și încă foarte curând, a știut să răspundă la iubirea Fiului lui Dumnezeu.

Coborând pe pământ, arătându-și iubirea, Mântuitorul l-a înălțat pe sfântul Ștefan pentru a-și arăta și el iubirea,

spune un sfânt părinte. Coborând Pruncul Isus în neputința firii omenești, l-a ridicat prin martiriu pe Ștefan la puterea fiilor lui Dumnezeu.

Biserica vrea să ne amintească astăzi un amănunt important: crucea se află mereu foarte aproape de Isus și de ai săi. De aceea, pune alături de Crăciun sărbătoarea sfântului Ștefan, pentru a ne învăța că nu poate fi separat Cristos de cruce. Cristos viu, spune un scriitor, înseamnă cruce vie fără de care viața nu este decât o moarte agitată. Așadar, atunci când îl primim pe Cristos, primim și semnul său: semnul crucii, suferința.

Se povestește în viața sfântului Martin că Diavolul voia odată să-i ofere sprijin. Îi apărui în măreție regească. El îi spuse sfântului: „Martine, îți mulțumesc pentru fidelitatea ta! Trebuie să știi că și eu îți sunt foarte credincios. De acum înainte, vei simți întotdeauna prezența mea. Poți să te bazezi pe mine”. Sfântul Martin îl întrebă: „De fapt, cine ești tu?” „Sunt Isus Cristos”, îi răspunse Diavolul. „Dar unde îți sunt rănila?”, întrebă sfântul. „Vin din gloria cerească, răspunse Diavolul, acolo nu sunt răni”. La aceasta, sfântul Martin răspunse: „Nu-mi place să mă uit la un Cristos care nu are răni. De un Cristos care nu are semnul crucii nu mă pot lega”.

A adera la Cristos nu înseamnă a participa numai la starea glorificată a învierii, ci, mai ales, a participa la drumul crucii și la moartea sa.

Vorbind despre sfântul Ștefan, vorbim așadar despre martiriu, despre suferință. Totodată, ne putem întreba asupra identității sale. Cine a fost sfântul Ștefan?

Puținele detalii pe care le avem despre viața lui le găsim în cartea Faptele Apostolilor în capitolele 6 și 7. Ștefan este unul din cei șapte diaconi care au fost aleși pentru serviciile publice din cadrul comunității din Ierusalim.

Este foarte importantă nota pe care sfântul Luca o face despre acest diacon: om plin de credință și de Spirit Sfânt; plin de harul și de puterea lui Dumnezeu, făcea minuni și semne mari în popor. Prin credința sa puternică și prin harul lui Dumnezeu, sfântul Ștefan îl urmează pe Isus: asemenea lui Isus, făcea minuni și semne mari în popor. Ne amintim, de asemenea, că Isus, în fața lui Pilat, întrebat fiind despre regalitatea sa în lume, a răspuns: „Eu pentru aceasta am venit în lume, ca să dau mărturie pentru adevăr” (*In* 18,37). Același lucru l-a făcut sfântul Ștefan în fața acuzatorilor săi: a mărturisit adevărul, pe Cristos, iar acest lucru l-a costat viața. Cartea Faptele Apostolilor ne prezintă această mărturie a sfântului Ștefan printr-o predică lungă, un cuvânt din Scriptură pe care îl rostește în fața acuzatorilor săi, devenind prin aceasta din acuzat acuzator. Începând cu Moise și cu marile figuri ale poporului ales, continuând apoi cu marii profeți, sfântul Ștefan le dovedește că poporul nu i-a primit precum se cuvenea. Pe toți i-a refuzat, ba, mai mult, i-a persecutat, uneori ucigându-i. În concluzia predicii sale, îi acuză că sunt orbi, incapabili să recunoască planul lui Dumnezeu în trimișii săi. Poporul, neputând să suporte aceste acuzații, l-a scos afară din cetate și l-a ucis cu pietre.

O tradiție a Bisericii spune că sfântul Ștefan a murit foarte aproape de locul în care Cristos a stat în agonie; nu departe de locul în care Cristos și-a vărsat sângele, sfântul Ștefan a murit sub loviturile pietrelor; nu departe de locul în care Cristos s-a rugat pentru cei ce l-au condamnat și l-au răstignit pe lemnul crucii, sfântul Ștefan rostește rugăciunea sa de iertare: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta” (*Fap* 7,60); nu departe de locul în care Cristos și-a încredințat Duhul Tatălui, sfântul Ștefan

îi încredințează Domnului duhul său: „Doamne Isuse, primește sufletul meu” (*Fap* 7,59).

Toate aceste asemănări dintre patima și moartea Mântuitorului și cea a sfântului Ștefan vor să scoată în evidență unirea intimă a vieții sfântului Ștefan cu cea a lui Cristos. Vedem, deci, că cel care îl urmează pe Cristos nu o poate face fără suferință. Sfântul sărbătorit astăzi, primul martir al Bisericii, deschide șirul lung al martirilor din toate secolele care au dat mărturie despre Cristos, dând dovadă de tăria credinței lor. De fapt, existența creștinului, a celui care-l urmează pe Cristos, este pusă sub semnul suferinței și al crucii.

Și în zilele noastre vom suferi persecuții și dificultăți, într-un fel sau altul, mai mari sau mai mici, pentru că urmăm adevărul Domnului. „Toate timpurile sunt pentru martiriu”, spune sfântul Augustin. „Să nu se spună că creștinii nu îndură persecuții; căci nu poate lipsi spusa Apostolului: Toți cei care vor să trăiască în evlavie în Cristos Isus vor fi persecutați” (*2Tim* 3,12). Dacă vrei să vezi dacă este adevărat acest cuvânt, începe să trăiești cu evlavie și ai să vezi câtă dreptate a avut.

Ne putem gândi în acest sens nu mai departe decât la familiile noastre creștine în care soția, soțul sau chiar copiii sunt desconsiderați pentru faptul că duc o viață creștină, unde atitudinea lor este considerată ca fiind demodată sau chiar superstițioasă. Ne putem gândi apoi la tinerii care sunt îndepărtați sau marginalizați din cercul celorlalți tineri pentru că au curajul să ducă o viață creștină. Aceeași dificultate o întâmpină alții la locul de muncă. Ne putem gândi, de asemenea, la părinții care doresc să-și educe copiii în spirit creștin și, din aceste motive, îndură atâtea lipsuri și greutăți. Nu sunt toate acestea o formă de martiriu?

Dacă un creștin dorește să-și trăiască credința în mod autentic, atunci existența sa va fi întotdeauna pusă sub semnul martiriului. Domnul însuși ne-a prevenit asupra acestui fapt: „Amintiți-vă de cuvântul pe care vi l-am spus: „Nu este servitorul mai mare decât stăpânul său. Dacă m-au persecutat pe mine, vă vor persecuta și pe voi” (*In* 15,20); „Veți fi urâți pentru numele meu, ne spune Cristos în Evanghelia de astăzi, dar cine va rămâne statornic până la sfârșit, acela se va mântui” (*Mt* 10,22). Însă tot Domnul este acela care ne încurajează în acest sens: „În lume veți avea necazuri; însă curaj, eu am învins lumea” (*In* 16,33).

Persecuțiile nu au îmbrăcat niciodată aceeași formă. În timpul primelor secole s-a căutat distrugerea credinței creștinilor prin violență fizică. În alte împrejurări, fără ca aceasta să dispară, creștinii s-au văzut și se văd opriți în drepturile lor elementare. Chiar și astăzi, în unele țări de tradiție creștină, se pun tot felul de piedici în calea educării în spirit creștin a copiilor, creștinii înșiși fiind împiedicați în ocuparea unor posturi. În aceste cazuri se poate vorbi de o persecuție ascunsă, în cadrul ei fiind ridiculizate valorile creștine: o persecuție dură și nesângeroasă care nu de puține ori se folosește de calomnie și bârfe.

Aceste împrejurări sunt expresia unei chemări speciale din partea Domnului de a rămâne uniți cu el prin rugăciune. Sunt momentele în care trebuie să facem dovada tăriei și răbdării noastre, fără a răspunde răului cu rău. Aceste momente sunt de folos vieții noastre interioare, care are nevoie de împotriviri și obstacole pentru a fi puternică. Încercările vieții, însă, nu trebuie să ne descurajeze; dimpotrivă, speranța care l-a însoțit pe sfântul Ștefan trebuie să ne însoțească și pe noi, adică speranța că vom merge în ceruri unde vom fi împreună

cu cel care ne-a chemat ca să-l urmăm. În momentele de maximă încercare Ștefan a văzut porțile cerului deschise și pe Fiul Omului stând la dreapta lui Dumnezeu. Asemenea lui Ștefan, trebuie să avem și noi încredere în răsplata care va urma, răsplată ce nu se compară câtuși de puțin cu suferințele timpului de față. În momentele de încercare, tristețea nu trebuie să cuprindă inima noastră; dimpotrivă, trebuie să ne bucurăm asemenea apostolilor că am putut suferi pentru Domnul. Această bucurie trebuie să fie profundă, în stare de a rezista tuturor greutăților. Este incompatibilă cu durerea, cu boala, cu suferința și cu necazurile de tot felul. „Inima voastră se va bucura, iar bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi”, ne-a promis Domnul (*In* 16,22). Certitudinea că Dumnezeu este Tatăl nostru și că vrea ce este mai bine pentru noi ne duce la o încredere senină și veselă în cele mai neașteptat de grele situații.

Să ne rugăm, așadar, astăzi Domnului, prin mijlocirea sfântului Ștefan, primul martir, ca să ne dea curajul și tăria credinței în orice situație și puterea necesară pentru a putea depăși toate obstacolele vieții.

Emanuel LUCACI

SFÂNTUL IOAN, APOSTOL ȘI EVANGHELIST

1In 1,1-4

In 20,2-8

Suntem încă în timpul Crăciunului. Bucuria adusă de evenimentul nașterii lui Isus domnește încă în inimile noastre. Dar iată că Biserica ne propune astăzi sărbătoarea sfântului Ioan, apostol și evanghelist. Vrea oare Biserica să ne scoată astfel din atmosfera Crăciunului? Căutând să înțelegem semnificația sărbătorii de astăzi, vom vedea cât de strâns legată este ea de sărbătoarea Crăciunului. Ba, mai mult, vom înțelege că ea trebuie de fapt să ne conducă la o trăire autentică și deplină a evenimentului din Betleem.

Sărbătoarea Crăciunului este fundamentată pe două elemente: un eveniment și mărturia despre aceste evenimente. Evenimentul este împlinirea promisiunii unui Mântuitor: Cel promis de veacuri, Mesia, nu mai e acum doar obiectul unei făgăduințe, obiectul unei speranțe de atâta timp purtate în inimi, ci el este un om, un prunc vegheat de Maria și Iosif, un prunc pe care păstorii îl găsesc într-o iesle. Bucuria lor provine tocmai din ceea ce au văzut, au auzit și au putut să atingă cu privire la cuvântul vieții. Mărturia pe care ei ne-o dau este capabilă să aducă și în inimile noastre bucuria Crăciunului. Dar să privim puțin spre mărturia pe care o dă sfântul Ioan. De această dată nu mai este vorba despre un prunc așezat într-o iesle, ci de Isus care a trăit în Israel, care a predicat, a făcut minuni, a murit pe cruce și apoi a înviat.

Mărturia pe care ne-o dă sfântul Ioan e strâns legată de evenimentul nașterii lui Isus, căci ea ne ajută să înțelegem întreaga semnificație a Crăciunului. Semnificația întrupării nu poate fi înțeleasă pe deplin rămânând doar la „momentul Betleem”. Ea trebuie văzută în lumina întregii vieți a lui Isus și, mai ales, în lumina evenimentelor finale ale acestei vieți pământești, adică moartea și învierea răscumpărătoare. Prin urmare, dacă mărturia acelor care au fost prezenți lângă ieslea pruncului a fost capabilă să trezească bucuria în inimile noastre în aceste zile ale Crăciunului, de ce nu ar fi capabilă mărturia lui Ioan să amplifice această bucurie?

Sărbătoarea de astăzi arată sensul sărbătorii de acum două zile, arată unde trebuie să conducă bucuria adusă de evenimentul nașterii lui Isus legând-o de împlinirea acestei nașteri, care este învierea lui Cristos. Așadar, sărbătoarea de astăzi nu umbrește bucuria Crăciunului, ci o împlinește, o orientează. Este drept că poate lăsa în urmă euforia nopții sfinte, dar face ca această bucurie să fie angajantă și activă.

Am făcut însă referință la mărturia lui Ioan și la credibilitatea sa. Care este fundamentul acestei credibilități? Văzând cine este sfântul Ioan pe care îl sărbătorim astăzi, vom afla și cât de adevărată poate fi mărturia lui. Așadar, cine este sfântul Ioan?

Ioan locuia la Betsaida și făcea parte dintr-o familie evreiască de condiție socială oarecum bună; aceasta o putem deduce din faptul că tatăl său avea angajați zilieri. Ocupația lui Ioan era una foarte răspândită, aceea de pescar. Preocupările sale însă nu priveau doar viața materială, ci și pe cea spirituală. Astfel, Ioan arată un interes deosebit față de predica lui Ioan Botezătorul, al cărui discipol și este. De fapt, prezența sa în apropierea Botezătorului este aceea care prilejuiește întâlnirea cu Isus.

Primul contact cu Isus este realizat la îndemnul Botezătorului. Acesta, arătându-l pe Isus lui Ioan și lui Andrei, fratele lui Simon Petru, le-a spus: „Iată Mielul lui Dumnezeu!” (*In* 1,36) Cei doi discipoli înțeleg în aceste cuvinte o invitație la a-l urma pe Isus și merg îndată după dânsul. Ajungându-l din urmă, îl întreabă unde locuiește. Drept răspuns, sunt invitați să-l urmeze, iar ei îl însoțesc și rămân cu el în ziua aceea. Acest prim contact direct cu Isus, chiar dacă nu va fi definitiv (pentru că Ioan s-a întors apoi acasă) este oricum marcant. Înțelegem acest lucru din faptul că, mult timp mai târziu, când va scrie Evanghelia, Ioan va menționa acest moment și va preciza până și ora: „Era pe la ceasul al zecelea” (*In* 1,39), adică pe la ora patru după-amiază.

După această primă întâlnire urmează chemarea sa în grupul celor intimi ai lui Isus, în grupul apostolilor. Aceasta se petrece în timpul unei zile obișnuite când era la muncă cu fratele său, cu tatăl și cu zilerii săi. Disponibilitatea de care dau dovadă cei doi fii ai lui Zebedeu este evidentă și este notată și de Evanghelist: „Ei îl lăsă pe Zebedeu, tatăl lor, în barcă, împreună cu zilierii, și pleacă pe urma lui” (*Mc* 1,20). Este de presupus astfel faptul că Ioan a reflectat îndelung și a povestit și altora, mai ales fratelui său, experiența primei sale întâlniri cu Isus. În această urmare a lui Isus în care s-a angajat din momentul chemării, el va rămâne fidel toată viața.

Ioan va crește la școala lui Isus. Era cel mai tânăr dintre apostoli. Atitudinea lui Isus era predilectă față de dânsul. Acest lucru era în parte justificat și de poziția sa de mezin al grupului celor apropiați lui Isus. Pe de altă parte, Cristos a simțit la dânsul capacitatea mare de a iubi și nevoia de a fi iubit. Ceea ce-l caracterizează pe Ioan este, pe de o parte, atașamentul față de Isus, dar, pe de altă parte, orgoliul și ambiția, sentimente care însă

se vor transforma în gelozie sfântă. Să nu ne închipuim, deci, că era un caracter modest, temperat. Nicidecum. Atât el, cât și fratele său sunt numiți Boanerges, fiii tunetului. Oare primesc ei această denumire fără temei? De asemenea, doar ei ridică pretenția, e drept prin glasul mamei lor, de a ocupa locurile de frunte în împărăția pe care o va instaura Cristos. Disponibilitatea ce o afirmă de a înfrunta orice pentru a merita aceste locuri arată cât de mult și le doreau. Această ambiție a sa însă nu trebuie văzută niciodată separat de dragostea și atașamentul său față de Isus. Astfel, trecând pe lângă un sat de samariteni ce-l refuzaseră pe Isus, Ioan cere distrugerea acelui sat prin foc ceresc (cf. *Lc* 9,53-54). De asemenea, văzând un om care scotea diavoli în numele lui Isus, fără a fi însă unul dintre cei apropiați lui, adică din grupul apostolilor, Ioan se arată intrigat (cf. *Mc* 9,38-40). Toate acestea exprimă, de fapt, iubirea geloasă pe care el o nutrește față de Isus. O iubire ce nu admite nici refuzul samaritenilor, nici o posibilă subminare a autorității lui Isus de către un israelit străin. Atitudinea lui Ioan dovedește modul greșit în care el a înțeles inițial împărăția pe care Isus venise să o aducă, precum și modul în care acționează Isus. Cristos însă, în fața acestui caracter și a acestei atitudini, nu îl îndepărtează. Dimpotrivă, apropiindu-l tot mai mult de sine, îl va face să simtă cel mai bine dintre toți apostolii iubirea sa divină.

Raportul lui Isus cu Ioan este unul cu totul particular. Ioan însuși recunoaște acest lucru, căci în Evanghelia pe care o scrie el nu se indică niciodată pe nume, ci se numește permanent „ucenicul pe care îl iubea Isus” (*In* 13,23). Expresia indică atitudinea particulară a lui Isus față de Ioan, atitudine recunoscută și acceptată și de ceilalți apostoli care la Cina de Taină îi cer să-l întrebe pe Isus cine este cel ce îl va vinde. Atașamentul lui Isus

față de Ioan se exprimă și prin diferitele misiuni pe care i le încredințează. Astfel, lui și lui Petru le cere să-i aducă măgărușul pe care va intra glorios în Ierusalim în ajunul pătimirii sale; tot lor le încredințează pregătirea ultimei cine (cf. *Lc* 22,8). Dragostea ce i-o poartă o dovedește și faptul că îl face martor al unor evenimente pe care le experimentează doar câțiva apostoli. Este vorba despre învierea fiicei lui Iair, de schimbarea la față de pe Tabor, de agonia din Ghetsemani. De asemenea, deși la nunta din Cana Evanghelia precizează că Isus era cu ucenicii săi, doar Ioan relatează acest eveniment și minunea schimbării apei în vin (cf. *In* 2,1-12). Intimitatea dintre Isus și Ioan își găsește expresia cea mai frumoasă în gestul plin de afecțiune de la Cina de Taină, când Ioan, stând lângă Isus, își așază capul pe pieptul Mântuitorului (cf. *In* 13,23). Acest gest este unul dintre puținele capabile să exprime profunzimea schimbului de iubire dintre Isus și ucenicul pe care îl iubea.

Atitudinea lui Isus față de Ioan nu rămâne fără răspuns. Expresia acestui răspuns este, mai ales, fidelitatea sa în urmarea Învățătorului său. Odată ce a simțit iubirea lui Isus, el nu mai poate permite să fie despărțit de cel de care este iubit și pe care îl iubește. Astfel, începând patima, atunci când ucenicii se ascund înspăimântați, atunci când până și Petru, care jurase că nu se va despărți de Isus, îl neagă, Ioan îl urmează cu fidelitate. În fața lui Isus suferind, la picioarele crucii, alături de Maica sfântă și de alte câteva femei, se află și Ioan (cf. *In* 19,26). Și aici, în acest moment de maximă suferință a Mântuitorului, atitudinea de iubire și încredere față de Ioan este exprimată prin faptul că Isus o încredințează pe Maria lui Ioan ca mamă și pe Ioan Mariei ca fiu (cf. *In* 19,27). Majoritatea teologilor văd în prezența lui Ioan lângă cruce imaginea prezenței întregii omeniri la moartea lui

Isus. Astfel, Ioan este reprezentantul omenirii martoră la răstignirea Mântuitorului său. Gestul încredințării lui Ioan și a Mariei unul altuia ca testament al lui Isus capătă astfel o semnificație cu totul aparte: Maria devine mama noastră. Ioan o va lua într-adevăr pe Maria la el.

Dar să revenim la întrebarea de la început: este credibilă mărturia pe care o dă Ioan? Mai încape vreun dubiu în această privință acum, când știm ce raport a existat între Isus și Ioan? Mărturia sa, așadar, nu se bazează pe zvonuri, pe vorbe auzite de la alții despre Isus, ci, cum spune chiar el și cum am auzit în prima lectură, „ceea ce urechile noastre au auzit, ceea ce ochii noștri au văzut și mâinile noastre au pipăit cu privire la Cuvântul vieții”, aceea ne vestește. Cartea Faptele Apostolilor menționează apoi faptul că Ioan și Petru, amenințați de capii religioși ai iudeilor și îndemnați să nu mai predice, vor răspunde: „Noi nu putem să nu vorbim despre cele ce am văzut și am auzit” (*Fap* 4,20).

Dar noi, noi de ce putem să nu vorbim despre aceste minunate lucruri pe care le-am aflat și le trăim? Ce ne face pe noi mai puțin datori de a da mărturie în fața acestui mesaj? Ce ne oprește să dăm mărturie despre misterul vieții? Oare rușinea? Sau poate puțină credință ce o avem?

Așadar, ce l-a determinat pe sfântul Ioan să dea mărturie? Ce l-a făcut capabil să dea această mărturie? Răspunsul este același: iubirea. Iubirea pe care el a simțit-o stând la pieptul lui Isus; iubirea căreia el i-a răspuns cu iubire. Atitudinea sa față de Isus este caracterizată de o iubire și o credință permanentă și în continuă creștere. Evanghelia de astăzi notează momentul descoperirii mormântului gol de către Petru și Ioan și precizează: „a văzut și a crezut”. Iubirea pe care Isus i-a arătat-o lui Ioan ne-o arată și nouă. Așa cum Isus l-a iubit pe

Ioan, ne iubește pe fiecare dintre noi. Sfântul Ioan ne arată astăzi cum trebuie să răspundem acestei iubiri. Cum? Iubind! Este necesar acest răspuns al nostru?

Un fabricant de săpunuri îi spuse unui preot: „Creștinismul nu a reușit să facă nimic. Deși evanghelia este predicată de două milenii, lumea nu a devenit mai bună. Și acum există răul și oameni răi”. Preotul îi arată un copil foarte murdar care se juca la margine de drum și-i spuse: „Săpunul nu a reușit să facă nimic. Și acum există mizerie și oameni murdari în lume”. „Săpunul”, spuse fabricantul, ”ajută numai dacă este folosit, numai dacă se aplică în practică”. Și preotul răspunse: „Creștinismul la fel!”

Așadar, este necesar răspunsul nostru de iubire? Da, dacă vrem să nu mărturisim o credință moartă. Dumneavoastră suportați mizeria? Nu cred. Deci folosiți săpunul. De ce oare atunci putem trăi uneori credința, sau credem că o trăim cu adevărat, fără iubire?

Aceasta ne învață sfântul Ioan astăzi: să trăim credința pentru care el dă mărturie cu atâta tărie și să mărturisim această credință prin iubire. Vă întreb: credeți cu adevărat că Isus s-a născut, așa cum am sărbătorit acum două zile? Dacă credeți, cum dovediți această credință? Sau nu cumva sărbătoarea Crăciunului încă nu a venit cu adevărat în inimile și în viața noastră? Dacă nu a venit, atunci să știți că Isus așteaptă să se nască. El urmează să coboare pe altar în speciile euharistice. Să-l primim în inimile noastre și să-l purtăm prin iubire!

Paul BUTNARU